

R O M Â N I A
TRIBUNALUL BUCUREȘTI - SECȚIA A VI-A CIVILĂ
DECIZIA CIVILĂ NR. 429 R
Ședința publică de la 29.01.2014
Tribunalul constituit din:
PREȘEDINTE: ADINA CORNEA
JUDECĂTOR: LAURA MARINA ANDREI
JUDECĂTOR: MIHAELA LAURA RADU
GREFIER: BEATRICE BORNANZ

Pe rol soluționarea cererii de recurs formulată de recurenta-pârâta S.C. Volksbank Romania S.A., împotriva sentinței civile nr. 17199/07.12.2012 și a încheierii de mediere din data de 19.11.2012, pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București, în dosarul nr. 10337/300/2012, în contradictoriu cu intimările reclamanților Arnautu (fostă Dragomir) Violeta, Motorga Adrian, Motorga Septimia, Daianu Paul Adrian, Damatarca Adriana, Dediu Mirela Corina, Dediu Ionel Marius, Ciupic Eduard Constantin, Ciupic Marilena Aurelia, Manase Grazia, Manase Valentin Cristian, Daha Cristian Razvan, Carabineanu Catalin Marian, Carabineanu Mirela, Gheorghe Marius, Gheorghe Florentina Mihaela, Androne Marian, Androne Mihaela, Argatu Gheorghe Adrian, Argatu Mihaela, Resmerita Clement Mihai, Resmerita Iulia, Zaharia Adrian, Zaharia Elena Diana, Ionitoiu Cristian Daniel, Ionitoiu Daniela Corina, Lungu Marius Vasile, Zamisnicu Marius Mihai, Zamisnicu Iuliana, Bara Mihaela, Bara Ciprian Dumitru, Vladescu Oana Alexandra, Bajenaru Elena Carmen, Bajenaru Vasile, Radan Octavian Marius, Radan Marinela, Gheorghe Daniela Gabriela, Gheorghe Cristian, Oltean Ionel Calin, Oltean Cristina Ioana, Petre Claudiu Nicolae, Petre Raluca, Ravici-Tataranu Doina, Gigo (fostă Paraschiv) Getuta Mirela, Crismariu Petrica Ioan, Crismariu Lacramioara, Laccanu (fostă Stancioiu) Mihaela Anda, Vranciu Alexandru, Vranciu Florentina, Surdu Nicu, Surdu Raluca Eliza, Bunescu Cristina Antoaneta, Bunescu Cristian Valeriu, Barsan Raluca Iuliana, Ruse Constantin Dan, Ruse Carla Iulia, Fratiman Andrei Florin, Iancovici Mihail, Iancovici Mihaela Malina, Iordache Camelia Elena, Iordache Ovidiu, Tudorache-Secan (fostă Secan) Mirela, Dumitrache Florina Loredana, Dumitrache Marian, Stoica Vasile Nemtica Cristian, Stoica Adriana Maddya, Ilici Ciprian Ionut, Vieru Ion Alexandru, Vieru Carmen, Buleandra Tanasache, Buleandra Silvia, Iordache Cristian, Iordache Cristina, Sorop Marin, Sorop Petruta Dana, Tataru (Alexe) Gabriela Mirela, Cioaca Cornel, Cioaca Nadia Florentina, Muller Florin Francisc, Muller Cerasela, Ionescu Dan, Grama Simona Cristina, Curelea (fostă Teodorescu) Roxana Maria Nely, Gheorghe Mihai Cristian, Barbu Alina, Barbu Daniel, Antohi Culai, Antohi Elena Gabriela, Iordache Costel Danut, Iordache Anca Gabriela, Vilt Luminita Gabriela, Vilt Calin Radu, Nitescu Marian Iulica, Nitescu Cecilia, Oprea Cristian Mirel, Oprea Alexandra Lidia, Ciacaru Irina Elena, Manasoiu Daniel Robert, Popa Aurora Maria, Popa Gabriel, Nedeleu Oana Tatiana, Mutu Speranta, Mutu Catalin, Trache Stefan Nicolae, Trache Catalina, Nicolae Daniela Roberta, Ilie Mirel Valerica, Topolica Dragos Cristian, Topolica Simona Ileana, Ghius Dan Marian, Ghius Oana Elena, Magureanu Valentin Cosmin, Magureanu Claudia, Ghita Florin Gabriel, Ghita Luminita Elena, Aldea Beatrice Valentina, Aldea Marius Cristian, Vladeanu Stefan Cosmin, Gherghina Dan Marius, Gherghina Cristina Daniela, Balta Florinel Cristian, Balta Elena Mihaela, Costache Adrian Gheorghe, Costache Violeta, Draghiceanu Bogdanel Visarion, Draghiceanu Magdalena, Nicolau (fostă Androne Harnagea) Christina, Piroasca Radita, Piroasca Cristian Mihai, Iancu Mariana, Iancu Ilie, Scarlat Aurel Daniel, Scarlat Verginica Mioara, Bucur Florin, Bucur Nicoleta-Cătălina, Obada Dumitru, Obada Carmen, Coman Veronica, Coman Codin Dan, Cernagor Mirela, Cernagor Marcel, Tataru

Dragos Silviu, Tataru Rodica, Firloiu Gabriel Romeo, Firloiu Marie Magdalena, Dorobantu Silviu Marin, Dorobantu Mihaela Silvia, Cornoiu Grigore, Cornoiu Sorina, Dumitru Gabriel Bogdan, Dumitru Mihaela, Zois Maria, Zois Virgil, Olaru Andrei, Dragan Simona, Tarziu Alexandra Elena, Popa George Marius, Popa Geta, Bazavan Simona, Bazavan Florin, Diaconu Cosmin Iulian, Diaconu Alina Maria, Cucu Sorin, Cucu Anda, Coman Gabriel Valerian, Coman Doina, Stanciulescu Gabriel Ioan, Ungureanu Cosmin Cristian, Ungureanu Mariana Florentina, Ardeleanu Viorel, Ardeleanu Ibolya, Oranescu (fostă Cioflan) Mariana, Bratulescu George Claudiu, Bratulescu Ioana Andreea, Ciolanel Florin, Ciolanel Monica, Apostol Stela, Apostol Gheorghe, Haratau Cristian, Petrescu Sebastian Ionut, Petrescu Eugenia Nela, Stefanescu Vlad, Stefanescu Cristina, Istratescu George, Istratescu Nicoleta, Enache Felicia, Tivga Pahontu Diana Carmen, Tivga Pahontu Dorin Aurel, Caramalau Neculai, Caramalau Elena Maria, Barbu Madalin, Barbu Simona Mihaela, Davidoiu Melania Elena, Postoroanca Florin Mugur, Postoroanca Valeria Bianca, Andronache Cosmin Leonard, Carpen Eduard Alexandru, Mosor Petre, Mosor Neli, Jorascu Mona Lisa, Jorascu Valentin Claudiu, Deaconu (fostă Ene) Cristina, Bociog Stefan Dragos, Mardirosevici Sergiu, Mardirosevici Maria Luciana, Vidroi Silvia, Vidroi Constantin, Margarit Valentin, Margarit Dana Cristina, Tanase Danut, Tanase Gherghina, Caraculacu Victor, Caraculacu Adriana Georgeta, Paltinescu Daria Ingrid, Cosma Dan, Bacalu Cristiana Adina, Gheorghies Eugeniu Stelian, Tanasa Petre, Tanasa Ana Maria, Muresan Ovidiu Razvan, Muresan Nicoleta Alina, Manta (Murgila) Daniela, Popa Ionel, Popa Anisoara, Seucea (fostă Cobianu) Mirabela Maria, Seucea Eduard, Tirlea Adrian, Matei Gabriel, Matei Manuela Doina, Lupașcu Constantin Tiberiu, Cocoroiu Ștefan, Cocoroiu Vanda, Manoliu Daniel Ioan, Manoliu Irina Emanuela. Gheorghe Adina, Gheorghe Ionel, Mîrza Nicolae, Mîrza Ana-Maria, Neagoe Gabriel Dorin Alexandru, Neagoe Adriana, Gavrița Nicolae Auras, Gavrița Silvana Alexandra, Ciocan Laura Maria, Ciocan Iulian, Diaconescu Florina, Diaconescu Florin, Musatoiu Mihai, Dobrescu Mihaita George, Pacurar Alina Margareta, Pacurar Adrian, Toader Elena, Toader George, Radulescu Gheorghe, Radulescu Mariana, Apostolescu (fostă Mitroiu) Elena, Masoud Ana Maria, Masoud Emad, Stan Viorica Mariana, Rotar Bogdan Adrian, Tudor Florin Daniel, Tudor Lavinia Iulia, Anastasiu Mihai, Anastasiu Georgiana Mihaela, Belu Anca Iuliana, Negrescu (fostă Paun) Maria Cristina, Lucuta (fostă Lupse) Niculina Crina, Alexe Catalin Marian, Sopera Nicolas, Lucuta Mihai, Barna Diaconescu Dorin Adrian, Barna Diaconescu Oana Daniela, Mihalache Oana Narcisa, Mihalache Nicolae Daniel, Grierosu Andreea, Dumbrava Iulian, Dumbrava Isabelle Tatiana, Ionescu Stefan, Ionescu Janina. Ardeleanu Cristian, Boesan Bogdan Radu, Boesan Camelia, Udrescu Cezarina, Rusu Eliisa, Stoica Liviu Catalin, Stoica Nicoleta Carmen, Pop Leontin, Pop Lelia Maria, Topana Monica Daniela, Topana Mihail Sorin, Ion Zaharia, Ion Mariana, Manole Cristina Elena, Serescu Cosmin, Serescu Florentina, Pana Ion, Pana Mariana, Vasile Cristina Lorelei, Mirica Dan, Mirica Anca Roxana, Andriescu Florin Lucian, Rusu Laurentiu Tiberiu, Rusu Elena Amalia, Dobrescu Robert Sergiu, Dobrescu Georgiana Alina, Grosu Valentin Gabriel, Grosu Elvira, Zimnicaru Ileana, Marin Gigi Daniel, Badita Veronica Cristina, Badita Mihail Marian, Preoteasa Anca Cristina, Preoteasa Mihai Gabriel, Vinatoru Alexandru Bogdan, Adascalitei (fostă Botezatu) Ecaterina Roxana, Costin Marius Constantin, Costin Anna Maria, Lupu Liviu Dumitru, Lupu Claudia Mihaela, Stanciu Gheorghe, Stanciu Elena, Apopei Dumitru Iulian, Apopei Dumitru Irina, Badu Stefan Marius, Badu Paula Maria, Hilohe Marius Ilie, Hilohe Luiza Gabriela, Hodor Lucian Constantin, Iacob Mireea Lucian, Iacob Simona, Istrate Alexandru, Istrate Georgiana, Igna Sorin, Igna Adriana, Mihaleea Florina, Marinescu Dragos Cristian, Leafu Neli Petruta, Leafu Valentin, Gavanescu Cristian Daniel, Gavanescu Madalina Silvia, Dumitru Cristina Nicoleta, Dumitru Mihai George, Geogescu Nicolae Evelin, Geogescu Ioana Vanda, Negrea Dan, Negrea Marilena, Tilivea Cristina, Stan Iulian, Stan Ramona Elena, Stan Mihaela, Stan Cristian, Tigu (fostă Luta) Ioana Oltea, Ceocca (fostă

Silas) Georgiana Laura, Ceocea Ovidiu Laurentiu, Mercean Radu Nicolae, Sfereoci Dan Corneliu, Turcanu Victor Emanuel, Turcanu Magda, Deliu Stefana, Lupascu Valerica, Lupascu Anca, Rosu Aurelian, Rosu Cristina Maria, Jurca Candin, Jurca Cristina Maria, Rus Mihai, Rus Simona, Kellner Carol Mihai, Kellner Gabriela Cristina, Gafton Octavian, Gafton Cristina Laura, Hodoroaba Monica Gabriela, Mitrica Marin, Mitrica Carmen, Korodi Claudiu, Tintisan Cristian Alexandru, Stefan Robert Claudiu, Cimpineanu Bogdan, Cimpineanu Marilena Jeana, Greavu Dan Adrian, Ilisoi Daniel, Ilisoi Elena Iulia, Horotan Vasile Catalin, Horotan Ioana Aura, Gazi Andrei, Gazi Catalina Timea Elena, Hojda (fostă Pop) Steluta Ioana, Boanca Sinziana, Boanca Calin, Popa Maria, Popa Emil Mircea, Borca Ion Tiberiu, Borca Daniela Loredana, Dehenea Constantin, Dehenea Georgeta Cristina, Ciopraga Ciprian, Ciopraga Nicoleta, Mirciu Otilia, Mirciu Catalin Iulian, Teusdea Mariana, Teusdea Radu Nicolae, Sorescu Florin, Tigau Tudor Mihai, Nechita Mariana, Kovacs Peter, Deliu Cosmin Ionut, Deliu Adina, Stenczel Stefan Gabriel, Stenczel Daniela, Biro Florin Tudor, Biro Adina Dana, Irimia George, Irimia Oana, Moise Adrian, Moise Eva, Gavruta Liana Floare, Pop Felician, Pop Mariana, Sarbu Florian, Sarbu Nicoleta, Gheorghe Constantin, Gheorghe Alina Loredana, Noje Horia Daniel, Noje Teodora Ioana, Valinciuc Corina, Valinciuc Sorin, Apostol Romulus, Apostol Violeta, Hamza Sorin Gabriel, Barbu Catalin Adrian, Posa Simona, Posa Aurelian, Contea Bogdan Catalin (renunțare la contract de asistență juridică cu S.C.A. Piperca și Asociații, f. 133, vol. IV), Nitulescu Diana Georgeta (renunțare la contract de asistență juridică cu S.C.A. Piperca și Asociații, f. 133 vol. IV), Tita Iulian, Tita Claudia Mirela, Stoian Ioan, Stoian Nicoleta, Pielea Nicoleta Gabriela, Pascariu Catalin Ioan, Pascariu Camelia, Moldovan Alin Claudiu, Busescu Dragos, Busescu (fostă Marincat) Anca Cristina, Smaragdian Radu, Smaragdian Ramona Clara, Trif Mircea, Trif Ildiko Maria, Plescan Angelica, Plescan Catalin, Zegrean Tiberiu, Zegrean Anca Aurora, Ardelean Adrian Marcel, Ardelean Ramona Dorina, Cadis Daniela, Zsizsnyovski Maria, Marin Cosmin, Mut Ioan, Mut Daniela, Dobra Olteanu Dorina, Dobra Olteanu Alexandru, Radu Robert Ionel, Radu Alina, Piroska Peter Pal, Piroska Anamaria Ioana, Ivan Adrian, Ivan Maria, Olteanu Danica, Olteanu Ionela, Manolache George Bogdan, Manolache Alina, Pandelescu Cristian, Pandelescu Anisoara, Borzan Florin Vasile, Borzan Carmen, Casas Mihai, Casas Hristina Vescatena, Patru Mihai Daniel, Patru Maria, Verinceanu Florin Iulian, Verinceanu Petronela, Vicleanu Danut, Vicleanu Luciana, Moldovan Eugen Francisc, Moldovan Monica Daniela, Floare (Tudorachi) Ana-Maria, Maricutoiu Cristina Adela, Maricutoiu Laurentiu Paul, Toros Vig Ioan, Toros Vig Emese, Grigorescu Ioan Cornel, Grigorescu Madalina Angela, Bozdogescu Delia Aurora, Bozdogescu Liviu Catalin, Vatafu Adrian, Vatafu Elena, Lupu Adrian, Lupu Mihaela Dana, Pârvănescu Loredan Cristian, Tarcau Emilia, Tarcau Dan, Balasco Ionut Augustin, Suket Rajmond Imre, Suket Eleonora, Peter Sorin Dumitru, Peter Ramona, Balasco Maria, Balasco Ioan, Burea Cristian, Trifan Valentin Florin, Rusz Cornel, Velescu Silviu, Duca Ilie Ovidiu, Duca Cristina Maria, Costea Ioan Marius, Costea Mihaela Oana, Back Ecaterina Ingrid, Back Nicolae, Cosma Cristian Ioan, Cosma Oana Mihaela, Vastag Ionut Catalin, Vastag Adriana Mihaela, Tincu Valerica Nicoleta, Dima Cristian Vasile, Dima Ioana Elisabeta, Banu Ionel, Banu Gabriela, Sandu Badea Cristian, Manda Iuliana Raluca, Manda Doru Teodor, Vadcan Marius Ciprian, Vadcan Dalia Adela, Inceze Bufnea Attila Daniel, Inceze Bufnea Gabriela Mariana, Pop (fostă Anton) Claudia Cristina, Marian Ioan Adrian, Marian Alina Mihaela, Cheivan Madalina Lucia, Cheivan Paul Robert, Ardeleanu Alin, Ardeleanu Mihaela, Magdalena Gabriela Carmen, Magdalena Gheorghe, Costantin Petronela, Perde Doru Marian, Pop Marius, Pop Simona, Andreica Ioan Cristian, Oniga Victor, Strugaru Cosmin Andrei, Bogdan Viorel, Bogdan Ileana, Stroe Vicentiu Vasile, Stroe Crina, Muresan George Ciprian, Ploscar Norocel Claudiu Laurian, Alexa Vasile Mircea, Alexa Paraschiva, Breahna Marius Romulus, Breahna Maria Cristina, Sandulescu Lucian, Sandulescu Carmen Rodica, Diaconu (Juracovschi) Dana Gabriela, Scarlat Mihaela, Scarlat Virgil, Vasiliu Andreea Daniela,

Ranjea Gabriel Valentin, Neagoe Bogdan Florin, Preda Elena, Preda Ion, Cozma Gabriel, Cozma Ilona Daniela Viorica, Patanghel Valentin-Daniel, Patanghel Mihaela-Madalina, Dima Marin, având ca obiect acțiune în constatare și obligația de a face.

La apelul nominal făcut în ședință publică au răspuns recurenta-pârâtă prin avocat Papadopol Bogdan, intimații-reclamanți Lorintz Camelia, Lorintz Valentin, Surdu Nicu, Iancu Mariana, Hărătau Cristian, Glodeanu Stefan Florin, Mihalache Oana Narcisa, Mirica Dan, Gheorghe Mihai Cristian, Ioan Lucian Gabriel, Tilibea Cristina, Cosmin Marin, Rujea Gabriel Valentin, Mosor Neli, personal și asistații de avocat Gheorghe Piperea și Irina Sorescu, restul intimațiilor-reclamanți prin avocat Gheorghe Piperea și Irina Sorescu, cu delegațiile la dosar.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către greșierul de ședință care învederează tribunalului obiectul cauzei, stadiul judecării și modalitatea de îndeplinire a procedurii de citare.

Recurenta-pârâtă, prin avocat, arată că are o problemă prealabilă de ridicat, în sensul că întâmpinarea ce i-a fost înmănată la termenul anterior, probabil dintr-o eroare, nu cuprinde toată jurisprudența și toate spețele ce au fost depuse la dosar, ci doar niște note interne. În acest sens, solicită dacă este posibil a-i fi comunicat un exemplar al acestor înscrisuri. De asemenea, arată că înțelege să solicite în dovedirea cererii proba cu înscrisuri.

Apărătorul intimațiilor-pârâți, domnul avocat Piperea Gheorghe, arată că în mod evident este incidentă ipoteza prevăzută de art. 305 Cod procedură civilă, care permite proba cu înscrisuri, cu condiția ca acestea să fie înscrisuri noi. Dacă este vorba despre înscrisuri care existau la momentul în care s-a soluționat în fond pricina, atunci din această perspectivă, în mod evident, este o probă inadmisibilă, nu se pot admite, pentru motivul că ar transforma recursul dintr-o cale extraordinară de atac, într-o cale devolutivă de atac și s-ar duce la provocarea unei rejudecări în fond a cauzei. Din acest punct de vedere, trebuie doar cu această precizare, arată că se opune probei cu înscrisuri. Dacă însă este vorba despre altceva decât ar fi putut să depună la termen partea adversă, atunci urmează a se aprecia dacă sunt înscrisuri noi. Dacă înscrisurile de fapt sunt cele pe care, din motive imputabile recurenta nu le-a depus la instanța de fond, a le admite instanța în momentul de față, ar însemna a se antepunungea practic pe primul motiv de recurs. Cu această precizare, dacă este așaa, solicită și pentru acest motiv respingerea probei cu înscrisuri ca fiind inadmisibilă. În rest, dacă niciuna din cele două ipoteze nu este îndeplinită în cauză urmează a se aprecia dacă este admisibilă proba cu înscrisuri și dacă în virtutea art. 167 Cod procedură civilă este pertinentă proba cu înscrisuri.

La interpelarea tribunalului, în sensul dacă înscrisurile care se doresc a fi depuse sunt înscrisuri noi, apărătorul recurentei-pârâte arată că, față de concluziile care au fost înfățișate de reprezentantul intimațiilor-reclamanți, crede că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate. Precizează că sunt înscrisuri noi, sunt niște elemente de reflecție pentru cercetarea judecătorească, și anume: sunt două hotărâri judecătorești, din septembrie 2013, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, după pronunțarea hotărârii recurate în cauză, prin care se spune că „... având în vedere că prima instanță a tratat superficial analiza cauzei, care presupunea o analiză complexă raportată de la caz la caz, pentru fiecare convenție în parte, se impune casarea cu trimitere, inclusiv sub aspectul administrării probei cu expertiză judiciară, care să determine dacă într-adevăr elementul de risc este un element care să justifice un cost în convenția de credit” și a dispus pentru instanța fondului în urma casării cu trimitere, să efectueze această expertiză prin consultarea opiniei unui specialist. Apreciază că cele două înscrisuri sunt utile pentru că și în cauza de față, astfel cum s-a arătat, la termenul din 19.11.2012, cauza a fost la fel expeditată deși recurenta a solicitat efectuarea acestei expertize, inclusiv pe analiza acestui element de risc. De asemenea, s-a mai depus o documentație depusă de un client în cadrul unui dosar cu o problemă similară, un flyer, din care rezultă că se prezenta clientului existența acestui comision de risc

în convențiile de credit. S-au mai depus totodată explicitări preliminare, cu privire la evoluția concretă a clauzelor din convențiile de credit. Arată că este obligația recurentei de a explicita convenția de credit și consideră că este util în prezenta cauză a se depune aceste explicitări preliminare, pentru că în multe situații prevederile criticate în forma inițială, nici nu mai există. Solicită încuviințarea acestei probe.

Se comunică intimaiilor-reclamanți, un exemplar al înscrisurilor depuse la dosar.

Apărătorul intimațiilor-reclamanți arată că dacă doar acestea sunt înscrisurile care se doresc a fi depuse la dosar, înțelege să se opună la încuviințarea acestei probe. Menționează că înscrisurile de la pct. I și II reprezintă o jurisprudență, nu sunt probe. În ce privește documentația de la pct. III, arată că nu are nicio legătură cu speța de față, că intimații-reclamanți au depus la dosar, în prima fază a procesului, un document din care rezultă că cererile de creditare pe care le semnau reclamanții din dosar, nu prevedeau nicăieri un comision de risc, ci dimpotrivă. Și că probabil această documentație este dintr-un alt dosar, dintr-o altă perioadă, că nu are deci nicio legătură cu prezenta cauză și în considerarea art. 167 Cod procedură civilă solicită respingerea acestei probe ca neconcludentă. În ce privește explicitările preliminare de la pct. IV, precizează că acestea nu sunt înscrisuri, sunt niște tabele, niște calculații aritmetice. Solicită a se observa două lucruri în această privință, și anume art. 4 alin. 3 teza II din Legea nr. 193/2000 prevede: „*dacă intenționează profesionistul, în speță banca, să răstoarne prezumțiile stabilite la art. 4 alin 1 și 2, atunci trebuie să aducă probe în acest sens*”. Aceste motive și, aceste calculații, nu sunt probe care să fi existat la momentul încheierii contractului. De altfel, Curtea de Casație într-o decizie din noiembrie 2012, spune foarte clar că în materia aceasta nu este posibilă ca probă decât înscrisul, înscris care trebuie să preexiste procesului, să preexiste de fapt contractului. Din acest punct de vedere este evident că este aplicabilă în speță dispoziția din art. 7 alin 2 din Directiva nr. 93/13 a clauzelor abuzive, care stipulează că: „*ceea se judecă în aceste procese pe clauze abuzive sunt chestiuni generice, sunt chestiuni abstracte, sigur adaptate de judecătorul cazului la elementele concrete ale cazului.*” Se judecă chestiuni generice, și intimații-reclamanți au indicat chestiuni generice, pentru că tot art. 7 alin 2, spune că „*...este nevoie să se pronunțe o sancțiune, în așa fel încât sancțiunea respectivă să aibă un efect disuasiv, să prevină săvârșirea în continuare de către profesioniștii care folosesc contracte tip, a unor astfel de fapte constând în: inserarea de clauze abuzive și utilizarea de clauze abuzive*”. De aceea, nu-i poate acuza pe reclamanți, decât cineva care nu cunoaște foarte bine această jurisprudență, că s-au limitat doar la chestiuni generice. Menționează că acesta este tipul de proces care se formulează în considerarea dispozițiilor Legii 193/2000 și ca să se evite vreo replică care ar putea să spună că nu se pot produce efecte erga omnes, arată că intimații-reclamanți nu au cerut acest lucru niciodată și nu vor cere nici acum că efectele se produc în ceea ce-i privește pe reclamanți pentru că nu este un proces de tip *class action*, așa cum și în prima instanță s-a încercat să se ateste, ci este un proces care are la bază niște drepturi concrete. În concluzie, se arată că și această calculație, această încercare de simulare, trebuie respinsă ca fiind o probă inadmisibilă și neconcludentă.

Apărătorul intimațiilor-reclamanți arată că în ceea ce-i privește pe aceștia, nu înțelege să solicite alte probe în afara celor deja existente la dosar.

După deliberare, tribunalul urmează să primească la dosar cu titlu de practică judiciară cele două decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție și urmează să respingă probele solicitate la punctele III și IV ca nefiind pertinente și utile cauzei.

Nemai fiind cereri de formulat sau probe de administrat, tribunalul constată cauza în stare de judecată și acordă părților cuvântul în recurs.

Recurenta-pârâtă, prin avocat, depune note scrise la dosar. În susținere arată că în momentul de față, este foarte adevărat că există o multitudine de procese având o problematică similară cu cea din cauza de față, că în cauza de față probabil presiunea este

mai mare din cauza numărului mare de persoane, însă practica judiciară cu privire la aceste probleme nu este una unitară, și nu se poate stabili că în decizia X a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a stabilit caracterul abuziv al acestor clauze, câtă vreme în urma analizei, în alte cauze, aceeași Întă Curte de Casație și Justiție a stabilit că nu este vorba despre clauze abuzive. Referitor la cauza de față, menționează că se impune a se analiza trei elemente și anume: comisionul de risc, modificarea dobânzii și de asemenea respingerea probelor la instanța de fond.

În privința comisionului de risc, arată că discuția și cercetarea judecătorească care trebuia să se facă era legată de anumite elemente foarte clare, trasate de lege, și anume: dacă acest comision de risc este inclus în costul convenției; dacă acest comision de risc este inclus în costul creditului se poate instanța pronunța asupra naturii abuzive a comisionului de risc sau nu se poate pronunța; și dacă se poate pronunța instanța asupra comisionului de risc, care sunt criteriile prin raportare concretă la situația din speță și nu în mod abstract. Comisionul de risc este în mod evident inclus în costul creditului, pentru că este o componentă a dobânzii anuale efective, cuprinsă în contractul de credit, că la data acordării acestor credite, legislația în vigoare nu prevedea nici măcar obligativitatea includerii comisionului de risc în dobânda anuală efectivă, această cerință fiind stabilită ulterior, doar pentru creditele de consum. Faptul evident că acest comision este inclus în costul total al creditului, este subliniat atât în legislația națională, în OG nr. 21/1992, dar și în legislația europeană, în Directiva 2008/48/CE. De asemenea, precizează că ce este important de subliniat, este rațiunea comisionului de risc, că s-a vorbit și există această abordare pe care a avut-o și instanța, în sensul că nu ar exista o rațiune a comisionului de risc. Cu privire la acest aspect, arată că recurența consideră că este evidentă rațiunea comisionului de risc și că pentru asta trebuie să se facă referire la riscurile aferente activității de creditare. Aceste argumente ce au fost încercate a fi evidențiate de bancă au fost în anumite cazuri reținute de judecători, în sensul că acest risc aferent activității bancare de creditare presupune că banca este cea care acordă un împrumut clienților pe o perioadă lungă de timp, și trebuie să își asigure riscul asigurării acestei finanțări. Menționează că banca face acest lucru inclusiv obținând fonduri din depozitele pe care le efectuează persoanele fizice la bănci și că acesta este modul în care funcționează băncile fiind un lucru incontestabil. S-a spus, și în unele situații s-au avut în vedere aceste argumente, că acest comision de risc își are sorgintea chiar în prevederi legale, deși se spune că nu are niciun fel de rațiuni economice, și anume în OUG nr. 99/2006, Regulamentul BNR nr. 18/2009, Regulamentul Parlamentului European nr. 575/2013, și acestea rezidă tocmai din faptul că banca are obligația să constituie provizioane, și că pe de altă parte din cauza condițiilor de viață, banca este obligată să își asigure riscul pentru că, este foarte cunoscut, că și în situația în care existau garanții reale imobiliare, valoarea acestora a scăzut. Precizează că și exemplul faptul că în anumite spețe s-a reținut că nu ar exista o rațiune a comisionului de risc pe motivul că deja ar exista o ipotecă și că acest lucru este greit. Menționează că în situația în care, cercetarea judecătorească ar fi ajuns la concluzia că este necesar a se clarifica rațiunea comisionului de risc, și dacă se justifică perceperea unui cost pentru acest risc, atunci ar fi trebuit solicitată părerea unor specialiști dacă nu se puteau lămurii lucrurile în cadrul cercetării judecătorești. De asemenea, arată că dacă se ajunge la concluzia că acest comision de risc este parte a prețului convenției, atunci avem prevederile cuprinse în art. 4 alin 6 din Legea nr. 193/2000, care spune că elementele de cost sunt excluse de la analiza caracterului lor abuziv. Arată că în cadrul acestor spețe, s-a încercat inocularea ideii că judecătorul național, atunci când este chemat a analiza clauzele abuzive poate trece peste elementele cuprinse în art. 4 alin. 6 și s-a dat în acest sens ca exemplu speța Caja de Ahorros din Spania. În speța respectivă, Curtea Europeană de Justiție a precizat că statele pot prin legislația lor națională, dacă vor, să creeze un cadru mai dur decât cel stabilit prin Directiva nr. 93. Numai că în România, nu s-a stabilit un cadru

mai dur, în România s-a receptat, și de aceea judecătorul fondului într-o interpretare judicioasă nu ar trebui să se pronunțe cu privire la caracterul abuziv al elementelor de cost și rațiunea pentru care s-a inclus această interdicție este simplă, și anume pentru că judecătorul fondului nu este chemat să spună dacă pentru un produs, costul perceput este bun sau nu. Arată că nu este căderea instanței, de a interveni în convenția părților și de a schimba prețul pentru care a fost acceptată achiziționarea unui produs și că asta este rațiunea foarte simplă pentru care elementele care țin de cost sunt excluse de la analiza caracterului abuziv. Menționează că însăși Înalta Curte de Casație și Justiție, în interpretarea sa în respectiva cauză, de către respectivii judecători, a subliniat faptul că nu pot intra să modifice un element al costului. Dacă s-ar trece peste această teză, conform căreia comisionul de risc face parte din prețul convenției, urmează a se analiza dacă ele într-adevăr sunt prevederi abuzive, și recurenta susține că nu sunt. Aceste prevederi, cu privire la comisionul de risc, sunt exprimate sub forma unei cifre. Este vorba despre un procent evidențiat în scadențarele care arătau cât este comisionul de risc pe fiecare lună. Precizează că rațiunea băncilor nu este aceea de a fi învățacei și de a învăța persoanele cu privire la a citi o cifră și că în speșă, dacă se analizează documentația de creditare, se poate lesne observa că această cifră este exprimată în convenție și în scadențarele înșușite, și care reprezintă legea părților. Tot cu privire la acest element, recurenta spune că și dacă se pășește la analiza comisionului de risc nu este un dezechilibru al prestațiilor. Dacă se analizează concret convențiile de credit, se va observa că acest comision de risc nu a avut fluctuații în timp, pentru a duce la un dezechilibru al costului, că a fost un element al costului stabilit de la bun început în convenție, menționat foarte clar, chiar cu calcul, pentru fiecare lună pentru a se vedea cât este acest comision de risc. De asemenea, menționează chiar cu caracter circumstanțial, că și Statul Român poate percepe un comision de risc. În concluzie, recurenta apreciază că, în privința comisionului de risc s-a reținut greșit caracterul abuziv al acestei clauze, și pentru toate aceste argumente apreciază că hotărârea instanței de fond este greșită și se impune casarea cu trimitere spre rejudecare, pentru consultarea unui specialist în vederea clarificării dacă se justifică perceperea unui cost aferent componentei de risc în activitatea bancară.

În ce privește clauzele privind dobânda, arată că aceasta este cuprinsă în Condițiile speciale, că ele diferă de la o convenție la alta și, sub acest aspect, consideră că nu există un dezechilibru al acestei prestații deoarece convenția nu prevede posibilitatea ajustării dobânzii numai în favoarea băncii, ci în ambele sensuri, iar în ce privește cauza de față tendința a fost de scădere a dobânzii. Menționează că în foarte multe cauze, art. 3 lit. d) a fost exclusă sau a fost înlocuită, prin raportare cu indicii cum ar fi Euribor sau Libor, dar dincolo de aceste elemente faptul că se prevede posibilitatea modificării clauzelor respective în ambele sensuri, crescător sau descrescător, în funcție de evoluția schimbărilor pe piață, acest lucru nu conduce la concluzia că sunt clauze abuzive.

Referitor la aspectul privind respingerea probelor, arată că în prima instanță la termenul din 19.11.2012 s-a solicitat proba cu înscrisuri, interogatoriu, expertiză și martori. Toate aceste probe au fost respinse, cu motivări de genul că, la interogatoriu ce s-ar putea obține pentru că oricum este evident că din cererea de chemare în judecată reclamanții nu sunt de acord cu cele solicitate de bancă și că acest lucru duce la concluzia că în cadrul niciunui proces nu ar trebui admisă proba cu interogatoriu, pentru că prin întâmpinare sau cererea de chemare în judecată se expun puncte de vedere divergente. Ori scopul interogatoriului este de a clarifica chestiuni de fapt și de a obține mărturisirea părții celeilalte și că în acest sens s-au depus la dosar numeroase speșe individuale, din alte pricini similare, din care rezultă că s-a admis și proba cu interogatoriu și proba cu martori și că este absolut normal pentru că nu putea fi abstractizată acea obligație a băncii de a face dovada negocierii, cum s-a susținut în cauza de față. Precizează că sunt elemente de fapt, și se pot dovedi cu

orice mijloace de probă și că nu este posibil ca la primul termen de judecată, singurul termen de judecată, să fie respinse pe bandă aceste probe dincolo de faptul că în privința convențiilor de creditare, poziția a fost foarte simplă. Menționează că era un număr foarte mare de documente, și că s-a pus în vedere recurenței pârâte depunerea acestor documente până la sfârșitul ședinței, că era un singur dosar în acea ședință, era un complet constituit pentru un singur dosar iar sfârșitul ședinței era în peste zece minute și nu se putea ca în zece minute să fie adus un teanc atât de mare de documente. Menționează că acesta a fost modul de discutare, de încuviințare, și de administrare a probelor în fața primei instanțe și că de aceea s-a și menționat ca și un motiv de recurs, și că se impune casarea cu trimitere spre rejudecare, pentru că în fața instanței de recurs nu se poate administra acest vast probatoriu, care și-line de elemente de fapt, și care trebuie investigate pentru că trebuie stabilit adevărul în cauză, iar nu să se meargă cu un singur punct de vedere, cu niște postulate conform cărora întotdeauna banca este vinovată.

Pentru aceste considerente, și pentru elementele larg expuse în cadrul notelor scrise, solicită admiterea recursului, casarea în tot a încheierii recurate, casarea în parte a sentinței civile atacate și respingerea în totalitate a cererii de chemare în judecată sau dacă se va aprecia că în cauză prima instanță trebuia să efectueze o cercetare amplă, să se dispună casarea sentinței atacată cu trimitere spre rejudecare, pentru reluarea cercetării judecătorești în parametri normali, iar nu cum s-a întâmplat în cauză.

Cu privire la concluziile părții adverse, avocatul intimatilor-reclamanti arată că există o neconcordanță, în sensul că s-a solicitat casarea sentinței cu respingerea cererii de chemare în judecată, casarea fiind cu trimitere spre rejudecare.

Intimații-reclamanti, prin avocat Irina Sorescu, arată că există o eroare în cuprinsul recursului cu privire la respingerea tuturor probelor solicitate de bancă, că nu au fost respinse toate probele, ci dimpotrivă a fost admisă proba cu înscrisuri, aceeași probă pe care și reclamantii au administrat-o, numai că reclamantii au administrat-o în mod legal și au depus odată cu cererea de chemare în judecată toate documentele, în timp ce banca a ales să formuleze întâmpinarea, să invoce excepții, să propună aceste probe prin întâmpinare, pe care însă nu le-a administrat. Ori proba cu înscrisuri, odată propusă, aceste înscrisuri trebuiau anexate întâmpinării, conform dispozițiilor legale. Arată că la termenul la care cauza s-a judecat, instanța a încuviințat această probă, însă a constatat că nu a fost administrată la momentul potrivit, că recurenței pârâte i s-a permis să depună aceste înscrisuri, la momentul respectiv, la termenul de administrare de probe. Faptul că erau pregătite aceste înscrisuri, s-a observat ulterior, pentru că în decurs de câteva zile, sau chiar în ziua respectivă, a fost un număr foarte mare de înscrisuri. Având în vedere că procesul dura de mai bine de doi ani, intimații-reclamanti au observat că banca încearcă tergiversarea cauzei, inclusiv prin nedepunerea înscrisurilor, banca însă nu s-a gândit niciodată că instanța o va sancționa. Odată cu depunerea înscrisurilor, instanța a constatat că acestea nu erau diferite de înscrisurile depuse de intimații-reclamanti. Deci și din acest punct de vedere nu s-a văzut nimic nou cu privire la informarea consumatorilor, cu privire la negociere. Cu privire la celelalte probe care au fost respinse, arată că acestea au fost puse în discuție, și s-a constatat că interogatoriul nu este admisibil în cauză deoarece acesta se referă la fapte personale ale părții chemată la interogatoriu. Ori fapta personală propusă de partea adversă era că s-a negociat, că banca a fost deschisă la negociere, iar banca nu încearcă să producă această probă, ci încearcă să o provoace. Ori profesionistul trebuie să producă aceste probe, nu să provoace recunoașterea părții adverse. Cu privire la proba cu martori, arată că aceasta a fost respinsă pe considerentul că persoanele propuse ca și martori erau angajați ai băncii și că pe lângă faptul că această probă nu a fost solicitată în mod procedural, instanța nu a respins această probă pe motive procedurale, ci raportat la calitatea acestor persoane considerând că obiectivitatea lor nu putea fi luată în considerare la momentul respectiv.

Apărătorul intimațiilor-reclamanții solicită a se observa că la acest moment se adaugă la motivele de recurs, că s-a solicitat acum casarea cu trimitere spre rejudecare pentru solicitarea opiniei unui specialist care să aprecieze justificarea economică a comisionului de risc, și că în cadrul motivelor de recurs nu s-a observat o asemenea solicitare. În plus, arată că în domeniul protecției consumatorului, justificarea economică nu își are sensul și pentru că nu s-a știut că se va ajunge aici, va depune practică din CJUE din care rezultă că dacă un element nu are legătură cu obiectul cauzei nu se impune a fi analizat. Clauzele abuzive odată constatate astfel se impune a fi anulate. Arată că justificarea economică nu are ce să caute aici și că reclamanții nu au spus că nu are justificare economică, ci că este prea târziu ca acum să spui care este justificarea economică.

Intimații-reclamanții, prin avocat Piperea Gheorghe, arată în completarea concluziilor doamnei avocat Irina Sorescu pe chestiunea primului motiv de recurs, că suntem în prezența nu a unei încălcări a dreptului la apărare a băncii, ci în prezența unei sancțiuni, a unei decăderi, pe care instanța în mod corect a impus-o. Menționează că este vorba despre un dosar, dosarul sursă, care a început cu circa 900 de persoane, și care prin insistența părții adverse a durat mai bine de 2 ani de zile până s-a judecat în fond. Altfel nu este o încălcare a dreptului la apărare a băncii, ci dimpotrivă de o tentativă de abuz de drept din partea băncii.

În ce privește celelalte componente, arată că se observă din păcate, că se reia aceeași teză pe care și în fața instanței de fond cât și în alte dosare care au sau nu o similitudine cu acest dosar au fost reluate de bancă, în sensul că datorită faptului că dobânda și comisionul fac parte din prețul contractului, înseamnă că instanța română nu are posibilitatea conform art. 4 alin 6 din Legea nr. 193/2000, să analizeze sub raportul caracterului abuziv, aceste clauze. Menționează că în afară de faptul că există la cunoștința reclamanților o singură instanță Curtea de Casație, care în data de 28.11.2012 a acceptat această argumentație a băncii, toate celelalte instanțe (cele 84 de hotărâri depuse la dosarul cauzei) au spus că este posibilă analizarea caracterului abuziv al acestor clauze, pentru foarte multe argumente. În primul rând, având în vedere argumentele din jurisprudența CJUE, arată că în mod constant, CJUE a statuat că modul în care este reglementat dreptul procedural național, nu trebuie să aibă drept consecință să împiedice exercitarea drepturilor acordate consumatorilor prin Directiva nr. 93/13. Menționează că cele trei hotărâri care au stabilit de fiecare dată acest lucru sunt: hotărârea din Asturcom Telecomunicaciones pct. 39, hotărârea din Cauza 618/10 (Banco Espanol de Credito versus Joaquin Calderon Camino) și hotărârea din Cauza 415/11 (contra Catalonia). Toate aceste instanțe au spus că restricțiile procedurale ale unei țări, membre ale uniunii, nu pot să fie de asemenea natură concepute încât să înlăture direct sau indirect aplicabilitatea directivei, pentru că scopul directivei este dublu. Scopul directivei este nu doar protecția consumatorului, ci și prevenirea săvârșirii în continuare de astfel de fapte ilicite. Dacă este așa, este evident că în virtutea art. 148 alin 2 din Constituție, art. 4 alin 6 din Legea nr. 193/2000 dacă este interpretat în sensul în care vrea să arate banca, atunci el este contrar jurisprudenței CJUE, și în consecință este înlăturat de la aplicare. Dar nu este nevoie de o asemenea soluție extremă, pentru că pe de altă parte comisionul nu este parte a contractului, și pe de altă parte art. 4 alin. 6 spune altceva. Nu poți analiza calitatea de a satisface cerințele relative la preț și la persoana contractantului și nu poți analiza, sub acest aspect caracterul abuziv al obiectului principal al contractului. O speță care a fost citată și de instanța de fond, respectiv speța din Cauza 472/10 a spus un lucru în plus, extrem de important pentru litigiul de față și anume a spus că „dacă este vorba de un mecanism de modificare a costurilor serviciilor înseamnă că nu se pune problema aplicabilității art. 4 alin 2 din Directivă, respectiv copia fidelă a art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000. Solicită a se observa că intimații nu contestă prețul, nu contestă nici măcar costul, ci au contestat faptul că se folosește această dispoziție neclară din contract în așa fel încât să majoreze prețul. De asemenea intimații-reclamanții nu au contestat procentul

de dobândă de 3,99 % spre exemplu la creditele în franci elvețieni. Ceea ce contestă reclamantul este faptul că printr-o interpretare unilaterală a băncii, această dobândă poate să fie ajustată. Intimatul-reclamant contestă de exemplu și faptul că banca ar avea obligația să ajusteze dobânda în favoarea clienților, când în realitate acolo este doar o posibilitate, și este doar o posibilitate unilaterală. Doar banca are voie să modifice acel contract, și doar în sens crescător.

În ce privește directivele aplicabile în acest caz, arată că în această cauză este încă aplicabilă Directiva nr. 87/102 privind creditele de consum, abrogată între timp și că în art. 4 al acestei directive, aplicabilă în speță, se spune că „toate aceste contracte de credit de consum se încheie în scris. Mai mult decât atât, ele cuprind în mod obligatoriu indicarea ratei anuale a dobânzii, precum și indicarea condițiilor în care se poate modifica rata anuală a dobânzii, declararea valorii, a numărului și a frecvenței sau a datelor plăților pe care trebuie să le efectueze consumatorul pentru a rambursa creditul, precum și a plății dobânzilor și a celorlalte taxe”. Menționează că peste tot se vorbește despre exprimare, despre caracter scris, despre explicitare și că nu degeaba se face acest lucru și că este foarte important, pentru că în foarte multe decizii, Curtea Europeană de Justiție a stabilit că este nevoie de această informare, care se realizează încă din faza de publicitate, pentru că un consumator, de regulă nu este informat, de regulă nu își poate realiza drepturile. De aceea este normală și necesară această obligație de informare, pentru a se ști cu exactitate cum să faci comparație între profesioniști, și pentru a se vedea care este întinderea obligațiilor tale ca și consumator. Arată că din păcate, unele instanțe s-au lăsat seduse de acest raționament al băncii, care practic a spus despre comisionul de risc că face parte din preț și că în felul acesta, aceste instanțe, nu au făcut altceva decât să transforme un contract de credit, care este un contract comutativ, în care părțile trebuie să știe întinderea obligației pe care și-o asumă, în contracte aleatorii. Acest lucru încalcă în mod direct aceste dispoziții din directivă. În ce privește Directiva nr. 148 invocată de bancă, arată că este defavorabilă băncii, pentru că și această directivă spune că informarea este esențială, și informarea trebuie făcută în baza precontractuală și nu ulterior și că nu are importanță în speță, faptul că vii acum după atâta timp să explici rațiunea acestui comision de risc și că întrebarea se pune dacă ai explicat rațiunea acestui comision de risc la momentul publicității cu privire la acest produs pus pe piață. Se va observa că, dincolo de jurisprudența CJUE care este obligatorie, jurisprudența noastră, instanța ICCJ a statuat în 84 de cauze, că se poate analiza sub raportul caracterului abuziv orice fel de clauză, inclusiv cu privire la dobânda și la comisionul de risc și acest lucru s-a spus în mai multe cauze. Arată că în decizia nr. 1768/23.04.2013 depusă în anexa la întâmpinare se spune că „dată fiind particularitatea de reglementare, sensul normelor în discuție este acela că sunt excluse de la evaluarea caracterului abuziv acele clauze care vizează proporționalitatea dintre calitatea bunului livrat sau serviciului prestat de comerciant și prețul plătit de consumator, situație ce nu s-ar putea regăsi în cazul unui contract de credit, întrucât consumatorul nu plătește o anumită calitate a mărfii ori a serviciului de care a beneficiat”. În consecință, aceeași jurisprudență ne spune că noțiunea de cost total al creditului are o accepțiune mai largă decât aceea a prețului, iar comisionul de risc este o componentă a costului total. În consecință, arată că este artificial, cel puțin dacă luăm în calcul ceea ce spune Curtea de Casație referitor la prețul în cazul unui contract de credit. Dar dacă se vorbește despre un preț, atunci cel mult ar trebui să vorbești despre preț în ce privește cel mult dobânda, nu și comisionul de risc și că în orice caz, nu transformi comisionul în altfel de dobândă, într-o dobândă deghizată, care nu face altceva decât pe de o parte să îți mărească și în mod clandestin, netransparent, întinderea obligației, iar pe de altă parte să facă concurență celorlalte bănci de pe piață. Precizează că dincolo de asta însă, este foarte important ceea ce spune Decizia nr. 4418/2012 respectiv că „argumentele băncii care încercă o lămurire a percepției comisionului de risc, în

sensul ca prin instituirea acestui comision s-a avut în vedere riscul bancar pe care este obligata să îl suporte nu pot fi primite, câtă vreme aceste elemente ce se vor a fi calificate în cadrul procesului, fără să fi fost evidențiate în convenția de credit". Menționează că recurenta-pârâtă a susținut că hotărârile care se pronunță la Curtea de Casație, hotărârile irevocabile din țară, nu au autoritate de lucru judecat în privința acestui dosar și că personal nu a susținut niciodată acest lucru, ci a susținut faptul că aceste hotărâri au putere de lucru judecat pentru că este vorba despre cazuri identice, de cazuri care se repetă. Înseamnă că dezlegarea dată de o instanță care se află la vârful sistemului judiciar ar trebui să se impună peste tot. Acest lucru a rezultat din această decizie nr. 4418/2002 care a spus., *sensul pe care îl dă art. 6 alin. 1 lipsirii de efecte a clauzelor abuzive este sensul pe care îl dă art. 7 alin. 2 din Directiva 93/13, și jurisprudența dată în aplicare*". Adică efectul care se obține este un efect în primul rând concret pentru reclamantii, dar este și un efect generic, de disuasiune de prevenție de săvârșire de fapte ilicite constând în inserarea de clauze abuzive. De aceea, mai mult decât puterea de lucru judecat, hotărârea pe care ar urma să o pronunțe o instanță într-o astfel de cauză ar trebui să aibă de fiecare dată efecte ergo omnes. Arată că s-au analizat cu atenție două jurisprudențe ale CJUE, respectiv speța din cauza C 618/10 și C 70/10 și că în ambele spețe, s-a statuat încă o dată că sistemul pe care îl impune această Directivă nr. 93/13 este un sistem sancționator și că în primul rând, ceea ce se intenționează este să sancționezi profesionistul, comerciantul, care a introdus clauze abuzive în contract și după aceea le-a utilizat. Arată că de aceea, dispoziția care este permisă de jurisprudența CJUE instanței române, este să constate sancțiunea, să înlăture acele clauze din contract, și să lase dacă este cazul, contractul fără dobândă, fără comision, fără cost. Recurenta-pârâtă a spus că nu are voie instanța de judecată din România, să modifice contractul, adică să înlocuiască o dobândă variabilă într-o dobândă de tip Euribor, pentru că o interzice CJUE, dar interdicția de care vorbim este în favoarea consumatorului. Arată că dacă s-ar permite judecătorului național să modifice o dobândă fixă, care este calificată ca o clauză abuzivă, cu o dobândă variabilă, practic s-ar oferi un premiu profesionistului, fără să fie sancționat efectul de prevenție, de disuasiune. De aceea, în speța de față, câtă vreme se constată că există clauze abuzive în contract, atunci sancțiunea care se impune este aceea de lăsare fără efect al acestor clauze. Și în niciun caz nu s-ar putea da efect lamentațiilor băncii care spune că ce s-ar întâmpla cu banca dacă s-ar elimina acest comision din contract. Menționează că și în cererea de recurs, se spune că banca nu putea să se comporte altfel pentru că ar fi dat faliment, se spune despre așa numita justificare economică, comercială, că eu bancă nu puteam să nu-mi permit să nu îți cer acest comision de risc, deși nu ți-am spus că urmează să ți-l percep. În motivarea recursului se spune că... *faptul că sunt procente de dobândă diferite, înseamnă că a existat o negociere*. Arată că acest lucru este fals și greșit, că procentele acestea se justifică dintr-un punct de vedere total diferit. La momentul formulării cererii de creditare, consumatorul era supus unei analize de rating, și în funcție de clasa de risc în care se încadra i se spunea în ce categorie de risc se încadrează. Arată că în momentul în care s-a pus pe piață acest gen de produs, într-adevăr comparativ cu alte dobânzi, ale unor alte bănci, dobânda practică de Volksbank era mai bună. Numai că, pe de o parte consumatorii au fost induși în eroare, pentru că în contract se spunea de exemplu 0,22 % plățibili lunar. Precizează că acest tip de formulă din contract se putea interpreta oricum. Puteai să interpretezi fie că dai 0,22%, așa cum dai comisionul de analiză a dosarului și gata, și rămâne dobânda pe cei 35 de ani, fie că plătești acești 22% în timpul celor 12 luni, în timpul primului an, care era întâmplător și primul an de grație. Numai că banca de fapt, vroia să spună de fapt că acel comision de 0,22% se înmulțește cu 12 luni, și apoi cu 35%. Dacă se va face un calcul, se va observa costul lunar suportabil este între 33% și 60% în funcție de tipul de comision aplicabil. Un cost enorm față de costul pe care te așteptai să îl plătești. În raport de celelalte bănci, acest gen de comportament insidios, a permis acestei bănci să ajungă în anul 2007 în topul celor trei

bănci. Numai că, în afară de aspectele de concurență care se ridică de aici, mai există un lucru esențial de spus. În speța United Bank, s-au discutat și s-au statuat niște principii cu privire la acel preț, care putea să fie un preț de ruinare sau un preț excesiv. În prima parte a perioadei, părea că Volksbank folosește în perioada de grație un preț de ruinare. După aceea însă, după perioada de grație, în a doua parte s-a ajuns la un preț excesiv. Arată că la momentul despre care vorbim, recurenta încă se mai împrumuta de la banca sa mamă, uneori cu niște dobânzi de 1-2 % și că aceste credite erau puse pe piață cu DAE între 7-12% și că până la 12% sunt în continuare 10 procente, care reprezintă un profit absolut uriaș. Se spune că trebuie aplicat în continuare comisionul de risc, că altfel ar intra în faliment. A dat credite chiar și cu finanțare în proporție de 100%, fără să se asigure de vreo prudențialitate. Arată că în anul 2013 la cererea BNR s-a realizat un studiu de impact. În luna august 2013, BNR a constatat că există clauze abuzive în contract. S-a realizat acest studiu de impact, pentru a se vedea dacă afectează întreg sistemul bancar și răspunsul a fost că nu. Purtătorul de cuvânt al guvernatorului BNR a spus că „*au fost niște sărituri peste cal. Multe. Au sărit calul băncile interesate să vândă cât mai multe credite, atunci când fidejuciarul condiții ascunse în contracte încifrate, pe care să nu le priceapă clienții cu intenția de a-i înșela. Și ar mai fi de adăugat împovărarea clienților cu tot felul de comisioane, inclusiv comisionul de risc*”.

Se precizează că un număr de peste 100 de hotărâri irevocabile din țară au fost depuse la instanța de fond, cu titlu de jurisprudență, că 84 de hotărâri irevocabile de la ICCJ s-au depus în prezentul dosar. Toate spun că, se poate analiza, sub raportul caracterului abuziv și clauza privitoare la comisionul de risc și clauza privitoare la dobânda, pentru foarte multe motive. Clauza privitoare la ajustarea unilaterală a dobânzii este abuzivă. Clauza privitoare la perceperea unui comision de risc sau de administrare este o clauză abuzivă. Dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat sau de a modifica anumite clauze în mod unilateral este abuzivă. Motivațiile sunt surprinzător de similare sau chiar identice, cu acțiunea de față. Arată că dincolo de efectul de putere de lucru judecat, de efectul ce trebuie dat art. 6 alin 1 din legea română, respectiv 7 alin 2 din directivă, a se pronunța în momentul de față o hotărâre care să fie contrară cu cele 100, respectiv cele 84 de hotărâri ar însemna neîncredere. În concluzie, solicită respingerea recursului, menținerea sentinței civile atacată ca fiind legală și temeinică, cu cheltuieli de judecată. Depune la dosar note de concluzii scrise și dovada cheltuielilor de judecată.

În replică, recurenta pârâtă prin avocat, arată în privința chestiunii legate de interogatoriu, în sensul că interogatoriul nu se putea admite pe motivul că se referă la fapte personale, că o negociere are două părți. Deci faptul negocierii presupune inclusiv a se întreba consumatorul dacă a avut loc o negociere. În privința decăderii, precizează că dacă s-ar îmbrățișa această teorie, ar însemna că înainte de a se discuta admisibilitatea unei probe, proba trebuie să fie administrată, pentru că acest lucru s-a spus recurentei, că nu a atașat înscrisuri alăturate întâmpinării, în vreme ce reclamanților li s-a permis să depună în varii etape aceste înscrisuri. În acest sens arată că nu a fost respectată egalitatea de drepturi procesuale, dincolo de faptul că, simpla curiozitate juridică ar trebui să dea în aceste cauze valoare, inclusiv principiului rolului activ al judecătorului, ca să afle adevărul, și să nu se cantoneze de niște postulate și citate ale unor clasici în viață. Cu privire la faptul că ar fi intolerabil ca această instanță să dea o hotărâre nefavorabilă consumatorilor, menționează că acest lucru s-a încercat și în fața Curții de Apel București în cauza nr. 53789/3/2010, și speră că această analiză a cauzei să fie una obiectivă, și nu influențată de factori sociali sau de alte elemente, și că trebuie văzut punctual și la rece dacă sunt îndeplinite condițiile sau nu. Arată că s-a menționat pe larg, în notele scrise că în toate aceste cauze au fost invocate ca și niște postulate niște spețe ale CJUE, dar că nimeni nu s-a interesat ce spun aceste cauze, la ce se referă. Arată că recurenta pârâtă a explicat toate aceste cauze și că nu se pot aduce considerente ale unei CJUE, fără a fi incidente în cauză. Toate aceste afirmații

cu privire la dovada că ar exista un cost ascuns, că se împrumută banca într-un fel, sunt nedovedite, dar ele relevă un element care ar putea fi interesant a se face o analiză a acestui comision de risc, că nu se poate reține un dezechilibru, cât nu este dovedit acest lucru. Ori asta s-a întâmplat la instanța fondului, s-au dat niște cite, dar nu s-a dovedit acest lucru.

Tribunalul, constată dezbaterile încheiate și reține recursul spre soluționare.

TRIBUNALUL

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București, la data de 08.11.2010, sub nr. 53790/3/2010, un număr de 1030 reclamânți, printre care și reclamânții din prezenta cauză, respectiv Arnăutu (fostă Dragomir) Violeta, Motorga Adrian, Motorga Septimia, Daianu Paul Adrian, Damatarca Adriana, Dediu Mirela Corina, Dediu Ionel Marius, Ciupic Eduard Constantin, Ciupic Marilena Aurelia, Manase Grazia, Manase Valentin Cristian, Daha Cristian Razvan, Carabineanu Catalin Marian, Carabineanu Mirela, Gheorghe Marius, Gheorghe Florentina Mihaela, Androne Marian, Androne Mihaela, Argatu Gheorghe Adrian, Argatu Mihaela, Resmerita Clement Mihai, Resmerita Iulia, Zaharia Adrian, Zaharia Elena Diana, Ionitoiu Cristian Daniel, Ionitoiu Daniela Corina, Lungu Marius Vasile, Zamisnicu Marius Mihai, Zamisnicu Iuliana, Bara Mihaela, Bara Ciprian Dumitru, Vladescu Oana Alexandra, Bajenaru Elena Carmen, Bajenaru Vasile, Radan Octavian Marius, Radan Marinela, Gheorghe Daniela Gabriela, Gheorghe Cristian, Oltean Ionel Calin, Oltean Cristina Ioana, Petre Claudiu Nicolae, Petre Raluca, Ravici-Tataranu Doina, Gigoși (fostă Paraschiv) Getuta Mirela, Crismariu Petrica Ioan, Crismariu Lacramioara, Lăceanu (fostă Stancioiu) Mihaela Anda, Vranciu Alexandru, Vranciu Florentina, Surdu Nicu, Surdu Raluca Eliza, Buncescu Cristina Antoaneta, Buncescu Cristian Valeriu, Barsan Raluca Iuliana, Ruse Constantin Dan, Ruse Carla Iulia, Fratiman Andrei Florin, Iancovici Mihail, Iancovici Mihaela Malina, Iordache Camelia Elena, Iordache Ovidiu, Tudorache-Secan (fostă Secan) Mirela, Dumitrache Florina Loredana, Dumitrache Marian, Stoica Vasile Nematica Cristian, Stoica Adriana Maddy, Ilici Ciprian Ionut, Vieru Ion Alexandru, Vieru Carmen, Buleandra Tanasache, Buleandra Silvia, Iordache Cristian, Iordache Cristina, Sorop Marin, Sorop Petruta Dana, Tataru (Alexe) Gabriela Mirela, Cioaca Cornel, Cioaca Nadia Florentina, Muller Florin Francisc, Muller Cerasela, Ionescu Dan, Grama Simona Cristina, Curelea (fostă Teodorescu) Roxana Maria Nely, Gheorghe Mihai Cristian, Barbu Alina, Barbu Daniel, Antohi Culai, Antohi Elena Gabriela, Iordache Costel Danut, Iordache Anca Gabriela, Vilt Luminita Gabriela, Vilt Calin Radu, Nitescu Marian Iulica, Nitescu Cecilia, Oprea Cristian Mirel, Oprea Alexandra Lidia, Ciacaru Irina Elena, Manasiu Daniel Robert, Popa Aurora Maria, Popa Gabriel, Nedelcu Oana Tatiana, Mutu Speranta, Mutu Catalin, Trache Stefan Nicolae, Trache Catalina, Nicolae Daniela Roberta, Ilic Mirel Valerica, Topolica Dragos Cristian, Topolica Simona Ileana, Ghius Dan Marian, Ghius Oana Elena, Magureanu Valentin Cosmin, Magureanu Claudia, Ghita Florin Gabriel, Ghita Luminita Elena, Aldea Beatrice Valentina, Aldea Marius Cristian, Vlădeanu Stefan Cosmin, Gherghina Dan Marius, Gherghina Cristina Daniela, Balta Florinel Cristian, Balta Elena Mihaela, Costache Adrian Gheorghe, Costache Violeta, Draghiceanu Bogdanel Visarion, Draghiceanu Magdalena, Nicolau (fostă Androne Harnagea) Christina, Pirosea Radita, Pirosea Cristian Mihai, Iancu Mariana, Iancu Ilie, Scarlat Aurel Daniel, Scarlat Verginica Mioara, Bucur Florin, Bucur Nicoleta-Catalina, Obada Dumitru, Obada Carmen, Coman Veronica, Coman Codin Dan, Cernagor Mirela, Cernagor Marcel, Tataru Dragos Silviu, Tataru Rodica, Firloiu Gabriel Romeo, Firloiu Marie Magdalena, Dorobantu Silviu Marin, Dorobantu Mihaela Silvia, Cornoiu Grigore, Cornoiu Sorina, Dumitru Gabriel Bogdan, Dumitru Mihaela, Zois Maria, Zois Virgil, Olaru Andrei, Dragan Simona, Tarziu Alexandra Elena, Popa George Marius, Popa Geta, Bazavan Simona,

Bazavan Florin, Diaconu Cosmin Iulian, Diaconu Alina Maria, Cucu Sorin, Cucu Anda, Coman Gabriel Valerian, Coman Doina, Stanciulescu Gabriel Ioan, Ungureanu Cosmin Cristian, Ungureanu Mariana Florentina, Ardeleanu Viorel, Ardeleanu Ibolya, Oranescu (fostă Cioflan) Mariana, Bratulescu George Claudiu, Bratulescu Ioana Andreea, Ciolanel Florin, Ciolanel Monica, Apostol Stela, Apostol Gheorghe, Haratau Cristian, Petrescu Sebastian Ionut, Petrescu Eugenia Nela, Stefanescu Vlad, Stefanescu Cristina, Istratescu George, Istratescu Nicoleta, Enache Felicia, Tivga Pahontu Diana Carmen, Tivga Pahontu Dorin Aurel, Caramalau Neculai, Caramalau Elena Maria, Barbu Madalin, Barbu Simona Mihaela, Davidoiu Melania Elena, Postoroanca Florin Mugur, Postoroanca Valeria Bianca, Andronache Cosmin Leonard, Carpen Eduard Alexandru, Mosor Petre, Mosor Neli, Jorascu Mona Lisa, Jorascu Valentin Claudiu, Deaconu (fostă Ene) Cristina, Bociog Stefan Dragos, Mardirosevici Sergiu, Mardirosevici Maria Luciana, Vidroi Silvia, Vidroi Constantin, Margarit Valentin, Margarit Dana Cristina, Tanase Danut, Tanase Gherghina, Caraculacu Victor, Caraculacu Adriana Georgeta, Paltinescu Daria Ingrid, Cosma Dan, Bacalu Cristiana Adina, Gheorghies Eugeniu Stelian, Tanasa Petre, Tanasa Ana Maria, Muresan Ovidiu Razvan, Muresan Nicoleta Alina, Manta (Murgila) Daniela, Popa Ionel, Popa Anisoara, Seucea (fostă Cobianu) Mirabela Maria, Seucea Eduard, Tirlea Adrian, Matei Gabriel, Matei Manuela Doina, Lupașcu Constantin Tiberiu, Cocoroiu Ștefan, Cocoroiu Vanda, Manoliu Daniel Ioan, Manoliu Irina Emanuela, Gheorghe Adina, Gheorghe Ionel, Mirza Nicolae, Mirza Ana-Maria, Neagoe Gabriel Dorin Alexandru, Neagoe Adriana, Gavrilă Niculae Auras, Gavrilă Silvana Alexandra, Ciocan Laura Maria, Ciocan Iulian, Diaconescu Florina, Diaconescu Florin, Musatoiu Mihai, Dobrescu Mihaita George, Pacurar Alina Margareta, Pacurar Adrian, Toader Elena, Toader George, Radulescu Gheorghe, Radulescu Mariana, Apostolescu (fostă Mitroiu) Elena, Masoud Ana Maria, Masoud Emad, Stan Viorica Mariana, Rotar Bogdan Adrian, Tudor Florin Daniel, Tudor Lavinia Iulia, Anastasiu Mihai, Anastasiu Georgiana Mihaela, Belu Anca Iuliana, Negrescu (fostă Paun) Maria Cristina, Lucuta (fostă Lupse) Niculina Crina, Alexe Catalin Marian, Sopera Nicolas, Lucuta Mihai, Barna Diaconescu Dorin Adrian, Barna Diaconescu Oana Daniela, Mihalache Oana Narcisa, Mihalache Nicolae Daniel, Grierosu Andreea, Dumbrava Iulian, Dumbrava Isabelle Tatiana, Ionescu Stefan, Ionescu Janina, Ardeleanu Cristian, Boesan Bogdan Radu, Boesan Camelia, Udrescu Cezarina, Rusu Elisa, Stoica Liviu Catalin, Stoica Nicoleta Carmen, Pop Leontin, Pop Lelia Maria, Topana Monica Daniela, Topana Mihail Sorin, Ion Zaharia, Ion Mariana, Manole Cristina Elena, Serescu Cosmin, Serescu Florentina, Pana Ion, Pana Mariana, Vasile Cristina Lorelei, Mirica Dan, Mirica Anca Roxana, Andriescu Florin Lucian, Rusu Laurentiu Tiberiu, Rusu Elena Amalia, Dobrescu Robert Sergiu, Dobrescu Georgiana Alina, Grosu Valentin Gabriel, Grosu Elvira, Zimnicaru Ileana, Marin Gigi Daniel, Badita Veronica Cristina, Badita Mihail Marian, Preoteasa Anca Cristina, Preoteasa Mihai Gabriel, Vinatoru Alexandru Bogdan, Adascalitei (fostă Botezatu) Ecaterina Roxana, Costin Marius Constantin, Costin Anna Maria, Lupu Liviu Dumitru, Lupu Claudia Mihaela, Stanciu Gheorghe, Stanciu Elena, Apopei Dumitru Iulian, Apopei Dumitru Irina, Badu Stefan Marius, Badu Paula Maria, Hilohe Marius Ilie, Hilohe Luiza Gabriela, Hodor Lucian Constantin, Iacob Mircea Lucian, Iacob Simona, Istrate Alexandru, Istrate Georgiana, Igna Sorin, Igna Adriana, Mihalcea Florina, Marinescu Dragos Cristian, Leafu Neli Petruta, Leafu Valentin, Gavanescu Cristian Daniel, Gavanescu Madalina Silvia, Dumitru Cristina Nicoleta, Dumitru Mihai George, Geogescu Nicolae Evelin, Geogescu Ioana Vanda, Negrea Dan, Negrea Marilena, Tilivea Cristina, Stan Iulian, Stan Ramona Elena, Stan Mihaela, Stan Cristian, Tigu (fostă Luta) Ioana Oltea, Ceocea (fostă Silas) Georgiana Laura, Ceocea Ovidiu Laurentiu, Mercean Radu Nicolae, Sfercoci Dan Corneliu, Turcanu Victor Emanuel, Turcanu Magda, Deliu Stefana, Lupascu Valerica, Lupascu Anca, Rosu Aurelian, Rosu Cristina Maria, Jurca Candin, Jurca Cristina Maria, Rus Mihai, Rus Simona, Kellner Carol Mihai, Kellner Gabriela

Cristina, Gafton Octavian, Gafton Cristina Laura, Hodoroaba Monica Gabriela, Mitrica Marin, Mitrica Carmen, Korodi Claudiu, Tintisan Cristian Alexandru, Stefan Robert Claudiu, Cimpineanu Bogdan, Cimpineanu Marilena Jeana, Greavu Dan Adrian, Ilisoi Daniel, Ilisoi Elena Iulia, Horotan Vasile Catalin, Horotan Ioana Aura, Gazi Andrei, Gazi Catalina Timea Elena, Hojda (fostă Pop) Steluta Ioana, Boanca Sinziana, Boanca Calin, Popa Maria, Popa Emil Mircea, Borca Ion Tiberiu, Borca Daniela Loredana, Dehenea Constantin, Dehenea Georgeta Cristina, Ciopraga Ciprian, Ciopraga Nicoleta, Mirciu Otilia, Mirciu Catalin Iulian, Teusdea Mariana, Teusdea Radu Nicolae, Sorescu Florin, Tigau Tudor Mihai, Nechita Mariana, Kovacs Peter, Deliu Cosmin Ionut, Deliu Adina, Stenczel Stefan Gabriel, Stenczel Daniela, Biro Florin Tudor, Biro Adina Dana, Irimia George, Irimia Oana, Moise Adrian, Moise Eva, Gavruta Liana Floare, Pop Felician, Pop Mariana, Sarbu Florian, Sarbu Nicoleta, Gheorghe Constantin, Gheorghe Alina Loredana, Noje Horia Daniel, Noje Teodora Ioana, Valinciuc Corina, Valinciuc Sorin, Apostol Romulus, Apostol Violeta, Hamza Sorin Gabriel, Barbu Catalin Adrian, Posa Simona, Posa Aurelian, Contea Bogdan Catalin (renunțare la contract de asistență juridică cu S.C.A. Piperca și Asociații, f. 133, vol. IV), Nitulescu Diana Georgeta (renunțare la contract de asistență juridică cu S.C.A. Piperca și Asociații, f. 133 vol. IV), Tita Iulian, Tita Claudia Mirela, Stoian Ioan, Stoian Nicoleta, Pielea Nicoleta Gabriela, Pascariu Catalin Ioan, Pascariu Camelia, Moldovan Alin Claudiu, Busescu Dragos, Busescu (fostă Marincat) Anca Cristina, Smaragdian Radu, Smaragdian Ramona Clara, Trif Mircea, Trif Ildiko Maria, Plescan Angelica, Plescan Catalin, Zegrean Tiberiu, Zegrean Anca Aurora, Ardelean Adrian Marcel, Ardelean Ramona Dorina, Cadis Daniela, Zsizsnyovski Maria, Marin Cosmin, Mut Ioan, Mut Daniela, Dobra Olteanu Dorina, Dobra Olteanu Alexandru, Radu Robert Ionel, Radu Alina, Piroska Peter Pal, Piroska Anamaria Ioana, Ivan Adrian, Ivan Maria, Olteanu Danica, Olteanu Ionela, Manolache George Bogdan, Manolache Alina, Pandelescu Cristian, Pandelescu Anisoara, Borzan Florin Vasile, Borzan Carmen, Casas Mihai, Casas Hristina Veseatena, Patru Mihai Daniel, Patru Maria, Verinceanu Florin Iulian, Verinceanu Petronela, Vicleanu Danut, Vicleanu Luciana, Moldovan Eugen Francisc, Moldovan Monica Daniela, Floare (Tudorachi) Ana-Maria, Maricutoiu Cristina Adela, Maricutoiu Laurentiu Paul, Toros Vig Ioan, Toros Vig Emese, Grigorescu Ioan Cornel, Grigorescu Madalina Angela, Bozdogescu Delia Aurora, Bozdogescu Liviu Catalin, Vatafu Adrian, Vatafu Elena, Lupu Adrian, Lupu Mihaela Dana, Părvănescu Loredan Cristian, Tarcau Emilia, Tarcau Dan, Balasco Ionut Augustin, Suket Rajmond Imre, Suket Eleonora, Peter Sorin Dumitru, Peter Ramona, Balasco Maria, Balasco Ioan, Burca Cristian, Trifan Valentin Florin, Rusz Cornel, Velescu Silviu, Duca Ilie Ovidiu, Duca Cristina Maria, Costea Ioan Marius, Costea Mihaela Oana, Back Ecaterina Ingrid, Back Nicolae, Cosma Cristian Ioan, Cosma Oana Mihaela, Vastag Ionut Catalin, Vastag Adriana Mihaela, Tincu Valerica Nicoleta, Dima Cristian Vasile, Dima Ioana Elisabeta, Banu Ionel, Banu Gabriela, Sandu Badea Cristian, Manda Iuliana Raluca, Manda Doru Teodor, Vadean Marius Ciprian, Vadean Dalia Adela, Inceze Bufnea Attila Daniel, Inceze Bufnea Gabriela Mariana, Pop (fostă Anton) Claudia Cristina, Marian Ioan Adrian, Marian Alina Mihaela, Cheivan Madalina Lucia, Cheivan Paul Robert, Ardeleanu Alin, Ardeleanu Mihaela, Magdalena Gabriela Carmen, Magdalena Gheorghe, Costantin Petronela, Perde Doru Marian, Pop Marius, Pop Simona, Andreica Ioan Cristian, Oniga Victor, Strugaru Cosmin Andrei, Bogdan Viorel, Bogdan Ileana, Stroe Vicentiu Vasile, Stroe Crina, Muresan George Ciprian, Ploscar Norocel Claudiu Laurian, Alexa Vasile Mircea, Alexa Paraschiva, Breahna Marius Romulus, Breahna Maria Cristina, Sandulescu Lucian, Sandulescu Carmen Rodica, Diaconu (Juracovschi) Dana Gabriela, Scarlat Mihaela, Scarlat Virgil, Vasiliu Andreea Daniela, Ranjea Gabriel Valentin, Neagoe Bogdan Florin, Preda Elena, Preda Ion, Cozma Gabriel, Cozma Ilona Daniela Viorica, Patanghel Valentin-Daniel, Patanghel Mihaela-Madalina, Dima Marin, au chemat în judecată de pârâta S.C. Volksbank România S.A., solicitând instanței ca, prin hotărârea pe

care o va pronunța să se constate caracterul abuziv al clauzelor indicate mai jos la punctele I.1 - I.4 (clauze ce se regăsesc în cuprinsul convențiilor de credit ce fac obiectul acțiunii), respectiv: **I.1.** clauzele referitoare la dobândă, și anume: **a)** clauzele care permit băncii modificarea ratei dobânzii în mod unilateral; **b)** clauzele din actele adiționale, notificările sau comunicările care au modificat rata dobânzii sau tipul acesteia din fixă în variabilă, **c)** clauzele referitoare la calculul dobânzii anuale raportat la o perioadă de 360 de zile; **I.2.** clauzele referitoare la comisionul de risc, inclusiv după redenumirea acestuia în comision de administrare; **I.3.** clauzele referitoare la alte comisioane abuzive, așa cum sunt enumerate mai jos; **I.4.** clauzele referitoare la: **a)** alegerea societății de asigurări; **b)** debitarea automată a conturilor reclamanților; **c)** DAE; **d)** aducerea unui alt debitor, pe parcursul derulării creditului; **e)** declararea scadenței anticipate a creditului în situația în care reclamanții nu își achită obligațiile din alte contracte de credit; **f)** declararea scadenței anticipate a creditului în cazul încălcării oricărei alte obligații din convenția de credit în afara celei de rambursare a creditului; **g)** declararea scadenței anticipate a creditului în cazul apariției unor evenimente care, în opinia băncii, ar putea afecta capacitatea de rambursare a reclamanților sau garantarea creditului; **h)** exonerarea de răspundere a băncii în cazul declarării creditului scadent anticipat și a executării silite; **i)** modificarea costurilor creditului potrivit Secțiunii 10 din Condițiile generale ale convențiilor de credit; ca o consecință a constatării caracterului abuziv al clauzelor arătate la punctul I, să se constate nulitatea absolută a acestora; să fie obligată părâta la rambursarea către reclamanți a sumelor plătite nedatorat în temeiul clauzelor nule și să fie obligată părâta la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de acest proces.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 4 din Legea nr. 193/2000, art. 78 din Legea nr. 296/2004, art. 2 din O.G. nr. 21/1992, art. 111 Cod procedură civilă.

O parte dintre reclamanți au depus declarații de renunțare la judecată (filele 469-490, 533, 534, vol. I, filele 2, 12-23, vol. II).

La data de 12.09.2011 reclamanții au depus o cerere precizatoare și completatoare, prin care au solicitat să se ia act de îndreptarea erorilor materiale privind numele reclamanților, numerele convențiilor de credit și adăugarea unor reclamanți (filele 4-9, vol. II).

La aceeași dată, părâta a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepția inadmisibilității, excepția nulității cererii de chemare în judecată pentru lipsa determinării obiectului și, pe fondul cauzei, respingerea cererii de chemare în judecată, ca neîntemeiată.

În drept, au fost invocate prevederile Legii 193/2000 care implementează corespunzător Directiva 93/13, principiul aplicabilității directe a Directivei nr. 93/13/CEE.

La aceeași dată, părâta a depus o cerere de înaintare către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a următoarelor întrebări preliminare:

- în ce măsură noțiunea de obiect al contractului și de raport calitate-preț, astfel cum sunt acestea menționate în Directiva 93/13, includ, în domeniul contractelor de credit cu consumatori, elementele care formează DAE percepută de către bancă ca și contraprestație pentru acordarea creditului;

- din moment ce Legea nr. 193/2000 cuprinde o prevedere care transpune dispozițiile art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13, instanțele naționale mai au posibilitatea să procedeze la analiza presupusului caracter abuziv al unor clauze din contractele de credit care se referă la determinarea elementelor componente ale DAE.

Argumentele în sensul necesității de a se interpreta art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13 au fost expuse în cuprinsul cererii (filele 47-54, vol. II).

Reclamanții au depus o cerere precizatoare, prin care au arătat că sumele solicitate sunt rezultatul scăderii din sumele achitate până în prezent a celor plătite în baza clauzelor abuzive, apreciind că acestea pot fi stabilite și ulterior, creanța fiind determinabilă și au îndreptat o serie de erori materiale privind identificarea corectă a reclamanților, a numerelor

convențiilor și a clauzelor considerate abuzive. Cererii i-a fost anexat un tabel cu sumele plătite de fiecare reclamant în parte cu titlu de comision de risc, până la 31.10.2010 și până la 01.05.2011, cuantumul comisionului de risc pe toată perioada creditului, dobânda majorată, comisionul de rezervă minimă obligatorie, în moneda creditului și în lei (filele 55-81, vol. II).

De asemenea, reclamanții au depus o cerere modificatoare, prin care au solicitat introducerea în cauză, în calitate de pârâtă, a Volksbank International A.G., arătând, în esență, că societatea mamă, acționar al S.C. Volksbank România S.A., cu un procent de participare la capitalul social al acesteia de 99,3384%, coordonează activitatea societății comerciale române și răspunde pentru filiala sa, așa cum s-a arătat în hotărârile Curții Europene de Justiție pronunțate în cauzele *Akzo Nobel* și *Clubul Lombard*, temeiul de drept fiind art. 20 și art. 148 alin. 2 din Constituția României, deciziile jurisprudențiale ale Curții Europene înlăturând de la aplicare art. 1817 din Codul civil sau art. 3 alin. 1 din Legea nr. 31/1990.

Reclamanții au depus note scrise în combaterea cererii de înaintare a întrebărilor preliminare, însoțite de un set de înscrisuri.

Prin încheierea din data de 09.05.2011, instanța a calificat acțiunea ca fiind evaluabilă în bani, a solicitat reclamanților să indice valoarea obiectului cererii și a luat act de renunțarea la judecată a reclamanților indicați în tabelul dispozitivului.

Prin cererea precizatoare din data de 23.05.2011, reclamanții au opinat că obiectul principal al acțiunii, constând în constatarea caracterului abuziv al clauzelor contractuale nu este evaluabil în bani și, pentru ipoteza în care instanța va aprecia în sens contrar, s-a arătat că suma pretențiilor depășește pragul de 100.000 lei. Dacă nici acest argument nu va fi primit, reclamanți au solicitat aplicarea art. 17 și art. 164 alin. 4 din Codul de procedură civilă.

Cererii i-a fost anexat un tabel cu sumele solicitate de fiecare reclamant în parte, în lei prețum și un set de înscrisuri.

O parte dintre reclamanți au depus declarații de renunțare la judecată.

Reclamanții Olteanu Marian și Olteanu Aurelia și-au ales un alt reprezentant convențional, au depus o cerere precizatoare și completatoare și au cerut disjungerea cauzei în privința lor. La fel au procedat și reclamanții Bancu Ionuț Alin și Bancu Ioana Mirela.

La data de 12.09.2011 reclamanții au depus cerere completatoare, prin care au solicitat daune morale de 100.000 lei, fiecare, conform tabelului anexat.

De asemenea, au depus o listă cu reclamanții care au încheiat tranzacții cu pârâta, însoțită de contractele de tranzacție.

La data de 12.09.2011, pârâta S.C. Volksbank România S.A. a formulat cerere de suspendare a judecării în baza art. 244 alin. 1 punctul 1 din Codul de procedură civilă, până la pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) cu privire la întrebările preliminare trimise de către Tribunalul Comercial Cluj în cadrul dosarului nr. 2979/219/2010, pentru argumentele prezentate în cuprinsul cererii.

La data de 10.10.2011 pârâta Volksbank International A.G. a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepția lipsei calității sale procesuale pasive și pe fondul cauzei, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, ca neîntemeiată.

În drept, pârâta a invocat art. 3 din Legea nr. 31/1990, art. 101 din TFUE, Legea nr. 193/2000.

Reclamanții Contea Bogdan Cătălin și Nitulescu Diana, Popa Emil-Constantin și Popa Dabiela au renunțat la contractul încheiat cu reprezentantul comun.

De asemenea, o parte dintre reclamanți au renunțat la judecată, iar alții au încheiat contracte de tranzacție cu pârâta.

La data de 14.10.2011, reclamanții au depus note scrise privind excepția necompetenței materiale a Tribunalului București.

Prin încheierea din data de 10.10.2011, instanța a calificat din oficiu cererea reclamanților prin care au solicitat daune morale ca fiind o cerere completatoare, a admis

excepția tardivității acesteia, excepție invocată de pârâtă și a respins cererea completatoare, ca fiind tardiv formulată.

Prin sentința comercială nr. 19241 din data de 26.10.2011, Tribunalul București a admis excepția necompetenței materiale, invocată din oficiu, a declinat cauza spre competență soluționare către Judecătoria Sectorului 2 București, cu privire la acea parte a reclamanților în dreptul cărora s-a menționat „declinat competența”, a disjuns cererea de chemare în judecată cu privire la ceilalți reclamanți și a dispus formarea unui nou dosar, a luat act de renunțarea la judecată a reclamanților în dreptul cărora s-a făcut această mențiune și a luat act de tranzacțiile încheiate de părți, în dreptul cărora s-a făcut această mențiune și în privința cărora nu s-a declinat competența.

Recursurile promovate de reclamanți împotriva acestei sentințe au fost respinse, ca inadmisibile, prin decizia civilă nr. 448 din 17.02.2012, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a VI-a Civilă, pronunțată în dosarul nr. 53790/3/2010.

Dosarul a fost înregistrat pe rolul Judecătoriei Sectorului 2 București la data de 19.03.2012, sub nr. 10337/300/2012.

O parte dintre reclamanți au renunțat la judecată și o altă parte dintre reclamanți au încheiat tranzacții.

Prin încheierea din data de 19.11.2012, instanța a respins excepția inadmisibilității, ca neîntemeiată, a respins excepția nulității pentru lipsa de obiect a acțiunii, ca neîntemeiată, a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei S.C. Volksbank International AG, a respins, ca neîntemeiată, cererea de a se înmăna Căminul de Justiție încheierile prelungite indicate la fișele 47-54 din vol. I, a respins cererea de suspendare a cauzei în temeiul art. 246 alin. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă până la pronunțarea Curții de Justiție asupra întrebărilor adresate de Tribunalul Cantărenăului în dosarul nr. 2979/249/2010.

Prin sentința civilă nr. 17199/07.12.2012, Judecătoria Sectorului 2 București, în temeiul art. 246 alin. 1 și alin. 2 din Codul de procedură civilă, a luat act de renunțarea reclamanților în dreptul cărora există mențiunea „renunțare la judecată”, indicați în tabelul anexat dispozitivului (anexa nr. 1), parte integrantă din acesta, la judecarea prezentei cauze, respectiv Daha Cristian Răzvan; Resmerita Celemt Mihai, Resmerita Iulia Gheorghe Daniela Gabriela, Gheorghe Cristian; Piroșca Cristian Mihai; Barbu Mădălin; Barbu Simona Mihaela; Stoian Ioan; Stoian Nicoleta; Borzan Florin Vasile; Borzan Carmen; Grigorescu Ioan Cornel; Grigorescu Mădălina Angela; Marian Ioan Adrian; Marian Alina Mihaela; Breahna Marius Romulus; Breahna Maria Cristina Neagoe Bogdan Florin; a luat act de tranzacțiile încheiate cu pârâta S.C. Volksbank România S.A. de către reclamanții în dreptul cărora există mențiunea „tranzacție”, indicați în tabelul anexat dispozitivului și le-a consfințit, cu conținutul din anexa nr. 2, parte integrantă din dispozitiv, respectiv: Arnăutu (fostă Dragomir) Violeta; Ruse Constantin Dan; Ruse Carla Iulia; Barbu Alina; Barbu Daniel; Aldea Beatrice Valentina; Aldea Marius Cristian; Zois Maria; Zois Virgil; Coman Gabriel Valenrian; Coman Doina; Ungureanu Cosmin Cristian; Ungureanu Mariana Florentina; Ardeleanu Viorel; Ardeleanu Ibolya; Apostol Stela; Apostol Gheorghe; Istratescu George, Istratescu Nicoleta; Carpen Eduard Alexandru; Deaconu (fostă Ene) Cristina; Pacurar Alina Margareta; Pacurar Adrian; Ardeleanu Cristian; Pop Leontin; Pop Lelia Maria; Serescu Cosmin; Seresci Florentina; Grosu Valentin Gabriel; Grosu Elvira; Costin Marius Constantin; Costin Anna Maria; Stanciu Gheorghe; Stanciu Elena; Iacob Mircea Lucian; Irimia George; Irimia Oana; Hamza Sorin Gabriel; Hamza Aura; Casas Mihai; Casas Hristina Vescatena; Dima Cristian Vasile; Dima Ioana Elisabeta; Strungaru Cosmin Andrei; Mureșan George Ciprian; Scarlat Mihaela; Scarlat Virgil; a respins acțiunea formulată în contradictoriu cu pârâta Volksbank International AG, ca fiind introdusă împotriva unei persoane lipsite de calitate procesuală pasivă; a admis în parte acțiunea formulată de reclamanții Arnăutu (fostă Dragomir) Violeta, Motorga Adrian,

Motorgă Septimia, Daianu Paul Adrian, Damatarca Adriana, Dediu Mirela Corina, Dediu Ionel Marius, Ciupic Eduard Constantin, Ciupic Marilena Aurelia, Manase Grazia, Manase Valentin Cristian, Dăbă Cristian Razvan, Carabineanu Catalin Marian, Carabineanu Mirela, Gheorghe Marius, Gheorghe Florentina Mihaela, Androne Marian, Androne Mihaela, Argatu Gheorghe Adrian, Argatu Mihaela, Resmerita Clement Mihai, Resmerita Iulia, Zaharia Adrian, Zaharia Elena Diana, Ionitoiu Cristian Daniel, Ionitoiu Daniela Corina, Lungu Marius Vasile, Zamisnicu Marius Mihai, Zamisnicu Iuliana, Bara Mihaela, Bara Ciprian Dumitru, Vlădescu Oana Alexandra, Băjenaru Elena Carmen, Băjenaru Vasile, Radan Octavian Marius, Radan Marinela, Gheorghe Daniela Gabriela, Gheorghe Cristian, Oltean Ionel Calin, Oltean Cristina Ioana, Petre Claudiu Nicolae, Petre Raluca, Ravici-Tataranu Doina, Gigoii (fostă Paraschiv) Getuta Mirela, Crismariu Petrica Ioan, Crismariu Lacramioara, Lăceanu (fostă Stăncioiu) Mihaela Anda, Vrânciu Alexandru, Vrânciu Florentina, Surdu Nicu, Surdu Raluca Eliza, Bănescu Cristina Antoaneta, Bănescu Cristian Valeriu, Barsan Raluca Iuliana, Ruse Constantin Dan, Ruse Carla Iulia, Fratiman Andrei Florin, Iancovici Mihail, Iancovici Mihaela Malina, Iordache Camelia Elena, Iordache Ovidiu, Tudorache-Secan (fostă Secan) Mirela, Dumitrache Florina Loredana, Dumitrache Marian, Stoica Vasile Nematica Cristian, Stoica Adriana Maddya, Ilici Ciprian Ionut, Vieru Ion Alexandru, Vieru Carmen, Buleandra Tanasache, Buleandra Silvia, Iordache Cristian, Iordache Cristina, Sorop Marin, Sorop Petruta Dana, Tataru (Alexe) Gabriela Mirela, Cioaca Cornel, Cioaca Nadia Florentina, Muller Florin Francisc, Muller Cerasela, Ionescu Dan, Grama Simona Cristina, Cărelea (fostă Teodorescu) Roxana Maria Nely, Gheorghe Mihai Cristian, Barbu Alina, Barbu Daniel, Antoși Culai, Antoși Elena Gabriela, Iordache Costel Danut, Iordache Anca Gabriela, Vilt Luminita Gabriela, Vilt Calin Radu, Nătescu Marian Iulica, Nătescu Cecilia, Oprea Cristian Mirela, Oprea Alexandra Lidia, Ciăcaru Irina Elena, Manasoiu Daniel Robert, Popa Aurora Maria, Popa Gabriel, Nedelcu Oana Tatiana, Mutu Speranta, Mutu Catalin, Trache Stefan Nicolae, Trache Catalina, Nicolae Daniela Roberta, Ilie Mirela Valerica, Topolica Dragos Cristian, Topolica Simona Ileana, Ghius Dan Marian, Ghius Oana Elena, Magureanu Valentin Cosmin, Magureanu Claudia, Ghita Florin Gabriel, Ghita Luminita Elena, Aldea Beatrice Valentina, Aldea Marius Cristian, Vlădeanu Stefan Cosmin, Gherghina Dan Marius, Gherghina Cristina Daniela, Balta Florinel Cristian, Balta Elena Mihaela, Costache Adrian Gheorghe, Costache Violeta, Draghiceanu Bogdanel Visarion, Draghiceanu Magdalena, Nicolau (fostă Androne Harnagea) Christina, Piroșca Radita, Piroșca Cristian Mihai, Iancu Mariana, Iancu Ilie, Șcarlat Aurel Daniel, Șcarlat Verginica Mioara, Bucur Florin, Bucur Nicoleta-Catalina, Obada Dumitru, Obada Carmen, Coman Veronica, Coman Codin Dan, Cernagor Mirela, Cernagor Marcel, Tataru Dragos Silviu, Tataru Rodica, Firloiu Gabriel Romeo, Firloiu Marie Magdalena, Dorobantu Silviu Marin, Dorobantu Mihaela Silvia, Cornoiu Grigore, Cornoiu Sorina, Dumitru Gabriel Bogdan, Dumitru Mihaela, Zois Maria, Zois Virgil, Olaru Andrei, Dragan Simona, Tarziu Alexandra Elena, Popa George Marius, Popa Geta, Bazavan Simona, Bazavan Florin, Diaconu Cosmin Iulian, Diaconu Alina Maria, Cucu Sorin, Cucu Anda, Coman Gabriel Valerian, Coman Doina, Stănciulescu Gabriel Ioan, Ungureanu Cosmin Cristian, Ungureanu Mariana Florentina, Ardeleanu Viorel, Ardeleanu Ibolya, Orănescu (fostă Cioflan) Mariana, Brădulescu George Claudiu, Brădulescu Ioana Andreea, Ciolanel Florin, Ciolanel Monica, Apostol Stela, Apostol Gheorghe, Haratau Cristian, Petrescu Sebastian Ionut, Petrescu Eugenia Nela, Ștefanescu Vlad, Ștefanescu Cristina, Istrateșcu George, Istrateșcu Nicoleta, Enache Felicia, Tivga Pahontu Diana Carmen, Tivga Pahontu Dorin Aurel, Caramalau Neculai, Caramalau Elena Maria, Barbu Madalin, Barbu Simona Mihaela, Davidoiu Melania Elena, Postoroanca Florin Mugur, Postoroanca Valeria Bianca, Andronache Cosmin Leonard, Carpen Eduard Alexandru, Mosor Petre, Mosor Neli, Jorascu Mona Lisa, Jorascu Valentin Claudiu, Deaconu (fostă Ene) Cristina, Bociog Stefan Dragos, Mărdișevici Sergiu, Mărdișevici Maria Luciana, Vidroi Silvia, Vidroi Constantin,

Margarit Valentin, Margarit Dana Cristina, Tanase Danut, Tanase Gherghina, Caraculacu Victor, Caraculacu Adriana Georgeta, Paltinescu Daria Ingrid, Cosma Dan, Bacalu Cristiana Adina, Gheorghies Eugeniu Stelian, Tanasa Petre, Tanasa Ana Maria, Muresan Ovidiu Razvan, Muresan Nicoleta Alina, Manta (Murgila) Daniela, Popa Ionel, Popa Anisoara, Seucea (fostă Cobianu) Mirabela Maria, Seucea Eduard, Tirlea Adrian, Matei Gabriel, Matei Manuela Doina, Lupașcu Constantin Tiberiu, Cocoroiu Ștefan, Cocoroiu Vanda, Manoliu Daniel Ioan, Manoliu Irina Emanuela, Gheorghe Adina, Gheorghe Ionel, Mîrza Nicolae, Mîrza Ana-Maria, Neagoe Gabriel Dorin Alexandru, Neagoe Adriana, Gavrița Nicolae Auras, Gavrița Silvana Alexandra, Ciocan Laura Maria, Ciocan Iulian, Diaconescu Florina, Diaconescu Florin, Musatoiu Mihai, Dobrescu Mihaita George, Pacurar Alina Margareta, Pacurar Adrian, Toader Elena, Toader George, Radulescu Gheorghe, Radulescu Mariana, Apostolescu (fostă Mitroiu) Elena, Masoud Ana Maria, Masoud Emad, Stan Viorica Mariana, Rotar Bogdan Adrian, Tudor Florin Daniel, Tudor Lavinia Iulia, Anastasiu Mihai, Anastasiu Georgiana Mihaela, Belu Anca Iuliana, Negrescu (fostă Paun) Maria Cristina, Lucuta (fostă Lupse) Niculina Crina, Alexe Catalin Marian, Săpera Nicolas, Lucuta Mihai, Barna Diaconescu Dorin Adrian, Barna Diaconescu Oana Daniela, Mihalache Oana Narcisa, Mihalache Nicolae Daniel, Grierosu Andreea, Dumbrava Iulian, Dumbrava Isabelle Tatiana, Ionescu Stefan, Ionescu Janina, Ardeleanu Cristian, Bocsan Bogdan Radu, Boesan Camelia, Udrescu Cezarina, Rusu Elisa, Stoica Liviu Catalin, Stoica Nicoleta Carmen, Pop Leontin, Pop Lelia Maria, Topana Monica Daniela, Topana Mihail Sorin, Ion Zaharia, Ion Mariana, Manole Cristina Elena, Serescu Cosmin, Serescu Florentina, Pana Ion, Pana Mariana, Vasile Cristina Lorelei, Mirica Dan, Mirica Anca Roxana, Andriescu Florin Lucian, Rusu Laurentiu Tiberiu, Rusu Elena Amalia, Dobrescu Robert Sergiu, Dobrescu Georgiana Alina, Grosu Valentin Gabriel, Grosu Elvira, Zimnicaru Ileana, Marin Gigi Daniel, Badita Veronica Cristina, Badita Mihail Marian, Preoteasa Anca Cristina, Preoteasa Mihai Gabriel, Vinatoru Alexandru Bogdan, Adascalitei (fostă Botezatu) Ecaterina Roxana, Costin Marius Constantin, Costin Anna Maria, Lupu Liviu Dumitru, Lupu Claudia Mihaela, Stanciu Gheorghe, Stanciu Elena, Apopei Dumitru Iulian, Apopei Dumitru Irina, Badu Stefan Marius, Badu Paula Maria, Hilohe Marius Ilie, Hilohe Luiza Gabriela, Hodor Lucian Constantin, Iacob Mircea Lucian, Iacob Simona, Istrate Alexandru, Istrate Georgiana, Igna Sorin, Igna Adriana, Mihalcea Florina, Marinescu Dragos Cristian, Leafu Neli Petruta, Leafu Valentin, Gavanescu Cristian Daniel, Gavanescu Madalina Silvia, Dumitru Cristina Nicoleta, Dumitru Mihai George, Geogescu Nicolae Evelin, Georgescu Ioana Vanda, Negrea Dan, Negrea Marilena, Tilivea Cristina, Stan Iulian, Stan Ramona Elena, Stan Mihaela, Stan Cristian, Tigu (fostă Luta) Ioana Oltea, Ceocea (fostă Silas) Georgiana Laura, Ceocea Ovidiu Laurentiu, Mercean Radu Nicolae, Sfercoci Dan Corneliu, Turcanu Victor Emanuel, Turcanu Magda, Deliu Stefana, Lupascu Valerica, Lupascu Anca, Rosu Aurelian, Rosu Cristina Maria, Jurca Candin, Jurca Cristina Maria, Rus Mihai, Rus Simona, Kellner Carol Mihai, Kellner Gabriela Cristina, Gafton Octavian, Gafton Cristina Laura, Hodoroaba Monica Gabriela, Mitrica Marin, Mitrica Carmen, Korodi Claudiu, Tintisan Cristian Alexandru, Stefan Robert Claudiu, Cimpineanu Bogdan, Cimpineanu Marilena Jeana, Greavu Dan Adrian, Ilisoi Daniel, Ilisoi Elena Iulia, Horotan Vasile Catalin, Horotan Ioana Aura, Gazi Andrei, Gazi Catalina Timea Elena, Hojda (fostă Pop) Steluta Ioana, Boanca Sinziana, Boanca Calin, Popa Maria, Popa Emil Mircea, Borca Ion Tiberiu, Borca Daniela Loredana, Dehenea Constantin, Dehenea Georgeta Cristina, Ciopraga Ciprian, Ciopraga Nicoleta, Mirciu Otilia, Mirciu Catalin Iulian, Teusdea Mariana, Teusdea Radu Nicolae, Sorescu Florin, Tigau Tudor Mihai, Nechita Mariana, Kovacs Peter, Deliu Cosmin Ionut, Deliu Adina, Stenczel Stefan Gabriel, Stenczel Daniela, Biro Florin Tudor, Biro Adina Dana, Irimia George, Irimia Oana, Moise Adrian, Moise Eva, Gavruta Liana Floare, Pop Felician, Pop Mariana, Sarbu Florian, Sarbu Nicoleta, Gheorghe Constantin, Gheorghe Alina Loredana, Noje Horia Daniel, Noje Teodora Ioana,

Valinciuc Corina, Valinciuc Sorin, Apostol Romulus, Apostol Violeta, Hamza Sorin Gabriel, Barbu Catalin Adrian, Posa Simona, Posa Aurelian, Tita Iulian, Tita Claudia Mirela, Stoian Ioan, Stoian Nicoleta, Pielea Nicoleta Gabriela, Pascariu Catalin Ioan, Pascariu Camelia, Moldovan Alin Claudiu, Busescu Dragos, Busescu (fostă Marincat) Anca Cristina, Smaragdian Radu, Smaragdian Ramona Clara, Trif Mircea, Trif Ildiko Maria, Plescan Angelica, Plescan Catalin, Zegrean Tiberiu, Zegrean Anca Aurora, Ardelean Adrian Marcel, Ardelean Ramona Dorina, Cadis Daniela, Zsizsnyovski Maria, Marin Cosmin, Mut Ioan, Mut Daniela, Dobra Olteanu Dorina, Dobra Olteanu Alexandru, Radu Robert Ionel, Radu Alina, Piroska Peter Pal, Piroska Anamaria Ioana, Ivan Adrian, Ivan Maria, Olteanu Danica, Olteanu Ionela, Manolache George Bogdan, Manolache Alina, Pandelescu Cristian, Pandelescu Anisoara, Borzan Florin Vasile, Borzan Carmen, Casas Mihai, Casas Hristina Veseatena, Patru Mihai Daniel, Patru Maria, Verinceanu Florin Iulian, Verinceanu Petronela, Vicleanu Danut, Vicleanu Luciana, Moldovan Eugen Francisc, Moldovan Monica Daniela, Floare (Tudorachi) Ana-Maria, Maricutoiu Cristina Adela, Maricutoiu Laurentiu Paul, Toros Vig Ioan, Toros Vig Emese, Grigorescu Ioan Cornel, Grigorescu Madalina Angela, Bozdogescu Delia Aurora, Bozdogescu Liviu Catalin, Vatafu Adrian, Vatafu Elena, Lupu Adrian, Lupu Mihaela Dana, Pârvănescu Loredan Cristian, Tarcau Emilia, Tarcau Dan, Balasco Ionut Augustin, Suket Rajmond Imre, Suket Eleonora, Peter Sorin Dumitru, Peter Ramona, Balasco Maria, Balasco Ioan, Burca Cristian, Trifan Valentin Florin, Rusz Cornel, Velescu Silviu, Duca Ilie Ovidiu, Duca Cristina Maria, Costea Ioan Marius, Costea Mihaela Oana, Back Ecaterina Ingrid, Back Nicolae, Cosma Cristian Ioan, Cosma Oana Mihaela, Vastag Ionut Catalin, Vastag Adriana Mihaela, Tincu Valerica Nicoleta, Dima Cristian Vasile, Dima Ioana Elisabeta, Banu Ionel, Banu Gabriela, Sandu Badea Cristian, Manda Iuliana Raluca, Manda Doru Teodor, Vadean Marius Ciprian, Vadean Dalia Adela, Inceze Bufnea Attila Daniel, Inceze Bufnea Gabriela Mariana, Pop (fostă Anton) Claudia Cristina, Marian Ioan Adrian, Marian Alina Mihaela, Cheivan Madalina Lucia, Cheivan Paul Robert, Ardeleanu Alin, Ardeleanu Mihaela, Magdalena Gabriela Carmen, Magdalena Gheorghe, Costantin Petronela, Perde Doru Marian, Pop Marius, Pop Simona, Andreica Ioan Cristian, Oniga Victor, Strugaru Cosmin Andrei, Bogdan Viorel, Bogdan Ileana, Stroe Vicentiu Vasile, Stroe Crina, Muresan George Ciprian, Ploscar Norocel Claudiu Laurian, Alexa Vasile Mircea, Alexa Paraschiva, Breahna Marius Romulus, Breahna Maria Cristina, Sandulescu Lucian, Sandulescu Carmen Rodica, Diaconu (Juracovschi) Dana Gabriela, Scarlat Mihaela, Scarlat Virgil, Vasiliu Andreea Daniela, Ranjea Gabriel Valentin, Neagoe Bogdan Florin, Preda Elena, Preda Ion, Cozma Gabriel, Cozma Iona Daniela Viorica, Patanghel Valentin-Daniel, Patanghel Mihaela-Madalina, Dima Marin, Contea Bogdan Catalin Nitulescu Diana Georgeta, în contradictoriu cu pârâta S.C. Volksbank România S.A.. a constatat caracterul abuziv al următoarelor clauze din contractele indicate în tabelul anexat dispozitivului: clauzele care instituie dreptul băncii să revizuiască rata dobânzii în cazul unor schimbări semnificative pe piața monetară: art. 3 lit. d) din Condițiile speciale; clauzele care instituie comisionul de risc, redenumit, după caz, comision de administrare credit: art. 5 lit. a) sau art. 5.1 lit. a) din Condițiile speciale și art. 3.5. din Secțiunea 3 din Condițiile generale; clauzele ce instituie următoarele comisioane, dacă sunt operante în contract: comisionul de administrare garanții prevăzut la art. 5 lit. c) sau art. 5 lit. d) din Condițiile speciale și art. 3.10 din Condițiile generale; comisionul de rezervă minimă obligatorie prevăzut la art. 5 lit. e) sau art. 5 lit. f) din Condițiile speciale și art. 3.11 ori art. 3.12 din Condițiile generale; comisionul monitorizare polițe de asigurare prevăzut la art. 5 lit. f) sau art. 5 lit. g) din Condițiile speciale și art. 3.9 alin. 2 din Condițiile generale; clauzele ce stabilesc obligația împrumutatului de a încheia contractul de asigurare cu o societate de asigurări parteneră sau agreeată de bancă și dreptul băncii de a alege noua societate de asigurări care reînnoiește polița: art. 7 lit. b) din Condițiile speciale și art. 7.1 lit. d) și lit. c) din Condițiile generale; următoarele clauze privind declararea scadenței anticipate: art. 8.1 lit. a)

liniutele doi și trei, lit. b), lit. c) și lit. d) și art. 8.3 din Condițiile generale; clauzele privind costurile suplimentare: art. 10.1. și art. 10.2. din Condițiile generale; a constatat nulitatea absolută a clauzelor enumerate mai sus și, în consecință, a clauzelor din actele adiționale la convențiile de credit, din notificări sau din comunicările care au modificat tipul dobânzii din fixă în variabilă, în lipsa acordului împrumutatului în acest sens sau care au modificat rata dobânzii în temeiul art. 3 lit. d) din Condițiile speciale; a obligat pârâta să restituie reclamanților sumele încasate cu titlu de comision de risc (după caz, redenumit comision de administrare credit), de dobândă majorată și de comision rezervă minimă obligatorie, de la data încheierii convenției de credit la zi; a respins celelalte capete ale cererii, ca neîntemeiate și a obligat pârâta la plata către reclamanți a sumei de 217 lei, pentru fiecare reclamant din tabel care nu a renunțat la judecată și nu a încheiat tranzacție, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că astfel cum rezultă din înscrisurile aflate la dosarul cauzei, pârâta, în calitate de bancă și reclamanții, în calitate de împrumutați, au încheiat contractele de credit atașate la volumele 1-44, indicate în tabelul anexat dispozitivului, având obiect acordarea unor credite cu garanție reală imobiliară pentru achiziționarea de imobile sau pentru nevoi personale, în franci elvețieni/euro/lei, într-o tranșă unică, cu obligația rambursării în tranșe lunare stabilite pe mai mulți ani, în schimbul unei dobânzi curente pe an, în procentul indicat în fiecare contract în parte și a plății de către împrumutați a comisioanelor enumerate în Condițiile speciale ale Convenției.

Reclamanții au efectuat plata acestor sume de bani până în prezent, fapt ce nu a fost contestat de către pârâtă.

După intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 50 din 2010, pârâta a notificat unora dintre reclamanți intenția de a încheia un act adițional la convenția de credit, prin care să se modifice dobânda și/sau denumirea comisionului de risc în comision de administrare credit, urmând a fi datorat în continuare, pe toată durata convenției, în aceeași valoare procentuală. Majoritatea reclamanților au refuzat semnarea actelor adiționale și modificarea contractelor.

Reclamanții au solicitat să se constate caracterul abuziv al clauzelor contractuale indicate în petitul acțiunii și restituirea sumelor achitate în temeiul acestora.

Pârâta a negat caracterul abuziv al vreunei clauze contractuale, arătând că nu sunt îndeplinite condițiile legale în acest sens.

Potrivit art. 4 din Legea nr. 193 din 2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori instanța a avut în vedere forma în vigoare la data sesizării instanței, deoarece aliniatele 5 și 6, adăugate între momentul încheierii contractelor de credit și momentul introducerii acțiunii, au caracterul unor norme interpretative, în sensul art. 69 din Legea nr. 24 din 2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

Conform art. 6 și 7 din același act normativ, clauzele abuzive cuprinse în contract și constatate fie personal, fie prin intermediul organelor abilitate prin lege, nu vor produce efecte asupra consumatorului, iar contractul se va derula în continuare, cu acordul consumatorului, numai dacă după eliminarea acestora mai poate continua, iar, în măsura în care contractul nu își mai poate produce efectele după înlăturarea clauzelor considerate abuzive, consumatorul este îndreptățit să ceară rezilierea contractului, putând solicita, după caz, și daune-interese.

Într-adevăr, astfel cum au arătat părțile, Legea nr. 193 din 2000 transpune Directiva 93/13/CEE din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii și potrivit art. 4 alin. 2 din această normă a Uniunii Europene: „Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici justetea prețului sau a remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.”

Art. 246 alin. 1 din Codul de procedură civilă instituie dreptul reclamantului de a renunța oricând la judecată, atât verbal, în ședință, cât și prin cerere scrisă. O parte dintre reclamânți au uzat de acest drept, prin depunerea de cereri de renunțare la judecată sub forma unor înscrisuri autentice sau a unor înscrisuri sub semnătură privată, însușite prin semnătură.

Prin urmare, în absența unei cereri a pârâtei de obligare a reclamantilor la cheltuieli, instanța de fond a constatat renunțarea reclamantilor în dreptul cărora există mențiunea „renunțare la judecată”, indicați în tabelul anexat dispozitivului (anexa nr. 1), parte integrantă din acesta, la judecarea prezentei cauze.

Date fiind tranzacțiile încheiate de o parte dintre reclamânți cu pârâta și poziția procesuală concordantă a părților în sensul de a solicita instanței să ia act de conținutul acestora, precum și faptul că aceste convenții îndeplinesc condițiile de fond și de formă ale contractului de tranzacție, prima instanță a luat act de tranzacțiile încheiate cu pârâta S.C. Volksbank România S.A. de către reclamânții în dreptul cărora există mențiunea „tranzacție”, indicați în tabelul anexat dispozitivului și le-a consfințit, cu conținutul din anexa nr. 2, parte integrantă din dispozitiv.

Având în vedere soluția pronunțată asupra excepției lipsei calității procesuale pasive a pârâtei Volksbank International AG prin încheierea din data de 19.11.2012, instanța de fond a respins acțiunea formulată în contradictoriu cu aceasta, ca fiind introdusă împotriva unei persoane lipsite de calitate procesuală pasivă.

Pe fondul cauzei, instanța de fond a admis în parte acțiunea, răspunzând argumentelor părților cu privire la fiecare capăt al cererii.

Astfel, anexa la Legea nr. 296 din 2004 privind Codul consumului (în forma în vigoare la data încheierii convențiilor de credit), oferă următoarele definiții: „6. clauză abuzivă - clauza contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul și care prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract creează, în detrimentul consumatorilor și contrar cerințelor bune-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților; 7. comerciant - persoana fizică sau juridică autorizată să desfășoare activitatea de comercializare a produselor și serviciilor de piață; [...]; 13. consumator - orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituite în asociații, care acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale; 14. contract încheiat cu consumatorii - contractele încheiate între comercianți și consumatori, inclusiv certificatele de garanție, bonurile de comandă, facturile, borderourile sau bonurile de livrare, biletele, tichetele care conțin stipulări sau referiri la condiții generale prestabilite;”

În speță, reclamânții sunt cu toții persoane fizice, care au încheiat contracte de credit cu garanție reală imobiliară în vederea achiziționării de imobile sau pentru satisfacerea unor nevoi personale. Prin urmare, nu poate fi primită susținerea pârâtei în sensul că nu s-a determinat faptul că reclamânții au acționat în scopuri în afara activității lor comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale. Afirmția pârâtei este contrazisă chiar de mențiunile din contractele de credit încheiate de părți, Condițiile speciale, în care se precizează destinația creditului. Spre exemplu: dobândirea în patrimoniu a imobilului apartament; acoperire cheltuieli personale curente; acoperire cheltuieli personale curente, refinanțarea unui credit.

Nu există niciun indiciu în cuprinsul contractelor sau al înscrisurilor depuse de pârâtă pe parcursul procesului în sensul că reclamânții au achiziționat imobilele sau că au obținut sumele de bani în scop comercial ori pentru desfășurarea de activități artizanale ori liberale. Dimpotrivă, din înscrisurile depuse în ședință publică de pârâtă la ultimul termen de judecată rezultă că cel puțin o parte dintre reclamânți au simpla calitate de salariați.

De altfel, pârâta și-a schimbat poziția procesuală abia la dezbaterile pe fond, acceptând inițial, în cuprinsul întâmpinării, că reclamânții au calitatea de consumatori, astfel cum sunt aceștia definiți prin normele de drept pozitiv.

Pe de altă parte, nu s-a contestat calitatea pârâtei de comerciant, acesta fiind o persoană juridică autorizată să desfășoare activitate financiar-bancară, inclusiv sub forma încheierii contractelor de credit cu persoane fizice.

Totodată, convențiile depuse la dosar sunt încheiate între o parte având calitatea de comerciant și altă parte având calitatea de consumator, fiind în sfera de aplicare a definiției contractului încheiat de un comerciant cu consumatorul, de la punctul 14 din Legea nr. 296/2004.

În consecință, pârâtei îi incumba obligația de a nu insera clauze abuzive în contractele încheiate cu reclamanții.

Din interpretarea logico-juridică a definiției de la punctul 6 din anexa la Legea nr. 296/2004, precum și a art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193 din 2000, rezultă că, pentru a considera drept abuzivă o anumită clauză contractuală, trebuie îndeplinite trei condiții cumulative: clauza nu a fost negociată direct cu consumatorul; prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, clauza creează, în detrimentul consumatorului, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților; prin inserarea acestei clauze s-au încălcat cerințele bunei-credințe.

În privința caracterului negociat al contractelor, art. 4 alin. 2 din Legea nr. 193 din 2000 stabilește că nu este negociată direct cu consumatorul acea clauză care a fost stabilită fără a da posibilitatea consumatorului să influențeze natura acesteia, precum contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv.

Instanța de fond a constatat că pârâta nu a contestat faptul că partea din contracte intitulată „Condiții generale” nu a fost negociată direct cu consumatorul, reprezentând o parte standard, preformulată, a convențiilor, pe care consumatorii nu au avut posibilitatea de a o modifica sau completa. Însă, pârâta a arătat că reclamanții au avut posibilitatea de a modifica partea din contracte intitulată „Condiții speciale”, care se referă, în special, la costurile pe care le presupune fiecare contract în parte pentru consumator, aceștia stabilind de comun acord dobânda și comisioanele, care au fost cunoscute de consumatori de la început, prin emiterea scadențarului de plată anexat convențiilor.

Instanța de fond nu a primit acest argument și a apreciat că și „Condițiile speciale” sunt o parte preformulată a contractului, întreaga convenție reprezentând un contract de adeziune, întrucât împrumutații nu au avut posibilitatea să negocieze direct cu pârâta clauzele inserate în contract și nici nu au putut influența natura acestora.

Simplul fapt că banca îi pune clientului la dispoziție mai multe tipuri de contracte preformulate din care se poate alege o variantă sau alta (inclusiv sub aspectul numărului de comisioane incluse, al valorii acestora, al valorii procentuale a dobânzii sau a comisionului de risc) nu înseamnă că împrumutatul poate modifica sau înlătura vreuna dintre clauzele preformulate din varianta aleasă. Nu s-a depus niciun un înscris din care să rezulte că banca a acceptat contraoferta consumatorului și a modificat sau a exclus, spre pildă, comisionul de risc ori că ar fi redus cuantumul unui comision.

Din oferta băncii, împrumutatul putea opta pentru o formă sau alta a contractului, ținând seama, într-adevăr, și de graficele de rambursare, însă nu putea, spre exemplu, micșora ori înlătura comisionul de risc, chiar și în schimbul unei creșteri a dobânzii.

O probă de netăgăduit în sensul că banca a oferit mai multe tipuri de contracte standard o constituie chiar numărul mare de convenții aflate la dosar care au conținut identic, inclusiv sub aspectul procentului dobânzii, al tipului și procentului comisioanelor.

Într-adevăr, astfel cum a învederat pârâta, legea specială, respectiv Legea nr. 193 din 2000, nu prevede sancțiunea ce intervine în cazul constatării caracterului abuziv al unei clauze, stipulând numai că acestea nu vor produce efecte asupra consumatorului și, în cazul în

care contractul nu se mai poate derula în lipsa acestor clauze, consumatorul are posibilitatea de a solicita rezilierea, cu daune-interese (art. 6 și 7 din Lege nr. 193 din 2000).

În lipsa unei sancțiuni exprese, legea specială se va completa cu legea generală. Or, în materie civilă, sancțiunea care poate interveni și care lipsește o clauză contractuală de efecte este nulitatea. Întrucât prin interzicerea introducerii de clauze abuzive în contractele încheiate de comercianți cu consumatorii, legiuitorul a urmărit, astfel cum rezultă din expunerea de motive a Directivei 93/13/CEE și a legii interne de transpunere, protejarea interesului general al consumatorilor, iar nu protejarea interesului particular, al unui consumator, nulitatea nu poate fi decât absolută.

În hotărârea pronunțată în cauza C-453/10 *Jana Pereničová și Vladislav Perenič*, Curtea de Justiție de la Luxemburg a arătat că Directiva 93/13/CEE nu a realizat decât o armonizare parțială și minimală a legislațiilor naționale privind clauzele abuzive, recunoscând, totodată, statelor membre posibilitatea de a asigura consumatorilor un nivel mai ridicat de protecție decât cel pe care aceasta îl prevede. Prin urmare, directiva nu se opune ca un stat membru să prevadă, cu respectarea dreptului Uniunii, o reglementare națională care permite să se declare nulitatea întregului contract încheiat între un comerciant și un consumator și care conține una sau mai multe clauze abuzive atunci când se dovedește că aceasta asigură o protecție mai bună a consumatorului.

Pornind de la considerentele Curții, în virtutea principiului că cine poate mai mult, poate și mai puțin, este evident că se poate declara doar nulitatea unor clauze din contract, dacă legislația națională o permite.

Mai mult, în speța C-472/10 *Invitel*, Curtea de Justiție a arătat că instanțele naționale sunt obligate să stabilească din oficiu, și în viitor, toate consecințele care decurg din constatarea nulității clauzelor abuzive, astfel încât astfel de clauze să nu creeze obligații pentru consumatorii care au încheiat un contract care cuprinde clauze abuzive.

Efectele nulității se produc retroactiv și caracterul succesiv al obligației împrumutaților nu împiedică restituirea prestațiilor, iar pârâta cunoștea că are obligația de a nu stipula clauze abuzive în contractele sale preformulate încă de la data încheierii convențiilor de credit.

Nu pot fi primite argumentele pârâtei în sensul că elementele care alcătuiesc prețul contractului, precum dobânda și comisioanele, nu pot face obiectul analizei din perspectiva caracterului abuziv.

În primul rând, contrar susținerilor pârâtei, directiva nu este direct aplicabilă. Caracteristicile acestui act legislativ al Uniunii Europene (UE) sunt expuse în art. 288 paragraful 3 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE): directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinat cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele. Deci, directiva nu este direct aplicabilă, fiind necesar ca statele membre destinate să o transpună în legislația internă. În consecință, în dreptul național se va aplica norma internă de transpunere, iar nu directiva, ca atare.

Transpunerea este obligatorie pentru statele membre, iar lipsa transunerii în termenul acordat în acest scop sau transpunerea incorectă a directivei constituie un motiv pentru declanșarea împotriva statului membru în cauză a procedurii prevăzute de art. 258-260 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, la sesizarea Comisiei sau a unui stat membru.

Dacă statul a transpus incorect directiva, astfel cum a susținut inițial pârâta, instanța națională trebuie să analizeze dacă norma din directivă invocată de parte poate produce efect direct, înțeles ca aptitudinea normei din directivă de a crea în patrimoniul persoanelor fizice și juridice drepturi pe care acestea să le poată invoca direct în fața instanțelor naționale împotriva autorităților publice. Cerințele cumulative pentru ca o normă din directivă să producă efect direct, astfel cum rezultă acestea din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii

Europene (hotărârile pronunțate în cauzele 41/74 *Van Duyn*, 148/78 *Ratti*, 152/84 *Marshall I*) sunt: norma este clară, precisă și necondiționată; termenul stabilit pentru transpunerea directivei a expirat, iar statul nu a transpus directiva sau a transpus-o incorect; partea împotriva căreia este invocată prevederea este o entitate statală (noțiune autonomă în dreptul Uniunii Europene, definită în cauza C-188/98 *Foster*).

Ultima cerință este justificată de faptul că efectul direct al directivei a fost fundamentat în practica instanței de la Luxemburg pe ideea de culpă a statului, care, prin faptul că nu a transpus directiva sau a transpus-o incorect, a lipsit particularul de o norma internă corespunzătoare, pe care să se poată întemeia în fața instanței naționale și pe ideea că directiva este un izvor de drept al UE cu caracter obligatoriu.

În cauză, aceste cerințe nu sunt îndeplinite, deoarece prezentul litigiu s-a ivit între particulari, care nu sunt în culpă pentru pretinsa transpunere incorectă. Raportat la caracterul cumulativ al condițiilor, analiza celorlalte cerințe nu se mai impune.

Prin urmare, prima instanță nu a aplicat direct directiva, astfel cum i s-a solicitat și nici nu a recunoscut efectul direct al art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE, însă poate interpreta norma internă de transpunere (art. 4 alin. 6 Legea nr. 193 din 2000) în lumina normei Uniunii Europene (cauza C-106/89 *Marleasing*). Conform textului original (art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE), transpus într-o traducere ce nu este dincolo de orice critică: „Apreciera caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici justetea prețului sau a remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.”

Din interpretarea gramaticală și logico-juridică a acestui text rezultă că obiectul și prețul contractului nu sunt excluse oricărei analize și cenzuri a instanței, ci doar definirea obiectului contractului, respectiv justetea prețului și doar în ipoteza în care acele clauze care se referă la obiect sau preț sunt exprimate în mod clar și inteligibil.

În acest sens este și jurisprudența Curții de Justiție de la Luxemburg, în interpretarea normelor relevante din această directivă, Curtea subliniind de mai multe ori că instanța națională este competentă a aprecia asupra caracterului abuziv al unor clauze privind costul creditului, dobânda anuală efectivă, dobânda penalizatoare sau un mecanism de modificare a costului.

Cu titlu de exemplu, în considerentele Curții, expuse în hotărârea pronunțată în cauza C-472/10 *Invitel*, se arată că: „În conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din directivă, aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, pe de-o parte, față de serviciile sau bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil. Această excludere nu se poate însă aplica în cazul unei clauze referitoare la un mecanism de modificare a costului serviciilor care trebuie furnizate consumatorului”.

În continuare, s-a precizat că este de competența instanței naționale să aprecieze caracterul abuziv al unei clauze care figurează în condițiile generale ale contractelor încheiate cu consumatorii de către un vânzător sau un furnizor, care prevede o modificare unilaterală a costurilor aferente serviciului care trebuie furnizat, fără a descrie în mod explicit modalitatea în care sunt stabilite respectivele costuri și fără a indica un motiv întemeiat pentru această modificare, în cadrul acestei aprecieri urmând a verifica „în special dacă, ținând seama de toate clauzele care figurează în condițiile generale ale contractelor încheiate cu consumatorii din care face parte clauza în litigiu, precum și de legislația națională care prevede drepturile și obligațiile care s-ar putea adăuga celor prevăzute de condițiile generale în cauză, sunt specificate într-un limbaj clar și inteligibil metoda în conformitate cu care variază costurile

afere serviciului care trebuie furnizat sau motivele acestei variații și, după caz, dacă consumatorii au dreptul să pună capăt contractului.”

În hotărârea pronunțată în cauza C-76/10 *Pohotovost' s.r.o.*, Curtea a arătat: „revine instanței naționale în cauză, având în vedere toate împrejurările care însoțesc încheierea contractului, obligația de a stabili dacă o clauză dintr-un contract de credit precum cea din speță, care prevede în sarcina consumatorului, potrivit constatărilor efectuate de această instanță, o penalitate într-un quantum disproporționat de mare, trebuie considerată abuzivă în sensul articolelor 3 și 4 din Directiva 93/13. În cazul unui răspuns afirmativ, revine acestei instanțe sarcina de a stabili toate consecințele care decurg din aceasta potrivit dreptului intern pentru a se asigura că respectiva clauză nu creează obligații pentru consumator.”

În aceeași speță, referindu-se la lipsa menționării DAE într-un contract de credit de consum, Curtea a statuat că instanța națională „are posibilitatea de a aprecia, chiar din oficiu, dacă omiterea menționării DAE în clauza privind costul respectivului credit poate conferi acestei clauze un caracter abuziv în sensul articolelor 3 și 4 din Directiva 93/13.”

În cauza C-453/10 *Jana Pereničová și Vladislav Perenič*, Curtea a reținut în considerentele hotărârii, referindu-se la un contract de credit de consum standardizat în care s-a menționat o DAE mai mică decât cea reală: „Constatarea caracterului neloyal al unei asemenea practici comerciale reprezintă un element printre altele pe care instanța competentă poate să își întemeieze aprecierea, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva 93/13, în privința caracterului abuziv al clauzelor contractului referitoare la costul împrumutului acordat consumatorului.”

Sunt relevante și considerentele cu caracter general expuse de Curte în hotărârea pronunțată în cauza C-618/10 *Banco Español de Crédito SA*: „trebuie amintit, de la început, că sistemul de protecție pus în aplicare prin Directiva 93/13 se bazează pe ideea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau un furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora.

Având în vedere o astfel de situație de inferioritate, articolul 6 alineatul (1) din directiva menționată prevede că o clauză abuzivă nu creează obligații pentru consumator. Astfel cum reiese din jurisprudență, este vorba despre o dispoziție imperativă care urmărește să substituie echilibrul formal pe care îl instituie contractul între drepturile și obligațiile cocontractanților printr-un echilibru real, de natură să restabilească egalitatea dintre părți.

Pentru a asigura protecția urmărită de Directiva 93/13, Curtea a subliniat deja în mai multe ocazii că situația de inegalitate care există între consumator și vânzător sau furnizor nu poate fi compensată decât printr-o intervenție pozitivă, exterioară părților la contract.

În lumina acestor principii, Curtea a hotărât astfel că instanța națională este obligată să analizeze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale care se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și, prin aceasta, să suplinească dezechilibrul existent între consumator și vânzător sau furnizor.”

Astfel, cu privire la pct. I.1. Clauzele referitoare la dobândă: art. 3 lit. d) din Condițiile speciale ale convențiilor de credit, instituie dreptul Băncii de a revizui rata dobânzii curente în cazul apariției unor schimbări semnificative pe piața monetară, comunicând împrumutului noua rată a dobânzii, rata astfel modificată urmând a se aplica de la data notificării.

Prin art. 6 alin. 2 și alin. 3 sau, după caz, art. 6 lit. b) alin. 2 și alin. 3 ori art. 6 lit. c) alin. 2 și alin. 3 din Condițiile speciale ale convențiilor de credit s-a stabilit că valoarea anuității se va modifica în mod corespunzător în condițiile punctului 3 lit. d), în cazul rambursării în avans sau al modificării scadenței finale, la scadența finală împrumutului urmând a achita și eventualele sume datorate ca urmare a ajustării ratei dobânzii în condițiile punctului 3 lit. d), graficul de rambursare modificându-se periodic, automat, în mod

corespunzător ajustării ratei dobânzii, tragerilor succesive, rambursării în avans și/sau modificării scadenței finale.

Reclamanții au mai indicat clauza de la art. 3.1.2 lit. c) din Condițiile generale, care stabilește că rata dobânzii curente poate fi fixă sau variabilă, exprimată în formă procentuală, valoarea sa fiind menționată în Condițiile speciale, precum și clauza de la art. 7.2 lit. c) din Condițiile generale, potrivit căreia, printre obligațiile băncii se numără și aceea de a comunica împrumutatului noua rată a dobânzii stabilită ca urmare a exercitării de către bancă a dreptului de a revizui rata dobânzii curente în cazul unor schimbări semnificative pe piața monetară.

Sub aspectul caracterului abuziv al art. 3 lit. d) din Condițiile speciale, părțile au stipulat o rată a dobânzii curente într-un anumit quantum procentual pe an (spre exemplu, de 4,25%, fila 2, vol. 44), însă pârâta și-a rezervat dreptul de a modifica în mod unilateral această clauză din contract, în ipoteza apariției unor schimbări semnificative pe piața monetară, împrumutatul având obligația de a plăti noua rată a dobânzii de la data notificării deciziei băncii în acest sens.

Instanța de fond a reținut că sunt îndeplinite cerințele cumulative prevăzute de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193 din 2000 pentru a considera această clauză drept abuzivă, deoarece clauza creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Părțile nu au prevăzut că rata dobânzii este variabilă, ci au stabilit un procent fix din valoarea creditului.

Totodată, sintagma „schimbări semnificative pe piața monetară” nu a fost definită în cuprinsul contractului, iar instanța de fond a apreciat, în urma unei interpretări logico-juridice, că aceasta are un caracter general și este lipsită de previzibilitate, putând include o gamă foarte variată de factori, ceea ce este de natură a rupe echilibrul contractual. Astfel, având în vedere elementele enumerate de art. 4 alin. 5 din Legea nr. 193 din 2000, instanța de fond a constatat că pârâta, instituție bancară, a cărei obligație principală este cu executare *uno actu* și nu poate suferi modificări, poate crește costul creditului până la o limită ce nu este stabilită, pentru un motiv nedefinit și nedeterminabil la momentul încheierii contractului. Banca poate modifica obligația de plată, cu executare succesivă, a împrumutatului, persoană fizică, ce are calitatea de consumator, făcând obligația acestuia mai oneroasă, cu posibilitatea ca acest dezechilibru să fie unul deosebit de semnificativ, în condițiile în care nu se stabilește limita până la care poate fi sporită rata dobânzii și nici vreun criteriu concret de determinare a acesteia.

Sintagma utilizată nu poate conduce decât la interpretarea clauzei în favoarea băncii, servind doar intereselor acesteia, fără a da posibilitatea împrumutatului să verifice dacă modificarea ratei dobânzii este judicios dispusă și dacă este necesară și proporțională în raport cu scopul urmărit. Or, instanța de fond a reținut că excepțiile trebuie interpretate restrictiv și, conform art. 1 alin. 2 din Legea nr. 193 din 2000, în caz de dubiu, clauzele contractuale vor fi interpretate în favoarea consumatorului.

Nu au fost convingătoare susținerile pârâtei că reclamanții ar putea cerceta aceste schimbări prin intermediul unui expert, aceasta fiind o sarcină excesivă pentru persoanele fizice, ce ar antrena costuri suplimentare.

În plus, Lista cuprinzând clauzele considerate ca fiind abuzive, anexată Legii nr. 193 din 2000, include, cu titlu exemplificativ, și situația analizată. Din interpretarea *per a contrario* a art. 1 punctul a) alin. 1 rezultă că instituțiile financiare nu pot modifica unilateral rata dobânzii plătibile de către consumator în lipsa unei motivații întemeiate. Or, în convenția de credit din prezenta cauză nu este expus niciun motiv întemeiat.

Instanța a împărțit astfel convingerea reclamanților în sensul că majorarea ratei dobânzii apare, în această situație, drept o modificare unilaterală și nejustificată a prețului pentru un

serviciu prestat, pentru acoperirea unor costuri ce privesc activitatea curentă a băncii și nu creditele acordate, deja.

Pârâta a recunoscut în întâmpinare că unul dintre motivele pentru modificarea ratei dobânzii este achitarea propriilor datorii și adaptarea la costurile pe care trebuie ea însăși să le suporte pe piața interbancară. De asemenea, a arătat că dobânda la creditele în lei a fost modificată în anul 2008 pentru a acoperi refinanțările și costurile interne. Deci, nu este în discuție o veritabilă menținere a echilibrului contractual și evitarea unor pierderi semnificative, ce nu s-ar putea recupera din garanții, cum a precizat pârâta, ci înlăturarea oricărui risc pe care banca l-ar putea suporta, chiar dacă acesta nu este generat de conduita clientului în privința executării obligațiilor contractuale.

De altfel, chiar dacă s-ar accepta că „schimbările semnificative pe piața monetară” reprezintă un motiv temeinic pentru modificarea ratei dobânzii, ar trebui, conform textului citat anterior, ca, în urma revizuirii ratei dobânzii, clientul să aibă libertatea de a rezilia imediat contractul. Or, o astfel de posibilitate nu este expres prevăzută în contracte.

Nu poate fi primit argumentul băncii că, în această ipoteză, clientul are la dispoziție normele cu caracter general din Codul civil (art. 1020 și art. 1021), întrucât rezilierea nu poate interveni decât în cazul neîndeplinirii de către bancă a unei obligații contractuale, nu și în ipoteza în care aceasta își exercită un drept stipulat în convenție, respectiv dreptul de a modifica rata dobânzii.

Un indiciu în plus în sensul relei-credințe a băncii este faptul că, într-adevăr, așa cum au probat reclamantii și cum a recunoscut și pârâta, până în prezent rata dobânzii a fost modificată doar în sensul majorării acesteia (pentru creditele în lei și în euro, fiind menținută pentru creditele în franci elvețieni), nu și în sensul reducerii în raport de momentele în care indicii EURIBOR/LIBOR/ROBOR au scăzut, în contextul în care rezervele minime obligatorii au fost reduse de banca centrală și dobânda de referință a băncii centrale s-a diminuat.

Nu a fost reținută nici critica reclamantilor în sensul că obligația creditorului de a respecta nivelul ratei dobânzii este sub condiție pur potestativă, sancționată cu nulitatea absolută de art. 1010 din Codul civil, deoarece, pe de-o parte, condiția vizează momentul de la care se naște dreptul băncii de a modifica rata dobânzii, nu obligația acesteia de a respecta rata dobânzii și, pe de altă parte, producerea unor schimbări semnificative pe piața monetară reprezintă un eveniment viitor a cărui realizare nu depinde exclusiv de voința băncii, ci de o anumită evoluție a pieței, ce poate fi cuantificată prin indicii precizați chiar de reclamanti: EURIBOR/LIBOR/ROBOR.

Faptul că banca poate interpreta unilateral condițiile în care operează dreptul său de a modifica rata dobânzii curente și plafonul până la care poate opera această modificare nu poate fi confundat cu absența totală a intenției de a respecta rata dobânzii.

Asupra obligației corelative a împrumutatului de a plăti rata dobânzii astfel cum a fost modificată, stipulată de art. 6 alin. 2 și alin. 3 sau, după caz, art. 6 lit. b) alin. 2 și alin. 3 ori art. 6 lit. c) alin. 2 și alin. 3 din Condițiile speciale ale convențiilor de credit, instanța de fond a apreciat că aceste clauze nu sunt abuzive. În sine, ci sunt simple clauze inserate în contract în aplicarea unei clauze abuzive. În urma constatării caracterului abuziv al clauzei de la art. 3 lit. d), acestea devin caduce. În absența dreptului băncii de a modifica rata dobânzii curente, nu poate subzista nici obligația corelativă a împrumutatului de a plăti rata astfel modificată.

Art. 3.1.2 lit. c) din Condițiile generale nu are caracter abuziv, deoarece aceasta cuprinde o prevedere cu caracter general, ce nu se aplică în sine și care nu instituie nicio obligație de plată în sarcina reclamantilor, caracterul dobânzii și valoarea acesteia fiind indicate doar în Condițiile speciale. În mod similar, art. 7.2 lit. c) din Condițiile generale stabilește o obligație a băncii și nici ea nu este de natură, în sine, să cauzeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Toate aceste clauze devin inoperante în absența dreptului băncii de a modifica rata dobânzii curente conform art. 3 lit. d) din Condițiile speciale ale convențiilor de credit.

Clauzele din actele adiționale la convențiile de credit, din notificări sau din comunicările care au modificat rata dobânzii în temeiul articolului 3 lit. d) din condițiile speciale, precum și actele adiționale care au modificat tipul dobânzii din fixă în variabilă.

Instanța de fond a constatat că, având în vedere sancțiunea ce intervine în cazul constatării caracterului abuziv al unor clauze contractuale, respectiv nulitatea absolută, actele subsecvente contractului de credit, precum sunt actele adiționale, notificările sau comunicările, emise în virtutea dreptului băncii de a modifica unilateral rata dobânzii curente, sunt lovite tot de nulitate absolută, ca urmare a aplicării principiului *resoluto iure dantis, resolvitur jus accipientis*.

Indiferent dacă sunt unilaterale sau bilaterale, aceste acte subsecvente sunt lovite de nulitate absolută pentru că au drept temei o clauză nulă absolut, nulitatea neputând fi confirmată. Deci, nu prezintă relevanță dacă acestea au fost sau nu acceptate de clienți, nici dacă era sau nu nevoie să fie acceptate pentru a produce efecte juridice.

În contractele de credit depuse la dosar dobânda este exprimată în Condițiile speciale sub forma unui procent din soldul creditului/pe an. Deși nu s-a indicat tipul dobânzii, printr-o interpretare logico-juridică se poate deduce faptul că dobânda stabilită are un caracter fix, în măsura în care este tocmai un procent din soldul creditului/pe an. Totuși, părțile sunt libere să modifice contractul sub aspectul tipului dobânzii: fixă sau variabilă, precum și sub aspectul cuantumului acesteia, prin manifestarea lor concordantă de voință (*mutuus consensus*), astfel că, în măsura în care clienții au acceptat noile condiții oferite de bancă privind dobânda, nu există niciun motiv pentru ca actele subsecvente să nu producă efecte juridice, evident, mai puțin atunci când au fost modificate unilateral în temeiul art. 3 lit. d) din Condițiile speciale.

Instanța de fond a constatat nulitatea absolută a clauzelor abuzive și, în consecință, nulitatea absolută a clauzelor din actele adiționale la convențiile de credit, din notificări sau din comunicările care au modificat tipul dobânzii din fixă în variabilă, în lipsa acordului împrumutatului în acest sens sau care au modificat rata dobânzii în temeiul art. 3 lit. d) din Condițiile speciale.

În lumina acestor considerente, nu se mai impune analiza celorlalte temeuri invocate de reclamant în susținerea acestui capăt de cerere privind vicierea consimțământului, nici apărările pârâtei sub acest aspect.

Calculul dobânzii anuale raportat la o perioadă de 360 de zile:

Potrivit art. 3 lit. c) din Condițiile speciale ale convențiilor, perioada de calcul a dobânzii este reprezentată de numărul actual de zile raportat la un an de 360 de zile.

În mod corespunzător, art. 3.1.2 lit. a) din Condițiile generale ale convențiilor, se arată că, în cazul rambursării creditului în rate, dobânda lunară se calculează utilizând următoarea formulă: $(\text{Soldul creditului} \times \text{Rata dobânzii curente} \times \text{numărul efectiv de zile între scadențe})/360$.

Instanța de fond a apreciat că aceste clauze nu produc un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Chiar reclamantii au arătat că banca ar câștiga numai dobânda pe 5 zile, crescând cu câteva zeci de lei sarcina lunară a fiecărui împrumutat. Faptul că, raportat la totalul creditelor de consum, suma câștigată de bancă ar fi substanțială nu poate fi luat în considerare, deoarece criteriul de a se produce un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților trebuie apreciat în relația contractuală a fiecărui împrumutat cu banca, iar dezechilibrul trebuie să fie semnificativ în fiecare caz în parte.

Așa cum a arătat pârâta, O.U.G. nr. 50/2010 nu se aplică și contractelor în curs de executare. Prevederile acestui act normativ pot constitui un indiciu în sensul modului de calcul corect al dobânzii, dar pot fi, în același timp, un mijloc de unificare a practicii bancare.

În plus, reclamanții nu au invocat că modul de calcul utilizat de părțile și adus la cunoștința lor ar fi fost interzis de vreun act normativ în vigoare la data încheierii contractelor, formula utilizată de părțile fiind una uzuală pentru sistemul băncilor centrale din zona euro (adresă B.N.R., filele 235-236, vol. I, dosar TB). Reclamanții au cunoscut costul total pe care îl antrenează acest mod de calcul prin intermediul scadențarului și au acceptat sumele rezultate.

1.2. clauze referitoare la comisionul de risc:

a) clauzele care instituie obligația împrumutatului de a plăti comisionul de risc:

- clauza conform căreia comisionul de risc este aplicat la soldul creditului și este plătit lunar, pe toată perioada de derulare a creditului (punctul 5 litera a) din Condițiile speciale ale convenției, fie punctul 5.1. litera a));

- obligația împrumutatului să plătească băncii pentru punerea la dispoziție a creditului, comisionul de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar, pe toată perioada creditului (art. 3.5. din Condițiile generale ale convenției).

Conform art. 5 lit. a) din Condițiile Speciale ale Convenției, comisionul de risc este calculat sub forma unui procent fix (de 0,1% sau 0,22%, după caz), fiind aplicat la soldul creditului, plătit lunar în zile de scadență, pe toată perioada de derulare a convenției.

Art. 3.5 din Condițiile generale ale Convenției stabilește că: „Pentru punerea la dispoziție a creditului, împrumutatul dătează Băncii un comision de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar, pe toată perioada creditului; modul de calcul și scadența/scadențele plății acestuia se stabilesc în Condițiile Speciale”.

Suma lunară datorată de către reclamanți cu titlu de comision de risc este evidențiată în cuprinsul scadențarului emis de părțile pentru fiecare contract.

Instanța de fond a constatat că sunt întrunite cerințele cumulative prevăzute de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193 din 2000 și pentru a considera prevederile contractuale ce instituie comisionul de risc drept clauze abuzive, deoarece și acestea creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Se observă că atât art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193 din 2000, cât și norma transpusă prin acesta, respectiv art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13, instituie condiția ca aceste clauze să fie stipulate în mod clar și inteligibil, situație ce nu se regăsește în speță cu privire la comisionul de risc. Deși prima instanță a acceptat că acesta face parte din prețul contractului, fiind o parte a costului creditului, simpla menționare a denumirii și cuantumului nu este de natură a satisface condiția ca respectiva clauză să fie exprimată în mod clar și inteligibil.

Astfel, este adevărat că reclamanții au cunoscut cuantumul comisionului de risc la momentul încheierii contractului, dar nu au avut nicio posibilitate de a modifica sau exclude această clauză din contract. Totodată, riscul acoperit prin perceperea acestui comision nu este definit, nici explicat în cuprinsul convenției de credit, deși suma percepută cu acest titlu este semnificativă, fiind calculată în procent din soldul creditului, plătit lunar în zile de scadență, pe toată durata convenției. Art. 3.5 din convenție menționează doar că acest comision este perceput pentru punerea la dispoziție a creditului. Or, pentru punerea la dispoziție a creditului banca percepe o dobândă curentă. Având în vedere scopul stipulat în contract, se poate concluziona, astfel cum au susținut reclamanții, că acest comision de risc nu este altceva decât o dobândă deghizată. Faptul că este înregistrat ca venit din dobânzi, astfel cum a recunoscut părțile prin întâmpinare, nu poate decât să sprijine această concluzie.

Totodată, prima instanță a luat în considerare, conform art. 4 alin. 5 din Legea nr. 193 din 2000, natura serviciilor prestate de părțile, instituție bancară, factorii care au determinat încheierea contractului, precum starea de nevoie a consumatorului, care a cerut suma de bani pentru achiziționarea unui imobil sau pentru acoperirea unor nevoi personale, precum și celelalte clauze ale contractului.

Având în vedere aceste elemente, instanța de fond a constatat că pârâta, instituție bancară, a majorat costul creditului, făcând obligația împrumutatului, consumator, mai oneroasă, ceea ce a dus la crearea unui dezechilibru semnificativ între obligațiile părților. clauza servind exclusiv intereselor Băncii, fără a da posibilitatea împrumutatului să verifice dacă riscul s-a produs, care este natura acestui risc, dacă suma solicitată este necesară și proporțională cu riscul acoperit și dacă acest pretins risc nu putea fi acoperit prin celelalte sume plătite de consumator cu titlu de dobândă, de comisioane sau prin garanțiile constituite, precum garanția reală imobiliară (ipotecă) de prim rang asupra imobilului ori prin cesionarea poliței de asigurare pentru acoperirea tuturor riscurilor pentru imobil în favoarea băncii.

Explicațiile pârâtei din cuprinsul unor notificări și răspunsuri adresate clienților cu privire la posibilele riscuri acoperite (riscul înregistrării de pierderi sau al nerealizării profiturilor preconizate, riscul de neexecutare a garanției etc.) sunt irelevante, cât timp aceste riscuri nu sunt identificate și explicate în contract, ceea ce ar fi adus clauzei caracterul inteligibil și previzibil. De asemenea, lit. g) din Lista anexă la Legea nr. 193 din 2000 caracterizează drept abuzive și acele clauze care dau comerciantului dreptul exclusiv să interpreteze clauzele contractuale, astfel că interpretarea oferită de pârâtă nu poate fi luată în considerare, în condițiile în care, în caz de dubiu, interpretarea trebuie realizată în favoarea consumatorului, așa cum s-a arătat și mai sus.

De altfel, și Legea nr. 193/2000 cere, prin art. 1 alin. 1, ca orice contract încheiat între comercianți și consumatori pentru prestarea de servicii să cuprindă clauze contractuale clare, fără echivoc, pentru înțelegerea cărora să nu fie necesare cunoștințe de specialitate.

Un indiciu în plus în susținerea celor expuse sunt prevederile art. 36 din O.U.G. nr. 50 din 2010 privind contractele de credit pentru consumatori, în cuprinsul cărora nu se enumeră și comisionul de risc. Chiar dacă acest act normativ nu se aplică și contractelor în curs de executare, voința legiuitorului, chiar ulterioară, poate ajuta la interpretarea unui contract în derulare și poate constitui un element care să sprijine concluzia că această clauză are un caracter abuziv, în baza Legii nr. 193 din 2000, act normativ ce era în vigoare la data încheierii contractului.

Instanța de fond a observat că pârâta, care afirmă că O.U.G. nr. 50 din 2010 nu se aplică și contractelor în curs de executare, a procedat, după intrarea în vigoare a acestui act normativ, la schimbarea denumirii comisionului de risc în comision de administrare credit, pentru armonizarea prevederilor convenției de credit cu noile reglementări.

Nu poate fi primită nici apărarea pârâtei în sensul că Regulamentul B.N.R. nr. 3/2007 impune asigurarea acestui risc, ceea ce ar atrage incidența art. 3 alin. 2 din Legea nr. 193/2000, deoarece, la o simplă lectură a acestui regulament, în forma în vigoare la data încheierii contractelor, se poate constata că regulamentul privește obligația băncii de a stabili nivelul maxim de îndatorare, modul în care se determina acest nivel, obligația băncii de a evalua riscul de credit, dar nu permite instituirea unui comision de risc în contracte, nici nu face vorbire despre trecerea riscului în sarcina consumatorilor prin aplicarea unor costuri suplimentare. Dimpotrivă, prin art. 4¹ din regulament, text în vigoare din 22 august 2008, se prevede expres obligația împrumutătorilor de a-și organiza activitatea de creditare astfel încât să asigure separarea clară și efectivă a funcției de promovare și vânzare a produselor de creditare de funcția de analiză a riscului de credit și monitorizare a expunerii. Deci, nu se poate considera că acest comision este prevăzut în temeiul unui act normativ în vigoare, pentru a fi incident art. 3 alin. 2 din Legea nr. 193/2000.

În urma coroborării probelor, instanța de fond și-a format convingerea că pârâta a instituit acest comision în scopul exclusiv de a spori costul creditului și a institui o dobândă deghizată, în absența unei contraprestații reale pentru consumator și în absența unui veritabil risc contractual care să fie acoperit prin acest comision, fără a ține seama de conduita consumatorului în relația cu Banca sau de situația sa financiară (de solvabilitatea sa).

Reaua-credință rezidă în prezentarea acestui comision în mod voit echivoc, pentru a nu încunoștința clientul asupra valorii reale a dobânzii.

Clauza fiind lovită de nulitate absolută, în urma constatării caracterului abuziv, nu mai este necesar a se analiza dacă modul de calcul al comisionului de risc a fost sau nu eronat.

Comisionul de administrare introdus prin actul adițional din septembrie 2010:

Pârâta a recunoscut că, după intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010, a procedat la redenumirea comisionului de risc în comision de administrare și a continuat să îl perceapă, în același cuantum procentual stabilit inițial. Deci, argumentele pârâtei în sensul că nu se cunoaște de unde se dorește eliminarea acestui comision nu pot fi primite, cât timp este evident că este în discuție aceeași obligație din contractul inițial, cu o nouă denumire și s-a probat că reclamantii achită în continuare sume cu acest titlu.

În consecință, indiferent ce denumire poartă, clauza care instituie acest comision este abuzivă, pentru motivele expuse anterior.

Susținerea pârâtei în sensul că O.U.G. nr. 50/2010 este o normă cu caracter interpretativ și se aplică retroactiv nu poate fi primită, cât timp în contracte existau, deja, în Condițiile generale, stipulate atât un comision de risc, cât și un comision de administrare separat (clauza 3.6 din Condițiile generale), acesta din urmă fiind aplicat pentru alte considerente decât simpla punere la dispoziție a creditului. Banca este contrazisă, deci, chiar de mențiunile din propriile contracte.

1.3. clauze referitoare la alte comisioane:

Reclamantii au apreciat că următoarele clauze au fost înlăturate de drept, prin apariția O.U.G. nr. 50/2010, privind contractele de credit pentru consumatori: comision de rambursare în avans: 2% ...; 1%...” (clauza se regăsește în convențiile de credit fie la punctul 5 litera b), fie la fie la punctul 5 litera c) Condițiile speciale ale convenției); comision administrare garanții (punctul 5 litera c), fie la fie la punctul 5 litera d) din Condițiile speciale ale convenției); comision de rezervă minimă obligatorie (punctul 5 litera e), fie la punctul 5 litera f), fie la punctul 5 litera g) din Condițiile speciale ale convenției); comision monitorizare polițe de asigurare și de la punctul 11 mențiunea privind valoarea comisionului monitorizare polițe de asigurare (punctul 5 litera f), fie la punctul 5 litera g) Condițiile speciale ale convenției); comisionul de aranjament (art. 3.4 din Condițiile generale ale convenției); comision de neutilizare (art. 3.8 din Condițiile generale ale convenției); alte comisioane (art. 3.9 din Condițiile generale); comision de administrare garanții (art. 3.10 din Condițiile generale); comision de rezervă minimă obligatorie (fie la art. 3.11, fie la art. 3.12 din Condițiile generale).

Instanța de fond nu a împărtășit acest argument, deoarece prevederile exprese ale art. 95 din O.U.G. nr. 50/2010 sunt în sensul că acest act normativ nu se aplică și contractelor în curs de derulare la momentul intrării în vigoare (21.06.2010). Or, toate contractele aflate la dosar sunt încheiate anterior datei de 21.06.2010, iar excepțiile stipulate la art. 95 nu se referă decât la comisionul de rambursare anticipată, dintre cele indicate anterior.

Totodată, instanța de fond a observat că o parte dintre aceste comisioane nu sunt operante în contracte, nefiind indicate în Condițiile speciale, ci doar indicate în Condițiile generale, fără a se preciza cuantumul și arătându-se expres că se determină în Condițiile speciale.

Nu poate fi primit nici argumentul pârâtei în sensul că toate clauzele referitoare la alte comisioane au fost eliminate prin actele adiționale încheiate în baza O.U.G. nr. 50/2010, singurul comision rămas fiind cel de risc (redenumit comision de administrare), ceea ce face ca cererea reclamantilor să fie lipsită de obiect pentru cei care au încheiat acte adiționale și neîntemeiată, pentru cei care au refuzat încheierea actelor adiționale, întrucât ordonanța nu se aplică acelor contracte în curs de derulare.

Pe de o parte, chiar și pentru cei care au încheiat acte adiționale, aceste comisioane au operat o perioadă lungă de timp și unele au fost plătite, deja. Totodată, clauza are caracter abuziv încă din momentul inserării în contract, moment de la care începe să producă efecte juridice, chiar dacă a fost ulterior modificată, astfel că cererea nu este lipsită de obiect.

Sub aspectul temeiniciei, în cele ce urmează, prima instanță a analizat fiecare comision în parte: comision de rambursare în avans: 2% ...; 1%..." (clauza se regăsește în convențiile de credit fie la punctul 5 litera b), fie la fie la punctul 5 litera c) Condițiile speciale ale convenției); valoarea comisionului este, după caz, 2% din valoarea sumei rambursate în avans, plătit integral la data efectuării rambursării, pentru primii 5 ani, respectiv 1%, după primii 5 ani sau, în alte contracte 1% pe întreaga durată a creditului.

Acest comision nu este de natură a genera un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, cu încălcarea cerințelor bunei-credințe, deoarece posibilitatea perceperii acestuia exista în momentul încheierii contractelor și a fost menținută după intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010.

Mai mult, O.U.G. nr. 50/2010 modifică de drept cuantumul procentual al acestui comision, așa cum rezultă din art. 95 raportat la art. 66-69 din acest act normativ, aplicându-se sub acest aspect și contractelor în derulare.

Scopul instituirii comisionului este, potrivit art. 67 alin. 1 din O.U.G. nr. 50/2010, de a se acorda creditorului, în cazul rambursării anticipate a creditului, o compensație echitabilă și justificată în mod obiectiv pentru eventualele costuri legate direct de rambursarea anticipată a creditului cu condiția ca rambursarea anticipată să intervină într-o perioadă în care rata dobânzii aferente creditului este fixă. Comisionul este justificat și prin prisma dreptului debitorului la o reducere a costului total al creditului, constând în dobânda și costurile aferente perioadei dintre data rambursării anticipate și data prevăzută pentru încetarea contractului de credit (art. 66 alin. 1 din O.U.G. nr. 50/2010).

Comision administrare garanții (punctul 5 litera c), fie la fie la punctul 5 litera d) din Condițiile speciale ale convenției și art. 3.10 din Condițiile generale. În contractele în care operează acest comision, valoarea sa este de 100 euro, sumă plătită la data încheierii convenției sau, în unele dintre convenții, de 200 euro, sumă plătită în două tranșe, la data indicată în Condițiile speciale, respectiv la data semnării convenției.

Potrivit art. 3.10 din Condițiile generale, comisionul de administrare garanții este perceput de către bancă pentru administrarea fiecăruia dintre bunurile asupra cărora se constituie garanțiile reale imobiliare, pentru primii trei ani din valoarea creditului, în cuantumul și la scadența stabilite în condițiile speciale. După expirarea primilor trei ani, precum și ulterior, la expirarea fiecărei noi perioade de trei ani din durata creditului, banca și-a rezervat dreptul de a percepe un nou comision de administrare garanții, a cărui valoare nu va depăși 100 euro pentru fiecare bun și care va deveni scadent ca urmare și la data indicată în notificarea transmisă în acest sens împrumutatului.

Acest comision este de natură a crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, cu încălcarea cerințelor bunei-credințe, fiind necesar să fie apreciat prin raportare și la celelalte prevederi contractuale ce instituie obligații de plată în sarcina împrumutatului. În sine, suma de plată nu are un cuantum deosebit de ridicat, putând ajunge doar la 1.000 euro pentru o durată a creditului de 30 de ani, însă împovărează în mod nejustificat consumatorul, în condițiile în care acesta plătește, deja, dobânda și celelalte comisioane, având de înapoiat băncii o sumă aproape dublă față de cea primită, precum și eventuale penalizări.

Totodată, clauza nu este clar și inteligibil exprimată, deoarece obligațiile asumate de bancă în schimbul acestui comision nu pot fi determinate. Nu rezultă care este, în concret, contraprestația efectuată de pârâtă în schimbul sumelor pe care le percepe cu acest titlu și, în consecință, nu se poate realiza un control real al modului în care sunt sau nu îndeplinite aceste

obligății. Suma totală datorată de împrumutat nu este previzibilă, cât timp banca poate percepe, la o scadență stabilită tot de ea, din trei în trei ani, noi sume cu acest titlu. Marja largă de apreciere a băncii este, în aceste condiții, contrară cerințelor bunei-credințe.

Comision de rezervă minimă obligatorie (punctul 5 litera e), fie la punctul 5 litera f), fie la punctul 5 litera g) din Condițiile speciale ale convenției, art. 3.11 sau art. 3.12 din Condițiile generale. În contractele în care operează acest comision (spre exemplu fila 299 verso, vol. 4), valoarea sa este stabilită la 1,85% pe an, aplicabil la soldul creditului, până la data de 31.12.2008, plătit lunar odată cu dobânda, la scadența anuităților, însă valoarea sa se modifică în condițiile punctului 3.12, în cazul rambursării în avans sau al modificării scadenței finale. De asemenea, banca și-a rezervat dreptul de a modifica în mod corespunzător valoarea sau perioada de aplicare a acestui comision, în cazul în care obligațiile sau condițiile impuse de Banca Națională a României cresc/se diminuează/se elimină, aducând acest lucru la cunoștința împrumutatului.

Potrivit art. 3.12 din Condițiile generale, comisionul de rezervă minimă obligatorie este datorat ca urmare a obligației băncii de a constitui rezerva minimă obligatorie la Banca Națională a României (BNR). Valoarea acestui comision este stabilită în funcție de valoarea obligației băncii. Banca și-a rezervat dreptul de a modifica în mod corespunzător valoarea sau perioada de aplicare a acestui comision, în condițiile în care obligația băncii față de BNR crește/se diminuează/se elimină. Pentru perioada în care se aplică, acesta se acumulează zilnic și se calculează la soldul creditului pentru un număr de zile calendaristice (perioada de calcul) începând cu data primei trageri. Comisionul datorat lunar se calculează după formula: $(\text{soldul creditului} \times \text{rata comisionului} \times \text{numărul efectiv de zile între scadențe})/360$. Rata comisionului de rezervă minimă obligatorie este exprimată în formă procentuală (ex. x%), valoarea sa fiind menționată în condițiile speciale.

Instanța de fond a apreciat că acest comision, împreună cu celelalte clauze contractuale referitoare la dobândă și comisionul de risc, este de natură a crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, cu încălcarea cerințelor bunei-credințe, întrucât reprezintă tot o dobândă deghizată și contribuie la dublarea sumei ce trebuie înapoiată de către reclamanti.

În primul rând, comisionul este aplicat pentru ca banca să-și poată executa propria obligație de a constitui o rezervă minimă obligatorie în conturi deschise la B.N.R., instituită de Regulamentul B.N.R. nr. 6/2002 (adresă B.N.R., fila 250, vol. I, dosar TB). Pentru sumele depuse, instituțiile de credit primesc dobândă (Secțiunea a 5-a din regulament). Obligația este în sarcina exclusivă a băncii care, în acest mod, transferă costurile asupra împrumutatului, contrar cerințelor bunei-credințe, întrucât clientul nu primește nicio contraprestație în schimbul acestui comision, afara faptului că i s-a pus la dispoziție creditul. Or, pentru punerea la dispoziție a creditului acesta plătește, deja, dobânda curentă și comisionul de risc.

Mai mult, chiar și în contractele în care acest comision este de 0% pe an, banca îl poate modifica în mod unilateral valoarea și perioada de calcul dacă obligația sa față de BNR crește, ceea ce afectează caracterul previzibil al obligației de plată a împrumutatului, care va suporta singur întreg riscul activității bancare în cazul evoluției nefavorabile a indicilor EURIBOR/ROBOR/LIBOR, prin intermediul posibilității băncii de a modifica dobânda în baza art. 3 lit. d) din convenții și în cazul sporirii rezervelor minime obligatorii de către B.N.R.. conform art. 5 lit. e), f) sau g), după caz.

Comision monitorizare polițe de asigurare și de la punctul 11 mențiunea privind valoarea comisionului monitorizare polițe de asigurare (punctul 5 litera f), fie la punctul 5 litera g) Condițiile speciale ale convenției): Potrivit art. 5 lit. f) sau g), după caz, din convențiile de credit, împrumutatul datorează un comision de monitorizare polițe de asigurare, de 0 CHF, datorat anual, conform punctului 3.9 din Condițiile generale, pe toată durata convenției de credit.

Art. 3.9 alin. 2 din convenții instituie posibilitatea băncii de a percepe anual, în avans, un comision de monitorizare polițe de asigurare, pentru urmărirea, monitorizarea și gestionarea acelor polițe de asigurare aferente bunurilor aduse în garanție în favoarea băncii, care sunt încheiate sau reînnoite de către împrumutați și/sau garanți ipotecari, cu societățile de asigurare care nu au încheiate parteneriate cu Volksbank România și care nu pun la dispoziție băncii semestrial, anual sau oricând, la cerere expresă, rapoarte privind polițele scadente, restante sau care trebuie reînnoite, precum și situația daunelor constatate cu privire la bunurile asigurate și care fac obiectul contractelor de garanție încheiate cu banca.

Punctul 11 din Condițiile speciale stabilește că, în cazul în care vor deveni aplicabile prevederile punctului 3.9, valoarea comisionului va fi de 80 euro (spre ex. fila 4, vol. 26).

Și în acest caz, împreună cu celelalte clauze contractuale referitoare la dobândă și comisioane, prevederea este de natură a crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, cu încălcarea cerințelor bunei-credințe, întrucât contribuie la dublarea sumei ce trebuie înapoiată de către reclamanti și împrumutatul nu primește, în realitate, nicio contraprestație.

Se observă că acest comision nu operează decât în cazul reînnoirii poliței de asigurare de către împrumutat/garantul ipotecar, pe parcursul executării contractului, la o societate de asigurări ce nu are încheiat un parteneriat cu Volksbank România. Însă, polițele de asigurare sunt încheiate la solicitarea băncii și îi sunt cesionate acesteia, astfel că urmărirea, monitorizarea și gestionarea polițelor de asigurare a bunurilor aduse drept garanție este un serviciu în beneficiul băncii, nu al celui împrumutat. Banca este cea interesată să țină o evidență exactă și actualizată a garanțiilor constituite în favoarea sa, odată executată obligația împrumutatului de a asigura bunul imobil și de a cesiona polița de asigurare.

Comisionul de aranjament (art. 3.4 din Condițiile generale ale convenției): Potrivit art. 3.4 din Condițiile generale, banca poate percepe un comision de aranjament pentru punerea la dispoziție a creditului, modul de calcul și scadența/scadențele plății acestuia se stabilesc în Condițiile speciale.

Nu s-a probat că acest comision a fost stabilit și în Condițiile speciale, care a fost valoarea sau scadența, nici că s-ar fi plătit vreă sumă cu acest titlu. Prin urmare, nefiind operant în contracte, acest comision nu este susceptibil să genereze vreun dezechilibru între drepturile și obligațiile părților.

Comisionul de neutilizare (art. 3.8 din Condițiile generale ale convenției):

În cuprinsul art. 3.8 din Condițiile generale se arată că, pentru partea din suma principală neretrasă, banca poate solicita plata unui comision calculat la valoarea neretrasă a liniei de credit, datorat la scadența menționată în Condițiile speciale.

Banca nu a uzat de posibilitatea perceperii acestui comision, în Condițiile speciale nefiind precizată scadența. Nu s-a dovedit plata vreunei sume cu acest titlu, astfel că nici în această ipoteză nu se poate pune în discuție producerea vreunui dezechilibru contractual.

Alte comisioane (art. 3.9 din Condițiile generale): Și această clauză este una cu titlu generic: „Banca poate percepe plata unor alte comisioane; valoarea/modul de calcul al acestora, precum și scadența/scadențele, se vor menționa expres în Condițiile Speciale”. În sine, această prevedere nu atrage plata niciunei sume de bani, fiind necesar ca respectivele comisioane suplimentare să fie indicate în Condițiile speciale.

Instanța de fond nu a analizat în abstract posibilitatea producerii unui dezechilibru contractual, în eventualitatea în care părțile ar insera și alte comisioane, ci s-a raportat la costurile stipulate în concret și expres în contract. Caracterul abuziv al clauzelor contractuale nu poate viza decât clauzele operante în contract, nu și pe cele care nu atrag nicio consecință asupra drepturilor și obligațiilor părților. Trebuie stabilit, în fiecare caz în parte, dacă un comision, singur sau raportat și la alte prevederi contractuale, are caracter abuziv.

În speță, reclamantii nu au precizat care dintre comisioanele stipulate în Condițiile speciale în baza acestei clauze ar atrage un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților și instanța observă că sunt în discuție sume mici (spre exemplu: comision de analiză dosar credit, în sumă de 60 CHF).

În consecință, clauza criticată nu are, în sine, un caracter abuziv, ci, eventual, comisioanele inserate în baza acesteia ar putea avea un caracter abuziv.

I.4. Alte clauze: a) mențiunile referitoare la asigurări: obligația împrumutatului de a încheia contractul de asigurare cu o societate de asigurări parteneră sau agreată de bancă (punctul 7 litera b) din Condițiile speciale și la art. 7.1 lit. d) din Condițiile generale ale convenției); dreptul băncii de a alege noua societate de asigurări care reînnoiește polița (art. 7.1 lit. c) din Condițiile generale).

Reclamantii au arătat, în esență, că aceste clauze încalcă art. 18 din Legea nr. 190/1999 și că prețurile practicate de aceste societăți erau mai mari decât cele practicate în mod obișnuit, în raporturile cu alți clienți și în raport cu prețul pieței.

Prima instanță nu a primit apărările pârâtei în sensul că în domeniul de aplicare al art. 18 din Legea nr. 190/1999 nu sunt incluse și contractele de credit de tipul celor aflate la dosar.

Art. 1 alin. 1 al Legii nr. 190/1999 (în forma în vigoare la data încheierii contractelor) prevede că legea reglementează regimul juridic al creditului ipotecar pentru investiții imobiliare. Art. 2 lit. c) din acest act normativ definește creditul ipotecar pentru investiții imobiliare drept acel credit acordat cu îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: este acordat în scopul efectuării de investiții imobiliare cu destinație locativă sau cu altă destinație decât cea locativă ori în scopul rambursării unui credit ipotecar pentru investiții imobiliare contractat anterior și acordarea creditului este garantată cel puțin cu ipoteca asupra imobilului care face obiectul investiției imobiliare pentru finanțarea căreia se acordă creditul, respectiv cu ipoteca asupra imobilului obiect al investiției imobiliare pentru finanțarea căreia a fost anterior acordat un credit ipotecar pentru investiții imobiliare, a cărui rambursare urmează a fi astfel finanțată.

Analizând contractele aflate la dosar s-a observat că toate creditele au fost acordate fie pentru achiziționarea unor imobile (apartamente), fie pentru refinanțarea unor credite obținute anterior de la alte bănci pentru achiziționarea unor imobile și sunt garantate cu ipotecă asupra imobilului sau imobilelor achiziționate. Rezultă că ambele condiții sunt îndeplinite. Definiția nu restrânge domeniul de aplicare al legii la bunuri și investiții exclusiv viitoare, cum a afirmat pârâta.

Mai mult, art. 2 lit. e) din Legea nr. 190/1999 definește imobilul atât prin raportare la bunuri prezente, cât și la bunuri viitoare, iar din definiția investițiilor imobiliare de la lit. g) rezultă fără putință de tăgadă că intră în domeniul de aplicare al legii și imobilele existente, doar acestea fiind cele care au nevoie de reabilitare, consolidare sau extindere.

În consecință, la data încheierii acestor contracte opera interdicția stipulată la art. 18 teza a II-a din Legea nr. 190/1999 în sensul că împrumutătorul nu are dreptul să impună împrumutatului un anumit asigurător. Încălcarea acestei interdicții este contrară cerințelor bunei-credințe ce trebuie să caracterizeze relația contractuală dintre bancă și împrumutați.

Câtă vreme chiar legiuitorul a apreciat oportună această reglementare, nu a fost primită apărarea pârâtei în sensul că necesitatea alegerii unui asigurător de către bancă se impune din considerente de ordin de risc, precum riscul insuficienței despăgubiri sau al lipsei despăgubirii, riscul ca polița să nu acopere anumite situații ori riscul ca asigurătorul ales de client să fie insolubil, mai ales că aceste chestiuni pot fi stabilite de părți anterior încheierii contractului.

De asemenea, prin raportare și la celelalte clauze referitoare la costul creditului, aceste prevederi sunt de natură să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în condițiile în care contribuie la majorarea sumei ce trebuie restituită de reclamantii

până la aproape dublul celei primite și s-a probat că prețurile practicate de asiguratorii agreați de pârâtă pentru aceste convenții erau mai mari decât cele stabilite în mod obișnuit cu alți asigurați (filele 279-282, vol. I, dos. TB). Este adevărat că nu pârâta impunea prețul asigurării, dar influența în mod indirect acest preț și posibilitatea asiguratului de a negocia prin stabilirea listei cu asiguratorii parteneri/agreați.

b) mențiunile referitoare la debitarea automată a conturilor reclamantilor (art. 4.3 sau art. 4.5 și art. 7.1 lit. e) din Condițiile generale: Prevederile menționate stipulează dreptul băncii de a debita cu suma corespunzătoare orice cont al împrumutatului de disponibilități sau de depozit, chiar neajuns la termen, în scopul stingerii obligațiilor de plată scadente conform convențiilor de credit, dacă împrumutatul nu are în conturi sume suficiente în moneda creditului (eventualele diferențe de curs valutar urmând a fi suportate de împrumutat), precum și în scopul plății primelor de asigurare și al reînnoirii poliței de asigurare.

Reclamantii au apreciat că aceste dispoziții le încalcă dreptul de proprietate, deoarece nu permit consumatorului alegerea variantei mai puțin costisitoare și îndeplinesc toate cele trei condiții pentru a se constata caracterul abuziv, fiind incident inclusiv art. 1 lit. i) din anexa la Legea nr. 193/2000.

Instanța de fond nu a primit aceste argumente, întrucât se instituie o formă de compensație convențională care, în sine, nu poate genera un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților. Este în discuție doar stingerea creanțelor existente și evitarea aplicării de penalități, astfel că prevederea îi este utilă și consumatorului, nu doar băncii.

În plus, nu s-a probat că împrumutatul ar fi obligat la plata unor sume disproporționate de mari în cazul neîndeplinirii obligațiilor de plată la scadență, comparativ cu pagubele suferite de comerciant, așa cum cere lit. i) din anexa la Legea nr. 193 din 2000. Singurele sume suportate în plus ar fi cele rezultate din diferența de curs valutar și sunt mult mai reduse decât eventualele penalități sau sumele suportate ca urmare a pierderii asigurării.

De altfel, se observă că și tendința legiuitorului este în acest sens, art. 2185 din noul Cod civil permițând compensarea reciprocă a soldurilor active și pasive în cazul în care între instituția de credit și client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar și în monede diferite, afară de cazul în care părțile au convenit altfel.

c) mențiunile cu privire la calculul costului total al creditului și la calculul DAE (art. 3 lit. e) din Condițiile speciale și Secțiunea I din Condițiile generale):

Conform acestor prevederi, dobânda anuală efectivă (DAE) este definită drept costul total al creditului la consumator (împrumutat) exprimat în procent anual din valoarea creditului total acordat și calculat conform legii (spre exemplu 7,21%). Pentru calculul său nu sunt incluse: cheltuielile plătite de împrumutat pentru nerespectarea unei obligații contractuale; costurile, altele decât prețul de cumpărare, în cazul cumpărării de bunuri sau servicii, pe care împrumutatul este obligat să le plătească, indiferent dacă plata se face în numerar sau pe credit; costurile necesare pentru transferul fondurilor și costurile de menținere a contului în care se înregistrează plățile efectuate cu titlu de rambursare a creditului, plata dobânzilor și a altor costuri, în condițiile legii; costurile aferente asigurării bunurilor și constituirii garanțiilor.

Instanța de fond a constatat că prevederile art. 7 pct. 4 și art. 73 din O.U.G. nr. 50/2010 și art. 73 din O.U.G. 50/2010, invocate de reclamantii, nu sunt incidente în cauză, deoarece acest act normativ nu se aplică și contractelor în derulare (art. 95 din O.U.G. nr. 50/2010).

Nu poate fi reținută nici critica acestora în sensul că prezentarea prețului total al creditului (DAE), exprimat într-un procent anual, într-un quantum mai mic decât cel real s-a efectuat cu scopul de a influența decizia consumatorului de a contracta, reprezentând o practică comercială incorectă, deoarece consumatorul a avut, de la început, reprezentarea

sumelor care vor trebui restituite, prin simpla lectură a scadențarului emis de bancă, în care este evidențiată inclusiv suma totală la sfârșitul perioadei de rambursare.

Prin emiterea scadențarului, banca și-a îndeplinit obligația de a informa consumatorul asupra costului total al creditului, astfel că nu este incident nici art. 45 din Legea nr. 296/2004.

De altfel, așa cum a arătat pârâta, DAE a fost calculat în baza art. 4 din Legea nr. 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor, persoane fizice (în forma în vigoare la data încheierii convențiilor), prevederile contractuale preluând aproape întru totul dispozițiile legale.

În privința excluderii costurilor cu asigurarea din cuprinsul DAE, instanța de fond a împărtășit argumentul pârâtei că aceste sume vizează raportul juridic al împrumutatului cu un terț (asigurătorul) și nu reprezintă o contraprestație pentru vreun serviciu asigurat de bancă, astfel că nu poate fi inclus printre costurile creditului.

d) obligația împrumutatului ca, la solicitarea băncii, să aducă încă un codebitor (art. 7.1 lit. g) sau h) din Condițiile generale):

Conform prevederii menționate, în cazul în care se constată că venitul lunar net al codebitorului scade sub nivelul minim stabilit în normele legale în vigoare și/sau normele interne de creditare ale băncii, la solicitarea acesteia, împrumutatul este obligat fie să aducă încă un codebitor (al cărui venit net să completeze în măsura necesară venitul net al codebitorului inițial), fie să înlocuiască codebitorul/garantul inițial cu un alt codebitor/garant având un venit corespunzător.

Contrar susținerii reclamanților, această clauză nu îi obligă la un fapt ce nu ține de voința lor, promisiunea faptei altuia fiind permisă în dreptul civil român, nici nu este de natură să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, ci vizează menținerea nivelului garanțiilor, obligația împrumutatului de a aduce un codebitor existând încă de la încheierea convenției.

c) dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în situația în care împrumutatul nu își îndeplinește obligația de plată a sumei, a dobânzilor sau oricăror alte costuri datorate conform altor convenții încheiate de împrumutat cu banca sau conform altor convenții încheiate de împrumutat cu alte societăți financiare de credit (art. 8.1 lit. a) din Condițiile generale):

Potrivit art. 8.1 lit. a) liniuțele doi și trei din Condițiile generale ale convenției, în cazul în care împrumutatul nu își îndeplinește obligația de plată a sumei principale, a dobânzilor sau a oricăror costuri datorate conform altor convenții încheiate cu banca sau conform altor convenții de credit încheiate cu alte societăți financiare, atunci, în orice moment, banca va avea dreptul, pe baza unei notificări transmise împrumutatului, codebitorului și garantului, să declare soldul creditului ca fiind scadent anticipat, rambursabil imediat împreună cu dobânda acumulată și toate celelalte costuri datorate băncii conform convenției.

Deci, așa cum au arătat reclamanții, clauza permite declararea scadenței anticipate, oricând, fără să existe o neexecutare din partea împrumutatului a obligațiilor prevăzute în respectivul contract de credit, ci în funcție de neexecutarea obligațiilor din alte contracte, distincte de cel în cauză. Consecințele declarării scadenței anticipate sunt de natură să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, contrar cerințelor bunei-credințe, prin faptul că generează obligația împrumutatului de a rambursa imediat întreg creditul, împreună cu dobânda acumulată și toate celelalte costuri datorate băncii, deși continuă să își execute obligațiile contractuale la scadență.

Rațiunea menționată de bancă, respectiv executarea silită a bunurilor și veniturilor împrumutatului de altă instituție de credit și, implicit, diminuarea bonității și garanțiilor oferite de client, nu poate justifica o reziliere în fapt a contractului sinalagmatic încheiat de

părți în absența unei neexecutări culpabile a unei obligații contractuale esențiale. Debitorul nu își încalcă obligația de a constitui o garanție, cât timp creditul este garantat cu ipotecă și bunul este asigurat, polița fiind cesionată băncii și, până când nu se finalizează o eventuală executare silită, nu este în discuție nici încălcarea obligației de a conserva bunul adus în garanție.

În plus, este posibil ca bunurile împrumutatului să nu fie supuse executării silite ori să fie executate alte bunuri, este posibil ca celălalt credit să fie refinanțat etc.

f) dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în situația în care împrumutatul nu își îndeplinește orice obligație din contract (art. 8.1 lit. b) din Condițiile generale):

Același drept al băncii operează și în ipoteza în care împrumutatul nu își îndeplinește oricare altă obligație asumată prin convenția de credit, deci, inclusiv obligații care nu țin de persoana sa ori au caracter subsidiar, neesențial, independent de existența sau nu a unui prejudiciu pentru bancă și chiar dacă riscul de neîndeplinire a obligațiilor principale ale împrumutatului este unul viitor.

Și această clauză produce un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, contrar cerințelor bunei-credințe, prin aceea că generează obligația împrumutatului de a rambursa imediat întreg creditul, împreună cu dobânda acumulată și toate celelalte costuri datorate băncii, deși continuă să își execute obligațiile contractuale principale și esențiale la scadență. Nici în această ipoteză nu se poate justifica o reziliere în fapt a contractului sinalagmatic încheiat de părți în absența unei neexecutări culpabile a unei obligații contractuale esențiale.

Nu a fost primit nici argumentul pârâtei că părțile au înțeles să considere toate obligațiile asumate de împrumutat drept esențiale deoarece, așa cum s-a arătat, clauza nu are caracter negociat, fiind inclusă în Condițiile generale ale convenției, aspect recunoscut și de pârâtă; această interpretare contravine chiar naturii și scopului anumitor obligații asumate de către împrumutat (spre exemplu obligația de a informa imediat banca despre orice schimbare a stării civile, a stării de sănătate, a locului de muncă, precum și despre orice alte informații considerate relevante în legătură cu obiectul convenției, referitoare la sine, la soț/soție, precum și la codebitori, conform punctului 7 lit. h) și permite băncii o interpretare a dispozițiilor contractuale exclusiv în favoarea sa. Astfel, banca ar putea declara scadența anticipată a contractului pentru simplul motiv că împrumutatul și-a schimbat locul de muncă, fără a o informa despre acest fapt, deși împrumutatul nu înregistrează restanțe la plata ratelor.

Un drept similar de a rezilia contractul nu este prevăzut și în favoarea împrumutatului, în cazul neexecutării de către bancă a oricăreia dintre propriile obligații contractuale.

Dat fiind că s-a constatat caracterul abuziv al clauzei, cu consecința sancționării acesteia cu nulitatea absolută, instanța de fond a apreciat că nu este necesar să analizeze și cealaltă cauză de nulitate absolută invocă de reclamant și cu titlu subsidiar, respectiv cauza ilicită.

g) dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în cazul apariției unei situații neprevăzute care, în opinia băncii, face să devină improbabil ca împrumutatul să-și poată îndeplini obligațiile asumate conform convenției, inclusiv referitor la garantarea creditului (art. 8.1 lit. c) și d) din Condițiile generale ale Convenției):

Instanța de fond a constatat că art. 8.1 lit. c) și lit. d) din Secțiunea 8 din convenția de credit conferă pârâtei dreptul de a declara soldul creditului ca fiind scadent anticipat, rambursabil imediat, împreună cu dobânda acumulată și toate celelalte costuri datorate băncii conform convenției, pe baza unei notificări transmise împrumutatului și garantului, în cazul apariției unei situații neprevăzute care, în opinia băncii, face să devină improbabil ca împrumutatul să-și mai poată îndeplini obligațiile asumate conform convenției sau în cazul apariției unei situații neprevăzute conform căreia, în opinia băncii, creditul acordat nu mai este garantat corespunzător.

Instanța de fond a reținut că sunt îndeplinite cerințele cumulative prevăzute de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193 din 2000 pentru a considera și aceste clauze drept abuzive, deoarece creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Astfel, având în vedere elementele enumerate de art. 4 alin. 5 din Legea nr. 193 din 2000, instanța a constatat că pârâta, instituție bancară, a cărei obligație principală este cu executare *uno ictu* și nu poate suferi modificări, poate declara obligația consumatorului, persoană fizică, a cărei obligație este cu executare succesivă, ca fiind scadentă anticipat, consumatorul trebuind să achite întreaga sumă împrumutată, dobânda acumulată, precum și costurile băncii, pentru motive nedefinite și nedeterminabile la momentul încheierii contractului și supuse exclusiv aprecierii băncii.

Noțiunea de „situație neprevăzută” nu este definită, nici nu sunt oferite exemple de asemenea situații, după cum nu sunt oferite nici exemple de situații în care creditul nu ar mai fi garantat corespunzător, intervenția unor asemenea împrejurări fiind decisă doar de către pârâtă. Aceste prevederi vizează situații viitoare, care, în opinia băncii, ar face neîndeplinirea obligației împrumutatului improbabilă sau ar lipsi creditul de garanții corespunzătoare și intervin chiar dacă împrumutatul își execută obligațiile contractuale prezente.

Este evident dezechilibrul semnificativ creat între drepturile și obligațiile părților, în condițiile în care formulările utilizate nu pot conduce decât la interpretarea clauzelor în favoarea băncii, servind doar intereselor acesteia (art. 1 lit. g) din anexa la Legea nr. 193/2000), fără a da posibilitatea împrumutatului, care și-a îndeplinit obligațiile contractuale, să verifice dacă scadența anticipată este judicios dispusă, dacă este justificată de motive temeinice și dacă este necesară și proporțională în raport cu scopul urmărit.

h) clauza conform căreia banca este exonerată de orice răspundere pentru consecințele pe care declararea scadenței anticipate a creditului, precum și cea subsecventă de executare silită le au asupra împrumutatului/codebitorului (art. 8.3 din Condițiile generale):

Debitorul în culpă pentru neexecutarea unei obligații contractuale trebuie să suporte riscul propriei neexecutări, însă nu se poate aplica aceeași regulă în cazul în care declararea scadenței anticipate se realizează de către bancă cu încălcarea prevederilor contractuale ori executarea silită încalcă normele legale. Deci, având un caracter prea general, în funcție de împrejurările concrete în care operează, clauza poate fi încadrată în situația stipulată de art. 1 lit. h) din anexa la Legea nr. 193 din 2000, care stipulează că sunt considerate abuzive acele prevederi contractuale care restrâng sau anulează dreptul consumatorului să pretindă despăgubiri în cazurile în care comerciantul nu își îndeplinește obligațiile contractuale.

Clauza trebuie raportată la situațiile în care banca poate declara scadența anticipată, ale cărei consecințe pot merge până la executarea silită a bunurilor împrumutatului, clauze în privința cărora s-a constatat caracterul abuziv. Împreună cu acestea, art. 8.3 din Condițiile generale contribuie la dezechilibrul semnificativ dintre drepturile și obligațiile părților, contrar cerințelor bunei-credințe, prin aceea că exonerează banca de răspundere în situația în care declară creditul scadent anticipat în baza unei clauze abuzive.

i) dreptul băncii de a modifica costurile creditului în cazul oricăror modificări legislative, inclusiv de interpretare (Secțiunea 10 din Condițiile generale):

Instanța de fond a constatat că sunt întrunite cerințele cumulative prevăzute de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193 din 2000 și pentru a considera prevederile art. 10.1 și 10.2 din Secțiunea 10 din convenția de credit drept clauze abuzive, deoarece și acestea creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Potrivit art. 10.1 și 10.2 din Secțiunea 10, dacă, din diferite motive, arătate la art. 10.1 (dacă apar modificări, inclusiv de interpretare, ale oricăror acte normative aplicabile, care supun banca la orice impozit, taxă cu privire la creditele acordate sau la obligațiile sale de a acorda credite sau care schimbă baza de impozitare, pentru suma principală și dobânzi la

creditele acordate sau care se referă la orice alte sume datorate rezultând din convenție, cu privire la creditele acordate sau la obligația sa de a acorda credite, în conformitate cu prevederile legale în baza cărora funcționează și este organizată banca; impun, modifică sau consideră aplicabile orice rezerve, depozit special sau orice cerință similară afectează activele băncii, depozitele constituite cu sau pentru conturile băncii sau care impun băncii orice altă condiție care afectează creditele acordate sau obligația de a acorda credite, al căror rezultat este creșterea costurilor băncii legate de acordarea sau punerea la dispoziție a oricărui credit, reducerea cuantumului oricărei sume primite sau a oricărei creanțe a băncii, în baza convenției), costurile băncii legate de acordarea sau de punerea la dispoziție a oricărui credit cresc, împrumutul va plăti acesteia, în termen de 15 zile de la data de la care a fost notificat în scris, sumele suplimentare, astfel încât să compenseze banca pentru creșterea costurilor.

Cu alte cuvinte, conform acestei clauze, în situațiile în care, din diferite motive, arătate de această dată într-un mod mai clar, costurile băncii (în general, nu doar cele legate de împrumutul ce face obiectul contractului analizat) cresc, această creștere este suportată exclusiv de client. Practic, în loc ca eventuala creștere a costurilor băncii cu creditul acordat să fie suportată de aceasta sau, cel mult, riscul să fie împărțit între bancă și client, acesta din urmă este obligat să acopere toată suma.

Această clauză permite băncii instituirea unor costuri suplimentare, în urma aprecierii sale unilaterale cu privire la schimbările de interpretare a unui act normativ, chiar nemodificat, banca arogându-și din nou dreptul de a interpreta în mod exclusiv prevederile contractuale (art. 1 lit. g) din anexa la Legea nr. 193 din 2000). Raportată la celelalte costuri suportate de client, care determină restituirea unei sume în cuantum aproape dublu față de cea împrumutată, clauza este de natură a crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în defavoarea consumatorului, contrar cerințelor bunei-credințe.

Întinderea în timp a obligațiilor împrumutatului nu justifică inserarea unei clauze cu un caracter atât de general, care îi oferă băncii o foarte largă marjă de apreciere în a uza de acest drept și afectează previzibilitatea obligațiilor de plată asumate de client, mai ales că nimic nu împiedică părțile să renegocieze contractul, în ipoteza intervenției unor modificări legislative.

Se observă, totodată, că banca își acoperă astfel orice risc, inclusiv provenit din relația sa cu terțe persoane sau instituții, transferându-l în totalitate în sarcina consumatorului, independent de conduita contractuală a acestuia, indiferent dacă majorarea costurilor suportate de bancă are sau nu legătură cu împrumutul acordat clientului și în absența oricărui criteriu concret de a determina măcar limita maximă a sumelor suplimentare.

Reclamanții și-au întemeiat capătul de cerere privind restituirea sumelor achitate în baza clauzelor abuzive pe aplicarea principiului *restitutio in integrum*: Dată fiind sancțiunea ce intervine în urma constatării caracterului abuziv al clauzelor indicate anterior, respectiv nulitatea absolută, ce operează cu efect retroactiv și are drept consecință punerea părților în situația în care acele clauze nu ar fi fost inserate în contract, reclamanții au dreptul la restituirea prestațiilor efectuate în baza clauzelor nule absolut.

Reclamanții au efectuat plata sumelor evidențiate în scadențarul emis de pârâtă cu titlu de comision de risc (după caz, redenumit comision de administrare credit), de dobândă majorată și de comision rezervă minimă obligatorie, conform tabelului anexat volumului II din dosar, aspect necontestat de pârâtă. Plata s-a efectuat de către reclamanți din eroare, cu convingerea că sunt debitorii unei obligații care s-a dovedit inexistentă, deoarece clauzele ce instituiau comisionul de risc, posibilitatea majorării dobânzii și comisionul de rezervă minimă obligatorie au caracter abuziv și nu pot produce niciun efect. Astfel, a dispărut fundamentul pentru executarea obligației de plată și este necesar a se acoperi prejudiciul suferit de reclamanți și a se restabili situația anterioară, precum și a se înlătura toate consecințele patrimoniale produse de clauzele abuzive lovite de nulitate absolută.

În consecință, având în vedere prevederile art. 371² alin. 2 din Codul de procedură civilă și faptul că pârâta este emitenta scadențelor și deține evidențe exacte privind sumele plătite de fiecare reclamant în parte, instanța de fond a dispus obligarea pârâtei să restituie reclamanților sumele încasate cu titlu de comision de risc (după caz, redenumit comision de administrare credit), de dobândă majorată și de comision rezervă minimă obligatorie, de la data încheierii convenției de credit la zi.

În considerarea culpei procesuale a pârâtei în declanșarea litigiului, prima instanță, admitând în parte acțiunea, a obligat pârâta, conform art. 274 din Codul de procedură civilă, la plata sumei de 217 lei, pentru fiecare reclamant din tabel care nu a renunțat la judecată și nu a încheiat tranzacție, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cheltuielile de judecată sunt reprezentate de onorariu avocațial, respectiv echivalentul în lei al sumei de 50 de euro/reclamant și au fost probate prin înscrisurile de la filele 760-999 din volumul II din dosar.

Instanța de fond a constatat că nu a fost legal învestită cu cererea de repunere a cauzei pe rol, formulată de pârâtă după reținerea cauzei în pronunțare deoarece numai instanța poate repune cauza pe rol, din oficiu, în cazul prevăzut la art. 151 din Codul de procedură civilă, iar nu la cererea părților.

Împotriva acestei sentințe precum și a încheierii de dezbateri din data de 19.11.2012, a declarat recurs pârâta S.C. Volksbank România S.A., cerere înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a VI-a Civilă sub nr. 10337/300/2012, solicitând admiterea recursului, casarea în tot a încheierii de dezbateri, casarea în parte a hotărârii recurate prin care: (i) s-a constatat caracterul pretins abuziv al clauzelor contractuale indicate la pagina 47 din hotărâre; (ii) s-a constatat nulitatea absolută a clauzelor referite la punctul (i) și a clauzelor din actele adiționale la convențiile de credit, din notificări sau comunicările indicate în ultimul paragraf din pagina 47 din hotărâre; (iii) s-a dispus obligarea recurentei-pârâte la restituirea către intimații-reclamanți a sumelor încasate cu titlu de comision de risc, de dobândă majorată și comision de rezervă minimă obligatorie, de la data încheierii convențiilor de credit la zi; (iv) s-a dispus obligarea recurentei-pârâte la plata către intimații-reclamanți a sumei de 217 lei pentru fiecare intimat-reclamant care nu a renunțat la judecată și nu a încheiat tranzacție, cu titlu de cheltuieli de judecată și respingerea în tot a cererii de chemare în judecată formulată de intimații-reclamanți, iar în temeiul dispozițiilor art. 304¹ Cod procedură civilă, s-a solicitat analizarea cauzei sub toate aspectele.

Recurenta-pârâtă a învederat că:

1. Prima instanță a încălecat formulele de procedură prevăzute sub sancțiunea nulității de art. 105 alin. 2 Cod procedură civilă, motiv de recurs prevăzut de art. 304 pct. 5 Cod procedură civilă;

2. Prima instanță a acordat mai mult de cât s-a cerut ori ceea ce nu s-a cerut, motiv de recurs prevăzut de art. 304 pct. 6 Cod procedură civilă;

3. Hotărârile recurate nu cuprind motivele pe care se sprijină sau cuprind motive contradictorii sau străine de natura pricinii, motiv de recurs prevăzut de art. 304 pct. 7 Cod procedură civilă;

4. Prima instanță, interpretând greșit actul juridic dedus judecătii, a schimbat natura ori înțelesul lămurit și vădit neîndoielnic al acestuia, motiv de recurs prevăzut de art. 304 pct. 8 Cod procedură civilă;

5. Hotărârile recurate sunt lipsite de temei legal și au fost date cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii, motiv de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 Cod procedură civilă.

Astfel, atât încheierea recurată cât și sentința atacată au fost pronunțate nelegal, cu nesocotirea argumentelor, apărărilor și drepturilor legitime ale recurentei-pârâte, în cadrul unei judecări bazate pe o cercetare judecătorească vădit incompletă și în urma gravei încălcări

a dreptului acesteia la apărare, a nesocotirii vădite a principiului egalității de drepturi procesuale și a încălcării evidente a dreptului recurenteii la un proces echitabil. Aspectele de mai sus se circumscriu motivului de recurs prevăzut la art. 304 pct. 5 Cod procedură civilă.

Instanța de fond a respins recurenteii-pârâte aproape toate probele solicitate în apărare la unicul termen din fața instanței de fond din data de 19 noiembrie 2012.

Prima instanță a respins cu o grabă inexplicabilă toate probele solicitate a fi administrate de către recurenta-pârâtă și a refuzat derularea unei cercetări judecătorești complete cu privire la o cauză complexă precum cea de față - o cauză cu implicații deosebit de importante, inclusiv din perspectiva dreptului la imagine cât și din cea a prejudiciilor aduse patrimoniului recurenteii-pârâte.

Prin aceasta a fost înfrânt în mod grav dreptul la apărare, dreptul la un proces echitabil, principiul egalității armelor procesuale, precum și obligația impusă judecătorului de a stăruii în aflarea adevărului prin toate mijloacele legale și de a avea un rol activ în judecarea pricinilor.

Astfel, la termenul din 19 noiembrie 2012, singurul termen din etapa de fond, s-a trecut în grabă la judecarea cauzei, cu motivarea de a se evita presupuse tergiversări, aceasta deși chiar instanța de fond a respins cererea de preschimbare a termenului fixat în data de 19 noiembrie 2012, cerere ce fusese formulată de către reclamantii din dosarul de fond.

Recurenta a mai învederat că prima instanță a nesocotit grav și faptul că, prin înscrisurile solicitate, precum și prin proba cu interogatoriu și proba testimonială, se dorea a se dovedi caracterul transparent al încheierii convențiilor de credit, adică, probarea unor situații de fapt. Or, după cum este unanim cunoscut, dovada chestiunilor de fapt este permisă a fi efectuată cu orice mijloace de probă, iar limitarea posibilității pârâtei de a administra probe pentru a dovedi aceste elemente de fapt constituie o încălcare a drepturilor legitime ce ar trebui să îi fie garantate, iar nu încălcate.

Instanța de fond a respins toate aceste solicitări recurenteii-pârâte, inclusiv solicitarea acesteia de a i se permite depunerea dosarelor de credit ale intimaților, adică înscrisuri menite a proba, alături de alte dovezi, tocmai teza probatorie a caracterului transparent de încheiere a convențiilor de credit, în consonanță tocmai cu cele ce sunt stabilite de norma specială, cuprinsă în art. 4 alin. 3 teza finală din Legea nr. 193/2000.

Mai mult, instanța de fond i-a refuzat recurenteii-pârâte posibilitatea de a depune înscrisuri referitoare la modul în care s-au încheiat convențiile de credit cu motivarea că ar fi trebuit depuse odată cu întâmpinarea, afectând astfel dreptul la apărare al acesteia.

Prin aceasta s-a ajuns la situația în care garanțiile procesuale, între care dreptul la apărare, egalitatea de tratament și dreptul la un proces echitabil nu au fost asigurate în cauză, având în vedere că recurenta a fost lipsită de dreptul de dovedi că toate convențiile ce sunt incriminate în cauză au fost încheiate în mod transparent.

Dovada acestui aspect esențial se impunea a fi permisă, în primul rând, chiar și numai prin raportare la obligația instanței de a avea un rol activ, în virtutea acestuia urmând ca instanța de fond să ordone, chiar din oficiu, administrarea acestor probe și să pună în dezbaterea părților orice împrejurări de fapt sau de drept care ar putea conduce la dezlegarea cauzei.

Toate acestea se puteau realiza chiar dacă aceste probe nu ar fi fost menționate în cererea introductivă sau în întâmpinare, potrivit art. 129 alin 4 din Codul de procedură civilă și, cu atât mai mult cu cât probele fuseseră solicitate și urma a se discuta admisibilitatea lor și apoi administrarea acestora.

Dincolo de necesitatea administrării acestor probe ce decurge din principiul rolului activ, permisiunea ca recurenta-pârâtă să administreze dovezi privind caracterul transparent al încheierii convențiilor de credit se impunea și prin raportare la norma specială, cuprinsă în art. 4 alin. 3 teza finală din Lega nr. 193/2000, care prevede că dacă un comerciant pretinde că o

clauză standard preformulată a fost negociată direct cu consumatorul, este de datoria lui să prezinte probe în acest sens.

Respingerea de către instanța de fond a solicitării recurente-pârâte de a i se permite depunerea convențiilor de credit, tocmai în susținerea tezei probatorii a caracterului transparent al încheierii acestora, a fost efectuată cu motivarea că aceste dosare de credit ar fi trebuit să fie depuse odată cu întâmpinarea.

Or, aceasta relevă o gravă încălcare a dreptului la apărare, având în vedere că prima instanță, împotriva principiului rolului activ și a regulilor procesuale privind propunerea, discutarea admisibilității și administrarea probelor, la unicul termen de judecată, a respins administrarea probei cu înscrisuri solicitată de către recurenta-pârâtă, motivând că înscrisurile ar fi trebuit administrate înaintea discutării cu privire la admisibilitatea acestora.

În continuare, prima instanță, deși, într-o interpretare greșită a legii, a apreciat că o cercetare judecătorească într-o cauză atât de complexă ar trebui limitată, pentru recurenta-pârâtă, numai la înscrisurile atașate întâmpinării, reține, prin sentința recurată, că nu s-a făcut dovada caracterului transparent. Or, mai întâi, instanța a refuzat recurente-pârâte dreptul de a administra înscrisuri privind caracterul transparent, după care, cu grava încălcare a dreptului la apărare, reține că nu au fost administrate probe privind acest aspect, ceea ce este, în mod evident, o gravă nesocotire a drepturilor procesuale ale recurente-pârâte.

De asemenea, prin raportare la principiul egalității de arme procesuale, respingerea solicitării pârâtei de a depune aceste dosare de creditare la dosarul cauzei a condus la o evidentă rupere a egalității între părțile litigante, recurenta-pârâtă fiind pusă în fața unor condiții de natură a o dezavantaja față de reclamanții din respectivul dosar.

Astfel, pe de-o parte, reclamanții din dosarul de fond au avut permisiunea de a depune înscrisuri, de a preciza aspecte din cererea introductivă, în multe momente ulterioare depunerii cererii introductive, în vreme ce, pe de altă parte, pârâta a fost grav sancționată și lipsită de dreptul la apărare și de garanțiile unui proces echitabil, pe motivul că aceste dosare de creditare nu fuseseră depuse odată cu întâmpinarea.

Recurenta a mai arătat că prima instanță a respins proba cu interogatoriul reclamanților ca nefiind utilă cauzei, cu argumentarea că reclamanții ar fi negat negocierea contractului.

Prima instanță a negat dreptul la administrarea unei probe privind chestiuni de fapt, cu motivarea că proba cu interogatoriul, ce urmărea tocmai obținerea unei mărturisiri cu privire la chestiuni de fapt, ar putea fi admisă numai în situațiile în care partea adversă ar fi de acord cu susținerile părții adverse. Or, evident, această concluzie ce a condus la grava înfrângere a dreptului la apărare al recurente-pârâte, este, în mod evident absurdă. În baza acesteia s-ar ajunge la situația în care în orice cauză în care una dintre părți ar nega un anumit aspect, nu s-ar putea niciodată administra proba cu interogatoriul, adică proba ce urmărește tocmai ca acea parte să dea o mărturisire, ceea ce, în opinia recurente, este o teză absurdă.

Este de subliniat faptul că, în alte pricini privitoare la o problemă juridică similară, instanțele de judecată, au admis, pentru respectarea dreptului la apărare, proba cu interogatoriul reclamanților.

În privința probei testimoniale, instanța de fond a apreciat că aceasta nu ar fi utilă soluționării cauzei, cu motivarea „având în vedere chiar argumentele pârâtei din cuprinsul întâmpinării precum și pentru că teza probatorie poate fi dovedită cu înscrisuri”.

Prima instanță nu a precizat la ce argumente ale recurente-pârâte se referă și, de asemenea, atunci când apreciază că teza probatorie ce se dorește a fi probată cu martori poate fi probată cu înscrisuri, negând, din nou, dreptul recurente-pârâte de a - și alege mijloacele de probă, iar aceasta, tocmai în condițiile în care a negat chiar recurente-pârâte dreptul de a depune înscrisuri în probațiune.

De asemenea, și cu privire la acest aspect, în alte pricini privitoare la o problemă juridică similară, instanțele de judecată, au admis administrarea probei testimoniale.

În legătură cu pretinsa calitate de consumatori a reclamanților și în baza unor probe edificatoare cu privire la modul de utilizare a creditului, prima instanță a respins solicitarea recurentei-pârâte ca intimații-reclamanți să facă dovada calității de consumator.

Cu toate acestea, în lipsa oricăror mijloace de probă privind modul de folosire a creditelor, aceeași instanță de fond a reținut faptul că nu ar exista indicii în sensul că intimații-reclamanți ar fi obținut sumele de bani în scop comercial ori pentru a desfășura activități liberale.

Așadar, instanța de fond, după ce a negat dreptul recurentei-pârâte de a mai depune înscrisuri în probațiune, i-a respins proba cu interogatoriul și proba cu martori, și apoi, aceeași primă instanță concluzionează că nu sunt dovezi referitoare la acest aspect. Acest aspect de fapt este esențial pentru soluționarea cauzei, iar judecătoria ar fi trebuit să fie interesată de aflarea adevărului.

Toate acestea au împiedicat pronunțarea unei hotărâri bazate pe o cercetare judecătorească completă și dată cu garantarea dreptului la apărare în urma unui proces echitabil și, mai mult, toate acestea au condus la pronunțarea unei hotărâri cu grava încălcare a următoarele obligații, garanții și principii diriguitoare, respectiv dreptul la apărare, drept fundamental, garantat de art. 24 din Constituția României.

Principiul rolului activ al judecătorului, ce subsumează obligația instanței de a ordona din oficiu probele pe care le consideră necesare și de a pune în dezbaterea părților orice împrejurări de fapt sau de drept care ar putea conduce la dezlegarea cauzei, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau întâmpinare, reprezintă o obligație statornică de art. 129 alin. 4 din Codul de procedură civilă.

Dreptul la un proces echitabil, drept impus de art. 6 paragraful 1 din Convenția drepturilor omului, precum și de art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Principiul egalității armelor, care implică faptul că orice parte a unei proceduri trebuie să aibă posibilitatea rezonabilă de a - și prezenta punctul de vedere în fața tribunalului, în condiții care să nu o dezavantajeze față de celelalte părți ale procesului.

Cu privire la comisionul de risc și dobânda creditului, recurenta-pârâtă a arătat că prima instanță a interpretat greșit dispozițiile art. 4 alin. (6) din Legea 193/2000, apreciind că aceste prevederi permit controlul caracterului abuziv al elementelor prețului convenției. De asemenea, a apreciat că un element de preț nu este inteligibil dacă este exprimat prin cifre, ci, pentru a fi inteligibil prețul, ar trebui explicată rațiunea pentru care un comerciant solicită un anumit preț, ceea ce este de neconceput.

Deși instanța de fond recunoaște faptul că acest comision este o componentă a prețului contractului, în ciuda acestui fapt, și în contradicție cu dispozițiile articolului 4 alineatul 6 din Legea 193/2000 precum și cu argumentele ce au stat la baza spețelor menționate anterior, aceasta în mod greșit apreciază că ar putea trece la evaluarea clauzelor privind comisionul de risc pentru că nu ar fi clare și inteligibile, iar aceasta deși comisionul de risc este clar și inteligibil, fiind o cifră, un procent.

Prima instanță mai menționează faptul că acest comision ar fi abuziv pentru motivul că riscul nu ar fi definit. Totuși, aceasta este o cerință exorbitantă din moment ce însăși instanța de fond recunoaște faptul că acest comision este o parte a prețului, el este o cifră și nu există vreo cerință legală ce impune explicarea prețului.

Recurenta a mai învederat că prima instanță a interpretat greșit actele deduse judecătii, cu toate că a reținut că acest comision de risc este parte a prețului și a fost cunoscut de către reclamanți, aceeași instanță a interpretat greșit actele deduse judecătii, negând faptul că prevederea perceperii comisionului de risc este clară și fără echivoc, fiind însușită de clienți,

fiind prevăzută în contract și în planul de rambursare ce face parte din contract și care este legea părților, potrivit art. 969 din vechiul Cod Civil.

Mai mult, deși instanța de fond reține faptul că acest comision de risc a fost cunoscut de clienți, aceasta constată că acesta ar fi abuziv pentru că nu ar fi putut fi modificat sau exclus.

Or, câtă vreme instanța recunoaște că acest comision de risc este o componentă a prețului, conform tezei profund greșite exhibate de prima instanță ar însemna că prețul fixat de un comerciant și cunoscut de client ar fi abuziv dacă clientul nu ar putea impune comerciantului un alt preț, ceea ce este, în mod evident, o teză absurdă.

O altă critică se referă la faptul că sentința recurată nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau cuprinde motive contradictorii, prima instanță reținând, fără a motiva, faptul că acest comision de risc este o „dobândă deghizată”.

Aceasta este un aspect străin cauzei și în profundă contradicție cu considerentele instanței pentru care aceasta a respins criticile reclamanților privitoare la pretinsul caracter abuziv al DAE.

Astfel, pe de-o parte, într-o manieră profund contradictorie, cu toate că însăși instanța de fond recunoaște că acest comision de risc este parte a prețului, adică, a DAE, tot aceasta califică acest comision drept „dobândă deghizată”.

Pe de altă parte, aceeași instanță de fond reține că DAE, adică prețul total al convenției - preț care cuprinde comisionul de risc și dobânda - este inclus și calculat în mod corect în convențiile de credit, este exprimată într-un procent anual și nu este o practică comercială abuzivă, pentru faptul că clientul a avut reprezentarea sumelor de restituit prin simpla lectură a scadențarelor în care este menționată, inclusiv suma totală la sfârșitul perioadei de creditare.

Așadar, deși analiza și concluziile ar trebui să fie identice în ceea ce privește elementele de preț, instanța de fond aplică judecăți de valoare diferite în privința DAE și a comisionului de risc.

Astfel, în privința DAE, instanța de fond recunoaște că DAE nu este abuzivă, cu motivarea că a aceasta fost adusă la cunoștința clientului și este exprimată ca o cifră, față de care clientul a avut reprezentarea sumelor de restituit, prin simpla lectură a scadențarelor în care este menționată, inclusiv suma totală la sfârșitul perioadei de creditare.

În privința comisionului de risc, ce este parte a DAE, instanța a reținut, în profundă contradicție cu cele referitoare la DAE, că este vorba despre o clauză abuzivă, deși și comisionul de risc, exact la fel ca și DAE, a fost adus la cunoștința clientului și este exprimat tot ca o cifră, față de care clientul a avut, de asemenea, reprezentarea sumelor de plată, prin simpla lectură a scadențarelor în care este menționat acest comision de risc, pentru toată perioada până la sfârșitul perioadei de creditare.

În aceeași ordine de idei, în mod nelegal instanța a adus ca argument în sprijinul considerațiilor sale art. 36 din O.U.G. nr. 50/2010 deși prevederile acestui act normativ nu se aplică convențiilor de credit deduse judecății.

În fine, instanța de fond, în aceeași manieră contradictorie și fără motivare, reține natura de „dobândă deghizată” a comisionului de risc și că reaua-credință a recurentei-pârâte ar rezida în modul voit echivoc de prezentare a acestuia, pentru a nu încunoștiința clientul asupra valorii reale a dobânzii. Or, aceste concluzii pe baza cărora prima instanță a reținut că acest comision de risc este abuziv sunt contrazise de chiar aprecierile aceleiași instanțe, care a reținut că prevederile care stabilesc D.A.E. (ce include comisionul de risc și dobânda) sunt clare și reflectate în scadențar, cu privire la toată perioada de derulare a convențiilor de credit.

De asemenea, instanța de fond a reținut în mod eronat prin hotărârea atacată, posibil și ca urmare a refuzului de a administra probatoriul necesar pentru deslușirea cauzei supuse judecății, că recurenta-pârâtă ar fi majorat costul creditului, aceasta cu toate că acest comision de risc nu a suferit nicio modificare pe parcursul derulării creditului.

Așadar, este evident greșită aprecierea instanței de fond cu privire la pretinsa dar inexistentă majorare, aceasta constituind, în optica judecătorei, elementul de justificare a pretinsului dezechilibru semnificativ dintre drepturile și obligațiile părților. Or, aceasta demonstrează, o dată în plus, că una dintre condițiile esențiale pentru a demonstra caracterul abuziv al clauzei art. 5 lit. a) nu a fost îndeplinită.

Totodată, deși instanța de fond recunoaște că explicațiile părâtei sunt elocvente din perspectiva rațiunii perceperii acestui comision, în mod paradoxal, aceeași instanță continuă să considere acest comision de risc drept abuziv, cu motivarea că nu ar fi fost explicat de la bun început în contract.

Or, dincolo de toate argumentele în contra acestei teze expuse mai jos, chiar și dacă, aceasta ar fi fost situația, potrivit principiului salvagărdării unui contract și al menținerii echilibrului între părțile contractante, prima instanță ar fi putut să oblige părțile să procedeze la includerea respectivelor explicații pe calea unui act adițional (a se vedea, de asemenea, considerațiile expuse la punctul IV, secțiunea 7 de mai jos).

Cu privire la comisionul de risc s-a arătat că acesta este o componentă a prețului contractului, bazată pe elementul de risc și face parte din conceptul de obiect principal al contractului.

Recurenta a învederat că atât comisionul de risc cât și orice altă componentă a DAE face parte din remunerația sau prețul contractului de împrumut.

Calificarea comisionului de risc drept parte a prețului, a remunerației, este confirmată sub aspect teleologic, de prevederile Directivei nr. 2008/48.

Astfel, în cuprinsul art. 3 lit. g din acest act normativ este definit „costul total al creditului pentru consumatori ca incluzând toate costurile inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu un contract de credit.

Dacă dobânzile, comisioanele și costurile plătibile de către împrumutat pentru un împrumut acordat ar putea fi calificate drept abuzive conform Directivei nr. 93/13, acest lucru nu ar corespunde economiei generale a regulilor privind protecția consumatorilor, având în vedere că, sub acest teleologic, spre exemplificare, Directiva 2008/48, stipulează doar transparența costurilor.

Cu privire la obligația de a achita dobânzile, comisioanele și costurile convenite, aceeași Directivă 2008/48 protejează clienții prin transparență, dar nu include niciun fel de prevederi cu privire la examinarea unor astfel de componente de preț în contractele de credit.

Toate acestea confirmă faptul că dobânzile, comisioanele și costurile sunt considerate drept componente ale prețului, conform prevederilor articolului 4 alineatul 2 din Directiva 93/13, respectiv, articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000, și sunt excluse de la analiza caracterului pretins abuziv.

Or, în consonanță cu cele de mai sus, acestea sunt excluse controlului judiciar, deoarece a modifica sau exclude comisionul de risc ar însemna a modifica prețul contractului. Eliminarea comisionului de risc sau a oricărui alt element prevăzut în contractul de credit ca și parte a prețului, a remunerației, conduce automat la modificarea DAE, adică la modificarea prețului contractului de credit.

Calificarea comisionului de risc drept o componentă a prețului este confirmată și de jurisprudența europeană. Curtea Europeană de Justiție a analizat în mai multe rânduri problema costurilor și comisioanelor bancare în contextul articolului 4 alineatul 2 din Directiva 93/13, adică a textului ce are drept corespondent articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000.

Curtea Europeană de Justiție optează pentru o definiție extinsă a „prețului” sau „remunerației” în cazul contractelor de împrumut, care include toate componentele dobânzii anuale efective.

În niciunul dintre cazurile analizate de Curtea Europeană de Justiție nu se exprimă dubii cu privire la includerea acestor elemente în noțiunea de „preț” sau „remunerație”.

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2011, Curtea Europeană de Justiție apreciat că: „o astfel de clauză [cu privire la costurile contractului de credit] poate fi stabilită ca fiind în domeniul de aplicare al excluderii la care se face referire în respectivul articol 14 (2) din Directiva 93/13/CEEJ”.

În speța respectivă, prevederile în cauză se refereau la diferite elemente ale costului total al creditului, conform directivei privind contractele de credit cu consumatorii aplicabilă la momentul respectiv (nr. 87/102/CEE), iar Curtea Europeană de Justiție nu a contestat faptul că elementele costului total al creditului intră sub incidența conceptului de „preț” sau „remunerație”.

Calificarea comisionului de risc drept o componentă a prețului, a remunerației contractului de împrumut, este confirmată și de jurisprudența națională recentă a instanței supreme și a Curții de apel, amintind, în acest sens, soluțiile de speță indicate mai jos.

Cu privire la rațiunea comisionului de risc s-a arătat că acesta, este costul plătit băncii pentru acoperirea riscurilor asumate de către bancă prin punerea creditului la dispoziția împrumutaților, riscuri precum: riscul de țară, riscul de neplată, riscul de neexecutare a garanției, riscul de urmărire a garanției, riscul de depreciere/pieire a garanției, riscul de neîncașare a valorii asigurării, riscuri de piață, riscuri politice.

Din această perspectivă, se impune a se avea în vedere că o cantonare la nivel teoretic, fără a analiza rațiunile acestui comision, precum analiza realizată de instanța de fond ar conduce la calificarea acestuia pe baza unei cercetări incomplete, inexacte și străină de înțelegerea pieței.

Astfel, în activitatea bancară este absolut firesc ca instituțiile bancare să aibă în vedere, ca o componentă a prețului, și elementul de risc.

De altfel, ignorarea acestui element este în sine incompatibilă cu regulile prudențiale și activitatea inerentă pe piața serviciilor de creditare.

Totodată, s-a solicitat să se observe că rata riscului de credit al băncilor a crescut accentuat (de la 6,52% în decembrie 2008 până la 15,29% în decembrie 2009).

De asemenea, recurenta-pârâtă arată că acționează pe piața locală, o piață ce nu este ferită asemenea elemente de risc, fiind o societate deținută de un investitor străin. Or, protejarea investiției străine presupune inclusiv adoptarea unor măsuri menite a acoperi aceste elemente de risc, iar acestea sunt exprimate, la cazul concret, prin comisionul de risc ce este indicat în mod inteligibil în convențiile de credit, ca parte a remunerației.

În concret, banca acordă împrumutul, la solicitarea clientului său, iar pentru aceasta, banca percepe dobândă, ca remunerație pentru suma efectivă acordată împrumutatului, precum și comisionul de risc, pentru prestația acesteia de a acorda împrumutul, în condițiile de risc inerente pieței locale și pentru eforturile de a calcula acest risc, ținând cont de multitudinea de factori incidenți.

Cu privire la existența unui element al remunerației care să privească componenta de risc, acesta este un aspect impus de reglementările legale, potrivit dispozițiilor art. 3 alin. 1) lit. g) din Normele B.N.R. nr. 17/2003, riscul de credit fiind principalul risc bancar și este definit ca reprezentând „riscul înregistrării de pierderi sau al nerealizării profiturilor preconizate, ca urmare a neîndeplinirii de către clienți a obligațiilor contractuale constând în rambursarea creditului și a costurilor aferente acestuia”.

Normele precitate au fost înlocuite de Regulamentul nr. 18/2009, ce prevede, în art. 2 alin. 5 lit. j) faptul că „riscul de credit este riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului ca urmare a neîndeplinirii de către debitor a obligațiilor contractuale sau a eșecului acestuia în îndeplinirea celor stabilite”.

Modificarea Regulamentului 18/2009 prin Regulamentul 15/2012 confirmă, o dată în plus, cele de mai sus, respectiv legătura dintre risc și prețul creditului, stipulând că instituțiile de credit trebuie să formalizeze o metodă de stabilire a unor prețuri interne de referință pentru creditele denumite în valută acordate debitorilor expuși la riscul valutar în funcție de toate riscurile asumate; metoda prevăzută la alin. (1) trebuie să asigure că în prețurile interne de referință se reflectă costurile necesare acoperirii tuturor riscurilor aferente creditelor în valută, în condițiile asigurării continuității activității instituției de credit; în sensul alin. (2) se înțeleg cel puțin următoarele costuri: a) costurile destinate acoperirii pierderilor previzibile care se produc cu regularitate în cursul normal al activității; b) costurile aferente riscurilor cu frecvență mică de apariție, dar deosebit de importante prin mărimea pierderilor pe care le pot genera; c) costurile operaționale; d) costurile aferente surselor de finanțare a creditelor în valută”.

Recurenta a învederat că deși esențial pentru dezlegarea pricinii, instanța de fond nu a analizat dispozițiile legale sus-amintite, care reglementează componenta de risc, limitându-se la a aprecia că Regulamentul B.N.R. nr. 3/2007 privind limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice „nu permite instituirea unui comision de risc în contracte, nici nu face vorbire despre trecerea riscului în sarcina consumatorilor, prin aplicarea unor costuri suplimentare”. Cu alte cuvinte, instanța de fond ajunge la concluzia vădit eronată, în sensul că dacă nu este reglementat în mod expres într-un act normativ, dar reglementat în multiple alte acte normative, atunci ar fi interzis.

De asemenea, instanța de fond citează dispozițiile art. 4¹ Regulamentul B.N.R. nr. 3/2007 privind obligația băncilor de a separa funcția de promovare și vânzare a produselor de cea de analiză a riscului de credit și monitorizare a expunerii.

În mod greșit prima instanță a concluzionat, în baza dispozițiilor menționate anterior și care nu au nicio relevanță, că acest comision de risc nu poate fi considerat ca fiind prevăzut în temeiul unui act normativ în vigoare pentru a fi incident art. 3 alin. 2 din Regulamentul B.N.R. nr. 3/2007.

Instanța de fond, însă a omis să observe dispozițiile art. 4¹ din Regulamentul B.N.R. nr. 3/2007 care prevăd includerea în contractele de credit a posibilității modificării în sensul majorării a sumelor datorate în cazul materializării riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii ori în cazul creșterii costului creditului provenind din comisioane și alte cheltuieli privind administrarea creditului prevăzute în contract.

Așadar, atât în baza dispozițiilor din normele și regulamentele B.N.R. menționate mai sus cât și în baza art. 4 indice 4 din Regulamentul B.N.R. nr. 3/2007, se recunoaște, prin lege, atât noțiunea de risc aferent activității de creditare cât și posibilitatea majorării sumelor datorate în anumite situații.

Totodată, comisionul de risc este expresia unei reguli prudențiale, îndeobște admisă, și care, dincolo de faptul că este avută în vedere de normele de mai sus, oricum se înscrie între acelea impuse de echitate și de obicei, în virtutea art. 970 Cod civil, în vigoare la momentul semnării convențiilor.

După cum a fost constătit și de instanța supremă, riscul de credit este în strânsă legătură cu riscul de diminuare a valorii creanței, riscul contrapartidei, riscul de poziție, riscul de decontare, riscul valutar, riscul de marfă, reputațional și riscul operațional, cum sunt acestea reglementate de O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

Comisionul de risc are rolul de a acoperi prima de risc asociată finanțării unui anumit client de către instituția financiară.

Recurenta a mai învederat cu privire la comisionul de risc exprimat în convenții, că, fiecare element al acestuia este determinat în termeni inteligibili în documentele contractuale: Clauza 3.5 din Condițiile Generale se numește „comision de risc”.

Convențiile specifică în mod clar faptul că acest comision de risc este exprimat ca un procent din capitalul datorat și este plătit lunar.

Conform clauzelor 5 litera a) din Condițiile Speciale, comisionul de risc este exprimat procentual raportat la suma datorată. Acesta este exprimat în exact același mod ca și dobânda.

În baza acestor informații, orice consumator poate calcula, fără dificultate, valoarea lunară a comisionului de risc, pe întreaga durată a perioadei de rambursare, precum și valoarea totală a acestui comision.

Comisionul de risc este parte a DAE, iar DAE este prevăzută, de asemenea, în mod explicit, în convențiile de credit.

După cum s-a precizat, DAE include și comisionul de risc, care este o componentă a prețului contractului. Eliminarea comisionului de risc sau a oricărui alt element prevăzut în contractul de credit și care este parte a prețului, a remunerației, conduce automat la modificarea DAE, adică la modificarea prețului contractului de credit, ceea ce nu este permis de prevederile indicate mai sus. Chiar prima instanță recunoaște în mod expres că acest comision de risc face parte din prețul contractului, fiind o parte a costului creditului.

Instanța de fond, a greșit însă atunci când a afirmat că „simpla menționare a denumirii și a cuantumului nu este de natură de a satisface condiția ca respectiva clauză să fie exprimată în mod clar și inteligibil” deoarece, în primo, a omis să precizeze și inserarea metodei de calcul și, în secundo, a comis o gravă greșală de raționament, în sensul că se neagă ceea ce este o evidență, anume, faptul că menționarea denumirii, metodei de calcul și a cuantumului satisface, în mod evident, condiția menționată, fiind de fapt, maximul de transparență ce poate fi atins, în mod rezonabil la redactarea clauzelor privind prețul contractului.

Modul în care este prevăzut comisionul de risc nu poate da naștere vreunei neclarități sau interpretări contradictorii, consideră recurenta -pârâtă.

Clientul a cunoscut acest comision de risc, a avut reprezentarea acestuia la orice moment în timp, acesta fiind exprimat defalcat, pentru fiecare lună din durata contractului.

Dacă aceste sume erau considerate mari pentru client, acesta putea să nu încheie contractul de împrumut cu această bancă și putea să opteze pentru alt produs bancar.

Ar fi fost o obligație exorbitantă pentru recurenta-pârâtă de a explica fiecărui împrumutat, în detaliu, considerentele care au stat la baza determinării riscului, în condițiile în care legea nici nu cere acest lucru.

Cu toate acestea, prima instanță a insistat în raționamentul său nelegal, apreciind că pârâta nu a acordat posibilitatea împrumutatului să verifice dacă riscul s-a produs, care este natura acestui risc, dacă suma solicitată este necesară sau proporțională cu riscul acoperit și dacă acest pretins risc nu putea fi acoperit de consumator cu titlu de dobândă, de comisioane sau prin garanțiile constituite.

Nici clienții, nici reprezentanții convenționali ai acestora și nici măcar instanța de fond nu au manifestat interes față de modul în care banca își calculează riscul la creditare.

Cu toate acestea însă, banca a prevăzut cu privire la fiecare client și în fiecare convenție de credit cum înțelege să cuantifice această noțiune tehnică de risc într-un cost al creditului propriu-zis, respectiv în comisionul de risc, specificând în mod clar, denumirea acestuia, modul (simplu) de calcul, precum și cuantumul valoric al acestuia, pentru fiecare lună în care se plătește.

În fapt, recurenta-pârâtă a făcut chiar mai mult decât cere legea în privința clauzelor referitoare la prețul contractului, și anume, în plus față de cifra acestui element al costului, a adăugat și formula de calcul, precum și destinația acestui element al costului (acoperirea riscului).

De asemenea, simplele afirmații privind așa-zisul caracter confuz al metodei de calcul a comisionului de risc nu pot fi luate în serios, din moment ce banca a furnizat graficele de

rambursare, care includ și specifică, în mod explicit, în cadrul unei coloane distincte, acest comision de risc, pe întreaga durată a creditului.

Dacă expresia numerică, cifra propriu-zisă, coroborată cu metoda (simplă) de calcul, nu este „limbaj ușor inteligibil” atunci intimații-reclamanți ar fi trebuit să invoce, de fapt, lipsa discernământului la semnarea convențiilor de credit, adică, faptul că aceștia nu aveau capacitatea de a înțelege valori și sume, exprimate în cifre cât se poate de inteligibil.

Consideră recurenta că nu ar mai trebui continuată discuția privind metoda de calcul a comisionului de risc, din moment ce banca a făcut mai mult pentru client, și anume, a calculat pentru acesta suma totală de plată, cât și modul cum se împarte ea pe parcursul derulării contractului.

Obiectul convențiilor de credit nu a fost acela ca banca să îi instruiască pe intimați cu privire la cum să calculeze comisionul de risc, ci de a acorda împrumuturi pentru un preț. Banca și-a îndeplinit obligația asumată de a credita și a prevăzut prețul pentru acest lucru, pe care intimații-reclamanți l-au înțeles și acceptat.

Chiar intimații-reclamanți nu au cerut altceva decât scutirea la plată pentru viitor și returnarea sumelor de bani plătite în baza acestui comision perceput și el ca preț al creditului.

Finalitatea urmărită atât de intimații-reclamanți cât și de recurenta - pârâtă este creditarea, respectiv prețul acesteia, nicidecum învățarea modalității de calcul a vreunui comision.

Mai mult, dacă ar fi să se urmeze raționamentul greșit al instanței de fond, și anume, dacă ajustarea prețului agreeat de părți ar fi supusă controlului judiciar (în pofida prevederilor articolului 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000) atunci ar însemna că întregul preț al oricărui contract ar fi susceptibil de a fi declarat abuziv, deoarece prestatorul de servicii nu a specificat într-un ”limbaj ușor inteligibil” modul în care acesta și-a stabilit marja de profit.

Cu titlu de exemplu dacă părțile unui contract au agreeat un preț al serviciului care cuprinde valoarea bunului, marja de profit și costul acordării serviciului, controlul judiciar nu poate conduce la intervenția instanței în sensul excluderii, modificării sau ajustării acestor elemente.

Mai mult, în convențiile de credit nu există obligativitatea de a prevedea modul de calcul al marjei de profit, ci doar suma dobânzii astfel că, în această logică profund eronată afirmată de prima instanță, banca nu ar avea dreptul la nicio dobândă.

O asemenea ipoteză ilustrează situația aproape imposibilă în care s-a aflat recurenta-pârâtă începând cu momentul intrării în vigoare a OUG 50/2010, care, deși nu se aplică convențiilor de credit din prezentul dosar, pe fondul crizei economice și a efectelor sale sociale, a schimbat total modul de percepție privind activitatea bancară de înțelegere a contractelor de împrumut bancar, în dauna unor principii de drept fundamentale precum neretroactivitatea legii, principiul consensualismului, principiul pacta sunt servanda și principiul tempus regit actum.

De altfel, chiar instanța de fond a arătat că dispozițiile OUG 50/2010 nu se aplică convențiilor de credit încheiate înainte de intrarea sa în vigoare.

Cu privire la aplicarea OUG 50/2010, însă, instanța de fond a contrazis în mod flagrant normele și principiile ce guvernează aplicarea legii în timp, interpretarea legii civile precum și pe cele referitoare la interzicerea analogiei (mai ales în materia sancțiunilor civile - nulla poena sine lege, respectiv nullum crimen sine lege), menționând că această ordonanță poate ajuta la interpretarea unui contract în derulare în sensul că se poate masca aplicarea unei dispoziții (sancțiune) din OUG 50/2010 cu privire la o convenție de credit în derulare, folosindu-se un temei din Legea nr. 193/2000 care era în vigoare la data încheierii contractului.

De asemenea, fiecare client a cunoscut comisionul de risc și, în cunoștință de cauză, a consimțit la perfectarea convențiilor de credit, pentru ca ulterior, pe fondul apariției crizei economice, să atace aceste clauze ca fiind pretins abuzive.

Însăși prima instanță a apreciat că reclamantii au cunoscut cuantumul comisionului la momentul încheierii contractului. Însă, în contradicție cu prevederile art. 4 alineatul 6 din Legea 193/2000, aceeași primă instanță a revenit și afirmat că aceștia nu ar fi avut posibilitatea de a modifica sau exclude această clauză din contract. Această afirmație este netemeinică, și, în ipoteza avută în vedere de art. 4 alineatul 6 din Legea 193/2000, nu este permis a se reveni la dispozițiile de la art. 4 alineatul 2 din Legea 193/2000, având în vedere că prevederile privind elementele de preț nu pot fi calificate în sensul că prețului contractului ar fi abuziv.

Discuția privind pretinsul, dar nedoveditul, caracter confuz al prevederilor ce reglementează calcularea comisionului de risc este inutilă. Comisionul de risc, adică, un element al prețului produsului oferit pe piață către solicitanții de anume tipuri de credite, este calculat și arătat în mod transparent în scadențarele la convențiile de credit care au fost însușite expres, prin semnătură, de către împrumutați.

Recurenta-pârâtă a arătat solicitantului prețul produsului său, inclusiv prin indicarea cuantumului comisionului de risc, ci, chiar mai mult, aceasta a inclus în convențiile de credit și explicitarea formulei de calcul a comisionului de risc, deși nu avea o atare obligație, conform legislației aplicabile la data încheierii convențiilor de credit.

Or, intimații-reclamanți afirmă un pretins caracter abuziv, tocmai cu privire la un element al costului, față de care analiza oportunității și a cuantumului său nu este permisă de prevederile art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000.

De asemenea, intimații-reclamanți afirmă un pretins caracter abuziv, cu privire la formula de calcul a comisionului de risc, formulă care nici nu trebuia să fie în mod imperativ inclusă în convențiile de credit și care este o formulă de calcul simplă, ce nu presupune cunoștințe de specialitate.

Privitor la caracterul inteligibil al prevederii comisionului de risc, arată că prin jurisprudența sa recentă, privitoare la această problemă juridică, Înalta Curte de Casație și Justiție a statornicit în sensul că prevederea perceperii comisionului este clară și însușită de clienți, fiind prevăzută în contract și în planul de rambursare ce face parte din contract și este legea părților, potrivit art. 969 din vechiul Cod Civil. De asemenea, s-a statuat că atât comisionul de risc cât și dobânda sunt componente ale prețului creditului și sunt exceptate de la controlul caracterului abuziv, potrivit art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, întrucât clauzele referitoare la aceste elemente definesc obiectul principal al creditului, respectiv prețul serviciului de finanțare, sunt exprimate fără echivoc, în mod clar, termenii utilizați pentru stipularea lor au fost pe deplin inteligibili, clari, limpezi, accesibili și apti de a fi înțeleși cu ajutorul gândirii logice.

Cu privire la dobânda creditului, recurenta-pârâtă a arătat că prima instanță a interpretat în mod greșit atât prevederile articolului 4 alineatul 6 din Legea 193/2000 cât și prevederile punctului 1 al Anexei la Legea 193/2000 - motiv de recurs prevăzut de art. 304 punctul 9 din Codul de procedură civilă.

Și în acest caz, cu toate că dobânda este o componentă a prețului contractului, în ciuda acestui fapt și în contradicție cu dispozițiile articolului 4 alineatul 6 din Legea 193/2000 precum și cu argumentele ce au stat la baza spețelor menționate anterior, prima instanță în mod greșit a trecut la aprecierea caracterului abuziv al clauzei privind dobânda.

Instanța de fond, în mod greșit a interpretat dispozițiile punctului 1 litera a) din Anexa la Legea nr. 193/2000, apreciind că aceste prevederi ar fi incidente în situația analizată și considerând că respectivii clienți nu ar putea rezilia convențiile de credit în eventualitatea

modificării dobânzii. După cum s-a arătat în fața instanței de fond precum și în recurs, clienții au această posibilitate de reziliere a convenției.

Este incorectă aprecierea instanței de fond în sensul că dobânda a fost modificată doar în sensul majorării acesteia pentru creditele în lei și în euro fiind menținută pentru cele în franci elvețieni.

Dobânda aferentă creditelor în franci elvețieni (75% din portofoliul supus analizei instanței) a suferit modificări strict în sens descrescător. De asemenea, dobânda aferentă creditelor în lei și euro (reprezentând o mai mică pondere în portofoliul supus analizei instanței) a fost modificată în primă etapă în sens crescător, însă, în ansamblu, aceasta a fost diminuată (inițial, până la nivelul avut la momentul semnării contractului, iar ulterior, chiar sub acesta).

Rata dobânzii, inclusiv modificarea acesteia, pentru punerea la dispoziție a împrumutului reprezintă, prin definiție, o componentă a prețului sau a remunerației contractului de împrumut, atât din punct de vedere economic, cât și din perspectivă juridică, fapt reținut de altfel și de Curtea de Apel București, în decizia de speță la care s-a făcut referire.

Dobânda face parte din prețul contractului și este un element al DAE.

Și în acest caz, conform aceluiași art. 4 alin. 6 din Legea 193/2000, ce transpune în dreptul intern prevederile articolului 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE, caracterul adecvat al clauzelor contractuale care definesc aceste componente de preț nu poate forma obiectul unui control judiciar.

Faptul că împrumutatul trebuie să achite periodic o sumă denumită generic „dobândă” pentru suma datorată în schimbul punerii de la dispoziție a împrumutului reprezintă o caracteristică a tuturor contractelor de împrumut.

Dobânda este, în fapt, parte a prețului datorat de către împrumutat pentru suma pusă la dispoziție de către împrumutător. Este rezonabil să se considere că împrumutatul acceptă și înțelege că dobânda reprezintă parte a prețului pe care trebuie să îl achite în schimbul împrumutului. De asemenea, dobânda a fost inclusă în convenții în mod clar și inteligibil, a fost reflectată în graficul de rambursare și este parte a prețului obișnuit al unui credit, alături de alte speze, fiind, totodată, și parte a DAE.

La revizuire, noua dobândă a fost, din nou, reflectată în mod transparent în graficul de rambursare pus la dispoziția împrumutatului, potrivit informațiilor ce au fost comunicate clienților.

În mod concret, articolul 3 litera d) din condițiile speciale, intitulat sugestiv, „Data ajustării dobânzii”, nu are caracter abuziv. Această clauză reglementează un mecanism perfect legal, specific contractelor pe termen lung, mecanism ce este menit a menține echilibrul economic și financiar între contraprestațiile părților pe întreaga lor durată. Clauzele de prezervare a echilibrului economic și financiar între contraprestațiile părților pe întreaga lor durată sau de menținere a valorii contractului sunt specifice dreptului comerțului internațional în care actuala reglementare a consumerismului își are în lăpt originea.

Articolul 3 litera d) din condițiile speciale nu modifică natura dobânzii - care rămâne fixă, ci doar o adaptează noilor realități economice, păstrând valoarea contractului. Acest mecanism inteligibil a fost cuprins în contract și însușit ca atare de intimați.

Legalitatea articolul 3 litera d) din condițiile speciale, și implicit lipsa caracterului abuziv, rezultă și din faptul că dobânda percepută intimaților-reclamanți a cunoscut, în temeiul acestei prevederi, oscilații atât în sens crescător, cât și în sens descrescător, însă ea nu este peste valoarea inițială stipulată la art.3 lit. a) din condițiile speciale.

Or, acest fapt exclude existența unui dezechilibru semnificativ, nefiind întrunită o condiție sine qua non pentru discutarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale.

În mod greșit prima instanță a considerat că articolul 3 litera d) din condițiile speciale ar fi abuziv.

Instanța de fond a omis însă dispozițiile art. 4^d din Regulamentul B.N.R. nr. 3/2007 care prevăd exact posibilitatea introducerii unui astfel de mecanism. Așadar, se recunoaște, prin lege, atât noțiunea de risc aferent activității de creditare, cât și posibilitatea majorării sumelor datorate.

De asemenea, au fost ignorate prevederile cuprinse în Anexa 1 la Directiva Directivei 93/13, conform căreia litera j) din respectiva anexă (referitoare la modificarea unilaterală) conform căreia nu aduce atingere clauzelor în temeiul cărora un furnizor de servicii financiare își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii plătită de către consumator sau datorate acestuia din urmă, sau valoarea altor taxe pentru servicii financiare, fără notificare, dacă există un motiv întemeiat, cu condiția ca furnizorul să aibă obligația de a informa cealaltă parte sau celelalte părți contractante în această privință cu prima ocazie și ca aceasta din urmă să aibă libertatea de a rezilia contractul imediat.

Totodată, au fost interpretate greșit prevederile cuprinse în art. 1 pct. 1 lit. a), paragraful 2 din Anexa la Legea 193/2000, conform căreia prevederile acestei litere nu se opun clauzelor în temeiul cărora un furnizor de servicii financiare își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii plătită de către consumator ori datorată acestuia din urmă sau valoarea altor taxe pentru servicii financiare, fără o notificare prealabilă, dacă există o motivație întemeiată, în condițiile în care profesionistul este obligat să informeze cât mai curând posibil despre aceasta celelalte părți contractante și acestea din urmă au libertatea de a rezilia imediat contractul.

Aceste prevederi permit mecanismul modificării dobânzii, dacă există un motiv întemeiat, nefiind însă necesară explicitarea motivului în contract pentru ca respectiva modificare să își producă efectele, cum greșit a reținut prima instanță.

În realitate, în deplină consonanță cu cele statornicite de art. 1 pct. 1 lit. a), paragraful 2 din Anexa la Legea 193/2000, prevederile convențiilor de credit în temeiul cărora banca își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii plătită de către client sunt considerate de către însuși textul de lege amintit ca neavând un caracter abuziv, în cauză fiind îndeplinite condițiile prevăzute de lege, având în vedere că există un motiv de modificare precizat în contract, iar împrumutatul are libertatea de a înceta convenția de credit în orice moment.

În raport de cele de mai sus prevederea referitoare la modificarea ratei dobânzii nu este dintre acelea menționate la art. 1 pct. 1 lit. a) din Anexa la Legea 193/2000 prin care se arată că sunt abuzive clauzele care dau dreptul comerciantului de a modifica unilateral clauzele contractului. „fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract”.

Motivul de modificare este precizat clar în contract și anume „schimbări semnificative pe piața monetară”. Dreptul de a modifica dobânda a fost inclus în convențiile de credit într-un limbaj ușor inteligibil și se exercită în situația apariției unor cauze obiective.

Astfel, clauza privind ajustarea dobânzii, cuprinsă în articolul 3 (d) din convențiile de credit, poate justifica o majorare a prețului, în cazul unor modificări semnificative pe piața monetară.

Modificările semnificative ale pieței monetare constituie un motiv pentru majorarea ratei dobânzii, întrucât piața monetară afectează direct costurile de refinanțare a împrumutului, costuri ce sunt suportate de către împrumutător.

Aceste „schimbări semnificative pe piața monetară” au avut loc și acest aspect este de necontestat. Societatea bancară nu avea cum să prevadă în detaliu viitorul și să anticipeze toate modificările sau toți parametri în care acestea vor avea loc.

Nici intimații-reclamanti nu au explicat cum ar fi putut detalia recurenta-pârâtă noțiunea de „schimbări semnificative pe piața monetară” astfel încât să fi cuprins

evenimentele viitoare semnificative ce puteau surveni pe piață, fapt imposibil de reglementat în mod contractual.

În situația în care modificarea are loc, consumatorul o poate ataca, dacă acesta consideră că nu au existat modificări semnificative pe piața monetară.

În acest sens, potrivit prevederilor art. 11 alin. 1 din Directiva 2008/48, care face în mod explicit referire la informațiile referitoare la rata dobânzii aferente creditului, consumatorul trebuie să fie informat în cazul apariției oricăror modificări ale ratei dobânzii anterior aplicării acesteia.

Cu toate că acestea sunt reglementări ulterioare convențiilor de credit art. 3 litera d) din convențiile de credit incriminate corespunde pe deplin acestei cerințe: consumatorul are libertatea de a contesta ajustarea ratei dobânzii și dacă prevederile efective ale art. 3 litera d) din convenția de credit nu sunt îndeplinite, mai exact dacă nu apar modificări semnificative pe piața monetară care să justifice majorarea, majorarea ratei dobânzii nu va deveni opozabilă din punct de vedere contractual.

De asemenea, în conformitate cu cele statornicite de art. 1 pct. 1 lit. a), paragraful 2 din Anexa la Legea 193/2000, împrumutatul are libertatea de a înceta convenția de credit în orice moment acest drept nefiind limitat prin dispozițiile contractuale.

Mai mult, arată recurenta -pârâtă, clientul a avut posibilitatea să meargă la altă bancă care nu avea asemenea elemente incluse în contract. Clientul a cunoscut nivelul dobânzii și condițiile de modificare a acesteia și, în cunoștință de cauză, a consimțit la perfectarea convențiilor, pentru ca ulterior, pe fondul apariției crizei economice, să atace aceste clauze ca fiind pretins abuzive.

Prevederile convențiilor de credit respectă cadrul legal de la momentul semnării lor și ar trebui analizate, strict în baza reglementărilor de la acel moment (*tempus regit actum*), iar nu prin referiri la acte normative ulterioare, precum OG nr. 50/2010, acolo unde nu este cazul.

Instanța nu se poate substitui voinței părților modificând clauzele contractuale privitoare la dobândă, deoarece prin aceasta s-ar aduce atingere dispozițiilor art. 969 Codului Civil (aplicabil la momentul semnării convențiilor de credit), potrivit cărora contractele au putere de lege între părțile contractante.

De asemenea, și în acest caz cele statornicite recent de instanța supremă, în sensul că atât comisionul de risc, cât și dobânda sunt componente ale prețului creditului și sunt exceptate de la controlul caracterului abuziv, potrivit art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000.

Cu privire la elemente jurisprudențiale și doctrinare relevante s-a arătat că deși s-a derulat o campanie împotriva recurentei-pârâte, determinate de aspecte ce exced cadrului juridic și de nesocotirea principiului neretroactivității legii și *tempus regit actum*, au fost identificate mai jos, în plus față de soluțiile foarte recente din practica judiciară, o serie semnificativă de elemente de doctrină și jurisprudență, inclusiv practică de dată foarte recentă a Înaltei Curți de Casație și de Justiție, în sprijinul susținerilor recurentei-pârâte.

Acestea reflectă modul în care instanțele române aplică legea (în special Legea 193/2000) atunci când nu sunt influențate, în mod nelegal, de OUG 50/2010.

Astfel: „cât privește dezechilibrul semnificativ, instanța de apel trebuia să aibă în vedere obiectul contractului care îl constituie acordarea unei sume de bani pentru o anumită perioadă de timp în schimbul prețului, care, în cauză, este format din dobândă și comision”.

„Potrivit prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori, clauze abuzive sunt acele clauze care nu au fost negociate direct cu consumatorul și care prin ele însele sau împreună cu alte prevederi din contract, creează în detrimentul consumatorului și contrar cerinței bunei credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților [...] Astfel trebuie stabilit un rezultat obiectiv al clauzei, acela de a crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților în detrimentul consumatorului, iar subiectiv trebuie încălcată

buna credință. În cauză se constată că acele clauze invocate de reclamantă nu pot fi considerate abuzive întrucât din punct de vedere obiectiv nu s-a creat un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților în detrimentul consumatorului, acest dezechilibru s-ar crea însă, în detrimentul asigurătorului prin anularea clauzelor, iar din punct de vedere subiectiv asigurătorul nu a procedat cu rea credință, dimpotrivă asiguratul își invocă propria culpă prin nerespectarea unei reguli prudențiale îndeobște admisă și pe care echitatea și obiceiul o adaugă legii”. În speța menționată mai sus și instanțele inferioare au considerat în același sens: „Rejudecând cauza, Tribunalul Comercial Cluj, prin sentința civilă nr. 6299 din 4 decembrie 2006, a respins, ca neîntemeiată, cererea formulată de reclamanta SC A.I. SRL împotriva părâtei SC A. T.A. SA, Sucursala Cluj. Pentru a hotărî astfel, instanța a reținut că nu se poate considera că sunt nule absolut clauzele din secțiunea A cap. III lit. v) a condițiilor generale ale contractului de asigurare nr. 2987431 din 25 iulie 2005, deoarece prin semnarea contractului înseamnă că au fost însușite de către ambele părți. S-a considerat că nici prevederile art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 193/2000 nu sunt aplicabile în speță. Contractul încheiat între părți nu poate fi considerat ca fiind unul standard, preformat, el nefiind identic cu cel practicat de către toți asigurătorii pe piața asigurărilor de daune auto”. Mai mult, în aceeași speță, prima facie Curtea a considerat că nu este o clauză nenegociată, asiguratul putând respinge contractul în această formă sau solicita adaptarea sa. S-a concluzionat că dacă se stabilește caracterul nenegociat al clauzelor, acestea tot ar fi rămas licite prin lipsa dezechilibrului semnificativ și a relei credințe”.

„Astfel trebuie stabilit un rezultat obiectiv al clauzei acela de a crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților în detrimentul consumatorului, iar subiectiv trebuie încăleată buna credință. În cauză se constată ca acele clauze invocate de reclamantă nu pot fi considerate abuzive întrucât din punct de vedere obiectiv nu s-a creat un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților în detrimentul consumatorului iar din punct de vedere subiectiv părâta nu a procedat cu rea credință. De altfel în cauză nu există indicii că s-ar fi procedat la încheierea convenției fără o negociere prealabilă”.

„Nu este întemeiată nici critica referitoare la caracterul abuziv al clauzei care dă dreptul băncii întimate de a modifica procentul de dobândă. Nu se poate susține că această modificare se realizează fără acordul consumatorului, câtă vreme această posibilitate este prevăzută în contractul dintre părți și deci, asumată de părți prin semnarea contractului. Pe de altă parte, prin semnarea contractului împrumutatul și garanții săi și-au dat acordul cu privire la modificările ce pot fi aduse procentului de dobândă, nemaifiind vorba, deci, de o modificare unilaterală, abuzivă, în sensul reglementat de Legea nr. 193/2000, ci de o modificare realizată cu acordul prealabil al împrumutatului, acord exprimat în acest sens la semnarea contractului”. În aceeași decizie s-a mai apreciat: „Nu este reținută nici critica referitoare la caracterul abuziv al clauzelor la care se supune consumatorului față de care nu a avut posibilitatea reală să ia la cunoștință la data semnării contractului. Este evident că la momentul semnării contractului semnatarii au avut posibilitatea reală de a lua la cunoștință de clauzele sale prin simpla citire a înscrisului pe care și-au pus semnăturile. Deci, posibilitatea reală de a lua la cunoștință de clauzele contractuale a existat, împrumutatul putând lua la cunoștință de toate aceste clauze prin simpla citire a înscrisului”.

„Astfel, se observă că s-a constatat în mod corect că modalitatea de stabilire a dobânzii a fost stabilită prin art. 5 din contract din care rezultă că pentru creditul bancar contractat de reclamant s-a acordat o dobândă fixă de 6,9000% pentru primele 6 luni din perioada de creditare, după care se va plăti dobândă variabilă [...] Se reține că în legătură cu posibilitatea părâtei de a modifica cuantumul dobânzii, instanța de apel a apreciat în mod corect dispozițiile art. 6 din contract dau posibilitatea părâtei [...] Astfel, dobândă variabilă este compusă din dobândă de referință a băncii la care se adăuga marja de 4,8500%, fiind indicat și modul de calcul al dobânzii curente contractuale.[...] Dobândă de referință se calculează de

către bancă periodic, având în vedere cheltuielile aferente constituirii rezervei minime obligatorii, cheltuielile aferente atragerii fondurilor, condițiile dominante ale pieței și politica băncii de atragere a resurselor, precum și alte criterii care țin de activitatea specifică unei instituții de credit. Astfel, cum corect s-a apreciat nivelul dobânzii de referință a băncii nu putea fi individualizat în momentul încheierii contractului, acest nivel fiind stabilit periodic în funcție de anumite criterii. Deoarece băncile au stabilit criterii în funcție de care calculează dobânda de referință, nu se poate susține că obiectul contractului de credit sub aspectul dobânzii nu este determinabil. În situația în care reclamantul avea îndoieli asupra acestui aspect putea solicita băncii să îi comunice modul în care se calculează dobânda de referință, însă la momentul încheierii contractului a acceptat clauzele contractului fără rezerve, fiind neîntemeiată susținerea conform căreia obiectul contractului nu este determinabil, fiind respectată condiția de validitate impusă de art. 984 pct. 3 Cod Civil. [...] Neexistând îndoieli nici cu privire la consimțământul reclamantului și nici cu privire la clauzele contractuale, reținând corect că prin acordul reclamantului dat atât la momentul încheierii contractului cât și prin acceptarea modificării contractuale a dobânzii potrivit prevederilor art. 6 pct. 4 când a înțeles să restituie restul creditului angajat în termen de 10 zile de la data notificării, reclamantul a cunoscut faptul că dobânda de referință a băncii este modificată și urmează a se modifica potrivit clauzelor contractuale și dobânda variabilă stipulată în contract”.

„Intimații-reclamanți cunoșteau faptul că urmează să încheie un contract de credit care este în formă standardizată și ale cărui clauze sunt preformulate și că, deși au întrebat despre acestea, li s-a răspuns că pot fi găsite pe internet sau la sediul băncii, iar a doua zi după încheierea contractului de credit, odată cu semnarea contractului de ipotecă au semnat și Condițiile generale. Din propriile susțineri ale intimaților-reclamanți rezultă că aceștia erau în deplină cunoștință de împrejurarea că încheie un contract de credit în formă standardizată care trebuie să conțină și Condițiile generale, preformulate. Cu privire la acestea banca și-a îndeplinit obligația de informare prin punerea la dispoziția clienților informa afișării la sediul băncii și prin postare pe internet, împrejurarea adusă la cunoștința intimaților-reclamanți, așa cum afirmă în motivarea cererii de chemare în judecată.

Or, afișarea la sediul băncii și postarea pe internet a acestor Condiții generale - clauze standard, constituie o modalitate accesibilă oferită intimaților-reclamanți, în calitate de clienți ai băncii de a lua la cunoștință de conținutul tuturor clauzelor din contractul de credit. Revenea însă intimaților-reclamanți obligația de minimă diligență de a citi aceste clauze preformulate ce constituie Condițiile Generale la contractul de credit și în ipoteza în care nu se considerau suficienți de lămurii cu privire la efectele și consecințele juridice ale acestora, aveau dreptul de cere informații suplimentare, explicații și alte clarificări pentru a fi în deplină cunoștință de cauză cu privire la regulile ce reglementează respectivul contract. În concluzie, Curtea constată că în mod întemeiat a considerat instanța de fond că intimații-reclamanți nu au făcut dovada lipsei de consimțământ la încheierea contractului de credit și a respins acțiunea ca neîntemeiată”.

„În cauză, raționamentul instanței de apel, în ceea ce privește calificarea art. 12 din contractul de vânzare-cumpărare ca fiind una abuzivă; este total eronată, în condițiile în care intimații-reclamanți au fost de acord cu aceasta, prin semnarea unui contract autentificat în fața unui notar [...] Faptul că, prin antecontractul de vânzare-cumpărare, intimații-reclamanți nu au fost destul de diligenți și au acceptat pactul comisoriu numai în avantajul promitentului vânzător nu îi îndreptățește să se prevaleze de această situație în excluderea clauzei din contractul de vânzare-cumpărare pe care au acceptat-o tocmai pentru a evita ceea ce ei înșiși negociaseră. [...] iar aceasta nu înseamnă că ar fi fost "constrânși" ori că respectiva clauză nu ar fi fost negociată direct, astfel încât să poată căpăta natura unei clauze abuzive. [...] În atare situație, Înalta Curte a constatat că art. 12 din contractul de vânzare-cumpărare nu are caracterul unei clauze abuzive, în sensul art. 4 din Legea nr. 193/2000, și reprezintă voința

părților, iar faptul că intimații-reclamanți nu au negociat precontractul în avantajul lor și au acceptat clauzele acestuia care, pe viitor, s-au dovedit a fi de natură a le limita puterea de negociere a clauzelor contractului de vânzare-cumpărare nu poate atrage incidența prevederilor relative la clauzele abuzive”.

„Instanța a mai relevat că, în concordanță cu principiul consensualismului, apelanta avea posibilitatea de a negocia clauza privitoare la penalitățile de întârziere, iar în situația în care negocierea eșua avea posibilitatea de a nu semna contractul. [...] în legătura cu pretinsul caracter excesiv al clauzei înscrise la art. 9.1 din contract, așa cum a reținut și instanța apelului, nu pot fi luate în considerare susținerile părâtei cât timp partea avea posibilitatea de a se împotrivi încheierii convenției ori de a negocia clauza privitoare la penalitățile de întârziere. Or, prin semnarea contractului, părâta i-a asumat toate obligațiile ce decurg din acesta, în mod corect dându-se eficiență dispozițiilor art. 969 Cod Civil”.

„Prin antecontractul de vânzare-cumpărare încheiat la 19 martie 2008, apelanta, în condițiile de promitent vânzător, s-a obligat să încheie cu reclamantul contract de vânzare-cumpărare al apartamentului prevăzut în anexa 1 [...] Aceleași părți au convenit dreptul promitentului vânzător de a depăși termenul fixat pentru predare și finalizare, pentru motive justificate, pe o perioadă ce nu va depăși 3 luni (pct. 6.3). În aceeași convenție s-au prevăzut și sancțiuni și obligații pentru încălcarea termenelor și cazuri de încetare a antecontractului, la pct. 14.5 stabilindu-se rezoluțiunea în cazul culpei promitentului vânzător pentru finalizarea și nepredarea apartamentului la data menționată la art. [6.1-6.3] sau refuzul semnării sau absența la semnarea contractului autentic de vânzare-cumpărare. [...] Noțiunea de „motive justificate” a căpătat o minimă definiție în chiar conținutul pct. 6.3 în care s-a prevăzut că orice circumstanțe care implică prelungirea termenului vor fi notificate în termen de 14 zile înainte de expirarea acestuia. În acest sens, s-a convenit ca penalitățile de întârziere să nu se aplice pe toata durata menționată. Prevalându-se de această stipulație convențională, promitentul vânzător, minimal a justificat întârzierile oferind o motivație care exclude cazul fortuit sau forța majoră, dar pe care părțile au prevăzut-o expres ca exonerare de răspundere în limita termenului de 3 luni. Interpretând astfel voința părților, instanțele de fond au făcut aplicarea dispozițiilor art. 978 Cod civil, dând efecte unei clauze expres prevăzute. [...]. Recurentul reclamant nu poate invoca crearea unui dezechilibru semnificativ prin stipularea dreptului celeilalte părți de a depăși termenul de predare, cu cel mult 3 luni pentru motive justificate, chiar dacă în definiția acestora au fost invocate „orice circumstanțe care implică prelungirea termenului”, remediile unui eventual abuz al comerciantului fiind stabilite de pct. 7.2, 14.5, 14.8, 14.9, sau 14.10 din antecontract. În această măsură critica de nelegalitate a deciziei atacate pentru greșita interpretare și aplicare a Legii nr. 193/2000, este neîntemeiată, lipsind condiția esențială a dezechilibrului semnificativ [...] Pe de altă parte interpretarea clauzelor nu e supusă condiției calității cocontractanților ci regulilor stabilite prin principiile generale de drept, sau prevederile dreptului comun. Reclamantul a fost de acord cu formularea textului art. 6.3 care condiționa prelungirea termenului de predare, de notificare circumstanțelor care implică prelungirea în termen de 14 zile de la expirarea acestuia iar o legătură de cauzalitate între motivul întârzierii și executarea lucrării rezultă ex re”.

Cu privire la clauzele referitoare la alte comisioane considerate abuzive (comision de administrare garanții, comision de rezervă minimă obligatorie, comision monitorizare polițe de asigurare) s-a arătat in primo, după cum s-a menționat în întâmpinare pentru o parte din intimați acest capăt de cerere trebuie eliminat ca lipsit de obiect pentru că o parte din aceste comisioane nu se mai regăsesc în cuprinsul respectivelor convenții de credit; in secundo, pentru convențiile de credit din care nu au fost eliminate aceste comisioane, inaplicabilitatea prevederilor OUG 50/2010 face ca aceste dispoziții contractuale să își mențină valabilitatea, pentru argumentele prezentate anterior, acestea fiind de la bun început agreeate în termeni

inteligibili și, la modul concret, acestea nu se percep actualmente de către bancă și au fost eliminate.

Cu privire la comisionul de administrare garanții, prima instanță nu arată de ce acest comision ar crea un dezechilibru semnificativ în convențiile de credit, mărgininându-se la a aprecia că este interzis de prevederile Legii nr. 190/1999, deși această lege nu este aplicabilă convențiilor de credit.

În speță, banca nu a ales să acorde credite ipotecare, acestea fiind o categorie a creditelor pentru investiții imobiliare, așa cum, sub aspect teleologic, reiese, de exemplu, din prevederile ce erau conținute în art. 2 lit. b) din Norma nr. 10/2005 (a se vedea, de asemenea, și considerentele arătate la punctul 3.2 de mai jos).

De asemenea, s-a reținut că acest comision ar împovăra în mod nejustificat consumatorul, cu toate că scopul acestuia este clar specificat, și anume, pentru administrarea garanțiilor aferente creditului.

Cu privire la comisionul de monitorizare polițe de asigurare, prima instanță nu arată de ce s-ar cauza un dezechilibru semnificativ, în condițiile în care, și în acest caz, scopul este clar menționat și anume monitorizarea și gestionarea anumitor polițe de asigurare aferente bunurilor aduse în garanție care nu sunt încheiate sau reînnoite cu societăți de asigurare care nu au încheiate parteneriate cu Volksbank România și care nu pun la dispoziție băncii rapoarte privind aceste polițe precum și situația daunelor aferente lor.

Totodată, atât în privința comisionului de rezervă minimă obligatorie, cât și privitor la comisionul monitorizare polițe de asigurare, prima instanță se limitează doar la afirmația că acestea ar fi „de natură” a crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Or, cerința Legii 193/2000 este de a se dovedi, fără putere de tăgadă, faptul că se creează un atare dezechilibru, nefiind permis a se statua că o clauză este abuzivă pe motivul că „este de natură a crea un dezechilibru”. Se observă că însăși prima instanță nu a putut conchide în mod ferm crearea unui dezechilibru, ci a folosit o formulare ambiguă, ce nu poate sta la baza concluziei că respectivele prevederi ar avea caracter abuziv.

Cu privire la clauzele referitoare la alegerea societății de asigurări în baza convențiilor de credit, împrumutatul trebuie să încheie o poliță de asigurare cu o societate de asigurări care este aleasă de către împrumutat, dar care trebuie să fie agreată de bancă.

Prin raportare la acest mecanism, în cazul vizat nu se poate vorbi despre o impunere a societății de asigurare. Împrumutatul are libertatea de a alege orice societate de asigurare de pe piață care se bucură de reputație, iar banca are eventual posibilitatea de a solicita înlocuirea asigurătorului, dacă acesta este în mod vădit necorespunzător.

Ca regulă, conform articolului 7.1 litera d) din Condițiile generale ale convențiilor de credit, banca nu impune un asigurător anume, însă este rezonabil să aibă în vedere ca asigurarea asupra imobilului, principala sa garanție privind rambursarea creditului, să se facă de către o societate cu o reputație stabilă pe piață. Nu trebuie uitat faptul că împrumutul se acordă pe o perioadă de zeci de ani, iar asigurarea imobilului ipotecat în favoarea băncii este un element extrem de important pentru bancă.

O situație de excepție de la regula de mai sus este atunci când împrumutatul nu își execută obligațiile de plată a polițelor de asigurare, punând astfel în pericol garanția acordată băncii. Conform articolului 7.1 litera e) din Condițiile generale ale convențiilor de credit, numai în această situație excepțională banca poate alege societatea de asigurare. Acesta este un drept rezonabil având în vedere potențiala pierdere a băncii în cazul în care imobilul ce face obiectul garanției rămâne neasigurat.

Mai mult, contrar celor reținute de prima instanță, după cum a fost arătat, convențiilor de credit nu li se aplică Legea 190/1999, întrucât părțile nu au convenit niciodată acest lucru, iar recurenta-pârâtă nu face parte dintre societățile vizate de acest act normativ.

În primul rând, este evident că această lege nu se poate aplica creditelor de nevoi personale, cum sunt multe dintre convențiile de credit în discuție.

De asemenea, pentru creditele privind achiziționarea de imobile, prevederile Legii nr. 190/1999, prevederi speciale, ce stabileau un regim exorbitant, derogatoriu, nu se aplicau decât în privința convențiilor de credit încheiate de instituțiile autorizate conform art. 1 alin. 2 din acea lege, potrivit cu care „Creditul ipotecar pentru investiții imobiliare poate fi acordat exclusiv de către instituțiile autorizate, cu respectarea condițiilor prezentei legi și a legilor speciale de constituire și funcționare a acestora”.

În cazul convențiilor în discuție, nu este vorba despre credite acordate de o atare instituție, iar creditul și garanțiile au fost convenite în baza dreptului comun, pentru perioade și în termeni conform acordului părților, iar nu impuse de lege.

Cu privire la declararea scadenței anticipate a creditului în situația în care intimații-reclamanți nu își achită obligațiile din alte contracte de credit (art. 8.1 lit. a din Condițiile Generale) s-a arătat că garanțiile acordate băncii și bonitatea debitorului sunt criterii fundamentale în funcție de care banca decide acordarea unui credit și este rezonabil a se considera că acestea trebuie să se mențină pe durata convenției de credit, fiind obligații esențiale ale debitorului.

Prin urmare, nerespectarea acestor obligații asumate de debitor, particularizată prin neachitarea obligațiilor din alte contracte de credit, îndreptățește banca să considere că garanțiile acordate băncii și bonitatea debitorului sunt grav afectate.

În orice caz, recurenta-pârâtă nu a uzat de acest drept contractual până în prezent și prin urmare discuția asupra acestui aspect este lipsită de orice interes.

Referitor la declararea scadenței anticipate a creditului în cazul încălcării unei alte obligații în afara celei de rambursare a creditului (art. 8.1 lit. d din Condițiile Generale) în baza principiului consensualismului, părțile la convențiile de credit au înțeles să considere, prin derogare de la dreptul comun, că și alte obligații decât cea de rambursare pot declanșa scadența anticipată.

La fel ca în situația de mai sus, recurenta-pârâtă nu a uzat de acest drept contractual până în prezent și prin urmare discuția asupra acestui aspect este lipsită de interes.

În privința declarării scadenței anticipate a creditului în cazul apariției unor evenimente neprevăzute (art. 8 lit. c și lit. d din Condițiile Generale) consideră recurenta-pârâtă că și aceste clauze contractuale sunt o expresie a principiului consensualismului la încheierea contractului.

În cazul propriu-zis al exercitării abuzive a acestui drept, împrumutatul are mijloace legale puse la dispoziție de legea română pentru a cenzura o eventuală declarare scadenței anticipate nejustificate.

Cu toate acestea însă, recurenta-pârâtă nu a uzat de acest drept contractual până în prezent și prin urmare discuția asupra acestui aspect este lipsită de orice interes.

Asupra exonerării de răspundere a băncii în cazul declarării creditului scadent anticipat și a executării silite (art. 8.3 din Condițiile Generale), în plus față de cele expuse în fond precum și în cadrul prezentelor motive de recurs, s-a specificat că această clauză trebuie înțeleasă în sensul că ea produce efecte în limitele în care aceasta nu contravine unor norme imperative, de ordine publică, care nu ar permite limitări ale răspunderii.

Astfel, această clauză este valabilă și poate produce efecte, conform contractului și legilor aplicabile, exceptând situațiile de exonerare de răspundere pentru dol, pentru fapte intenționate.

Cu toate acestea însă, la fel ca în alte situații menționate mai sus, recurenta-pârâtă nu a uzat de acest drept contractual până în prezent și prin urmare consideră discuția asupra acestui aspect lipsită de interes.

Cu privire la modificarea costului creditului (art. 10.1 și 10.2 din Condițiile Generale), recurenta a arătat că aceste clauze, respectiv 10.1 și 10.2 exprimă în mod clar situațiile și procedura prin care se poate modifica costul creditului. Aceste aspecte au fost incluse în contracte încă de la început în termeni inteligibili, iar intimații-reclamanți au fost de acord cu prevederile contractuale pe care le-au semnat.

Recurenta – pârâtă susține că prin sentința recurată, prima instanță a acordat mai mult decât s-a cerut ori ceea ce nu s-a cerut (motiv de recurs prevăzut de art. 304 punctul 6 din Codul de procedură civilă).

Astfel, sentința recurată cuprinde inclusiv persoane ale căror cereri nu au fost declinate de către Tribunalul București către Judecătoria Sectorului 2 București (spre exemplificare, cererea lui Costache Violeta nu a fost declinată conform încheierii date în data de 26 octombrie 2011 în dosarul nr. 53790/3/2010 al Tribunalului București, și, cu toate acestea, apare între reclamanții din dosarul nr. 10337/3/2010).

Recurenta-pârâtă a mai arătat că intimații-reclamanți au avut posibilitatea de a opta între numeroase variante de oferte de creditare existente pe piață la acel moment. Intimații-reclamanți au avut evident posibilitatea de a nu încheia convențiile de credit cu recurenta-pârâtă. Intimații-reclamanți activează pe o piață liberă, caracterizată de întâlnirea cererii cu oferta și au avut deplina libertate de a opta pentru unul sau altul dintre actorii ce activează pe piață.

Cu referire concretă la dobândă și comisionul de risc, acestea au fost prevăzute inteligibil și transparent în convențiile de credit, iar intimații-reclamanți au fost conștienți de ele încă de la bun început. Sub imperiul Legii nr. 193/2000, analiza acestor prevederi contractuale nu trebuie să fie transpusă, în mod nepermis, către necesitatea de a explicita prețul, costul unui contract.

Prima instanță acreditează o teză profund greșită și anume că o prevedere contractuală ce exprimă prețul, costul, ar fi abuzivă, iar aceasta pentru că nu ar explicita rațiunea pentru care un producător/furnizor de servicii oferă un produs la un anumit preț și nu la altul; astfel se ajunge la concluzia evident absurdă în sensul că, practic, orice contract prin care prestatorul nu ar explicita, în amănunt, modul de construire al prețului (de ex: costul materiei prime, al producției, impozite, taxe, costuri de finanțare, algoritmul de calcul al marjei sale de profit, etc.) ar fi nul.

Discuția privind pretinsul, dar nedoveditul, caracter confuz al prevederilor ce reglementează calcularea comisionului de risc este, mai mult decât atât, chiar inutilă. Comisionul de risc, adică, un element al prețului produsului oferit pe piață către solicitanții de anume tipuri de credite, este calculat și arătat în mod transparent în scadențarele la convențiile de credit.

Convențiile de credit nu sunt guvernate de Legea nr. 199/2000 privind creditul ipotecar privind investiții imobiliare și nici de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori.

Astfel, orice limitări prevăzute de aceste acte normative speciale, derogatorii și de strictă aplicare pentru situații neincidente în cauză, nu pot fi opuse prin analogie pârâtei.

În examinarea susținerilor sale, recurenta solicită tribunalului să plece de la prezumția de bună-credință instituită în favoarea pârâtei și statornicită atât de Codul civil de la 1864, în articolul 1899 aliniatul (2)14, cât și în Codul civil actual, în articolul 14 aliniatul 215.

Normele speciale care reglementează materia prezentului litigiu nu schimbă această prezumție ce este instituită în favoarea pârâtei, iar alegațiile expuse pentru intimații-reclamanți nu răstoarnă această prezumție de care beneficiază recurenta-pârâtă.

Acțiunea intimaților-reclamanți este una în răspundere delictuală prin care se poate tinde doar la repararea unui eventual prejudiciu și nu la modificarea contractului. În privința

naturii răspunderii în temeiul dispozițiilor Legii 193/2000 s-a pronunțat și Curtea Constituțională în deciziile 1535/2009, 464/2011, 1124/2011.

Recurenta-pârâtă a apreciat că prima instanță a nesocotit prevederile articolului 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000.

Astfel, în profundă contradicție cu cele reținute de prima instanță, în cauză au deplină aplicabilitate prevederile cuprinse în articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000.

Conform articolului 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000: „Evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată. pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil”.

Articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000 transpune într-o formulare ușor diferită dar, sub acest aspect, în mod neechivoc cu aceeași finalitate, dispozițiile articolului 4 alineatul 2 din Directiva 93/13 (acte claires).

Articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000 prevede limitarea cu privire la posibilitatea instanței române de a analiza nivelul prețului sau plății asociate obiectului principal al unui contract.

Această limitare este aplicabilă „în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil”.

În speță, clauzele referitoare la dobânzi și comisioane sunt elemente care determină costul total al creditului și formează prețul contractului. Dobânda anuală și comisioanele intră în sfera noțiunii de preț al contractului de credit, fiind contraprestații solicitate de bancă în virtutea creditului acordat de aceasta către client, fapt ce este confirmat de prevederile privind definițiile costului creditului și dobânzii cuprinse în art. 3 lit. g) și i) din Directiva 2008/48/CE.

Comisionul de risc este un element al prețului, iar prevederea perceperii sale este clară și fără echivoc și a fost însușită de către clienți, fiind prevăzută în contract cât și în planul de rambursare ce face parte din contract. Contractul, cuprinzând indicarea clară, sub forma unei cifre, precum și defalcarea pe fiecare lună din durata contractului a comisionului de risc este legea părților, potrivit art. 969 din vechiul Cod Civil.

România, spre deosebire de alte țări, precum Spania, a transpus articolul 4 alineatul 2 din Directiva 93/13 prin articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000. De aceea, în mod greșit, prima instanță a refuzat aplicarea prevederilor articolului 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000 în cazul concret din prezenta cauză.

Astfel, chiar dacă Directiva 93/13 nu se opune unei reglementări naționale care să prevadă posibilitatea unei instanțe să revizuiască prețul contractului (chiar dacă este prevăzut în clauze inteligibile), legiuitorul român nu a optat pentru această posibilitate, ci dimpotrivă, a prevăzut, în mod, expres, că revizuirea prețului contractului nu este posibilă, atât timp cât este exprimat într-un limbaj ușor inteligibil.

Prima instanță a refuzat aplicarea prevederii articolului 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, prevederi care impuneau ca instanța să se abțină de la a cenzura comisionul de risc și dobânda, adică, să nu modifice prețul convențiilor de credit, sub forma lui ce este consolidată în noțiunea de DAE și care cuprinde deopotrivă comisionul de risc și dobânda.

Această concluzie a fost statornicită de însăși instanța supremă, prin decizia nr. 4685 din 27 noiembrie 2012.

Mai mult, în cauză, suma lunară de plată cuprinde în mod clar explicitat anuitatea (formată din o parte din capital și dobânda) și comisionul de risc, toate fiind indicate în modul cel mai inteligibil cu putință, prin exprimarea acestora în cifre concrete, defalcat pentru fiecare lună, pe întreaga perioadă a creditului.

De asemenea, și la fel de important, trebuie subliniat faptul că dispozițiile Legii nr. 193/2000 nu pot în niciun caz să fie interpretate în sensul că acestea ar permite cenzurarea elementelor ce țin de prestațiile economice ale părților. Bunăoară, dacă s-ar permite o atare cenzurare a elementelor de preț și de prestații economice, atunci s-ar eluda în mod evident și grav regimul juridic al leziunii, așa cum acesta este prevăzut sub imperiul Codului Civil de la 1865.

Astfel, sub imperiul vechiului Cod Civil, leziunea conducea la aplicarea sancțiunii nulității relative, iar nu absolute, însă numai pentru acele acte civile care erau, în același timp, acte de administrare, acte încheiate de minorul între 14-18 ani singur, fără încuviințarea ocrotitorului legal, acte lezionare pentru minor și comutative. Evident că niciuna dintre aceste condiții nu este întrunită în speță.

Or, la momentul semnării convențiilor de credit, instituția de drept civil a leziunii nu putea fi invocată și aplicată decât în privința cocontractanților minori și, mai mult, ea este, de altfel, exclusă de la aplicare și de prevederile articolului 4 alineatul 6 din Legea 193/2000, ce au exact menirea de a exclude din sfera analizei tocmai elementele legate de preț și de prestații economice, precum dobânda și comisionul de risc.

Mai mult, sub aspect teleologic, este de amintit faptul că, în reglementarea statornicică de noul Cod Civil în materie de leziune, reglementare ce a reflectat principiile statornicice anterior în doctrina și practica judiciară, oricum, sancțiunea pentru motive de leziune este nulitatea relativă, iar nu absolută, iar dreptul la acțiunea în anulare pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului, după cum se prevede în art. 1223 din Noul Cod Civil.

În consonanță cu limitele controlului judiciar statornicice de articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000, s-a învederat că Legea nr. 193/2000 reglementează, în cuprinsul articolului 4, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească în mod cumulativ o clauză contractuală pentru a fi considerată abuzivă.

La o analiză obiectivă, în cauză este evident că aceste condiții nu sunt întrinite în mod cumulativ în speță. Privitor la prima condiție cumulativă, anume, cea legată de caracterul transparent al încheierii convențiilor, analiza condițiilor speciale ale fiecărei convenții relevă cu puterea evidenței faptul că fiecare parte specială a convențiilor are un alt conținut raportat la partea generală, ceea ce atestă personalizarea termenilor contractului de împrumut față de fiecare intimat-reclamant, în raport de termenii agreeți de comun acord de către părți. A doua condiție cumulativă este aceea că pretinsa clauză abuzivă să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Această condiție nu se referă la obiectul contractului, adică, la prețul, remunerația, prestația economică, convenite, de comun acord, de către părți. Aceasta deoarece, potrivit celor arătate mai sus, conform celor statornicice de articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000, prețul, remunerația, adică, în cauză, dobânda, comisionul de risc, nu pot forma obiectul controlului judecătoresc și, conform celor statornicice în practica europeană, instanța de judecată nu este îndrituită a aprecia justificarea prețului contractului, redimensionarea acestuia, reechilibrarea valorică a prețului contractului.

După cum a fost subliniat anterior, atât Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și Curtea de Apel București, în cadrul unor cauze similare, au statornicic, în mod judicios, în deplină consonanță cu toate argumentele expuse prin prezentele motive de recurs, că prevederile referitoare la dobândă și comisioane sunt elemente care determină costul total al creditului și formează prețul contractului, precum și că ele nu pot fi cenzurate din perspectiva pretinsului caracter abuziv, deoarece aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu poate privi nici definirea obiectului contractului nici, caracterul adecvat al prețului sau remunerației, astfel cum rezultă din art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, care reprezintă transpunerea în dreptul intern a prevederilor art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE.

O altă critică adusă soluției instanței de fond se referă la faptul că judecătoria și-a întemeiat hotărârea pe spețe ale CJUE care nu tratează în mod concret situația în care prețul contractului a fost transparent și corect transpus contractual.

Referirea la cauza C-453/10 (Perenicova) este greșită și relevă optica profund subiectivă a primei instanțe. Respectiva cauză se referă la situația indicării eronate a DAE în cadrul unui contract, situație neincidentă în speța de față. Or, evident că aprecierile din respectiva cauză sunt în mod forțat aduse în discuție, având în vedere că, în speță, însăși prima instanță a reținut că prevederile privind DAE nu au un caracter abuziv.

La fel, referirea la cauza C-618/10 (Banco Espanol) este greșită și relevă aceeași optica profund subiectivă. Respectiva cauză se referă la situația unui contract în care o clauză privind dobânda moratorie fusese dactilografiată astfel încât nu se distingea de restul textului. În cadrul respectivei cauze nu s-a statuat posibilitatea de a se trece la analiza caracterului pretins abuziv al elementelor prețului, remunerației.

Trimiterea la cauza C-472/10 (Invitel) este forțată, având în vedere că respectiva cauză se referă la situația în care un operator de telefonie fixă solicitase clienților costuri nementionate deloc în documentația contractuală, situație care nu are nicio legătură cu cea din pricina de față.

De asemenea, referirea la cauza C-76/10 (Pohotovost) este la fel de forțată. Respectiva cauză se referă la situația nementionării deloc a DAE în cadrul unui contract, situație neincidentă în speța de față. În speță, însăși prima instanță a reținut că prevederile privind DAE nu au un caracter abuziv.

Decizia dată în cauza C-484/08 (Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid împotriva Asociacion de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc)) nu este aplicabilă în prezenta cauză.

Intimații-reclamanți au susținut o pretinsă aplicabilitate în cauză a deciziei Curții Europene de Justiție dată în cauza C-484/08, cu privire la întrebări preliminare adresate acesteia.

În realitate, în urma unei analize obiective și judicioase a celor reținute în acea cauză, este evident că respectiva decizie nu poate avea nicio înrâurire în pricina de față.

Astfel, pe baza unei judecăți obiective și imparțiale, tribunalul ar trebui să înlăture alegațiile intimaților-reclamanți referitoare la pretinsa aplicabilitate a acestei decizii în cauza de față, pentru următoarele argumente:

Judecătorul intern este suveran în a interpreta prevederile legii naționale, anume, prevederile articolului 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000, având în vedere că nu se pune problema unei contrarietăți între norma comunitară (articolul 4 alineatul 2 din Directivă) și norma internă de transpunere (articolul 4 alineatul 6 din legea internă).

Directiva 93/13 nu este direct aplicabilă în dreptul intern. Ceea ce se aplică este numai norma internă de transpunere, adică, articolul 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000.

Hotărârea Curții Europene de Justiție nu are autoritate de lucru judecat și nu leagă în niciun fel judecătorul din cadrul unei cauze în care nu a fost formulată o atare întrebare preliminară, cu consecința că instanța națională poate trimite o nouă întrebare preliminară, chiar cu privire la chestiuni care au format obiectul unor întrebări preliminare adresate de alte instanțe.

Analiza atentă a acestei decizii, relevă, cu puterea evidenței, faptul că, prin intermediul său, Curtea Europeană de Justiție a stabilit că articolul 4 alineatul 2 din Directiva 93/13 (ce nu are aplicabilitate directă în speță) privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale care autorizează un control jurisdicțional al caracterului abuziv al clauzelor contractuale privind definirea obiectului principal al contractului sau caracterul adecvat al prețului sau

remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, chiar dacă aceste clauze sunt redactate în mod clar și inteligibil.

Așadar, corecta și judicioasă receptare a celor stabilite de Curtea Europeană de Justiție este în sensul că un asemenea control jurisdicțional al caracterului abuziv al clauzelor contractuale privind definirea obiectului principal al contractului sau caracterul adecvat al prețului sau remunerației nu se poate efectua, atunci când aceste clauze sunt redactate în mod inteligibil.

Cu toate acestea, controlul jurisdicțional al respectivelor aspecte se poate efectua și în cazul unor clauze inteligibile, însă numai dacă o atare posibilitate legală a controlului jurisdicțional este reglementată în mod explicit de norma internă de transpunere a directivei, ceea ce nu este cazul din speță.

Bunăoară, în dreptul spaniol, după cum s-a reținut în paragrafele 42 - 44 din respectiva decizie, legea spaniolă a consacrat autorizarea posibilității unui control jurisdicțional complet al caracterului abuziv al clauzelor vizate la articolul 4 alineatul (2) din directiva menționată, prin aceea că nu a preluat și nici nu a instituit în dreptul intern spaniol excepția reglementată de articolul 4 alineatul 2 din directivă.

Așadar, un asemenea control a fost posibil însă numai pentru că, în ordinea juridică spaniolă, instanța națională a fost autorizată în mod explicit de legea spaniolă să procedeze la analiza caracterului abuziv și cu privire la clauze care privesc obiectul principal al contractului, inclusiv în ipotezele în care această clauză a fost redactată în mod prealabil de vânzător sau de furnizor în mod inteligibil.

În dreptul românesc situația este însă cu totul diferită. Astfel, spre deosebire de dreptul spaniol, legea națională română, adică Legea nr. 193/2000, nu a stabilit un control al clauzelor privitoare la obiectul și prețul contractului mai agravat decât cel stabilit de directivă.

Dimpotrivă, art. 4 alin. 6 din legea internă a prevăzut, în mod explicit, excluderea unor asemenea clauze de la un astfel de control, statornicind următoarele: „evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil”.

Așadar, dincolo de cele subliniate mai sus, privitoare la inaplicabilitatea deciziei Curții Europene de Justiție de mai sus în prezenta cauză, în dreptul românesc controlul caracterului abuziv al clauzelor privitoare la obiectul principal și prețul sau remunerația din convenții este exclus în mod explicit de legea internă de transpunere, câtă vreme clauzele sunt inteligibile.

Deciziile de speță la care face trimitere prima instanță nu contravin prevederii explicite a art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000 ce exclude de la analiza caracterului abuziv clauzele inteligibile privitoare la obiectul principal și prețul sau remunerația, precum clauzele referitoare la comisionul de risc și dobânda creditului.

Prin trimiterea la respectivele decizii, prima instanță încearcă a acredita teza conform căreia, contrar prevederilor explicite cuprinse în art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000 și contrar celor statornicite în mod judicios de Înalta Curte prin decizia arătată mai sus, instanța națională ar putea să ignore limitarea impusă de aceste prevederi și ar putea modifica (exclue) din cadrul contractului ce este legea părților elemente ale prețului contractului, precum comisionul de risc cât și termenii privind dobânda, deși aceste componente ale prețului sunt exceptate de la controlul caracterului abuziv.

În realitate, controlul poate privi numai clauzele neinteligibile, pentru că orice altă interpretare ar lipsi practic de orice conținut prevederile art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, iar clauzele referitoare la aceste elemente ce definesc obiectul principal al creditului, respectiv prețul serviciului de finanțare, sunt exprimate fără echivoc, în mod clar, termenii utilizați

pentru stipularea lor au fost pe deplin inteligibili, clari, limpezi, accesibili și apti de a fi înțeleși cu ajutorul gândirii logice.

Contrar celor reținute, în mod lacunar și nejustificat de către prima instanță, recurenta-pârâtă a acționat cu bună-credință la încheierea convențiilor de credit cu consumatorii.

Intimații-reclamanți nu au dovedit niciodată alegațiile acestora privind pretinsa rea-credință a pârâtei, deși lor le incumbă sarcina probei în acest sens.

Conform art. 4 alineatul 1 din Legea 193/2000: „O clauză contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților”.

Recurenta-pârâtă a remis fiecăruia dintre intimații-pârâți contractele redactate în scris, vizibil și ușor de citit, cuprinzând dobânzile precum și toate comisioanele, iar intimații-reclamanți nu au făcut dovada, pe parcursul judecății derulate și epuizate în grabă, într-un singur termen, a existenței vreunui viciu de consimțământ, de natură a perturba echilibrul contractual și, implicit, care să conducă la nulitatea vreunei clauze din contract pe acest temei.

Față de aceste aspecte, revenea intimaților-reclamanți datoria de a solicita explicații sau lămuriri suplimentare, în ipoteza în care stipulațiile contractuale asumate de către aceștia ar fi fost considerate de către aceștia neclare. Or, aceștia nu au făcut dovada că ar fi solicitat subscrisei astfel de explicații sau lămuriri, iar recurenta-pârâtă ar fi refuzat oferirea unui răspuns.

Dimpotrivă, intimații-reclamanți au procedat la executarea convențiilor de credit fără obiecțiuni și rezerve.

Comisionul de risc și dobânda sunt elemente ale prețului, iar prevederea perceperii lor a fost însușită de clienți, fiind prevăzută în convenții și în graficele de rambursare ce fac parte din acestea și constituie legea părților, potrivit art. 969 din vechiul Cod Civil.

Numai ulterior - probabil în momentul la care aceștia au întâmpinat probleme de ordin financiar, sau când aceștia au fost sfătuiți de consultanți, ca urmare a contextului economic și a edictării OUG 50/2010, intimații-reclamanți au încercat să obțină scutirea acestora de la îndeplinirea obligațiilor contractuale asumate de către aceștia.

Aceste demersuri șicanatorii au drept deciderat intervenția nepermisă a instanței pentru ca aceasta, cu nesocotirea prevederilor articolului 4 alineatul 6 din Legea nr. 193/2000, să modifice termenii agreeți de părți, să reducă prețul împrumuturilor, preț oferit pe piață de către recurenta-pârâtă și acceptat de către intimații-reclamanți, în urma deciziei acestora de a contracta un credit de la recurenta-pârâtă, și nu de la altă bancă.

În fapt, intimații-reclamanți susțin o exagerare și o absolutizare a obligației de informare și de transparență ce revine băncii. Acest raționament este fundamental greșit, deoarece banca nu devine un reprezentant al consumatorului care încheie un contract cu sine însuși, ci, are rolul de a pune la dispoziție informațiile specifice de bază și de a furniza informații suplimentare, în situațiile în care acest lucru este solicitat.

Fiecăruia intimat-reclamant în parte, care avea de altfel nenumărate alte posibilități de contractare a unui împrumut de la multe alte bănci, i s-au adus la cunoștință prevederile convențiilor de credit, iar elementele precum dobânda, comisionul de risc, DAE, toate acestea au fost făcute cunoscute publicului de către bancă pe numeroase căi, precum spoturi și mesaje publicitare, pliante, broșuri de informare, dar și prin informare directă, prin intermediul ofițerului de credit.

De asemenea, relevante în privința analizei bunei-credințe sunt și prevederile cuprinse în preambulul Directivei 93/13, ce arată că: la aprecierea bunei-credințe, trebuie acordată o atenție deosebită forței pozițiilor de negociere ale părților, faptului de a ști dacă a avut loc o încurajare a consumatorului la a-și da acordul pentru clauza în cauză și dacă bunurile sau serviciile au fost vândute sau furnizate la cererea expresă a consumatorului”.

Or, în cauza de față, toți intimații-reclamanți, de altfel, persoane avizate, cu o calificare și instruire superioară și peste medie (juriști, medici, arhitecți, economiști, persoane cu funcții de conducere) sunt persoane care au solicitat acordarea de credite băncii, iar banca a acordat creditele la cererea expresă a acestora și după parcurgerea unei proceduri de calificare pentru a accede la credit, după ce părțile au agreeat termenii de acordare a creditului.

Alegațiile intimaților-reclamanți referitoare la o pretinsă sancționare privind inducerea în eroare a clienților de către recurenta-pârâtă, prin intermediul unui spot publicitar nu au nicio incidență în cauză, neavând nicio legătură cu elemente precum dobânda și comisionul de risc din convențiile în cauză. Mai mult, nu există nicio sancțiune impusă băncii în acest sens.

Calitatea de consumator este elementul esențial de care depinde aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 193/2000 și, în general, a dispozițiilor dreptului consumatorilor.

În pofida faptului că dovedirea indubitabilă a calității intimaților-reclamanți de consumatori este un element esențial, de care depinde aplicabilitatea sau excluderea de la aplicare a Legii nr. 193/2000 din prezenta cauză, intimații-reclamanți nu au probat pretinsa lor calitate de consumatori și nici destinația și utilizarea finală și concretă a creditului.

Prima instanță s-a limitat la mențiunile generale din contractele de credit privind scopul împrumutului, pe care le-a și interpretat greșit, fără a urmări aflarea adevărului în privința utilizării finale a creditelor.

Or, aceste elemente fundamentale sunt prioritare față de orice altă discuție legată de respectarea dispozițiilor Legii nr. 193/2000, deoarece, în lipsa dovedirii calității de consumator, orice discuții legate de aplicabilitatea acestui act normativ în cauză sunt lipsite de fundament legal.

Astfel, în baza principiului *onus probandi incumbit actori*, intimații-reclamanți trebuiau să probeze mai întâi de orice alte dezbateri, calitatea acestora de consumatori, calitate față de care depind toate celelalte elemente ale procedurii, inclusiv timbrajul.

Necesitatea analizei elementelor particulare cu privire la fiecare intimat-reclamant și fiecare convenție de credit. În cauza de față nu se poate reține existența unui pretins proces colectiv cunoscut în dreptul anglo-saxon și care ar determina aplicarea unor reguli favorabile judecării în comun a mai multor cereri. O atare instituție nu există în legislația procesual civilă a României. De aceea, în cauză, urmează a se aplica strict legislația, doctrina și practica judiciară internă, care prevede numai posibilitatea judecării cererilor ce se pot conexe.

Prima instanță nu a analizat acțiunea din perspectiva elementelor particulare ale fiecărui intimat-reclamant prin prisma noțiunii de consumator mediu/consumator profan. Față de această analiză, se poate lesne constata că în marea lor majoritate, intimații-reclamanți au avut un consimțământ avizat, fiind persoane cu o calificare și instruire superioară și peste medie.

Față de acest aspect, intimații-reclamanți sunt excluși din sfera protecției instituite cu privire la consumatorii neavizați.

De asemenea, în materia răspunderii contractuale, răspunderea debitorului a fost dintotdeauna apreciată distinct, după cum este vorba despre un contract cu titlu oneros sau cu titlu gratuit. În cazul contractelor cu titlu oneros, precum convențiile de credit incriminate, răspunderea debitorului se va aprecia după tipul abstract (culpa levis în abstracto), al omului prudent și diligent (bonus pater familiae). Asimilarea intimaților-reclamanți cu un bonus pater familiae se impune cu atât mai mult cu cât, după cum s-a arătat, intimații-reclamanți sunt, în marea lor majoritate, persoane avizate, cu o calificare și instruire superioară și peste medie (juriști, medici, arhitecți, economiști, persoane cu funcții de conducere).

Prima instanță a nesocotit faptul că, în orice caz, în locul nulității, instanța are posibilitatea de a salvagarda contractul. Legea română acordă instanței posibilitatea de a proceda la adaptarea contractului, cu privire la elemente ce nu vizează obiectul principal, prețul, remunerația, prestația economică, dacă ar aprecia că ele sunt neinteligibile.

Instanța poate impune obligația de a modifica convențiile de credit în sensul clarificării oricăror prevederi puse în discuție, inclusiv prin raportare la prevederile cuprinse în Legea nr. 193/2000.

În toate cazurile, însă, conform celor arătate mai sus, o atare intervenție a instanței, ca parte a controlului judecătoresc, nu poate viza elementele prețului, remunerației, prestației economice, precum, în cazul de față, valoarea comisionului de risc, dobânda aplicabilă.

În jurisprudența Curții Constituționale privitoare la dispozițiile art.12 și 13 din Legea nr. 193/2000, a fost statornicit în mod constant și univoc faptul că un consumator are la dispoziție două posibilități de a acționa împotriva unor clauze pretins abuzive: una prin care să se adreseze Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor pentru a angaja răspunderea contravențională a comerciantului și una prin care să meargă personal în instanță printr-o cerere întemeiată pe dispozițiile Codului Civil și Codului de procedură civilă bazându-se pe regulile aferente răspunderii civile delictuale ale comerciantului.

În acest context, se pune problema inadmisibilității acțiunii în constatare a nulității clauzelor contractuale introduse de către preținșii consumatori, de vreme ce ei nu-și pot baza acțiunea pe răspunderea contractuală, ci doar pe cea delictuală, iar *electa una via non datur recursus ad alteram*.

Recurenta-pârâtă a mai arătat că sentința recurată este vădit în contradicție cu practica judiciară recentă a instanțelor.

Deopotrivă instanța supremă cât și Curtea de Apel București, la o aplecare mai atentă asupra problematicii juridice deduse judecării și la o judecată judicioasă și obiectivă, au statornicit că prevederile contractuale din convențiile de credit încheiate de recurentă nu au caracter abuziv.

Contrar celor reținute prin sentința recurată, Înalta Curte de Casație și de Justiție, într-o cauză având o problematică similară cu cea soluționată prin sentința recurată, a consfințit, în mod irevocabil, faptul că atât comisionul de risc cât și dobânda sunt componente integrante ale prețului convențiilor de credit încheiate de recurenta-pârâtă cu clienții acesteia și sunt exceptate de la controlul pretinsului caracter abuziv, potrivit art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, dispoziții ce transpun în dreptul intern prevederile art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE.

În acest sens, prin decizia nr. 4685 din 27 noiembrie 2012 amintită mai sus, instanța supremă a statornicit că Legea nr. 193/2000 este legea de transpunere în dreptul național a cerințelor Directivei nr. 93/13/CEE din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. La art. 4 alin. 6 din această lege se prevede excluderea de la controlul pretinsului caracter abuziv al clauzelor privitoare la obiectul principal al contractului. Acest text transpune în legislația națională dispoziția comunitară prevăzută în art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE.

Aprecierea asupra caracterului abuziv al clauzelor, potrivit normelor de drept naționale și comunitare (art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000 și, respectiv, art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE) nu poate privi nici definirea obiectului contractului, nici caracterul adecvat al prețului sau remunerației, în raport cu serviciul furnizat cu condiția ca aceste clauze să fie inteligibil exprimate.

Clauzele referitoare la dobânzi și comisioane sunt elemente care determină costul total al creditului și formează prețul contractului.

Aceasta a fost și opinia exprimată și în alte jurisdicții, precum Marea Britanie (decizia Curții Supreme din Marea Britanie în cauza *The Office Fair Trading v Abbey National pic & others*) sau Germania (decizia Curții Supreme a Germaniei nr. XIZR 167/96).

Dobânda anuală și comisioanele intră în sfera noțiunii de preț al contractului de credit, fiind contraprestații solicitate de bancă în virtutea creditului acordat de aceasta către client, aspect confirmat de prevederile din definițiile costului creditului și dobânzii cuprinse în art. 3

lit. g) și i) din Directiva 2008/48/CE privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE.

Rațiunea comisionului de risc este explicitată prin aceea că riscul de credit este în strânsă legătură cu riscul de diminuare a valorii creanței, riscul contrapartidei, riscul de poziție, riscul de decontare, riscul valutar, riscul de marfă, reputațional și riscul operațional, cum sunt acestea reglementate de O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

Comisionul de risc este un element al prețului și prevederea perceperii sale este clară și fără echivoc și însușită de clienți, fiind prevăzută în contract și în planul de rambursare ce face parte din contract și este legea părților, potrivit art. 969 din vechiul Cod Civil.

Atât comisionul de risc cât și dobânda sunt componente ale prețului creditului și sunt exceptate de la controlul caracterului abuziv, potrivit art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, întrucât clauzele referitoare la aceste elemente definesc obiectul principal al creditului, respectiv prețul serviciului de finanțare, sunt exprimate fără echivoc, în mod clar, termenii utilizați pentru stipularea lor au fost pe deplin inteligibili, clari, limpezi, accesibili și apti de a fi înțeleși cu ajutorul gândirii logice.

În profundă contradicție cu cele reținute prin sentința recurată, Curtea de Apel București, într-o cauză având o problemă similară cu cea soluționată prin sentința recurată, a consfințit, prin decizia civilă nr. 482 din 19 noiembrie 2012, faptul că prevederile convențiilor de credit încheiate de recurenta cu clienții acesteia nu conțin clauze abuzive și că aceste clauze sunt valabile, având în vedere următoarele: „Contractul de credit presupune o executare succesivă a prestațiilor din partea reclamantului, însă o executare *uno actu* din partea băncii, aspect ce trebuie luat în considerare la aprecierea echilibrului prestațiilor asumate prin contract. Banca și-a îndeplinit obligația asumată, remițând suma împrumutată, ceea ce dă naștere dreptului acesteia născut la data încheierii contractului, de a primi de la reclamant prețul ce incumbă acestuia și care include atât dobânda cât și comisioanele, în cuantumul stabilit de părți ca element constitutiv al prețului.

Clauzele privind comisionul de risc nu sunt de natură să creeze un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților, debitorul băncii suportând prețul creditului, ce cuprinde dobânda și comisioanele.

Rațiunea economică ce justifică solicitarea comisionului de risc este existența riscului de credit, element de care banca este obligată să țină cont și să încerce să îl acopere, ținând cont de prevederile din Normele BNR nr. 17/2003, precum și de faptul că activitatea băncii, în momentul și ulterior acordării unui credit este aceea de a administra posibilele riscuri pe care le-ar putea întâlni până la recuperarea sumelor acordate.

Clauzele referitoare la dobândă și comisioane sunt elemente care determină costul total al creditului și, astfel reprezintă prețul contractului.

Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu poate privi nici definirea obiectului contractului, nici caracterul adecvat al prețului sau remunerației, așa cum rezultă din art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, care reprezintă transpunerea în dreptul intern a prevederilor art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE”.

Recurenta a mai învederat că sentința recurată este în vădită contradicție și cu practica recentă a unor alte instanțe ce s-au aplecat judicios asupra problematicei în discuție.

În acest sens, a făcut trimitere la sentința civilă nr. 10557 din 29 iunie 2012, prin care aceeași Judecătoria a Sectorului 2 București, într-o cauză având o problemă similară cu cea soluționată prin sentința recurată, a reținut faptul că prevederile convențiilor de credit nu conțin clauze abuzive, cenzurând numai o singură clauză, și, de asemenea, că majoritatea clauzelor incriminate, inclusiv cele privitoare la comisionul de risc, sunt pe deplin valabile.

Astfel, Judecătoria Sectorului 2 București, în cauza soluționată prin sentința civilă nr. 10557 din 29 iunie 2012, a stabilit că prevederile convențiilor de credit privitoare la comisionul de risc nu au caracter abuziv, având în vedere următoarele:

Contractul de împrumut are un caracter oneros, neavând un caracter aleatoriu, iar asumarea de către bancă a riscului unei pierderi contravine esenței unui contract de împrumut bancar.

Părțile au stabilit comisionul de risc drept cost al contractului, iar acest cost a fost avut în vedere la stabilirea DAE (dobânzii anuale efective), adică a unui element esențial avut în vedere de clienți la alegerea ofertei de creditare a băncii.

Potrivit prevederilor art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, care reprezintă transpunerea în dreptul intern a prevederilor art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE, evaluarea caracterului inechitabil al condițiilor nu poate privi justetea prețului față de serviciile furnizate în schimbul acestuia, dacă aceste condiții ale contractului sunt exprimate în mod inteligibil.

În cazul convențiilor de credit ale băncii, prețul a fost exprimat în mod inteligibil, acesta cuprinzând și comisionul de risc.

În consonanță cu noua orientare a practicii judiciare, în data de 28 decembrie 2012, Tribunalul București a respins o acțiune prin care se atacase pretinsul caracter abuziv al unor clauze ale convențiilor de credit, inclusiv privind comisionul de risc, în dosarul 76808/3/2011.

Toate aspectele de mai sus, ce au condus, în mod judicios, la respingerea alegațiilor privind pretinsul caracter abuziv, se regăsesc și în prezenta cauză, după cum se explicitează în cele ce urmează.

De aceea, în urma unei analize judicioase, se impune respingerea solicitărilor intimațiilor-reclamanți privind pretinsul caracter abuziv, având în vedere inclusiv principiul exprimat prin adagiul *ubi eadem est ratio eadem solutio esse debet*.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 299-316 Cod procedură civilă.

Intimații-reclamanți au depus la dosar întâmpinare, prin care au solicitat respingerea recursului ca nefondat.

Cu privire la încheierea de ședință din data de 19.11.2012, intimații au arătat că dreptul la apărare al recurentei-pârâte nu a fost încălcat urmând ca instanța să aibă în vedere faptul ca probele au fost puse în discuția părților, iar în temeiul art. 167 a fost admisă ambelor părți dovada cu înscrisuri.

Dreptul la apărare al recurentei-pârâte trebuia exercitat în limitele prevăzute de lege. Un proces echitabil implica respectarea de către ambele părți aflate pe poziții de contradictorialitate a regulilor procedurale, încălcarea de către o parte (în speță banca) a acestora îi girul instanței pentru această atitudine ar atrage încălcarea drepturilor părții adverse, astfel încât, invocarea propriei culpe de către recurenta-pârâtă în administrarea probelor nu poate constitui un motiv de recurs.

Astfel, referitor la proba cu înscrisuri, potrivit art. 115 Cod procedură civilă, întâmpinarea va cuprinde toate dovezile cu care se apară împotriva fiecărui capăt de cerere, iar potrivit art. 116, la întâmpinare se vor alătura atâtea copii certificate de pe înscrisurile pe care pe care se sprijină câți reclamanți sunt și un exemplar pentru instanță. În consecință, administrarea probei cu înscrisuri (propusă prin întâmpinare) nu poate duce, conform Codului de procedură la tergiversarea cauzei.

În concret, acțiunea ce face obiectul prezentului dosar a fost inițiată în data de 8 noiembrie 2010, la Tribunalul București, moment în care toate înscrisurile anexate cererii de chemare în judecată au fost comunicate recurentei-pârâte, împreună cu susținerile reclamanților. Întâmpinarea a fost formulată la data de 09.05.2011, cu încălcarea dispozițiilor art. 116, respectiv fără a avea anexate înscrisurile de care pârâta în lege să se folosească în susținerea apărării.

La data de 19.11.2012, la mai bine de 2 ani de la formularea acțiunii și la un an și jumătate de la momentul formulării întâmpinării, recurenta-pârâtă nu depusese niciun înscris la dosar, în susținerea apărării. Afirmația că dosarul a fost soluționat la primul termen de judecată este falsă, întrucât dosarul s-a aflat 2 ani pe rolul instanței, timp în care a avut 5 termene de judecată în ședințe publice.

La termenul la care cauza s-a judecat, instanța a admis pârâtei proba cu înscrisuri, însă a respins cererea de amânare pentru administrarea acestei probe, în temeiul dispozițiilor arătate și având în vedere specificul cauzei și vechimea dosarului. Reclamanții sunt împrumutați care, lunar achitau ratele respective, iar tergiversarea îi pune în pericolul de a ajunge în imposibilitate de plată. Au fost înverdate aceste aspecte instanței atât la termenul respectiv, dar și cu ocazia formulării cererii de preschimbare a termenului de judecată, cerere respinsă datorită gradului de încărcare al instanței.

În recursul formulat, recurenta-pârâtă se consideră victima unui proces inechitabil, însă art. 129 Cod procedură civilă, prevede la alin. (1) obligația părților de urmări desfășurarea și finalizarea procesului și de a îndeplini actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele prevăzute de lege. Conform art. 723 Cod procedură civilă, prevede că drepturile procedurale trebuie exercitate cu bună-credință, în scopul prevăzut de lege. Or, legea nu prevede posibilitatea obținerii de termene pentru administrarea probei cu înscrisuri, ci, dimpotrivă, impune ca înscrisurile respective să fie anexate întâmpinării. Pârâta nu a utilizat în acest scop perioada de 2 ani în care ar fi putut administra această probă cu înscrisuri, ci a solicitat amânarea cauzei în vederea depunerii lor, deși le avea pregătite la momentul respectiv. O dovadă în acest sens este aceea că în chiar ziua procesului au fost depuse o mare parte din acestea, iar restul în doar câteva zile de la rămânerea în pronunțare. În consecință, cererea de amânare nu se justifică, iar atitudinea părții de a tergiversa procesul a fost sancționată în mod corect de instanța de judecată.

Referitor la dovada cu martori, aceasta nu a fost solicitată în mod procedural, art. 15 punctul 4 menționând că atunci când se cere dovada cu martori, se va arăta numele și locuința lor (în plus față de teza probatorie, care rezultă din coroborarea punctului 3 și 4 din același articol). Cu privire la această probă, instanța nu a respins-o pe motive procedurale, ci, raportat la calitatea persoanelor (angajați ai băncii) pe care banca le-a propus ca martori, apreciind ca nerelevante asemenea depoziții. Trebuie menționat că nici la acel moment, banca nu a propus persoane concrete, în condiții procedurale, ci doar a susținut necesitatea de principiu a probei.

Cu privire la proba cu interogatoriu, aceasta a fost respinsă, față de teza probatorie formulată de pârâtă și față de susținerile din întâmpinare. În apărarea formulată, pârâta a arătat că va demonstra cu înscrisuri existența negocierii, însă la momentul discutării admisibilității probelor, a propus pentru aceasta, interogatoriul reclamanților. Interogatoriul este inadmisibil pentru dovedirea negocierii, întrucât acesta nu este o probă produsă de profesionist, ci este provocată. În plus, reclamanții și-au exprimat clar poziția cu privire la existența negocierii, încă din cererea de chemare în judecată.

Cu privire la teza probatorie a pârâtei (susținută inclusiv în recurs), aceasta a fost conturată pentru a demonstra transparența cu care banca a oferit produsele respective de creditare. Aceasta vine în conflict cu art. 218 Cod procedură civilă, care prevede că interogatoriul tinde la dovedirea faptelor personale ale părții chemate la interogatoriu, nu pentru a dovedi faptele părții care propune proba respectiva. Prin interogatoriu trebuie dovedite fapte personale ale reclamanților și nu atitudinea pârâtei, la momentul anterior și concomitent încheierii convențiilor de credit.

Inutilitatea interogatoriului rezultă și din aceea că banca utilizează contracte de adeziune, fapt necontestat. Clauzele atacate nu diferă, lucru care se poate constata din simpla lectură a convențiilor de credit, așadar este inutilă încercarea de a demonstra existența unei

negocieri, când aceasta nici nu era permisă de normele bancare. Utilizarea unor contracte de adeziune nu este un fapt ilicit în sine, mai ales în materie bancară, unde legea impune standardizarea. Niciunui în contractele reclamanților nu îi lipsește comisionul de risc (clauza 5.a) din condițiile speciale) și nici clauze privind ajustarea dobânzii (3 d) din aceleași condiții speciale), ceea ce demonstrează, în sine, caracterul lor nenegociat. Pe de altă parte, cererea de credit pentru persoane fizice (singurul document depus de bancă ce poartă dată anterioară semnării convențiilor de credit), anexată prezentei întâmpinări, cuprinde mențiunea că abaterea de la condițiile standard (în privința costurilor) se comisionează. Or, lăsând la o parte mesajul băncii transmis consumatorilor, cu privire la disponibilitatea de negociere, nu exista nicio dovadă că banca ar fi perceput un astfel de comision pentru abaterea de la condițiile standard.

Micile diferențe între procentele reprezentând dobânda sau comisionul de risc nu sunt rezultatul negocierilor (acestea relevă costurile practicate, în anumite perioade, de bancă), reprezintă costurile practicate de bancă în anumite perioade; aceste sume, de altfel, nu prezintă importanță pentru soluționarea litigiului, întrucât reclamanții nu contestă cuantumul costurilor, ci aspecte care țin de legalitatea clauzelor (existența în sine a comisionului de risc și modalitatea în care banca a prevăzut în contract posibilitatea variației ratei dobânzii). Conform art. 4 alin. 2 din Legea 193/2000, o clauză contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv. Așadar negocierea trebuia să se refere la posibilitatea consumatorului de a influența natura clauzei, nu procentul din interiorul acesteia (aspect reținut de instanța de judecată), fapt care nici nu este prevăzut în teza probatorie a părții, aceasta dorind să demonstreze cu totul alte aspecte (de exemplu, calitatea de consumator a reclamanților sau transparența produselor), tangențiale obiectului cererii de chemare în judecată și care nu puteau face obiectul interogatoriului; acesta trebuie să se refere, conform art. 218 Cod procedură civilă, la fapte personale ale reclamanților, nu la îndeplinirea obligațiilor de către bancă. Această ultimă împrejurare se poate dovedi exclusiv cu înscrisuri, întrucât, atât legislația bancară (Legea 190/1999 și Legea nr. 289/1997) și cea din materia protecției consumatorului impun ca informarea să se facă în mod complet și corect pe suport material și cu suficient timp înainte, pentru ca decizia consumatorului să poată fi luată în cunoștință de cauză.

Instanța de fond a respins astfel proba cu interogatoriu și cu martori în mod motivat și a admis proba cu înscrisuri (nu a respins-o, așa cum în mod greșit afirmă recurenta-pârâtă), respingând cererea de amânare a cauzei în vederea administrării acesteia. Este, de altfel, o practică frecventă ca instanța să nu permită amânarea cauzelor pentru acest motiv, având în vedere termenele procedural impuse de Codul de procedură și principiul celerității procesului civil. Pe de altă parte, instanța avea la dosarul cauzei toate convențiile de credit și toate graficele de rambursare, depuse de către reclamanți, așadar, a apreciat legalitatea clauzelor raportat la aceste documente emise chiar de bancă.

Nici la termenul din 19.11.2012 și nici în recursul formulat, banca nu menționează nicio imposibilitate obiectivă pentru care nu a putut depune înscrisurile în cei 2 ani, în care dosarul s-a aflat în primă instanță, neputând justifica, astfel, cererea pentru acordarea unui nou termen. Această împrejurare duce la concluzia firească potrivit căreia nedepunerea lor în termenul procedural nu s-a datorat vreunei imposibilități, ci strategiei de tergiversare adoptate de pârâtă.

Cu privire la sentința atacată nr. 171999/7.12.2012, recurenta-pârâtă invocă mai multe probleme, în mod repetat, pe care instanța și reclamanții le sumarizează în cele ce urmează, pentru a justifica legalitatea sentinței și netemeinicia recursului formulat.

Cu privire la incidența art. 4 alin. (6) din Legea nr. 193/2000 s-a arătat că recurența susține în principal că anumite clauze, acelea privind obiectul principal al creditului, nu pot fi analizate de instanță, având în vedere art. 4 alin. 6 din Legea 193/2000, care prevede că „evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil”. Articolul este transpunerea art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE care interzice analiza caracterului abuziv al clauzelor referitoare la descrierea obiectului principal al contractului și la raportul dintre prețul contractului și calitatea bunurilor sau a serviciilor furnizate (dar, aspect deloc neglijabil, interdicția nu este instituită decât pentru ipoteza în care aceste clauze sunt exprimate „în mod clar și inteligibil”).

Or, așa cum s-a arătat și în cererea de chemare în judecată, modul cum sunt redactate clauzele contractuale atacate nu asigură informarea completă și corectă a consumatorilor despre obligațiile asumate, limbajul folosit de bancă nefiind clar, fără echivoc. Consumatorul mediu față de care trebuie să se aprecieze temeinicia cererii de chemare în judecată este unul care are obligația de a-și forma un bagaj minim de cunoștințe cu privire la contractul pe care îl semnează.

Nu intră sub incidența prezumției de caracter abuziv clauzele referitoare la definirea obiectului principal al contractului și cele referitoare la calitatea de a satisface cerințele de preț sau calitate, cu condiția ca aceste clauze să fie exprimate într-un limbaj clar și ușor inteligibil pentru „un om cu un nivel de cunoștințe mediu (bunul simț comun).

Dacă aceste clauze nu sunt clar exprimate, atunci prezumția redevine aplicabilă. În orice caz, contractul de credit bancar este o variantă de împrumut; el nu are preț (pentru că banii nu sunt marfă) și nici tarif (pentru că împrumutul nu este un serviciu prestat clientului) și, în consecință, nu se poate susține excluderea acestuia de la aplicabilitatea art. 4. Textul nu se referă la preț, ci la calitatea de a satisface cerințele de preț sau calitate.

Includerea comisionului de risc în costul total al creditului nu îl exclude ab initio de la verificarea caracterului său abuziv. Alin. 6 al art. 4 din Legea 193/2000, prevede o cu totul altă ipoteză decât cea înțeleasă de bancă, respectiv: evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu obiectul principal al contractului și nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte.

Cu privire la acest text de lege, s-a menționat că DAE sau costul total al creditului nu reprezintă element al obiectului principal al contractului. Convențiile de credit nu sunt contracte de împrumut, ci sunt contracte complexe. În timp ce contractul de împrumut este un contract real, unilateral (creează obligații doar pentru împrumutat), contractul de credit este mult mai complex, pe lângă împrumut (care rămâne obiectul principal), acesta cuprinde multe alte obligații reciproce ale părților, așadar este un cumul de raporturi juridice.

Odată cu acordarea împrumutului, banca pretinde că prestează și alte servicii suplimentare, conexe, pentru care percepe comisioane. Costul total al creditului reprezintă calculul prețurilor tuturor serviciilor de care se presupune că dispune consumatorul. DAE reprezintă exprimarea acestui cost în procent anual.

Conform art. 2 lit. h) din Legea 190/1999, costul total al creditului pentru consumator reprezintă toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către creditor, cu excepția taxelor notariale; costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special primele de asigurare, sunt incluse, de asemenea, în cazul în care obținerea creditului sau obținerea acestuia potrivit clauzelor și condițiilor prezentate este condiționată de încheierea unui contract de servicii.

Calculul costului total al creditului nu implică doar evidența prețului obiectului principal al contractului (adică al împrumutului), ci și a costurilor accesorii (chiar datorate

altor entități decât împrumutătorul), așadar includerea unui comision în acest calcul nu face din acesta obiectul principal al contractului, în sensul art. 4 alin. 6 din Legea 193/2000. DAE în niciun caz nu este prețul creditului, atâta vreme cât acesta nu este plătit în totalitate către bancă, ci reprezintă toate costurile în legătura cu creditul, indiferent cine este creditorul lor.

Prețul împrumutului propriu-zis, este dobânda. Doar aceste două elemente (acordarea împrumutului și restituirea lui cu dobândă) pot fi considerate că fac parte din obiectul principal al contractului. Restul prestațiilor băncii, chiar dacă sunt și ele remunerate separat sunt accesorii, nu fac parte din obiectul principal al contractului.

Comisionul de risc este perceput fără ca împrumutatul să beneficieze de vreo contraprestatie. Prin urmare nici teza a doua a art. 4 alin. 6 din Legea 193/2000 nu împiedică instanța să verifice caracterul abuziv al acestuia, care vorbește despre cerințe de calitate și de preț versus servicii oferite în schimb.

Consumatorul nu primește niciun serviciu în schimbul achitării comisionului de risc, așadar nu se încadrează în ipoteza legală, instanța nefiind chemată să aprecieze dacă ceea ce i se prestează clientului corespunde, din punct de vedere calitativ, prețului plătit.

Includerea acestui cost (comisionul de risc) în DAE este ilegală, întrucât acesta nu poate fi un cost al creditului, conform normelor BNR (Norma 17/2003) care obligă banca să administreze riscul în sensul diminuării lui prin organizarea adecvată a activității bancare. Perceperea unui cost cu acest scop echivalează cu ignorarea regulilor de practică bancară prudentă și diligentă. Norma arătată privește organizarea și controlul intern al instituțiilor de credit și administrarea riscurilor semnificative.

Astfel, instanța este în măsură să aprecieze caracterul abuziv al clauzei privind comisionul de risc, pentru că art. 4 alin. 6 nu este aplicabil. Pentru susținerea acestor argumente, intimații au anexat jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la aplicabilitatea acestui text de lege.

Cu privire la aplicabilitatea art. 969 Cod civil în materia protecției consumatorilor s-a arătat că principiul autonomiei de voință (art. 969 Cod civil) trebuie aplicat în mod diferit. Ideea că încheierea și conținutul contractului este rezultatul voinței părților este descontrazisă de realitățile sociale. Legislația consumatorilor își propune să protejeze tocmai persoana care a semnat un contract (și-a exprimat voința în sensul încheierii acestuia), ceea ce presupune că semnătura acestuia pe un contract preformulat nu se poate interpreta în sensul renunțării sale, exprese sau implicite, la drepturile consacrate prin lege.

Posibilitatea constatării caracterului abuziv al unor clauze este, așadar, o excepție a principiului libertății contractuale, asumarea lor de consumator prin semnarea contractului nu atrage legalitatea clauzelor (în temeiul principiului *pacta sunt servanda*).

Așa cum a subliniat literatura juridică franceză relativ recentă, „cei presați de nevoi sunt obligați să vrea, ceea ce cei care sunt mai puternici sunt liberi să le-o impună. Secolul al XIX-lea - pentru a nu urca mai sus în istorie - a arătat la ce stadiu de mizerie și de exploatare poate conduce libertatea”.

Potrivit jurisprudenței constante a CJUE, sistemul de protecție pus în aplicare prin Directiva 93/13 se bazează pe ideea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau un furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora. Având în vedere o asemenea situație de inferioritate, articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede că clauzele abuzive nu creează obligații pentru consumator. Astfel cum rezultă din jurisprudență, este vorba despre o dispoziție imperativă care urmărește să substituie echilibrul formal pe care îl instituie contractul între drepturile și obligațiile cocontractanților un echilibru real, de natură să restabilească egalitatea dintre aceste părți. Pentru a asigura protecția urmărită de Directiva 93/13, Curtea a subliniat de asemenea, în mai multe ocazii, că

situația de inegalitate care există între consumator și vânzător sau furnizor nu poate fi compensată decât printr-o intervenție pozitivă, exterioară părților la contract.

În lumina acestor principii, Curtea a hotărât că instanța națională este obligată să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale. Posibilitatea instanței de a examina din oficiu caracterul abuziv al unei clauze reprezintă un mijloc adecvat atât pentru a atinge rezultatul prevăzut la articolul 6 din Directiva 93/13, și anume faptul că respectivele clauze abuzive să nu creeze obligații pentru un consumator individual, cât și pentru a contribui la realizarea obiectivului prevăzut la articolul 7 din această directivă, din moment ce o astfel de examinare poate avea un efect disuasiv care contribuie la încetarea folosirii clauzelor abuzive în contractele încheiate de un profesionist cu consumatorii.

Intimații au mai arătat că recurenta-pârâtă susține faptul ca este relevantă în cauză pregătirea reclamanților, precum și utilizarea sumelor provenite din credite. Prin aceasta, banca încearcă să-i excepteze de la protecția oferita de legislația specifică din materia protecției consumatorilor.

Consideră intimații că probele respective nu numai că nu sunt relevante, deoarece contrazic documentele pe care banca le-a încheiat cu reclamanții, dar poziția băncii este una neprofesionistă, invocându-și propria culpa în activitatea bancara de creditare, care impune anumite reguli și restricții instituțiilor de credit cu privire la monitorizarea destinației creditelor.

Astfel, pornind de la definițiile din Codul consumului și din Legea 193/2000, potrivit căroră este consumator „orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituite în asociații, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție, artisanale ori liberale”, concluzionând incontestabil că această calitate de consumator nu este legată sau influențată în vreun fel de pregătirea/cunoștințele împrumutatului (fiind incluse în această definiție, în mod expres, persoanele care desfășoară activități comerciale sau liberale de orice specialitate); calitatea de consumator într-un raport juridic este dată exclusiv de scopul în care acționează persoana respectivă la semnarea contractului.

Or, la momentul încheierii convențiilor de credit, reclamanții au fost tratați ca și consumatori, de către bancă, întrucât li s-au pus la dispoziție produse de creditare specifice, arătându-se în cuprinsul acestora (la condițiile speciale) destinația creditului, achiziție de imobile sau cheltuieli personale. Am putea în plus, în baza dispozițiilor legale din susținerile băncii, că banca a oferit (în perioada de boom economic, 2007-2008) astfel de produse de creditare, fără nicio distincție, chiar dacă persoanele care solicitau credite nu acționau în calitatea lor de consumatori, însă aceasta este o problemă de reglementare internă a procedurilor băncii, de corectitudine în raport cu ceilalți concurenți ai săi și cu autoritatea de supraveghere.

Pe de altă parte, utilizarea sumelor provenite de credit este urmărită de bancă și ulterior semnării contractului, potrivit dispozițiilor contractuale și conform normelor Băncii Naționale a României. Prin încercarea de a susține, la ani de zile de la acordarea și utilizarea creditelor, că sumele acordate în perioada 2007-2008 au fost utilizate în alte scopuri de către proprii împrumutați, poate fi calificată drept o nouă recunoaștere a băncii că nu și-a îndeplinit obligația prudentială de monitorizare. Nu s-a asigurat la momentul respectiv că respectivele credite sunt folosite conform scopului în care au fost contractate, ceea ce reprezintă, din nou, invocarea propriei culpe. În plus, din niciun document depus nu rezultă că susținerile băncii ar fi reale, ci simple suspiciuni menite să inducă în eroare instanța și să complice exagerat de mult sarcina instanței, prin verificarea de aspecte fără legătură cu obiectul cauzei și care pun banca într-o postură extrem de delicată.

Din perspectiva cauzei deduse judecătii, preocuparea băncii ar trebui să fie nu în sensul discreditării propriilor clienți (inducerea ideii că au folosit fraudulos banii), ci în sensul

demonstrării modului corect și transparent în care a procedat la promovarea produselor de creditare și la încheierea contractelor, în perioada 2007-2008.

Dacă un întreg portofoliu de clienți ai Volksbank, beneficiari de credite destinate consumatorilor nu au fost nici consumatori (dar au beneficiat, cu acordul Volksbank, de produsele destinate acestei categorii de clienți), și nici nu au folosit banii în interes personal, înseamnă că banca are o reală problemă în derularea și monitorizarea activității de creditare fapt ce ar trebui sesizat autorității de supraveghere și control.

Potrivit art. 6 din Legea nr. 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor persoane fizice, „înainte de încheierea contractului, creditorul are următoarele obligații: a) să ofere gratuit consumatorului, pe hârtie sau pe alt suport durabil, un grafic de rambursare și un exemplar al proiectului contractului de credit, în momentul solicitării de către consumator a unei oferte de credit; b) să prezinte consumatorului informațiile complete, corecte și precise privind contractul de credit avut în vedere”.

Potrivit art. 8 din Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare (creditul acordat pentru achiziția de imobile sau care refinanțează un astfel de credit), prevede „înainte de semnarea contractului de credit ipotecar pentru investiții imobiliare, instituția autorizată va pune la dispoziție împrumutatului o ofertă scrisă, care va cuprinde toate condițiile contractului și termenul de valabilitate a acesteia, care nu va fi mai mic de 10 zile de la momentul primirii ofertei de către potențialul debitor”.

Aceleași dispoziții le regăsim în Directiva 2008/48 atât de citată de recurenta-pârâtă, precum și în legislația internă a protecției consumatorilor care impun ca profesionistul să se asigure că acordă consumatorului atât informații corecte și complete, cât și suficient timp de reflecție pentru ca decizia acestuia să fie una fundamentată.

Așadar, indiferent de destinația sau tipul de credit (ipotecar sau de nevoi personale), banca avea reglementări exprese cu privire la modul cum trebuia să facă informarea clienților. Din documentele depuse de bancă nu rezultă că o astfel de informare a fost făcută în condițiile legii. Din perspectiva textelor de lege precitate, rezultă că nicio altă probă decât înscrisurile nu poate fi administrată pentru a demonstra transparența și informarea completă a consumatorilor anterior semnării contractelor.

Banca susține că și-a îndeplinit obligația de informare completă și corectă fără a comunica în scris nimic consumatorilor, promovând creditele sale trunchiat în materialele de marketing și publicitate, spunându-le clienților prin intermediul cererii de credit standard numai anumite costuri ale creditului (fără să menționează comisionul de risc, cel mai consistent dintre toate) și impunând condiții standard de creditare în mod expres; banca consideră, în mod neîntemeiat, că și-a îndeplinit obligația de informare doar prin menționarea în contract a costurilor într-un mod evaziv și prin emiterea graficelor de rambursare ulterior semnării convențiilor de credit.

Cu privire la ajustarea dobânzii, reclamanții nu au contestat dreptul băncii de a stabili o dobânda variabilă, ci modalitatea în care banca a lăsat să se înțeleagă faptul că dobânda este fixă (când piața financiară a evoluat în favoarea consumatorilor, respectiv când indicii publici Euribor/Libor/Robor au scăzut, conform graficului anexat cererii de chemare în judecată). Este evident caracterul imprevizibil al datei ajustării dobânzii, așa cum este această definiție în contract și aceasta este solicitarea reclamanților, respectiv variația sa nu depinde de interpretarea băncii și nici de voința sa exclusivă.

Cu privire la comisionul de risc, acesta este exprimat printr-un procent de 0,22% (de cele mai multe ori), din soldul creditului, plătit lunar. Procentul nu este raportat la vreo unitate de timp. Se menționează doar modalitatea de plată (plătit lunar) fără să se precizeze dacă procentul de 0,22% este pe an, pe toată durata creditului său pe lună.

Făcând o paralelă cu modul de definire și de calcul al dobânzii, aceasta se precizează că este 4,25% pe an, iar la secțiunea Rambursarea creditului (din condițiile speciale), se menționează că este plătită lunar.

Așadar, dobânda este plătită tot lunar, ca și comisionul de risc, doar că procentul de dobânda se calculează anual (fapt precizat în contract), în timp ce în cazul comisionului, această perioadă la care se calculează comisionul nu este precizată. Or perioada de timp la care se aplică procentul respectiv este un element esențial, fără de care este imposibilă determinarea cuantumului comisionului.

În concluzie, modul în care este exprimată clauza contractuală nu este nici pe departe clară și inteligibilă. Toate acestea au fost coroborate cu faptul că anterior semnării contractului consumatorilor nu li s-au comunicat condițiile de creditare, iar o citire rapidă a contractului la semnarea lui, nu era suficientă pentru ca aceștia să realizeze importanța costului exprimat prin acest procent nesemnificativ de 0,22%.

La analiza caracterului abuziv al clauzelor și la aprecierea comportamentului băncii, instanța trebuie să se raporteze la momentul semnării invențiilor de credit, respectiv perioada 2007-2008. Clauzele analizate nu trebuie privite prin prisma informațiilor pe care le aveau în acest moment, ci trebuie să se transpună în perioada relevantă și să se analizeze raportat la situația consumatorului de atunci. Se menționează în recurs faptul că prezența DAE în contract ar acoperi orice hibă care ar exista în limbajul prin care este exprimat comisionul de risc. Însă, banca omite aspectul că DAE a apărut ca informație direct în contract, la momentul semnării, consumatorul nu a avut anterior cunoștința despre acest cost total. Existența DAE în convenția de credit nu acoperă ascunderea acestui cost important (comisionul de risc) sub un procent aparent mic, fără vreo unitate de timp la care se calculează. De altfel, așa cum s-a arătat și în fața primei instanțe (și s-a precizat anterior), DAE nu reprezintă prețul creditului (așa cum susține banca), este un calcul cu titlu informativ ce cumulează costurile în legătură cu creditul. Conform art. 3 g) și art. 19 din Directiva 2008/48, costul total al creditului se calculează ținând cont de toate costurile cunoscute de către creditor, așadar nu cele încasate de creditor în temeiul contractului (or prețul unui contract este ceea ce creditorul primește în schimbul prestației sale). Este vorba de orice costuri ocazionate de contractarea creditului, inclusiv servicii auxiliare, asigurări sau costuri cu înscrierea garanțiilor ori alte cheltuieli pe care consumatorul trebuie să le facă, indiferent de creditorul sumelor respective. Costul total al creditului nu reprezintă, deci, prețul creditului (pentru că, așa cum este definit DAE, nu este încasat în totalitate de bancă, în temeiul contractului de credit), așa cum în mod eronat susține recurenta-pârâta, legătura dintre DAE, preț și obiectul principal al contractului este una forțată și neîntemeiată.

Consumatorul din 2007-2008 avea încredere totală în instituțiile de credit, avea nevoie de un trai mai bun și era încurajat în mod agresiv să se împrumute. Lupta pentru piața dintre bănci, în această perioadă de boom economic, a dus la găsirea de soluții din cele mai ingenioase de prezentare a creditelor.

Transparența totală și informarea completă a consumatorilor veneau în contradicție cu politicile de marketing, promovare și vânzare a produselor de creditare.

Spre deosebire de consumatorul de atunci, cel de astăzi este mai informat, mai suspicios, mai puțin încrezător în instituțiile de credit și știe că se poate plânde și cum se poate plânde de abuzuri.

Mai mult, banca nu face analiza acestui dosar dacă din punct de vedere economic banca are justificări pentru modificarea dobânzii, respectiv perceperea comisionului. Obiectul cauzei îl constituie analiza comportamentului băncii față de consumatorii de atunci, la nivelul informațiilor și cunoștințelor de atunci și față de legislația aplicabilă de atunci.

Dacă legea prevedea un anumit mod în care trebuia realizată informarea consumatorilor, iar banca susține că informarea a făcut-o prin contract, este evident că se pune întrebarea cu privire la onestitatea și transparența cu care a acționat banca la momentul încheierii contractelor în perioada 2007-2008. Intimații au arătat că se poate observa modul în care consumatorii erau informați sau mai degrabă influențați să aleagă un produs de creditare sau altul, prezentate fiecare în cele mai atrăgătoare maniere. De aceea, posibilitatea consumatorilor de a alege dintre mai multe produse de creditare aflate pe piață nu este un argument valabil în apărarea băncii, întrucât atâta vreme cât aceasta a atras consumatorii cu un produs prezentat într-o manieră înșelătoare, se poate înțelege alegerea acestora și nu li se poate imputa.

Așa cum s-a arătat, la aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu trebuie să aibă în vedere rațiunea economică sau de oportunitate pentru care banca percepe acest cost, ori explicațiile pe zeci de pagini cu privire la cât de complicată este activitatea bancară. În prezentul dosar s-a analizat, raportat la perioada 2007-2008 dacă a fost onest comportamentul băncii față de clienții săi, dacă produsele sale de creditare au fost transparente și dacă clienții au luat decizia de a se împrumuta în cunoștință de cauză și cu o reală posibilitate (raportată atât la informațiile disponibile, cât și la perioada de reflecție) de a aprecia impactul contractării creditului și de a negocia. Degeaba justifică banca acum rațiunea percepției comisionului de risc dacă la momentul contractării creditului acesta a fost prezentat într-o manieră înșelătoare, pentru a atrage cât mai mulți clienți și pentru a câștiga piața. Care poate fi rațiunea pentru care procentul comisionului nu este exprimat pe an, cum este uzual pentru costurile care se întind pe toată durata creditului. Din 0,22%, acesta ar fi devenit 2,64%, iar consumatorii poate ar fi avut o imagine mai aproape de adevăr în ceea ce privește importanța acestui cost. Mai mult, care poate fi explicația (alta decât dorința de a atrage clienți) pentru faptul că procentul de 0,22 nu este precizat pe lună, ci este doar plătit lunar. Singurul răspuns posibil este acela că banca a încercat să atragă clienți prin prezentarea de costuri aparent ne semnificative. Consumatorii știau care va fi rata creditului, fără a avea cunoștință despre ce intră în această rată și cât de important este comisionul de risc (acesta este în multe cazuri mai mult de 50% din dobânda). Ceea ce susțin intimații este că prezentarea comisionului de risc s-a făcut într-o manieră în care să îl facă să pară ne semnificativ, orice consumator căruia i se pune contractul în față pentru semnare, nu putea să realizeze cuantumul acestui comision. Aprecierea comportamentului băncii și al consumatorilor trebuie raportat la perioada 2007-2008, când încrederea în bancă era maximă, iar consumatorii nu căutau hibe în contractele de credit. Chiar dacă în ultimii ani a avut loc o trezire a consumatorilor, care încep să își cunoască drepturile, în perioada respectivă, aceștia erau încă profani în această privință. Este o realitate ce trebuie avută în vedere de instanță, deoarece clauza care acum poate avea un înțeles, după ani de zile de dezbateri în jurul ei, în 2007 a trecut total neobservată.

Un alt aspect se referă la faptul că în mod insistent și repetat, comisionul de risc este prezentat ca parte a prețului contractului (din dorința de a fi exceptat de la verificarea caracterului abuziv). Însă, această susținere este una deosebit de periculoasă, pentru că elementul risc trebuie legat, în activitatea bancară, de clienți, nu de propriile produse bancare. Normele BNR invocate de intimații și de bancă în primă instanță (Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 3/2007) impun băncii să facă clasificarea clienților pe categorii de risc și să îi trateze separat din perspectiva gradului de îndatorare, a garanțiilor etc. Riscul nu trebuie legat de produsul de creditare, cum susțin vehement apărătorii Volksbank că ar fi făcut această bancă, ci trebuie raportat la tipurile de clienți; asta presupune desfășurarea activității bancare într-o manieră prudentă și sănătoasă. Banca însă recunoaște că vinde produse riscante, prin includerea comisionului de risc în prețul creditului, ceea ce este de neacceptat.

Comisionul de risc nu este impus de legislație, așa cum susține recurenta, întrucât reglementările BNR (Regulamentul 3/2007 și Norma 17/2003) citate sunt menite să oblige băncile să ia măsuri eficiente pentru diminuarea și administrarea eficientă a riscurilor, să avertizeze clienții despre propriile riscuri când contractează un credit; aceste reguli prudentiale nicidecum nu permit băncii să comisioneze acest risc clienților. Regulamentele din 2009 și 2012 nu sunt aplicabile, deci nici nu puteau fi analizate de instanță și această împrejurare nu poate constitui motiv de recurs.

Dezechilibrul contractual contrar bunei-credințe rezidă din toate aceste argumente deja prezentate și din împrejurările contemporane semnării convențiilor; banca nu a răspuns la acuzațiile că a indus în eroare consumatorii prin prezentarea neclară a unuia din costurile importante ale contractului (astfel încât să inducă ideea unui cost nesemnificativ, pentru a face creditul mai atractiv), că nu a comunicat în timp util informații complete cu privire la condițiile creditării, astfel încât consumatorii să le poată analiza. Susținerile recurentei sunt în principal în sensul că clauzele trebuie exceptate de la analiza caracterului abuziv și că economic, comisionul și variația dobânzii sunt pe deplin justificate. Or, acestea din urmă nu fac obiectul analizei în prezentul dosar, ci obiectul analizei îl reprezintă modul cum banca a acționat față de clienți în perioada la care ne raportăm (în privința informării conform legii și a onestității față de proprii clienți) și care a fost efectul inducerii lor în eroare.

Intimații consideră că toate condițiile constatării caracterului abuziv al clauzelor sunt îndeplinite, așa cum au argumentat în cuprinsul cererii de chemare în judecată, în concluziile scrise, precum și în prezenta întâmpinare.

Prioritar, tribunalul precizează că în examinarea cauzei dedusă judecății vor fi avute în vedere ca semnificație, următoarele concepte în accepțiunea asociată fiecăruia dintre acestea.

Noțiunea de consumator

Potrivit art. 2 lit. b din Directiva nr. 93/13/CEE noțiunea de consumator include orice persoană fizică determinată care, prin încheierea contractelor de consum, acționează în scopuri care se află în afara activității sale profesionale.

Această noțiune a fost preluată în această formă de legiuitorul român după modificarea Legii 193/2000 prin Legea 65/2002, dată până la care fusese reținută ca și consumator și persoana juridică ce achiziționează, utilizează sau consumă de la comerciant și produse obținute pe baza unui contract sau care beneficiază de serviciile acestora. Ulterior modificării, a fost preluată definiția dată de art. 2 lit. b din Directiva 93/13/CEE. Cu toate acestea, în temeiul art. 7 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE, pentru a preveni utilizarea clauzelor abuzive, legea română de transpunere precizează că prin consumator se înțelege și un grup de persoane fizice constituite în asociații, care în temeiul unui contract care intră sub incidența legii, acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție, artisanale ori liberale. Legea este destinată ocrotirii individului sau grupului care nu acționează în scopul obținerii unui profit.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauza *Shearson Lehmann Hutton Inc. v. TVB Treuhandgesellschaft für Vermögensverwaltung und Beteiligungen mbH* (C-89/91) a statuat că „prevederile de protecție care se aplică consumatorilor au rezultat din preocuparea de a-i proteja pe aceștia ca parte considerată mai vulnerabilă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată în materie juridică decât cealaltă parte contractuală. Aplicarea acestor prevederi nu trebuie extinsă în cazul persoanelor a căror protecție nu este justificată. Rezultă că reclamantul care acționează în calitate profesională și care nu este prin urmare un consumator, nu se bucură de beneficiile regulilor de competență specială”.

În cauzele *Cape Snc* și *Idealservice SRL* (Cauza C-541/99) și *Idealservice MN RE Sas* și *OMAI SRL* (C-542/99), Curtea de Justiție a stabilit că „art. 2 lit. b al Directivei definește consumatorul drept orice persoană fizică ce îndeplinește condițiile menționate de către respectiva prevedere, în vreme ce, deținind termenul de „furnizor” sau „comerciant”, art. 2 lit. c al Directivei face referire atât la persoane fizice, cât și juridice. Astfel, rezultă în mod clar din formularea art. 2 al Directivei că o persoană, având altă calitate decât cea de persoană fizică, care încheie un contract cu un comerciant sau furnizor nu poate fi considerată drept consumator în sensul prevederii respective”.

În plan național, Curtea Constituțională a României s-a pronunțat prin Decizia nr. 1157/11 decembrie 2007 publicată în Monitorul Oficial nr. 5 din 04.01.2008 în sensul respingerii excepției de neconstituționalitate ca fiind inadmisibilă, pretinsa neconstituționalitate fiind dedusă dintr-o omisiune de reglementare (absența includerii persoanei juridice atunci când aceasta este parte la încheierea unor contracte comerciale ce pot intra în sfera actului normativ criticat) pe care Curtea Constituțională nu o poate complini, întrucât potrivit art. 61 din Constituție, modificarea sau completarea normelor juridice reprezintă atribuții exclusive ale Parlamentului, ca unică autoritate legiuitoare a țării.

Noțiunea de comerciant

Art. 2 alin. 2 din Legea 193/2000 definește comerciantul ca fiind „orice persoană fizică sau juridică autorizată, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale, precum și orice persoană care acționează în același scop în numele sau pe seama acesteia.” Din analiza comparativă a textului anterior menționat cu textul art. 2 lit. c din Directivă, se poate observa absența mențiunii referitoare la activitatea profesională a comerciantului atât în sfera serviciilor publice, cât și private, aspect care se va acoperi prin interpretarea reglementării naționale în acord cu reglementarea comunitară.

Noțiunea de clauză abuzivă

Noțiunea de clauză abuzivă este definită în art. 3 din Directiva 93/13/CEE. Prin clauză abuzivă se înțelege orice clauză contractuală care nu s-a negociat individual și, în contradicție cu exigența de bună-credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului.

Potrivit prevederilor art. 4 alin.1 din Legea nr. 193/2000, sunt abuzive acele clauze care nu au fost negociate direct cu consumatorul și care prin ele însele sau împreună cu alte prevederi din contract creează în detrimentul consumatorului și contrar cerinței bunei-credințe un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Se disting trei condiții pe care trebuie să le îndeplinească o clauză pentru a fi abuzivă: 1) să nu fie negociată individual; 2) să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului; 3) caracterul contrar bunei-credințe, respectiv caracterul neloial al comportamentului cocontractantului.

În conformitate cu art. 4 alin. 2 din Legea nr. 193/2000 o clauză nu a fost negociată individual, atunci când a fost inserată în contract fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei, cum este cazul contractelor standard preformulate sau condițiile generale practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv.

În Directiva 93/13/CEE se precizează că, și în ipoteza în care o parte din clauzele din contract au fost negociate individual la momentul încheierii contractului, nu este exclusă de principiu posibilitatea ca în acel contract să existe clauze abuzive. Aceasta se explică prin

faptul că, în general, părțile negociază cu privire la clauzele determinante pentru ele, cum sunt cele referitoare la obiectul contractului, spre exemplu.

În aceste contracte de adeziune este prezumată lipsa negocierii prealabile, iar în situația în care comerciantul susține că o anumită clauză a făcut obiectul unei negocieri la momentul încheierii contractului, sarcina probei aparține acestuia.

În cauzele C-240/98 până la C-244/98, în litigiile vizând *Océano Grupo Editorial SA* și *Rocío Murciano Quintero*, precum și pe *Salvat Editores SA* cu *José M Sánchez Alcón Prades*, *José Luis Copano Badillo*, *Mohammed Berroane*, *Emilio Viñas Feliú*, Curtea de Justiție a statuat că judecătorului național îi este permis să aprecieze din oficiu asupra caracterului abuziv al unei clauze a contractului care îi este supus atenției atunci când examinează admisibilitatea unei cereri introduse în fața jurisdicțiilor naționale.

Crearea unui dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului – presupune că unul dintre cocontractanți dobândește un avantaj nejustificat față de situația celeilalte părți. Dacă unei părți îi incumbă numai obligații, fără a beneficia în schimb și de drepturi se rupe echilibrul care trebuie să caracterizeze raporturile juridice, părțile nemaiaflându-se pe poziții de egalitate, ci de subordonare, ceea ce este profund inechitabil, cu atât mai mult dacă o parte este persoană fizică, iar cealaltă parte este persoană juridică. Comerciantul este dator să ofere o explicație rezonabilă, în concordanță cu prevederile contractuale, pentru a justifica respectiva clauză.

Principiul bunei-credințe desemnează respectul reciproc al părților contractante, adoptarea unui comportament onest și rezonabil care să aibă în vedere interesele legitime ale consumatorului, fundamentând chiar o abordare obiectivă a dezechilibrului contractual, ce poate fi apreciat ca rezultat al unui dezechilibru în puterea de negociere a părților.

Art. 4 alin. 6 din Legea nr.193/2000 prevede că, evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil.

Art. 4 alin 2 din Directiva 93/13/CEE are următorul conținut: „aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici caracterul adecvat al prețului sau remunerației, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.”

Prin interzicerea clauzelor abuzive s-a urmărit protejarea consumatorului, chiar dacă s-ar putea argumenta că astfel se aduce o limitare principiului clasic al autonomiei de voință. Eliminarea dezechilibrelor semnificative dintre drepturile și obligațiile părților presupune de fapt întoarcerea la buna-credință contractuală.

Noțiunea de „cost total al creditului” are o accepțiune mai largă decât aceea a *prețului*, dobânda, comisioanele și celelalte cheltuieli, fiind parte din costul total, respectiv o componentă a acestuia.

În același sens, Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008, privind contractele de credit pentru consumatori (prin care s-a abrogat Directiva 87/102/CEE), la art. 3 lit. g definește „costul total al creditului” ca fiind format din „toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri ce trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu creditul și care sunt cunoscute de către creditor”. Această directivă a fost transpusă în legislația națională prin OUG nr. 50/2010, act normativ ce nu se aplică contractelor în curs de derulare la data adoptării sale, conform art. 95 din ordonanță, situație în care, în condițiile art. 148 din Constituție dobândește aplicabilitate directiva.

Totodată, urmează a fi avute în vedere și statuările Curții de Justiție în cauzele C-240/98 până la C-244/98, în litigiile vizând *Océano Grupo Editorial SA și Rocío Murciano Quintero, precum și pe Salvat Editores SA cu José M Sánchez Alcón Prades, José Luis Copano Badillo, Mohammed Berroane, Emilio Viñas Feliú*, precum și în cauza *Marleasing SA și La Comercial Internacional de Alimentación SA* (C-106/89) potrivit căreia jurisdicția națională este ținută, atunci când aplică dispozițiile de drept național anterioare sau ulterioare directivei, să asigure interpretarea, pe cât este posibil, în lumina textului și finalității directivei.

ANALIZA MOTIVELOR DE RECURS

1) Prima instanță a încălcat formele de procedură prevăzute sub sancțiunea nulității de art. 105 alin. 2 Cod procedură civilă, motiv de recurs prevăzut de art. 304 punctul 5 Cod procedură civilă

Motivul de recurs vizează neregularitățile de ordin procedural sancționate cu nulitatea de art. 105 alin. 2 Cod procedură civilă potrivit căruia: „actele îndeplinite cu neobservarea formelor legale sau de un funcționar necompetent se vor declara nule numai dacă prin aceasta s-a pricinuit părții o vătămare ce nu se poate înlătura decât prin anularea lor. În cazul nulității lor prevăzute anume de lege, vătămarea se presupune până la dovada contrarie”.

Nulitatea este sancțiunea ce lipsește în tot sau în parte actul de procedură de efectele contrare formelor procedurale instituite pentru îndeplinirea sa valabilă.

Nulitatea vizează numai actele de procedură afectate de un viciu constitutiv, dar care își păstrează validitatea câtă vreme nu sunt declarate nule prin hotărâre judecătorească.

Sancțiune gravă, nulitatea procedurală constituie un ultim remediu ce intervine numai când este imposibilă îndreptarea neregularității actului de procedură. În celelalte cazuri, judecătorul poate dispune îndreptarea neregularităților săvârșite cu privire la actele de procedură fie prin remedierea lor, fie prin refacerea lor, spre a le salva pe cele care își pot atinge scopul, chiar dacă inițial nu au respectat formele procedurale.

În contextul nulității actelor de procedură, „forma legală” constituie mijlocul tehnic ce contribuie la îndeplinirea exigențelor unui proces echitabil.

Indiferent că este gravă sau mai puțin gravă, neregularitatea procedurală va atrage nulitatea numai dacă „s-a pricinuit părții o vătămare”, iar această vătămare nu poate fi înlăturată decât prin anularea actului viciat.

Vătămarea reprezintă prejudiciul cauzat părții prin încălcarea dreptului la apărare, precum și a normelor legale privind desfășurarea procesului civil.

Vătămarea procesuală nu este un fapt al cauzei, ci este o situație procesuală ce derivă din modul de aplicare a normelor procesuale.

Se cuvine totuși a fi efectuată precizarea conform căreia nu se confundă vătămarea cauzată părții prin încălcarea formelor de procedură cu interesul de a invoca și obține declararea nulității actelor de procedură. Dar, pentru a invoca nulitatea, nu este suficient doar interesul, ci trebuie ca partea să fi suferit o vătămare care nu se poate înlătura decât prin anularea actului de procedură.

Atunci când se invocă nulități procedurale, revine instanței rolul de a examina dacă neregularitatea actului de procedură a vătămat partea prin atingeri aduse dreptului la apărare

ori prin perturbarea cursului judecării. Dacă actul de procedură viciat nu a cauzat vătămare părții, care se prevalează de garanțiile ce îi le conferă un proces echitabil, nu se va declara nulitatea actului.

Recurenta – pârâtă a invocat acest motiv de recurs din perspectiva soluției adoptate de instanța de fond care, la primul termen de judecată – 19 noiembrie 2012 – a respins toate probele solicitate în apărare: înscrisuri, interogatoriu și martori, astfel încât consideră recurenta că i-a fost înfrânt în mod grav dreptul la apărare, dreptul la un proces echitabil, principiul egalității armelor procesuale și obligația impusă judecătorului de a stăruii în aflarea adevărului.

Referitor la proba cu înscrisuri, recurenta –pârâtă a arătat că a solicitat instanței permisiunea de a depune dosarele de credit ale intimatilor în scopul de a demonstra caracterul transparent al încheierii contractelor de credit. Această solicitare i-a fost refuzată cu motivarea că ar fi trebuit depuse odată cu întâmpinarea, ceea ce presupune o administrare înaintea discutării admisibilității acestora.

Mai mult, prin această respingere a probei cu înscrisuri s-a realizat o rupere a egalității între părțile litigante, de natură să dezavantajeze pârâta în raport cu reclamantul.

Față de aceste susțineri ale recurente-pârâte, tribunalul arată că propunerea probelor se face în faza inițială a procesului, în cazul pârâtului, prin întâmpinare, în conformitate cu prevederile art. 115 punctul 4 Cod procedură civilă și art. 116 alin. 1 Cod procedură civilă. Astfel, în fața instanței de fond, pârâta avea datoria să atace întâmpinării înscrisurile la care face referire, respectiv dosarele de credit ale reclamantilor, precum și orice alte înscrisuri considerate relevante. Sancțiunea care intervine în cazul nerespectării acestor dispoziții este decăderea părții din dreptul de a propune probele cu care ținde să-și susțină apărările, cu excepția situației înscrisă la art. 138 alin. 1 Cod procedură civilă potrivit căruia: „Dovezile care nu au fost cerute în condițiile art. 112, 115 și 132 nu vor mai putea fi invocate în cursul instanței, afară de cazurile: 1. *abrogat*; 2. când nevoia dovezii ar reieși din dezbateri și partea nu o putea prevedea; 3. când administrarea dovezii nu pricinuiște amânarea judecării; 4. când dovada nu a fost cerută în condițiile legii, din pricina neștiinței sau lipsei de pregătire a părții, care nu a fost asistată sau reprezentată de avocat”. Din analiza textului de lege care reglementează excepția se poate observa cu ușurință că recurenta –pârâtă nu se încadrează în niciuna din situațiile indicate la punctele 2-4 ale art. 138 alin. 1 Cod procedură civilă, deoarece nevoia dovezii nu a reieșit din dezbateri, ci era cunoscută de la data formulării și depunerii întâmpinării, administrarea dovezii pricinuia amânarea judecării întrucât pârâta nu avea asupra sa înscrisurile a căror administrare o solicita, iar lipsa de apărare calificată nu formează obiectul examinării, cât timp pârâta avea societate de avocatură angajată pentru apărarea drepturilor sale.

Din actele și lucrările dosarului rezultă că cererea de chemare în judecată a fost promovată la data de 08 noiembrie 2010 la Tribunalul București, întâmpinarea a fost depusă la data de 10 octombrie 2011, cu încălcarea prevederilor art. 116 alin. 1 Cod procedură civilă, respectiv fără a avea anexate înscrisurile de care pârâta înțelegea să se folosească în apărarea sa. Până la termenul de judecată de la 19 noiembrie 2012 recurenta –pârâtă nu depusese la dosar niciun înscris în vederea susținerii apărărilor formulate, deși de la data introducerii acțiunii dosarul avusese acordate în fața publică 5 termene, interval de timp suficient pentru a fi înfățișate toate înscrisurile considerate relevante. De altfel, chiar la termenul din 19 noiembrie 2012 pârâta a depus la dosar un număr însemnat de înscrisuri, de unde rezultă că nu reprezenta un impediment insurmontabil îndeplinirea obligației ce îi revenea conform prevederilor art. 116 alin. 1 Cod procedură civilă.

Față de considerentele anterior expuse, tribunalul va constata că instanța de fond a aplicat în mod corect prevederile legale referitoare la propunerea și administrarea probei cu

înscrisuri, susținuturile recurente-pârâte privind vătămarea ce i-ar fi fost cauzată nefiind susținute de elementele concrete ale dosarului.

Tribunalul reține referitor la admisibilitatea probei cu interogatoriu că aceasta trebuie să fie legală (să nu fie oprită de legea materială sau procesuală); verosimilă (să nu tindă la dovedirea unor fapte imposibile); pertinentă (să aibă legătură cu obiectul procesului); concludentă (să poarte asupra unor împrejurări care sunt de natură să ducă la rezolvarea cauzei respective), ca fiind condiții generale de admisibilitate, iar ca fiind condiții speciale reglementate de art. 218 Cod procedură civilă, interogatoriul se încuvințează când vizează chestiuni de fapt, personale ale părții chemate la interogatoriu și sunt în legătură cu pricina. Se poate observa că în fața instanței de fond pârâta a solicitat administrarea probei cu interogatoriu pentru a dovedi faptele sale și nu faptele reclamanților, context în care în mod corect instanța de fond a constatat lipsa de utilitate a probei. Dacă pârâta ar fi intenționat să probeze faptul că a permis reclamanților negocierea clauzelor, atunci pentru aceasta ar fi avut la îndemână de asemenea, proba cu înscrisuri, din cuprinsul cărora se putea desprinde deopotrivă respectarea de către pârâtă a obligației de informare corelativ cu respectarea dreptului reclamanților de a fi informați (așa cum a statuat și Curtea de Justiție a Uniunii europene în cauza C-362/88, *GB-INNO-BM c. Confederation du commerce luxembourgeois*), astfel încât consimțământul acestora să fi fost exprimat în deplină cunoștință de cauză și în contextul acordării permisiunii de negociere în acord cu prevederile art.6 și 9 din Legea 289/2004, art. 8-9 din Legea 190/1999. Neprocedând astfel, tribunalul va reține că prima instanță a apreciat în mod judicios asupra lipsei de utilitate a probei cu interogatoriul reclamanților.

Asupra criticii aduse de recurenta-pârâtă modului de soluționare de către instanța de fond a cererii de încuvințare a probei testimoniale, tribunalul va constata că sunt de asemenea incidente dispozițiile art. 115 punctul 4 Cod procedură civilă coroborat cu art. 138 alin. 1 Cod procedură civilă anterior menționate, precum și faptul că s-a avut în vedere că martorii propuși aveau calitatea de angajați ai băncii, situație în care prezumata lipsă de obiectivitate conduce la lipsa de relevanță a probei.

În considerarea celor ce preced, tribunalul va aprecia că principiul constituțional al dreptului la apărare consacrat de art. 24 din Constituție nu a fost încălcat, prin modul procedural în care instanța de fond a soluționat cererile de probatorii formulate de către pârâtă asigurându-se respectarea dispozițiilor de drept procesual în materia probelor. Totodată, tribunalul va reține că principiul rolului activ al judecătorului se analizează din perspectiva demersurilor întreprinse de instanță pentru aflarea adevărului judiciar, fără ca aceasta să aibă îndatorirea de a se substitui părții care a beneficiat de asistență juridică de specialitate asigurată de avocat.

În raport de considerentele anterior prezentate, tribunalul va reține că motivul de recurs întemeiat pe dispozițiile art. 304 punctul 5 Cod procedură civilă este neîntemeiat.

2) Prima instanță a acordat mai mult decât s-a cerut ori ceea ce nu s-a cerut, motiv de recurs prevăzut de art. 304 punctul 6 Cod procedură civilă

Acest motiv de recurs are ca scop asigurarea respectării principiului disponibilității părților în procesul civil. Conform art. 129 alin. 6: „În toate cazurile, judecătorii hotărăsc numai asupra obiectului cererii deduse judecății”. Pe cale de consecință, instanța nu poate depăși limitele investiției sale, după cum nu poate lăsa nesoluționate capetele de cerere cu a căror judecare a fost investită. Soluționarea cauzei cu respectarea prevederilor citate trebuie să rezulte din dispozitivul hotărârii, astfel că nu poate constitui o aducere la îndeplinire a acestei obligații a instanței când a acordat mai mult decât s-a cerut (*plus petita*), ori ceea ce nu s-a cerut (*extra petita*).

Critica formulată de recurentă este încadrată în acest motiv de recurs are în vedere împrejurarea că include persoane ale căror cereri nu au fost declinate de către Tribunalul București către Judecătoria sectorului 2 București – spre exemplificare cererea numitei Costache Violeta nu a fost declinată conform încheierii date în data de 26 octombrie 2011 în dosarul 53790/3/2010 al Tribunalului București, și, cu toate acestea, apare între reclamanții din dosarul nr. 10337/3/2010.

Tribunalul reține că acest motiv de recurs este nefondat, întrucât art. 304 pct. 6 C.proc.civ. este circumscris dispozițiilor art. 129 alin. 6 C.proc.civ. conform căruia: „în toate cazurile, judecătoria hotărăsc numai asupra obiectului cererii deduse judecătii”. Rezultă că instanța are îndatorirea de a se pronunța asupra capetelor de cerere cu care a fost investită, neavând posibilitatea să acorde mai mult – plus petita, ori ceea ce nu s-a cerut – minus petita, acest motiv de recurs având ca sistem de referință obiectul cererii și nu cadrul procesual.

Mai mult această chestiune nu a fost invocată în fața instanței de fond pentru a da acesteia posibilitatea de a analiza nemulțumirea pârâtei referitoare la reclamații care au formulat cerere împotriva sa.

Potrivit art. 294 alin. (1) fraza I-a C.proc.civ., în apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot face alte cereri noi. La rândul său, art. 316 C.pr.civ. prevede că dispozițiile de procedură privind judecata în apel se aplică și în instanța de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în acest capitol.

Cauza recursului constă în nelegalitatea hotărârii ce se atacă pe aceasta cale, care trebuie să îmbrace una din formele prevăzute de art. 304 C.proc.civ. Recursul poate fi exercitat numai pentru motive ce au făcut analiza instanței anterioare.

3) Hotărârea recurată nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau cuprinde motive contradictorii sau străine de natura pricinii, motiv de recurs prevăzut de art. 304 punctul 7 Cod procedură civilă

Recurenta-pârâtă atunci când invocă acest motiv de recurs are în vedere faptul că instanța de fond, fără a motiva, a reținut ca fiind o dobândă deghizată comisionul de risc, ceea ce se constituie într-un aspect străin cauzei și în profundă contradicție prin raportare la considerentele hotărârii pentru care a respins criticile reclamanților privitoare la pretinsul caracter abuziv al DAE. Susține recurenta în continuare că într-o manieră profund contradictorie, deși recunoaște ca parte a prețului comisionul de risc, adică a DAE, aceeași instanță califică acest comision dobândă deghizată. Pe de altă parte, instanța de fond reține că DAE, adică prețul total al convenției –preț care cuprinde comisionul de risc și dobânda - este inclus și calculat în mod corect în convențiile de credit, fiind exprimat într-un procent anual și nefiind o practică comercială abuzivă, întrucât clientul a avut reprezentarea sumelor de restituit prin simpla lectură a scadențarelor în care este menționată, inclusiv suma totală la sfârșitul perioadei de creditare.

Relevă recurenta, de asemenea, că în mod nelegal, instanța de fond a adus ca argument în sprijinul considerațiilor sale art. 36 din OUG nr. 50/2010, deși prevederile acestui act normativ nu sunt aplicabile convențiilor de credit deduse judecătii.

Totodată, s-a învederat că în aceeași manieră contradictorie s-a evidențiat reaua-credință a recurantei-pârâte care ar rezida în modul voit echivoc de prezentare a comisionului de risc, pentru a nu încunoștința clientul asupra valorii reale a dobânzii. Or, recurenta-pârâtă arată că în mod contradictoriu prima instanță, pe de o parte reține că acest comision de risc este abuziv, iar pe de altă parte, a considerat că prevederile ce stabilesc DAE,

care include comisionul de risc și dobânda, sunt clare și reflectate în scadențar, cu privire la toată perioada de derulare a convențiilor de credit.

Tribunalul apreciază necesară clarificarea pentru recurenta-pârâtă a tezei conținute de dispozițiile art. 304 punctul 7 Cod procedură civilă, întrucât aceasta asociază în mod eronat atât teza referitoare la motive străine de natura pricinii, cât și teza referitoare la motive contradictorii.

La nivel teoretic, hotărârea se consideră nemotivată atunci când motivele contradictorii se distrug și se anihilează reciproc, astfel încât niciunul nu poate fi reținut că sprijină hotărârea.

Se consideră că hotărârea conține motive străine de natura pricinii în situația în care a fost pronunțată cu ignorarea obiectului și cauzei raportului juridic dedus judecării. În acest sens, doctrina de specialitate a relevat că atunci când judecătorul este chemat a statua asupra unui caz determinat, nu poate fi obligat a se pronunța asupra unor fapte ori argumente străine pricinii care, dacă ar fi examinate, nu ar fi hotărâtoare pentru dezlegarea acesteia. Revine astfel instanței sarcina de a răspunde motivului pe care se sprijină, în mod necesar, cererea sau apărarea.

Având ca punct de plecare aceste precizări de ordin teoretic, tribunalul urmează să efectueze analiza temeiniciei sentinței pronunțate prin prisma motivelor de recurs formulate.

Prioritar, tribunalul va reține în raport de explicațiile anterior arătate, că instanța de fond nu a expus considerente străine de natura pricinii, întrucât a avut în vedere atât obiectul cât și cauza raportului juridic dedus judecării. Și dimpotrivă a relevat pe larg propriile argumente în raport de cererile reclamanților și apărările pârâtei în privința naturii juridice a comisionului de risc și a caracterului abuziv al clauzei care îl reglementează. Prin urmare, teza din motivul de recurs prevăzut de art. 304 punctul 7 Cod procedură civilă referitoare la cuprinderea în considerente a unor elemente argumentative străine de natura pricinii nu este susținută, urmând a fi înlăturată.

Instanța de fond a reținut că în prețul contractului, parte a costului creditului, este inclus și comisionul de risc, numai că simpla menționare a denumirii și a quantumului, nu este de natură a satisface condiția ca respectiva clauză să fie exprimată în mod clar și inteligibil.

Se impune precizarea că noțiunea de preț și cost la modul general presupun concepte diferite - prețul este rezultatul negocierii pe piață și depinde de foarte mulți factori (caracteristicile produsului raportate la nevoile utilizatorului, puterea de cumpărare, intensitatea concurenței, metodele de vânzare, tendințele pieței etc.), aflați în continuă schimbare. El este un răspuns economic dat de mediu la acțiunile unității bancare, în cazul de față și, prin urmare, el nu se poate calcula. De aceea, a pretinde că se calculează un preț la un produs anume este o afirmație neștiințifică și nerealistă. Costul rezultă din funcționarea mai bună sau mai precară a unei întreprinderi, fiind un atribut intern care o caracterizează. El este rezultatul unui calcul ce răspunde pe anumite ipoteze și aproximări.

Prețul ca și componentă a obiectului contractului, ce constă în contravaloarea achiziționării unui bun sau prestării unui serviciu, atât în legea națională cât și în cea comunitară, este utilizat prin raportare la sintagma „raport calitate preț”, precum și la produsele și serviciile oferite în schimb.

Prin convenția părților, în Condițiile generale, la secțiunea „Definiții” - costul total al creditului este format din toate costurile pe care împrumutatul trebuie să le plătească pentru creditul acordat, inclusiv dobânda și celelalte cheltuieli, costurile fiind enumerate în Secțiunea 3 - „Costuri”, printre ele regăsindu-se și comisionul de risc.

În atare situație, este evident că noțiunea de „cost total al creditului” are o accepție mai largă decât aceea a „prețului”, comisionul de risc fiind parte din costul total, respectiv o componentă a acestuia.

Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008, privind contractele de credit pentru consumatori (prin care s-a abrogat Directiva 87/102/CEE), la art. 3 lit. g) definește „costul total al creditului” ca fiind format din „toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri ce trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu creditul și care sunt cunoscute de către creditor...”.

Această directivă a fost transpusă în legislația națională prin O.U.G. nr. 50/2010, act normativ ce nu se aplică contractelor în curs de derulare la data adoptării sale – cum este și cazul convențiilor în litigiu – conform art. 95 din ordonanță, situație în care – în condițiile art. 148 din Constituție – capătă aplicabilitate directiva. (Decizia nr.578/14.02.2013 a Secției a-II-a-Civilă a Înaltei Curții de Casație și Justiție).

Deși acest comision – denumit de risc – face parte din costul total al contractului, contrar susținerilor recurente -pârâte, clauza ce reglementează perceperea acestuia poate fi analizată pentru argumentele anterior expuse, în condițiile în care ea nu este exprimată în mod clar și inteligibil, lăsând loc la echivoc.

De aceea, trebuie pornit de la faptul că DAE = dobânda anuală efectivă reprezintă costul total al unui credit care include dobânda, taxele și comisioanele aferente. Instanța de fond nu motivează contradictoriu atunci când reține că DAE nu se constituie într-o practică abuzivă, ci reține doar că o componentă a acesteia, comisionul de risc, nu a fost prevăzut într-o manieră clară și inteligibilă.

Deși instanța de fond s-a referit la împrejurarea că acest comision reprezintă o „dobândă deghizată”, reținere aspru criticată în motivele de recurs, tribunalul subliniază că ceea ce instanța de fond a urmărit să evidențieze reprezintă de fapt natura juridică a acestui comision care ascunde în fapt o clauză similară unei clauze penale, cu diferența că suma stabilită cu acest titlu se plătește nu în momentul neexecutării contractului, ci anticipat, prin perceperea lunară, cu acest titlu, a unui procent aplicat soldului creditului, banca evaluând și încasând astfel anticipat prejudiciul cauzat acesteia prin eventuala neexecutare a contractului de către împrumutat și încasând deci fără just temei contravaloarea unui prejudiciu care nu este nici cert nici actual.

Art. 4 alin. 6 din Legea 193/2000 nu exclude *ab initio* controlului unui eventual caracter abuziv al clauzelor referitoare la obiectul principal al contractelor prin raportare la preț ca parte a obiectului contractului, în condițiile în care acea clauză care le determină este clară, neechivocă și exprimată într-un limbaj inteligibil. Un astfel de control poate fi exercitat, cu titlu de excepție, atunci când clauzele respective nu sunt exprimate în mod clar și inteligibil, ceea ce s-a constatat incident în cauza dedusă judecării.

În raport de considerentele anterior arătate, tribunalul va constata că nici acest motiv de recurs nu este fondat, urmând a fi respins ca neîntemeiat.

4) Prima instanță, interpretând greșit actul juridic dedus judecării, a schimbat natura ori în esență lămurită și vădit neîndoielnic al acestuia, motiv de recurs prevăzut de art. 304 punctul 8 Cod procedură civilă

În vederea analizării acestui motiv de recurs, tribunalul va reține că teza reglementată de dispozițiile art. 304 punctul 8 Cod procedură civilă are ca punct de plecare împrejurarea că interpretarea greșită a actului juridic dedus judecării duce la denaturare. În timp ce schimbarea naturii actului juridic este consecința calificării sale eronate.

A interpreta contractul înseamnă a-i determina sensul și cuprinsul drepturilor și obligațiilor părților contractante, iar a califica presupune a încadra operațiunea juridică (*negotium iuris*) unei anumite categorii juridice, spre a-i stabili regimul juridic aplicabil.

Interpretarea este prealabilă și necesară calificării, pe calea interpretării urmând a fi înlăturate obscuritățile actului juridic, iar apoi a se stabili regimul juridic aplicabil.

Rolul ce revine instanței de fond în interpretare este acela de a stabili dacă actul examinat este clar și precis - lămurit și vădit neîndoielnic - ori ambiguu, pentru că în funcție de concluzia interpretării, se naște dreptul instanței de fond de a interpreta actul sau, dimpotrivă, obligația de a-l aplica în formă și conținut.

Consecutiv, instanței de control judiciar îi revine rolul de a verifica dacă instanța de fond a schimbat natura actului juridic dedus judecării prin alăturarea greșită a unui act, unui fapt, unei situații juridice unor concepte, categorii juridice sau instituții preexistente.

Interpretarea greșită a actului juridic dedus judecării duce la denaturare, escamotare, răstălmăcire, mistificare, astfel încât textul art. 304 punctul 8 Cod procedură civilă asigură instanței de recurs posibilitatea de a verifica dacă dispozițiile art. 969 Cod civil: „*Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante. Ele se pot revoca prin consimțământul mutual sau din cauze autorizate de lege*”, text ce ar rămâne lipsit de efecte dacă modificarea convenției părților și/sau substituirea clauzelor clare și precise, liber consimțite de părți, ar fi la discreția judecătorului fondului.

Recurenta-pârâtă consideră că instanța de fond a interpretat greșit dispozițiile art. 4 alin. 6 din Legea 193/2000, apreciind că aceste prevederi permit controlul caracterului abuziv al elementelor prețului convenției: la fel cum greșit a apreciat și că un element de preț nu este inteligibil dacă este exprimat în cifre, ci, pentru a fi inteligibil prețul, ar trebui explicată rațiunea pentru care un comerciant solicită un anumit preț, ceea ce nu poate fi acceptat, în opinia recurente.

Deși s-a considerat în fond că acest comision este o componentă a prețului contractului, în ciuda acestui fapt și în contradicție cu dispozițiile art. 4 alin. 6 din Legea 193/2000, totuși s-a apreciat că s-ar putea trece la evaluarea clauzelor privind comisionul de risc pentru că nu ar fi clare și inteligibile, deși comisionul de risc este clar și inteligibil, fiind o cifră, un procent. S-a apreciat ca abuziv pentru că riscul nu ar fi definit. Dar, susține recurenta nicio dispoziție legală nu impune explicarea prețului.

Comisionul de risc a fost prevăzut în contract și în planul de rambursare ce face parte din contract și care este legea părților, potrivit art. 969 Cod civil, așadar încât în accepțiunea recurente prevederea perceperii comisionului de risc este clară și fără echivoc, fiind însușită de clienți.

Mai învederează recurenta că rațiunea acestui comision de risc este costul plătit băncii pentru acoperirea riscurilor asumate de către bancă prin punerea creditului la dispoziția împrumutaților, riscuri cum ar fi: riscul de țară, riscul de neplată, riscul de neexecutare a garanției, riscul de urmărire a garanției, riscul de depreciere/piere a garanției, riscul de neîncasare a valorii asigurării, riscuri de piață, riscuri politice. Ca text normativ, recurenta se raportează la prevederile art. 4 indice 4 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 3/2007 care prevăd includerea în contactele de credit a posibilității modificării în sensul majorării a sumelor datorate în cazul materializării riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii ori în cazul creșterii costului creditului provenind din comisioane și alte cheltuieli privind administrarea creditului prevăzute în contract.

Susține recurenta că acest comision de risc este expresia unei reguli prudențiale, îndobâzite admisă, și care se înscrie și în normele impuse de echitate și de obicei, în virtutea art. 970 Cod civil, în vigoare la data semnării convențiilor.

Termenii inteligibili în care este determinat comisionul de risc se regăsesc la clauza 3.5 din *Condițiile generale* și la clauza 5 litera a din *Condițiile speciale*.

Tribunalul va constata că aceste critici aduse sentinței pronunțate de prima instanță sunt nefondate, urmând a fi înlăturate pentru considerentele ce se vor arăta în continuare:

Raporturile contractuale dintre părți intră sub incidența Legii nr. 193/2000 fiind vorba de raporturi decurgând dintr-un contract comercial încheiat între un comerciant, recurenta - pârâtă, și consumatori, intimaii - reclamanți din cauză, astfel cum aceste două categorii sunt definite de art. 2 din lege.

Legea nr. 193/2000 prevede însă o serie de clauze care nu pot face obiectul controlului privind caracterul lor abuziv.

Astfel, art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000 prevede că evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil.

Legea nr. 193/2000 este legea de transpunere în dreptul național a cerințelor Directivei 93/13/CEE privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii și, în mod corespunzător, art. 4 alin. 6 din actul normativ național transpune prevederile art. 4 alin. 2 din Directivă care, de o manieră mai clară, menționează că „aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici justetea prețului sau a remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil”.

Clauza de la art. 5 lit. a din Condițiile speciale ale convențiilor de credit și 3.5 din condițiile generale au ca obiect stabilirea unui comision, așadar a unui element component al costului creditului, ceea ce, constată tribunalul, aparent, ar plasa această clauză sub incidența art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000 și, deci, această clauză nu ar putea fi supusă controlului privind caracterul abuziv.

Trebuie însă observat faptul că nici art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE, nici art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000 nu exclud automat și nediferențiat de la controlul caracterului abuziv clauzele referitoare la preț, ci fac referire la adecvarea dintre preț și serviciile sau produsele oferite în schimb (fiind necesar să existe o contraprestație corespunzătoare prețului perceput), precum și la necesitatea ca, pentru a nu putea face obiectul controlului, clauza referitoare la preț să fie exprimată în mod clar și inteligibil. Or, în prezenta cauză, clauzele referitoare la comisionul de risc sunt doar o parte a costului contractului; partea cea mai importantă a costului contractului este dată de dobânda la credit, la care se adaugă o serie de comisioane, printre care și cel de risc.

Secțiunea 3, intitulată „Costuri” din condițiile generale ale convenției de credit, la art. 3.5, definește comisionul de risc ca fiind acel comision perceput pentru punerea la dispoziție a creditului, definiție care este identică în substanță cu cea oferită de art. 3.1 cu privire la dobânda curentă. Nici o altă prevedere contractuală, fie ea din Condițiile generale sau speciale, nu oferă alte informații cu privire la destinația comisionului de risc, justificarea acestuia.

În consecință, se constată că pentru același serviciu (acordarea creditului) se percep două costuri, fără ca distincția dintre aceste costuri să fie exprimată în mod clar și inteligibil, așa cum cer art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE și art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000. Perspectiva din care simpla determinare a prețului, sub forma unui procent din soldul creditului, ar reprezenta o exprimare clară și inteligibilă a clauzei referitoare la preț nu poate fi primită, întrucât scindarea costului contractului induce ideea unor rațiuni diferite de percepere a componentelor prețului, ce trebuie cunoscute de cocontractant, trebuie să fie transparente, condiție ce nu e îndeplinită în speță.

De altfel, în preambulul Directivei 93/13/CEE se menționează că, deși aprecierea caracterului abuziv nu se efectuează asupra raportului calitate/preț al bunurilor sau serviciilor

furnizate, totuși acest raport poate fi luat în considerare la aprecierea corectitudinii altor clauze. Această declarație a fost interpretată de instanța de fond și confirmată prin prezenta decizie de către tribunal, raportat la situația din prezenta cauză, în sensul că, întrucât, cel puțin aparent, pentru același serviciu sunt percepute două costuri, poate fi analizat caracterul eventual abuziv al unuia dintre ele, prin prisma percepției, deja, a celui alt cost.

Având în vedere ansamblul celor anterior expuse, tribunalul apreciază că instanța de fond nu a dat o interpretare greșită actului juridic dedus judecării și nici nu a schimbat natura sau înțelesul lămurit ori vădit neîndoielnic, ci dimpotrivă va constata că instanța de fond a procedat la efectuarea unei analize corecte a caracterului abuziv al clauzelor de la art. 5 lit. a din Condițiile speciale ale convențiilor de credit și 3.5 din condițiile generale prin prisma dispozițiilor Legii nr. 193/2000.

Astfel, atât întima și reclamantul, cât și recurenta-pârâtă, au învederat, potrivit art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000, faptul că o clauză contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunicii-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Alin. 2 al aceluiași articol prevede că o clauză contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv.

Prin aceste prevederi s-a urmărit eliminarea elementului discreționar în relațiile contractuale dintre entitățile comerciale și persoanele fizice, având în vedere lipsa de echilibru și posibilitatea existenței unor abuzuri în materie.

Așadar, urmează a se observa în primul rând, în analiza caracterului abuziv al unei clauze contractuale dacă acea clauză a fost sau nu negociată cu consumatorul.

Acest tip de contracte de credit au fost asimilate în doctrină cu contractele de adeziune sau contracte standard preformulate, clientul, după informare, putând accepta sau nu încheierea contractelor, recunoscându-se în mod expres nenegocierea actului încheiat.

Este, de altfel, o situație comună împrejurarea că marea majoritate a contractelor de consum și, deci, și contractele de credit încheiate cu consumatorii sunt convenții de adeziune, unde voința consumatorului nu joacă nici un rol în „modelarea” corpului contractual: fixarea valorii dobânzii, inclusiv a dobânzii anuale efective (DAE), a cuantumului diferitor comisioane bancare (de risc, de analiză a dosarului, de administrare lunară/anuală a contului, de rambursare anticipată), a penalităților de întârziere datorate nu sunt apanajul consumatorului, nefiind el cel care creionează oferta de creditare.

De altfel, art. 4 alin 3 teza finală din Legea nr. 193/2000 prevede că dacă un comerciant pretinde că o clauză standard preformulată a fost negociată direct cu consumatorul este de datoria lui să prezinte probe în acest sens. Or, clauza privind comisionul de risc a fost deja prevăzută în mod imperativ în Condițiile generale ale Convenției, iar recurenta - pârâtă nu a făcut o asemenea probă, astfel că tribunalul a constatat că este îndeplinită condiția lipsei de negociere a clauzei privind comisionul de risc.

În condițiile în care nu se menționează în mod clar și precis care este scopul încasării acestui comision de risc (chiar dacă recurenta-pârâtă invocă ulterior o serie de aspecte neindicate în clar în contract) rezultând că el reprezintă sau are același rol ca și dobânda încasată (respectiv echivalentul remunerării pârâtei pentru acordarea creditului), era aproape imposibil pentru un consumator diligent, dar fără cunoștințe de specialitate în domeniu să poată negocia acest comision, rolul și modul de funcționare ale acestuia nefiindu-i cunoscute.

Pentru aceste considerente, apreciind ca probat prin cele invocate dezechilibrul semnificativ creat între părți în detrimentul consumatorului, tribunalul va reține că instanța de fond a constatat că acea clauză înscrisă în art. 5 lit. a din Condițiile speciale, privind

comisionul de risc, și 3.5 din Condițiile generale sunt nule, dispunând și restituirea sumelor încasate nelegal de bancă.

Prin urmare, ceea ce recurenta-pârâtă invocă în susținerea motivelor sale de recurs în sensul că prevederile art. 969 Cod civil consacră principiul libertății contractuale, trebuie citit în mod corect și complet și nu defectuos, așa cum procedează recurenta-pârâtă, și anume că au putere de lege doar convențiile legal făcute, Legea 193/2000 reglementând tocmai acele situații în care clauzele contractuale consimțite de parte nu au caracter legal, fiind considerate abuzive.

În cauza C-76/10 Pohotovost s.r.o. Vs Iveta Corčková, în considerentul nr.50 s-a precizat că „dată fiind natura și importanța interesului public pe care se întemeiază protecția pe care Directiva nr.93/13/CEE o asigură consumatorilor, art.6 din acesta trebuie să fie considerat ca o normă echivalentă cu normele naționale care ocupă, în cadrul ordinii interne, rangul de ordine publică.

În același sens, în cauza Salvat Editores SA v José M. Sánchez Alcón Prades C-241/98, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că recunoaște judecătorului puterea de a declara din oficiu, ca nule, clauzele abuzive ale unui contract” arătând totodată că această putere „se încadrează pe deplin în contextul general al protecției speciale pe care directiva tinde să o recunoască interesului colectivității, care, făcând parte din ordinea publică economică, depășește interesele specifice ale unor părți. Există, cu alte cuvinte un interes public ca aceste clauze prejudiciabile pentru consumator să nu-și producă efectele”.

Potrivit dispozițiilor constituționale și ale Tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, este obligatorie pentru instanțele românești, întrucât există un interes public ca aceste clauze, constatate ca fiind abuzive pentru consumator, să nu-și producă efectele, recunoscând judecătorului național puterea de a le declara nule.

În consecință, se va constata de tribunal că motivul prevăzut de art. 304 punctul 8 Cod procedură civilă nu este întemeiat, urmând a fi respins ca nefondat.

5) Hotărârea recurată este lipsită de temei legal și a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii, motiv de recurs prevăzut de art. 304 punctul 9 Cod procedură civilă

Se poate observa din sintetizarea motivelor de recurs formulate de recurenta –pârâtă că aceasta a avut în vedere din modul concret de redactare a acestui motiv de recurs ipotezele referitoare la interpretarea greșită a legii, care presupune că textul legal incident speței este susceptibil de interpretări contrarii, iar instanța de fond a dat o interpretare neconformă sensului real al textului, precum și pe cea referitoare la aplicarea greșită a legii care presupune incongruența normei juridice raportată la situația de fapt reținută de instanțele de fond. În acest caz, situația de fapt a fost greșit calificată comparativ cu exigențele normei de drept, ceea ce a condus judecătorul fondului să aplice o altă lege decât aceea incidentă raportului juridic dedus judecării.

Tribunalul urmează să constate că este nefondată critica recurantei-pârâte prin care a susținut că instanța de fond a interpretat și aplicat în mod greșit prevederile art.4 alin.6 din Legea nr. 193/2000, în sensul că în mod nelegal a reținut faptul că nu se încadrează în categoria clauzelor care pot face obiectul cererii sub aspectul caracterului abuziv clauzele înscrise la art. 3 lit. d și 5 lit. a din Condițiile Speciale ale convenției de credit, referitoare la variația dobânzii și comisionului de risc.

Art.4 alin. 6 din lege reprezintă transpunerea fidelă a art. 4 alin. 2 din Directiva nr. 93/13/CEE și are următorul conținut: "evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de

preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil".

În ce privește aspectul, supus analizei, acela al prețului ca și componentă a obiectului contractului, ce constă în contravaloarea achiziționării unui bun sau prestării unui serviciu, se constată că, atât în legea națională cât și în cea comunitară expresia „preț” este utilizată prin raportare la sintagma „raport calitate preț”, precum și la produsele și serviciile oferite în schimb.

Față de modul de reglementare, sensul normelor în discuție este acela că sunt excluse de la evaluarea caracterului abuziv acele clauze ce vizează proporționalitatea dintre calitatea bunului livrat sau serviciului prestat de comerciant și prețul plătit de consumator, situație ce nu s-ar putea pune în cazul unui contract de credit, întrucât consumatorul nu plătește o anumită calitate a mărfii ori a serviciului de care a beneficiat, ci primește o sumă de bani pe care se obligă să o restituie în condițiile convenite prin contract.

Prin convenția părților, în Condițiile generale, la secțiunea „Definiții”, costul total al creditului este format din toate costurile pe care împrumutatul trebuie să le plătească pentru creditul acordat, inclusiv dobânda și celelalte cheltuieli, costurile fiind enumerate în Secțiunea 3 „Costuri”, printre ele regăsindu-se atât dobânda cât și comisionul de risc. Rezultă în mod evident că noțiunea de „cost total al creditului” are o accepțiune mai largă decât aceea a „prețului”, comisionul de risc și dobânda curentă fiind parte din costul total, respectiv o componentă a acestuia.

În același sens, Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008, privind contractele de credit pentru consumatori (prin care s-a abrogat Directiva 87/102/CEE), la art. 3 lit. g definește „costul total al creditului” ca fiind format din „toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri ce trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu creditul și care sunt cunoscute de către creditor...”. Această directivă a fost transpusă în legislația națională prin OUG nr. 50/2010, act normativ ce nu se aplică contractelor în curs de derulare la data adoptării sale, cum este și cazul convențiilor în litigiu, conform art. 95 din ordonanță, situație în care, în condițiile art. 148 din Constituție, capătă aplicabilitate directiva.

Raportat la același articol 4 alin. 6 este de reținut că acesta nu exclude controlului un eventual caracter abuziv al clauzelor referitoare la obiectul principal al contractelor prin raportare la preț ca parte a obiectului contractului, în condițiile în care acea clauză care le determină este clară, neechivocă și exprimată într-un limbaj inteligibil. De altfel, același text prevede posibilitatea exercitării unui asemenea control, cu titlu de excepție, numai în situația în care clauzele respective nu sunt exprimate în mod clar și inteligibil.

Sub acest aspect, instanța de fond a făcut o delimitare clară între clauzele ce nu pot forma obiect al contractului, apreciind în mod corect că, în condițiile în care clauza nu este exprimată în mod clar, lăsând loc la echivoc, ori când este folosit un limbaj neinteligibil poate fi supusă analizării din perspectiva unui eventual caracter abuziv.

În acest sens, deși dobânda și comisionul de risc fac parte din costul total al contractului, clauzele ce reglementează perceperea acestora, pot fi analizate, pentru argumentele mai sus arătate, în condițiile în care ele nu sunt exprimate în mod clar și inteligibil, lăsând loc la echivoc.

Scindarea prețului în aceste componente poate duce la ideea că, pentru aceeași prestație s-au avut în vedere rațiuni diferite de percepere a acestora, fundamentul perceperei acestora nefiind cunoscut consumatorului la momentul perfectării convenției de credit, în lipsa unei exprimări clare și neechivoce.

Or, clauzele respective nu sunt clare și precise, dând posibilitatea doar băncii de a interpreta, strict în interes propriu, aceste clauze, creând, astfel, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Mai mult, potrivit jurisprudenței CJUE (cauza C-484/08-Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid) „dispozițiile art.4 alin.2 și art.8 din Directiva nr.93/13/CEE trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări ... care autorizează un control jurisdicțional al caracterului abuziv al clauzelor contractuale privind deținerea obiectului principal al contractului sau caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, iar pe de altă parte, chiar dacă aceste clauze sunt redactate în mod clar și inteligibil”.

Prin urmare, instanțele au dreptul să examineze caracterul abuziv al clauzelor privind prețul, chiar dacă acestea sunt redactate în mod clar și inteligibil, cu atât mai mult având acest drept, atunci când aceste clauze nu sunt redactate într-un limbaj clar și precis, cum este cazul în cauza de față.

În considerarea celor ce preced, tribunalul va constata că instanța de fond a trecut în mod corect la examinarea clauzelor supuse atenției de către întimații –reclamanții în legătură cu aprecierea caracterului abuziv al acestora.

Pe fondul analizei, tribunalul va reține din examinarea cererii introductive formulată de către reclamanți, că aceasta nu se referă la vicierea consimțământului, cum încerca pârâta tendințios să acrediteze, invocând faptul că reclamanții s-ar fi putut prevala de leziune sau de lipsa discernământului la semnarea convențiilor de credit, ci la constatarea caracterului abuziv al unor clauze în contractul de credit, or, după cum s-a arătat mai sus, consecința constatării caracterului abuziv al unor clauze este echivalentă cu constatarea nulității absolute a acestora, nefiind aplicabilă sancțiunea existentă în cazul nulității relative, și anume anularea clauzei respective.

Intimații - reclamanți, în calitate de consumatori, nu au acționat de pe o poziție egală cu cea a băncii. Contractele de împrumut bancar încheiate, ce formează obiectul cauzei, sunt de adeziune, clauzele cuprinse în acestea fiind prestabilite de către bancă, fără să se fi dat posibilitatea reclamanților de a modifica sau înlătura vreuna dintre acestea.

Referitor la caracterul abuziv al clauzei conținute de art. 3 lit. d din Condițiile speciale privind dreptul băncii de a revizui rata dobânzii în cazul unor schimbări semnificative pe piața monetară, tribunalul reține următoarele:

Clauza în discuție are următorul conținut: „banca își rezervă dreptul de a revizui rata dobânzii curente în cazul intervenirii unor schimbări semnificative pe piața monetară, comunicând împrumutatului noua rată a dobânzii; rata dobânzii astfel modificată se va aplica de la data comunicării”.

În ceea ce privește condițiile impuse de lege a fi îndeplinite pentru ca o cauză să poată fi apreciată ca fiind abuzivă, acestea se desprind din reglementarea art.4 din lege.

Potrivit acestuia o clauză poate fi calificată ca abuzivă dacă nu a fost negociată direct cu consumatorul, dacă prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Contractele de împrumut bancar încheiate între recurenta –pârâtă și intimații -reclamanți ce formează obiectul cauzei sunt contracte de adeziune cu clauze standardizate, intimații -reclamanți neavând posibilitatea de a negocia, în mod real, cu banca, clauzele contractuale, indiferent de gradul de pregătire.

Or, tocmai această situație, de abuz de putere dominantă și de necesitate pentru consumator de a accepta condițiile impuse de profesionistul instituție de credit, este cea care a impus adoptarea legislației în materia protecției consumatorului, cu scopul declarat comunitar și național, de a proteja categoria consumatorilor de practicile profesioniștilor.

Art.3 pct.2 din Directiva 93/13, prevede că se consideră întotdeauna că o clauză nu s-a negociat individual atunci când a fost redactată în prealabil, iar consumatorul nu a putut să

influențeze conținutul clauzei în special în cazul contractelor de adeziune, cum sunt și contractele de credit din cauză.

În speță, nu poate fi neglijat nici faptul că sistemul de protecție pus în aplicare prin Legea 193/2000 prin care s-a transpus Directiva 93/13 se bazează pe aceea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor.

Mai mult, potrivit art. 4 alin.3 dacă un profesionist pretinde că o clauză standard preformulată a fost negociată direct cu consumatorul, este de datoria lui să prezinte probe în acest sens, ceea ce în cauză nu s-a probat, astfel că tribunalul nu poate primi argumentele recurente prin care se încearcă, ca de altfel pe tot parcursul derulării procedurii judiciare, să se clarifice considerentele ce au stat la baza percepției dobânzii, câtă vreme aceste elemente nu sunt evidențiate în convenția de credit.

De altfel, adoptarea unei legislații speciale privind protecția consumatorului, cum este Directiva nr.93/13/CEE, la nivel european, precum și Legea nr.193/2000, la nivel național, a fost făcută tocmai în scopul de a proteja pe consumatori în situații ca cea care formează obiectul cauzei de față, neputându-se nega faptul că reclamanții au dreptul de a le fi examinată cererea formulată, chiar dacă au semnat contractele cu banca.

Nici critica recurente cu privire la faptul că nu s-ar fi creat un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului, prin existența clauzei referitoare la posibilitatea băncii de a revizui rata dobânzii, nu poate fi reținută, pe motiv că, potrivit pct.1 lit.a din anexa la Legea nr.193/2000, este permisă cuprinderea în contracte a unor clauze în temeiul cărora un furnizor de servicii financiare poate modifica rata dobânzii plătibile de către consumator, fără o notificare prealabilă, cât timp același text de lege prevede necesitatea existenței unei motivații întemeiate, or, tocmai această motivație întemeiată lipsește clauzei respective, ceea ce duce la crearea unui dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Or, prin motiv întemeiat trebuie, într-adevăr, să se înțeleagă o situație clar descrisă, previzibilă, care să ofere posibilitatea împrumutatului să știe, încă de la semnarea contractului, că dacă respectiva situație va interveni, va trebui să suporte o dobândă mărită și să aibă libertatea de a rezilia imediat contractul, situația respectivă putând fi analizată de către instanță, în cazul unui litigiu.

Cum în speța de față motivul invocat de pârâtă pentru revizuirea ratei dobânzii a fost acela al evoluției pieței financiare sau politici de creditare a băncii, dar fără prezentarea unor elemente de identificare, această clauză nefiind clară, respectiv necorespunzător descrisă, neoferind clientului posibilitatea de a cunoaște, de la început, că dacă acea situație se va produce, dobânda va fi mărită, se reține că opțiunea reclamanților de a contracta în aceste condiții, nu a fost liberă, motivul nefiind clar nici din punct de vedere al posibilității de a realiza un control judiciar asupra lui, pentru a se determina dacă acesta poate constitui temei pentru majorarea dobânzii.

Clauzele contractuale prin care prestatorul serviciului financiar își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii ca și cele care cuprind „motivațiile întemeiate” ale unei astfel de modificări, trebuie formulate astfel încât să ofere posibilitatea unui observator obiectiv să aprecieze asupra temeiniciei motivelor de modificare unilaterală a contractului.

Recurenta a indicat ca motivația întemeiată pentru modificarea ratei dobânzii intervenirea unor schimbări semnificative pe piața monetară fără a explica în mod clar și precis această sintagmă, astfel încât consumatorul să știe de la început că, dacă o astfel de situație se va produce va plăti o rată a dobânzii majorată. Tribunalul apreciază că motivul prevăzut în convenția de credit pentru modificarea de către bancă a ratei dobânzii nu se încadrează în exigențele literei a din Anexa la Legea numărul 193/2000 în condițiile în care

modificarea nu a fost raportată la un indicator precis, individualizat, care să nu depindă de voința discreționară a recurenteți părâte având în vedere că piața financiară evoluează diferit în funcție de indicii la care ne raportăm. Or, recurenta va putea invoca de fiecare dată că s-a raportat la alt indicator, favorabil intereselor sale și defavorabil intimatilor.

În privința dezechilibrului semnificativ dintre drepturile și obligațiile părților, tribunalul reține că, pe lângă scăderea semnificativă a nivelului Euribor/Libor/Robor pe parcursul derulării contractului, scădere care nu s-a reflectat în favoarea clienților prin scăderea nivelului ratei dobânzii, recurenta nu și-a asumat niciun risc decurgând din evoluția pieței monetare.

În măsura în care recurenta interpretează clauzele contractuale în sensul că orice schimbare a împrejurărilor care au stat la baza încheierii contractului se reflectă în nivelul dobânzii, ea îl lipsește pe consumator de orice previzibilitate, iar o astfel de interpretare excede limitele teoriei impreviziunii și este contrară cerințelor bunei-credințe.

Fără de modul în care este formulată clauza de la art. 3 lit d, tribunalul apreciază că aceasta oferă recurentei dreptul exclusiv și discreționar de a modifica dobânda, iar clauza analizată este abuzivă, întrucât exclude posibilitatea verificării îndeplinirii condițiilor pe care le cuprinde.

Tribunalul reține ca nefondată și critica prin care recurenta consideră că nu este abuzivă în înțelesul art.4 din Legea nr.193/2000 clauza contractului ce reglementează dreptul băncii de a percepe comisionul de risc, respectiv art.5 lit.a din Condițiile Speciale.

Punctul 3.5 din Secțiunea 3 Costuri, din Condițiile generale ale Convenției de credit prevede că, pentru punerea la dispoziție a creditului, împrumutatul datorează băncii un comision de risc, aplicat la soldul creditului, pe toată perioada creditării și că modul de calcul și scadența acestuia se stabilesc în Condițiile speciale.

În ceea ce privește criticile recurentei cu privire la art. 5 lit. a din Condițiile speciale ale convenției de credit încheiate între părți, clauza ce prevede obligația reclamanților de a achita comisionul de risc stabilit aplicabil la soldul creditului, plătit lunar în ziua de scadență, pe toată perioada de derulare a convenției de credit, acestea nu pot fi primite.

Pentru a se vedea dacă este sau nu abuzivă, clauza înscrisă în art.5 lit.a din convenția părților, analiza va fi făcută tot în raport de prevederile art.4 din aceeași lege.

Potrivit recurentei, comisionul de risc prevăzut de art. 5 lit. a din condițiile speciale ale convențiilor de credit, reprezintă costul perceput de bancă și datorat de client în legătură cu administrarea riscurilor asumate de bancă prin punerea la dispoziție a creditului, întrucât pe parcursul derulării convenției exista posibilitatea ca banca să sufere o pierdere ca urmare a producerii unui eveniment nesigur și viitor, constând în materializarea riscului de credit sau a riscului de piață.

Sușinerile recurentei prin care se încearcă o lămurire a considerentelor percepției comisionului de risc, în sensul că prin instituirea acestui comision s-a avut în vedere riscul bancar pe care este obligată să-l suporte și că de fapt, clauza nu se referă la rațiunea acoperirii unui cost, ci la modalitatea de percepere, fiind negociată, nu pot fi primite câtă vreme aceste elemente se urmăresc a fi clarificate, în cadrul procesului, fără să fi fost evidențiate în convenția de credit.

Atât timp cât funcția și destinația comisionului de risc nu au fost evidențiate în contract, se constată că orice consumator ar fi fost într-o poziție dezavantajată față de bancă și într-o imposibilitate reală de a negocia acest comision, cu atât mai mult cu cât recurenta nu a făcut dovada unei negocieri a clauzei analizate, obligație ce-i revenea în conformitate cu dispozițiile art. 4 alin. 3 teza II din Legea nr. 193/2000, nereușind să răstoarne prezumția relativă instituită în favoarea consumatorului prin acest text de lege.

Potrivit Rezoluției Parlamentului European din 18 noiembrie 2008, profesionistul are obligația de a-l informa pe consumator în mod corect și echidistant, iar faptul că nu s-au

solicitat lămuriri suplimentare de consumator cu privire la acest comision nu este de natură a complini această obligație a băncii și nici de a imprima clauzei un caracter clar și inteligibil.

În cauză, se constată că nici critica referitoare la greșita reținere a existenței unui dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, contrar bunei credințe, nu poate fi reținută.

Interpretarea legală a textului actului normativ este aceea că trebuie să existe dezechilibru semnificativ, în situația dovedirii acestuia, lipsa bunei credințe fiind prezumată și că în spiritul legii, un dezechilibru semnificativ este interpretat ca fiind contrar bunei credințe, tocmai pentru a evita folosirea acestui criteriu ca o cale de scăpare pentru profesioniști, reducându-se astfel nivelul de protecție al consumatorilor.

Contrar susținerilor din cererea de recurs, instanța de fond a înțeles perfect explicațiile prin care recurenta a încercat să argumenteze rațiunea percepției comisionului de risc, iar faptul că nu a îmbrățișat raționamentul acesteia, în sensul că perceperea comisionului ar fi de natură a asigura echilibrul contractual, pentru a-și acoperi riscurile de a nu mai primi sumele acordate, costurile sau profitul preconizat de această prestație, înseamnă că argumentele nu au fost convingătoare.

Comisionul de risc este perceput pentru punerea la dispoziție a creditului și ca o garanție a îndeplinirii unei obligații de restituire a împrumutului, fără a exista precizări în cuprinsul contractului cu privire la fundamentul percepției acestui comision ori destinației acestuia, însă nici o clauză a convenției nu prevede condițiile în care sumele depuse cu acest titlu pot fi reținute și nici ce se întâmplă cu aceste sume în cazul în care riscul nu se produce până la ajungerea contractului la termen ori în cazul rambursării anticipate a creditului, ceea ce înseamnă că nu s-a prevăzut în contract o obligație corelativă a băncii.

Or, câtă vreme riscul contractului este acoperit prin constituirea unei garanții reale ce poate fi suplimentată în anumite condiții reglementate prin contract, cât și prin încheierea unei polițe de asigurare cesionată în favoarea băncii este evident că prin introducerea comisionului de risc, fără reglementarea unei obligații corelative, se creează un dezechilibru între contraprestațiile părților, contrar bunei credințe, situație ce contravine caracterului sinalagmatic al convenției de credit.

Cum clauza referitoare la comisionul de risc nu este exprimată în mod clar și inteligibil, în mod corect instanța de fond a procedat la analiza caracterului abuziv al acestei clauze prin prisma dispozițiilor Legii nr.193/2000.

Nici susținerile ce țin de aplicarea principiului libertății contractuale nu pot fi primite, în condițiile în care este adevărat că art. 969 Cod civil consacră principiul libertății contractuale, însă precizează expres că au putere de lege doar convențiile legal făcute, Legea nr. 193/2000 reglementând chiar acele situații în care clauzele contractuale sunt considerate ca fiind abuzive.

În plus, în materia protecției consumatorilor, s-a avut în vedere că, prin adoptarea Directivei Consiliului 93/13/CEE din 5 aprilie 1993, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 193/2000, legiuitorul european și cel național au urmărit în anumite ipoteze atenuarea principiului *pacta sunt servanda*, dând instanței de judecată posibilitatea de a anula acele clauze, în măsura în care se reține că acestea sunt abuzive și că o asemenea intervenție nu încalcă principiul forței obligatorii a contractelor consacrat de art. 969 alin.1 Cod civil, libertatea contractuală nefiind identică cu una absolută sau discreționară de a contracta.

Referitor la constatarea caracterului abuziv al clauzelor ce instituie comisionul de administrare garanții(art. 5 lit. c sau art. 5 lit. d din Condițiile speciale și art. 3.10 din Condițiile generale), comisionul de rezervă minimă obligatorie(art. 5 lit. e sau art. 5 lit. f din Condițiile speciale și art. 3.11 ori art. 3.12 din Condițiile generale), comisionul monitorizare polițe de asigurare prevăzut la art. 5 lit. f sau art. 5 lit. g din Condițiile speciale și art. 3.9 alin. 2 din Condițiile generale, clauzele ce stabilesc obligația

împrumutatului de a încheia contractul de asigurare cu o societate de asigurări parteneră sau
agreată de bancă și dreptul băncii de a alege noua societate de asigurări care reînnoiește
polița(art. 7 lit.b din Condițiile speciale și art. 7.lit.d și lit. e din Condițiile generale).
tribunalul va constata că în legătură cu fiecare dintre acestea instanța de fond a explicat
rațiunea pentru care le-a considerat abuzive, contrar susținerilor recurente-pârâte din
cererea de recurs.

Astfel, în privința comisionului de administrare garanții, recurenta susține că prima
instanță nu a arătat de ce acest comision ar crea un dezechilibru semnificativ în convențiile
de credit, mărginindu-se doar la aprecierea că este interzis conform Legii 190/1999, deși
această lege nu este aplicabilă convențiilor de credit. S-a reținut și că acest comision ar
împovăra în mod nejustificat consumatorul, cu toate că scopul acestuia este clar specificat în
anume, administrarea garanțiilor aferente creditului.

Critica formulată este nefondată, întrucât prima instanță a explicat că dezechilibrul
semnificativ creat prin instituirea acestui comision se apreciază prin raportare și la celelalte
prevederi contractuale ce instituie obligații de plată în sarcina împrumutatului. Deși s-a
menționat expres că nu suma în sine reprezintă un quantum ridicat, totuși s-a considerat că
în final prin prevederea acestui comision se împovărează consumatorul, în condițiile în care
acesta plătește deja dobânda și celelalte comisioane, având de înapoiat băncii o sumă
aproape dublă față de cea primită, precum și penalizări.

Tribunalul reține că în mod judicios instanța de fond a subliniat că obligațiile
asumate de bancă în schimbul acestui comision nu pot fi determinate. Clauzele contractuale
nu indică în mod corespunzător în ce constă contraprestația efectuată de pârâtă în schimbul
sumelor pe care le percepe cu acest titlu, neputându-se realiza un control real al modului în
care sunt sau nu îndeplinite aceste obligații. Lipsesc, totodată caracterul previzibil al sumei
datorate de împrumutat, cât timp pârâta poate percepe la o scadență stabilită din proprie
inițiativă, din trei în trei ani noi sume cu acest titlu. Nu este îndeplinită în aceste împrejurări
condiția bunei-credințe din partea împrumutătorului.

Criticile recurente –pârâte aduse modului de soluționare a cererii referitoare la
constatarea caracterului abuziv și în raport de clauzele cuprinzând comisionul de rezervă
minimă obligatorie și comisionul de monitorizare poliței de asigurare din perspectiva
faptului că motivarea primei instanțe se rezumă doar la invocarea dezechilibrului
semnificativ între drepturile și obligațiile părților, fără a preciza în concret în ce anume
constă acesta sunt de asemenea nefondate și urmează a fi înlăturate.

Astfel, tribunalul va constata că în considerentele sentinței se argumentează detaliat
că dezechilibrul semnificativ creat prin instituirea comisionului de rezervă minimă obligatorie
decurge din conduita pârâtei care transferă obligația sa exclusivă de a constitui o rezervă
minimă obligatorie în conturi deschise la Banca Națională a României instituită de
Regulamentul Băncii Naționale a României nr.6/2002 asupra împrumutatului, contrar
cerințelor bunei-credințe, de vreme ce clientul nu primește nicio contraprestație în
schimbul acestui comision, cu excepția punerii la dispoziție a creditului. Or, pentru aceasta
plătește deja dobânda aferentă. Situația se menține și în cazul în care acest comision este
de 0% pe an, întrucât banca îi poate modifica unilateral valoarea și perioada de calcul dacă
obligația sa față de Banca Națională crește, element de natură să afecteze previzibilitatea
obligației de plată a împrumutatului, care este ținut astfel să suporte evoluția negativă a
indicilor EURIBOR/LIBOR/ROBOR. Toate aceste fundamentări de către prima instanță a
dezechilibrului semnificativ creat prin instituirea comisionului de rezervă minimă obligatorie
sunt pertinente și temeinice, astfel încât criticile formulate de recurenta –pârâtă urmează a fi
înlăturate ca nefondate.

În privința comisionului de monitorizare poliței de asigurare, dezechilibrul
semnificativ este generat de quantumul sumei ce trebuie restituită de către intimații-

reclamanții. deși aceștia nu primesc în schimb nicio contraprestație. Respectivul comision devine operant doar în cazul reînnoirii poliței de asigurare de către împrumutat sau garantul ipotecar, pe parcursul executării contractului, la o societate de asigurări ce nu are încheiat parteneriat cu Volksbank România. Totuși, se impune subliniat că polițele de asigurare sunt încheiate la solicitarea băncii și îi sunt cesionate acesteia, astfel că urmărirea, monitorizarea și gestionarea polițelor de asigurare a bunurilor aduse drept garanție reprezintă un beneficiu al băncii, nu al împrumutatului, întrucât există interesul băncii de aține o evidență exactă și actualizată a garanțiilor constituite în favoarea sa, de vreme ce împrumutatul a procedat la asigurarea bunului și a cesionat polița în favoarea băncii.

Asupra caracterului abuziv al clauzei referitoare la alegerea unei societăți de asigurări în baza convenției de credit agreeată de bancă, tribunalul va observa că instanța de fond a înlăturat argumentat apărările pârâtei referitoare la neaplicarea Legii 190/1999, arătând că s-a procedat la acordarea creditelor fie pentru achiziționarea de bunuri imobile (apartamente), fie pentru refinanțarea unor credite obținute anterior de la alte bănci pentru achiziționarea unor imobile și sunt garantate cu ipotecă asupra imobilului/lelor achiziționate. Textele incidente sunt art. 2 lit c, e, g din Legea 190/1999, de natură să atragă aplicabilitatea art. 18 teza a doua din același act normativ privind interdicția impunerii de către împrumutător împrumutatului a unui anumit asigurător. Încălcarea unei astfel de interdicții este de natură contravine cerințelor bunei-credințe ce trebuie să caracterizeze relația contractuală dintre bancă și împrumutător. Or, recurenta-pârâtă a explicat această conduită a sa reglementată în respectivul comision prin aceea că alegerea unui anumit asigurător se impune din considente de ordin de risc, precum riscul insuficienței despăgubiri sau al lipsei despăgubirii, ori ca polița să nu acopere anumite situații ori ca asigurătorul ales de client să fie insolubil. Numai că față de celelalte costuri ale creditului, prevederea acestui comision este de natură să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în contextul în care conduce la sporirea sumei pe care intimații-reclamanții o vor restitui, iar din înscrisurile aflate la filele 279-282 vol. I dosarul inițial al tribunalului a rezultat că practicile de asigurătorii agreeți de recurentă pentru acest tip de contracte erau mai mari comparativ cu cele încheiate cu alți asigurați.

În consecință, față de cele arătate de prima instanță în legătură cu dezechilibrul semnificativ creat de aceste comisioane, tribunalul constată că sunt vădit nefondate criticile recurtei-pârâte, context în care urmează a fi înlăturate.

În ceea ce privește clauzele referitoare la „scadența anticipată” prevăzute la secțiunea 8 art.8.1 lit.a liniuța 2 și 3 și lit.e și d și 8.3 din contractul de credit „condiții generale”, tribunalul va reține că în mod corect au fost considerate abuzive având în vedere că, în cazul neîndeplinirii unor obligații rezultând din alte contracte, încheiate fie cu banca, fie cu alte societăți financiare/de credit, în cazul unor situații neprevăzute care în opinia băncii face să devină improbabil ca reclamanții să-și poată îndeplini obligațiile asumate din prezentul contract, banca va avea dreptul să declare soldul creditului ca fiind scadent anticipat, rambursabil imediat împreună cu dobânda acumulată și cu toate celelalte costuri datorate băncii conform convenției.

Formulările cuprinse în convențiile de credit precum: conform altei convenții încheiate de împrumutat cu banca sau alte instituții financiare/de credit, situații neprevăzute, în opinia băncii să devină improbabil, garantat necorespunzător, nu oferă posibilitatea reală ca un observator independent să aprecieze asupra temeiniciei unei astfel de clauze.

În realitate, aceste clauze oferă băncii dreptul discreționar de a declara soldul scadent anticipat, fără ca instanța să aibă la îndemână un criteriu pentru verificarea unei astfel de măsuri.

Caracterul abuziv al acestor dispoziții transpare din formulările generale și echivoce folosite - *situație neprevăzută, în opinia băncii, să devină improbabil* - care se plasează la o

distanță apreciabilă de claritatea și precizia ce ar trebui să caracterizeze clauzele unui contract de avergură atât pentru împrumutător cât și pentru împrumutat.

Neexecutarea obligațiilor asumate în baza altor convenții nu poate reprezenta un motiv întemeiat care să permită recurente-pârâte declararea scadenței anticipate a creditului, fiind o condiție inechitabilă impusă de aceasta. Dezechilibrul creat este semnificativ prin prisma sumelor ce trebuie rambursate de către intimații-reclamanți, în condițiile respectării obligațiilor ce decurg din contractele în cauză. Desigur, pot fi apreciate ca justificate sancțiunile posibile în cazul neîndeplinirii obligațiilor asumate prin convențiile de credit în discuție, dar nu se poate ajunge la tragerea la răspundere a intimaților-reclamanți în raport de modul în care își execută obligațiile în alte contracte.

Legat de clauza cuprinsă la secțiunea 10, art.10.1 și 10.2 și intitulată costuri suplimentare, tribunalul reține că acestea au fost corect constatate ca abuzive de prima instanță, deoarece perceperea acestor sume este legată de apariția unor impozite și taxe la care este supusă banca urmare a activității specifice ce o desfășoară ori de modificări, inclusiv de interpretare, a actelor normative aplicabile, toate aceste evenimente neavând legătura cu conduita reclamanților în calitate de consumatori.

Prin urmare, clauzele sunt abuzive întrucât exclud posibilitatea verificării îndeplinirii condițiilor pe care le cuprinde.

Instanța de fond a explicat pe larg că aceste clauze au caracter abuziv deoarece stabilesc exclusiv în sarcina împrumutatului obligația de a suporta creșterea costurilor băncii, care nu sunt în mod necesar în legătură cu creditul acordat, deși ar fi trebuit să fie suportată de bancă sau cel mult să fie împărțită între bancă și client. Obligarea clientului de a restitui aproape dublu suma împrumutată, este de natură să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în defavoarea consumatorului, contrar cerințelor bunei-credințe.

Date fiind considerentele expuse anterior, tribunalul va constata că cererea de recurs formulată de recurenta –pârâtă SC VOLKSBANK SA este nefondată, urmând a fi respinsă în conformitate cu art. 312 alin. 1 Cod procedură civilă.

În temeiul dispozițiilor art. 274 alin. 1 Cod procedură civilă, tribunalul va dispune obligarea recurente la plata cheltuielilor de judecată efectuate în recurs, potrivit dovezilor aflate la dosarul cauzei.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:**

Respinge ca nefondat recursul declarat de recurenta-pârâtă S.C. Volksbank România S.A., cu sediul procesual ales la S.C.A. Salans, Moore și Asociații, cu sediul în București, str. Gen. C. Budișteanu nr. 28C, sectorul 1, împotriva sentinței civile nr. 17199/07.12.2012, precum și a încheierii de ședință din data de 19.11.2012, pronunțate de Judecătoria Sectorului 2 București, în dosarul nr. 10337/300/2012, în contradictoriu cu intimații-reclamanți Arnautu (fostă Dragomir) Violeta, Motorga Adrian, Motorga Septimia, Daianu Paul Adrian, Damatarca Adriana, Dediu Mirela Corina, Dediu Ionel Marius, Ciupic Eduard Constantin, Ciupic Marilena Aurelia, Manase Grazia, Manase Valentin Cristian, Daha Cristian Razvan, Carabineanu Catalin Marian, Carabineanu Mirela, Gheorghe Marius, Gheorghe Florentina Mihaela, Androne Marian, Androne Mihaela, Argatu Gheorghe Adrian, Argatu Mihaela, Resmerita Clement Mihai, Resmerita Iulia, Zaharia Adrian, Zaharia Elena Diana, Ionitoiu Cristian Daniel, Ionitoiu Daniela Corina, Lungu Marius Vasile, Zamisnicu Marius Mihai, Zamisnicu Iuliana, Bara Mihaela, Bara Ciprian Dumitru, Vladescu Oana Alexandra, Bajenaru Elena Carmen, Bajenaru Vasile, Radan Octavian Marius, Radan Marinela, Gheorghe Daniela

Gabriela, Gheorghe Cristian, Oltean Ionel Calin, Oltean Cristina Ioana, Petre Claudiu Nicolae, Petre Raluca, Ravici-Tataranu Doina, Gigoi (fostă Paraschiv) Getuta Mirela, Crismariu Petrica Ioan, Crismariu Lacramioara, Lăceanu (fostă Stancioiu) Mihaela Anda, Vranciu Alexandru, Vranciu Florentina, Surdu Nicu, Surdu Raluca Eliza, Bunescu Cristina Antoaneta, Bunescu Cristian Valeriu, Barsan Raluca Iuliana, Ruse Constantin Dan, Ruse Carla Iulia, Fratiman Andrei Florin, Iancovici Mihail, Iancovici Mihaela Malina, Iordache Camelia Elena, Iordache Ovidiu, Tudorache-Secan (fostă Secan) Mirela, Dumitrache Florina Loredana, Dumitrache Marian, Stoica Vasile Nemtica Cristian, Stoica Adriana Maddy, Ilici Ciprian Ionut, Vieru Ion Alexandru, Vieru Carmen, Bulcandra Tanasache, Buleandra Silvia, Iordache Cristian, Iordache Cristina, Sorop Marin, Sorop Petruta Dana, Tataru (Alexe) Gabriela Mirela, Cioaca Cornel, Cioaca Nadia Florentina, Muller Florin Francisc, Muller Cerasela, Ionescu Dan, Grama Simona Cristina, Curelea (fostă Teodorescu) Roxana Maria Nely, Gheorghe Mihai Cristian, Barbu Alina, Barbu Daniel, Antohi Culai, Antohi Elena Gabriela, Iordache Costel Danut, Iordache Anca Gabriela, Vilt Luminita Gabriela, Vilt Calin Radu, Nitescu Marian Iulica, Nitescu Cecilia, Oprea Cristian Mirela, Oprea Alexandra Lidia, Ciacaru Irina Elena, Manasiu Daniel Robert, Popa Aurora Maria, Popa Gabriel, Nedelcu Oana Tatiana, Mutu Speranta, Mutu Catalin, Trache Stefan Nicolae, Trache Catalina, Nicolae Daniela Roberta, Ilie Mirela Valerica, Topolica Dragos Cristian, Topolica Simona Ileana, Ghius Dan Marian, Ghius Oana Elena, Magureanu Valentin Cosmin, Magureanu Claudia, Ghita Florin Gabriel, Ghita Luminita Elena, Aldea Beatrice Valentina, Aldea Marius Cristian, Vlădeanu Stefan Cosmin, Gherghina Dan Marius, Gherghina Cristina Daniela, Balta Florinel Cristian, Balta Elena Mihaela, Costache Adrian Gheorghe, Costache Violeta, Draghiceanu Bogdan, Visarion, Draghiceanu Magdalena, Nicolau (fostă Androne Harnagea) Christina, Piroasca Radita, Piroasca Cristian Mihai, Iancu Mariana, Iancu Ilie, Scarlat Aurel Daniel, Scarlat Verginica Mioara, Bucur Florin, Bucur Nicoleta-Catalina, Obada Dumitru, Obada Carmen, Coman Veronica, Coman Codin Dan, Cernagor Mirela, Cernagor Marcel, Tataru Dragos Silviu, Tataru Rodica, Firloiu Gabriel Romeo, Firloiu Marie Magdalena, Dorobantu Silviu Marin, Dorobantu Mihaela Silvia, Cornoiu Grigore, Cornoiu Sorina, Dumitru Gabriel Bogdan, Dumitru Mihaela, Zois Maria, Zois Virgil, Olaru Andrei, Dragan Simona, Tarziu Alexandra Elena, Popa George Marius, Popa Geta, Bazavan Simona, Bazavan Florin, Diaconu Cosmin Iulian, Diaconu Alina Maria, Cucu Sorin, Cucu Anda, Coman Gabriel Valerian, Coman Doina, Stanciulescu Gabriel Ioan, Ungureanu Cosmin Cristian, Ungureanu Mariana Florentina, Ardeleanu Viorel, Ardeleanu Iolya, Oranescu (fostă Cioflan) Mariana, Bratulescu George Claudiu, Bratulescu Ioana Andreea, Ciolanel Florin, Ciolanel Monica, Apostol Stela, Apostol Gheorghe, Haratau Cristian, Petrescu Sebastian Ionut, Petrescu Eugenia Nela, Stefanescu Vlad, Stefanescu Cristina, Istratescu George, Istratescu Nicoleta, Enache Felicia, Tivga Pahontu Diana Carmen, Tivga Pahontu Dorin Aurel, Caramalau Neculai, Caramalau Elena Maria, Barbu Madalin, Barbu Simona Mihaela, Davidoiu Melania Elena, Postoroanca Florin Mugur, Postoroanca Valeria Bianca, Andronache Cosmin Leonard, Carpen Eduard Alexandru, Mosor Petre, Mosor Neli, Jorascu Mona Lisa, Jorascu Valentin Claudiu, Deaconu (fostă Ene) Cristina, Bociog Stefan Dragos, Mardirosevici Sergiu, Mardirosevici Maria Luciana, Vidroi Silvia, Vidroi Constantin, Margarit Valentin, Margarit Dana Cristina, Tanase Danut, Tanase Gherghina, Caraculacu Victor, Caraculacu Adriana Georgeta, Paltinescu Daria Ingrid, Cosma Dan, Bacalu Cristiana Adina, Gheorghies Eugeniu Stelian, Tanasa Petre, Tanasa Ana Maria, Muresan Ovidiu Razvan, Muresan Nicoleta Alina, Manta (Murgila) Daniela, Popa Ionel, Popa Anisoara, Seucea (fostă Cobianu) Mirabela Maria, Seucea Eduard, Tirlea Adrian, Matei Gabriel, Matei Manuela Doina, Lupașcu Constantin Tiberiu, Cocoroiu Ștefan, Cocoroiu Vanda, Manoliu Daniel Ioan, Manoliu Irina Emanuela, Gheorghe Adina, Gheorghe Ionel, Mîrza Nicolae, Mîrza Ana-Maria, Neagoe Gabriel Dorin Alexandru, Neagoe Adriana, Gavrila Niculae Auras, Gavrila Silvana Alexandra, Ciocan

Laura Maria, Ciocan Iulian, Diaconescu Florina, Diaconescu Florin, Musatoiu Mihai, Dobrescu Mihaita George, Pacurar Alina Margareta, Pacurar Adrian, Toader Elena, Toader George, Radulescu Gheorghe, Radulescu Mariana, Apostolescu (fostă Mitroiu) Elena, Masoud Ana Maria, Masoud Emad, Stan Viorica Mariana, Rotar Bogdan Adrian, Tudor Florin Daniel, Tudor Lavinia Iulia, Anastasiu Mihai, Anastasiu Georgiana Mihaela, Belu Anca Iuliana, Negrescu (fostă Paun) Maria Cristina, Lucuta (fostă Lupse) Niculina Crina, Alexe Catalin Marian, Sopera Nicolas, Lucuta Mihai, Barna Diaconescu Dorin Adrian, Barna Diaconescu Oana Daniela, Mihalache Oana Narcisa, Mihalache Nicolae Daniel, Grierosu Andreea, Dumbrava Iulian, Dumbrava Isabelle Tatiana, Ionescu Stefan, Ionescu Janina, Ardeleanu Cristian, Bocsan Bogdan Radu, Bocsan Camelia, Udrescu Cezarina, Rusu Elisa, Stoica Liviu Catalin, Stoica Nicoleta Carmen, Pop Leontin, Pop Lelia Maria, Topana Monica Daniela, Topana Mihail Sorin, Ion Zaharia, Ion Mariana, Manole Cristina Elena, Serescu Cosmin, Serescu Florentina, Pana Ion, Pana Mariana, Vasile Cristina Lorelei, Mirica Dan, Mirica Anca Roxana, Andriescu Florin Lucian, Rusu Laurentiu Tiberiu, Rusu Elena Amalia, Dobrescu Robert Sergiu, Dobrescu Georgiana Alina, Grosu Valentin Gabriel, Grosu Elvira, Zimnicaru Ileana, Marin Gigi Daniel, Badita Veronica Cristina, Badita Mihail Marian, Preoteasa Anca Cristina, Preoteasa Mihai Gabriel, Vinatoru Alexandru Bogdan, Adascalitei (fostă Botczatu) Ecaterina Roxana, Costin Marius Constantin, Costin Anna Maria, Lupu Liviu Dumitru, Lupu Claudia Mihaela, Stanciu Gheorghe, Stanciu Elena, Apopei Dumitru Iulian, Apopei Dumitru Irina, Badu Stefan Marius, Badu Paula Maria, Hilohe Marius Ilie, Hilohe Luiza Gabriela, Hodor Lucian Constantin, Iacob Mircea Lucian, Iacob Simona, Istrate Alexandru, Istrate Georgiana, Igna Sorin, Igna Adriana, Mihalcea Florina, Marinescu Dragos Cristian, Leafu Neli Petruta, Leafu Valentin, Gavanescu Cristian Daniel, Gavanescu Madalina Silvia, Dumitru Cristina Nicoleta, Dumitru Mihai George, Geogescu Nicolae Evelin, Geogescu Ioana Vanda, Negrea Dan, Negrea Marilena, Tilivea Cristina, Stan Iulian, Stan Ramona Elena, Stan Mihaela, Stan Cristian, Tigu (fostă Luta) Ioana Oltea, Ceocea (fostă Silas) Georgiana Laura, Ceocea Ovidiu Laurentiu, Mercean Radu Nicolae, Sfercoeci Dan Corneliu, Turcanu Victor Emanuel, Turcanu Magda, Deliu Stefana, Lupascu Valerica, Lupascu Anca, Rosu Aurelian, Rosu Cristina Maria, Jurca Candin, Jurca Cristina Maria, Rus Mihai, Rus Simona, Kellner Carol Mihai, Kellner Gabriela Cristina, Gafton Octavian, Gafton Cristina Laura, Hodoroaba Monica Gabriela, Mitrica Marin, Mitrica Carmen, Korodi Claudiu, Tintisan Cristian Alexandru, Stefan Robert Claudiu, Cimpineanu Bogdan, Cimpineanu Marilena Jeana, Greavu Dan Adrian, Ilisoi Daniel, Ilisoi Elena Iulia, Horotan Vasile Catalin, Horotan Ioana Aura, Gazi Andrei, Gazi Catalina Timea Elena, Hojda (fostă Pop) Steluta Ioana, Boanca Sinziana, Boanca Calin, Popa Maria, Popa Emil Mircea, Borca Ion Tiberiu, Borca Daniela Loredana, Dehenea Constantin, Dehenea Georgeta Cristina, Ciopraga Ciprian, Ciopraga Nicoleta, Mirciu Otilia, Mirciu Catalin Iulian, Teusdea Mariana, Teusdea Radu Nicolae, Sorescu Florin, Tigau Tudor Mihai, Nechita Mariana, Kovacs Peter, Deliu Cosmin Ionut, Deliu Adina, Stenczel Stefan Gabriel, Stenczel Daniela, Biro Florin Tudor, Biro Adina Dana, Irimia George, Irimia Oana, Moise Adrian, Moise Eva, Gavruta Liana Floare, Pop Felician, Pop Mariana, Sarbu Florian, Sarbu Nicoleta, Gheorghe Constantin, Gheorghe Alina Loredana, Noje Horia Daniel, Noje Teodora Ioana, Valinciuc Corina, Valinciuc Sorin, Apostol Romulus, Apostol Violeta, Hamza Sorin Gabriel, Barbu Catalin Adrian, Posa Simona, Posa Aurelian, Tita Iulian, Tita Claudia Mirela, Stoian Ioan, Stoian Nicoleta, Pielea Nicoleta Gabriela, Pascariu Catalin Ioan, Pascariu Camelia, Moldovan Alin Claudiu, Busescu Dragos, Busescu (fostă Marincat) Anca Cristina, Smaragdian Radu, Smaragdian Ramona Clara, Trif Mircea, Trif Ildiko Maria, Plescan Angelica, Plescan Catalin, Zegrean Tiberiu, Zegrean Anca Aurora, Ardelean Adrian Marcel, Ardelean Ramona Dorina, Cadis Daniela, Zsizsnyovski Maria, Marin Cosmin, Mut Ioan, Mut Daniela, Dobra Olteanu Dorina, Dobra Olteanu Alexandru, Radu Robert Ionel, Radu Alina, Piroska Peter Pal, Piroska Anamaria

Ioana, Ivan Adrian, Ivan Maria, Olteanu Danica, Olteanu Ionela, Manolache George Bogdan, Manolache Alina, Pandelescu Cristian, Pandelescu Anisoara, Borzan Florin Vasile, Borzan Carmen, Casas Mihai, Casas Hristina Veseatena, Patru Mihai Daniel, Patru Maria, Verinceanu Florin Iulian, Verinceanu Petronela, Vicleanu Danut, Vicleanu Luciana, Moldovan Eugen Francisc, Moldovan Monica Daniela, Floare (Tudorachi) Ana-Maria, Maricutoiu Cristina Adela, Maricutoiu Laurentiu Paul, Toros Vig Ioan, Toros Vig Emese, Grigorescu Ioan Cornel, Grigorescu Madalina Angela, Bozdogescu Delia Aurora, Bozdogescu Liviu Catalin, Vatafu Adrian, Vatafu Elena, Lupu Adrian, Lupu Mihaela Dana, Părvănescu Loredan Cristian, Tarcau Emilia, Tarcau Dan, Balasco Ionut Augustin, Suket Rajmond Imre, Suket Eleonora, Peter Sorin Dumitru, Peter Ramona, Balasco Maria, Balasco Ioan, Burea Cristian, Trifan Valentin Florin, Ruzs Cornel, Velescu Silviu, Duca Ilie Ovidiu, Duca Cristina Maria, Costea Ioan Marius, Costea Mihaela Oana, Back Ecaterina Ingrid, Back Nicolae, Cosma Cristian Ioan, Cosma Oana Mihaela, Vastag Ionut Catalin, Vastag Adriana Mihaela, Tincu Valerica Nicoleta, Dima Cristian Vasile, Dima Ioana Elisabeta, Banu Ionel, Banu Gabriela, Sandu Badea Cristian, Manda Iuliana Raluca, Manda Doru Teodor, Vadean Marius Ciprian, Vadean Dalia Adela, Inceze Bufnea Attila Daniel, Inceze Bufnea Gabriela Mariana, Pop (fostă Anton) Claudia Cristina, Marian Ioan Adrian, Marian Alina Mihaela, Cheivan Madalina Lucia, Cheivan Paul Robert, Ardeleanu Alin, Ardeleanu Mihaela, Magdalena Gabriela Carmen, Magdalena Gheorghe, Costantin Petronela, Perde Doru Marian, Pop Marius, Pop Simona, Andreica Ioan Cristian, Oniga Victor, Strugaru Cosmin Andrei, Bogdan Viorel, Bogdan Ileana, Stroe Vicentiu Vasile, Stroe Crina, Muresan George Ciprian, Ploscar Norocel Claudiu Laurian, Alexa Vasile Mircea, Alexa Paraschiva, Breahna Marius Romulus, Breahna Maria Cristina, Sandulescu Lucian, Sandulescu Carmen Rodica, Diaconu (Juracovschi) Dana Gabriela, Scarlat Mihaela, Scarlat Virgil, Vasiliu Andreea Daniela, Ranjea Gabriel Valentin, Neagoe Bogdan Florin, Preda Elena, Preda Ion, Cozma Gabriel, Cozma Ilona Daniela Viorica, Patanghel Valentin-Daniel, Patanghel Mihaela-Madalina, Dima Marin, Contea Bogdan Catalin, Nitulescu Diana Georgeta. toți cu domiciliul procesual ales la S.C.A. Piperea & Asociații, cu sediul în București, Splaiul Unirii nr. 223, et. 3, sectorul 3.

Obligă recurenta-pârâtă SC Volksbank România SA la plata cheltuielilor de judecată către intimații-reclamânți, după cum urmează: Motorga Adrian și Septimia 4185 lei; Daianu Paul Adrian 4648.27 lei; Damatarca Adriana 6570 lei; Dediu Mirela Corina și Ionel Marius 2586 lei; Ciupic Eduard Constantin și Marilena Aurelia 2705.54 lei; Manase Grazia și Valentin Cristian 2058 lei; Carabineanu Cătălin Marian și Mirela 2461 lei; Gheorghe Marius și Florentina Mihaela 3588 lei; Androne Marian și Mihaela 1257,5 lei; Argatu Ghe Adrian și Mihaela 883 lei; Zaharia Adrian și Elena Diana 4577 lei; Ionitoiu Cristian Daniel și Daniela Corina 2459 lei; Bara Mihaela și Ciprian Dumitru 2640 lei; Vladescu Oana Alexandra 3719 lei; Radan Octavian Marius și Marinela 3590 lei; Oltean Ionel Calin și Cristina Ioana 3245 lei; Petre Claudiu Nicolae și Raluca 1715 lei; Gigoși (Paraschiv) Getuta Mirela 2500 lei; Dumitrache Florina Loreana și Marian 3292,44 lei; Buleandra Tanasache și Silvia 3257,5 lei; Sorop Marin și Petruta Dana 2013,61 lei; Tataru (Alexe) Gabriela Mirela 2183 lei; Cioaca Cornel și Nadia Florentina 2197,32 lei; Ionescu Dan 2362 lei; Curelea (Teodorescu) Roxana Maria Nely 884,2 lei; Gheorghe Mihai Cristian 1817,85 lei; Iordache Costel Dănuț și Anca Gabriela 5758,66 lei; Vilt Luminița Gabriela și Calin Radu 1656 lei; Oprea Cristian Mirel și Alexandra Lidia 2697 lei; Ciacaru Irina Elena 1698,7 lei; Manasoiu Daniel Robert 42 lei; Popa Aurora Maria și Gabriel 1700 lei; Ilie Mirel Valerica 2397 lei; Topolica Dragos Cristian și Simona Ileana 3009,54 lei; Ghius Dan Marian și Oana Elena 4324 lei; Magureanu Valentin Cosmin și Claudia 3100,63 lei; Ghita Florin Gabriel și Luminița Elena 2729,54 lei; Balta Florinei Cristian și Elena Mihaela 3737,98 lei; Costache Adrian Gheorghe și Violeta 1000 lei; Draghiceanu Bogdanei Visarion și Magdalena 2290 lei; Iancu Mariana și Ilie 883,89 lei; Obada Dumitru și Carmen 3952 lei; Cernagor Mirela și Marcel 3210,32 lei; Firloiu Gabriel

Romeo si Marie Magdalena 1312,37 lei; Cornoiu Grigore si Sorina 3050 lei; Târziu Alexandra Elena (Amarandei) 2417,37 lei; Popa George Marius și Geta 4193,23 lei; Bazavan Simona si Florin 1983,76 lei; Diaconu Cosmin Iulian si Alina Maria 3143,46 lei; Stanciulescu Gabriel Ioan 3396 lei; Bratulescu George Claudiu si Ioana Andreea 3923 lei; Ciolanel Florin si Monica 1682,38 lei; Haratau Cristian 4337,7 lei; Petrescu Sebastian Ionut și Eugenia Nela 3303 lei; Stefanescu Vlad si Cristina 1652 lei; Tivga Pahontu Diana Carmen si Dorin Aurel 1995 lei; Davidoiu Melania Elena 1546,3 lei+158,73 lei; Postoroanca Florin Mugur si Valeria Bianca 1162 lei; Andronache Cosmin Leonard 846,68 lei; Mosor Petre si Neli 1583 lei; Mardirosevici Sergiu si Maria Luciana 2035 lei; Vidroi Silvia si Constantin 4766,78 lei; Tanase Danut si Gherghina 2077,34 lei; Caraculacu Victor si Adriana Georgeta; Paltinescu Daria Ingrid 3115 lei; Bacalu Cristiana Adina 1700,15 lei; Tanasa Petre si Ana Maria 3026,62 lei; Muresan Ovidiu Razvan si Nicoleta Alina 2602,3 lei; Manta (Murgila) Daniela 2041,84 lei; Popa Ionel și Anisoara 884,94 lei; Matei Gabriel si Manuela Doina 3934,53 lei; Manoliu Daniel Ioan si Irina Emanuela 3883,74 lei; Mirza Nicolae si Ana Maria 2387 lei; Ciocan Laura Maria si Iulian 2845 lei; Diaconescu Florina si Florin 2472 lei; Apostolescu (Mitroiu) Elena 4365,06 lei; Masoud Ana Maria si Emad 4252,56 lei; Tudor Florin Daniel si Lavinia Iulia 3400 lei; Belu Anca Iuliana 888 lei+2333,35 lei; Negrescu (Păun) Maria Cristina 2692,43 lei; Lucuta (Lupse) Niculina Crina 170,89 lei; Lucuta Mihai 2690,06 lei; Mihalache Oana Narcisa si Nicolae Daniel 2814 lei; Grierosu Andreea 3070,55 lei; Dumbrava Iulian si Isabelle Tatiana 1790 lei; Ionescu Ștefan si Janina 3475,07 lei; Boesan Bogdan Radu si Camelia 3787,28 lei; Udrescu Cezarina 2203,75; Rusu Elisa 1110,14 lei; Stoica Liviu Cătălin si Nicoleta Carmen 7152,82 lei; Topana Monica Daniela si Mihail Sorin 3801,98 lei; Mirica Dan si Anca Roxana 2844,99 lei; Dobrescu Robert Sergiu si Georgiana Alina 2541,46 lei; Apopei Dumitru Iulian si Irina 1964 lei; Hodor Lucian Constantin 2223,62 lei; Igna Sorin si Adriana 1850 lei; Mihalcea Florina 3817 lei; Leafu Neli Petruta si Valentin 3710 lei; Dumitru Cristina Nicoleta si Mihai George 2140,28 lei; Georgescu Nicolae Evelin si Ioana Vanda 3049 lei; Tilivea Cristina 1255,02 lei; Stan Mihaela si Cristian 2308,11 lei; Turcanu Victor Emanuel si Magda 2850 lei; Deliu Ștefana 2249,34 lei; Lupascu Valerica si Anca 1408,36 lei; Roșu Aurelian si Cristina Maria 1548 lei; Mitrica Marin si Carmen 3321 lei; Korodi Claudiu 1840,54 lei; Ștefan Robert Claudiu 2458 lei; Cimpineanu Bogdan si Marinela Jeana 2838 lei; Greavu Dan Adrian 2028,63 lei; Ilisoi Daniel si Elena Iulia 2349,61 lei; Gazi Andrei si Cătălina Timea Elena 24,24 lei; Boanca Sinziana si Calin 3546 lei; Popa Maria si Emil Mircea 1826,5 lei; Borca Ion Tiberiu si Daniela Loredana 1840,48 lei; Ciopraga Ciprian si Nicoleta 2226 lei; Mirciu Otilia si Cătălin Iulian 2339 lei; Sorescu Florin 1891,5 lei; Nechita Mariana 3327 lei; Kovacs Peter 2201,05 lei; Deliu Cosmin Ionuț și Adina 2474,49 lei; Biro Florin Tudor si Adina Dana 3125 lei; Moise Adrian si Eva 1947,18 lei; Gavruta Liana Floare 2413 lei; Pop Felician si Mariana 3219,42 lei; Sarbu Florian si Nicoleta 2661,8 lei; Gheorghe Constantin si Alina Loredana 2197 lei; Noje Horia Daniel si Teodora Ioana 1155,53 lei; Valinciuc Corina si Sorin 2559 lei; Apostol Romulus si Violeta 2690 lei; Tita Iulian si Claudia Mirela 888 lei; Pielea Nicoleta Gabriela 2395 lei; Trif Mircea si Ildiko Maria 1860 lei; Plescan Angelica si Cătălin 2556,63 lei; Zegrean Tiberiu si Anca Aurora 3215 lei; Ardelean Adrian si Ramona Dorina 3210,43 lei; Cadis Daniela 1210 lei; Zsizsnyovski (Bălan) Maria 1973 lei; Marin Cosmin 3885 lei; Mut Ioan si Daniela 3216,72 lei; Dobra Olteanu Dorina si Alexandru 34 lei; Piroska Peter Pal si Anamaria Ioana 1432 lei; Olteanu Danica si Ionela 3122,23 lei; Manolache George Bogdan si Alina 4724,36 lei; Vicleanu Danut si Luciana 2655 lei; Moldovan Eugen Francisc si Monica Daniela 4239,59 lei; Floare (Tudorachi) Ana-Maria 3300 lei; Toros Vig Ioan si Vig Emese 2409 lei; Vatafu Adrian si Elena 2039,23 lei; Lupu Adrian si Mihaela Dana 3652,2 lei; Parvanescu Loredan Cristian 3341 lei; Tarcau Emilia si Dan 2201,03 lei; Balasco Ionut Augustin 1855 lei; Suket Rajmond Imre si Eleonora 56,47 lei; Balasco Maria si Ioan 735,95 lei; Rusz Cornel 1698,57 lei;

Velescu Silviu 3059,05 lei; Duca Ilie Ovidiu si Cristina Maria 2549 lei; Costea Ioan Marius si Mihaela Oana 2245 lei; Back Ecaterina Ingrid Şi Nicolae 1778 lei; Cosma Cristian Ioan si Oana Mihaela 3439 lei; Vadean Marius Ciprian si Dalia Adela 3331,74 lei; Inceze Bufnea Attila Daniel si Gabriela Mariana 3050 lei; Perde Doru Marian 2660,61 lei; Pop Marius şi Simona 1688,11 lei; Oniga Victor 3511 lei; Bogdan Viorel si Ileana 2503,23 lei; Stroe Vicenţiu Vasile si Crina 2116,56 lei; Ploscar Norocel Claudiu Laurian 2375 lei; Sandulescu Lucian si Carmen Rodica 1360 lei; Rânjea Gabriel Valentin 2090 lei; Preda Elena si Ion 4231+53 lei; Cozma Gabriel si Ilona Daniela Viorica 2549 lei; Marian Buruiana 3639,91 lei şi Bordea Tudor Alexandru si Olimpia 7846,5 lei.

IREVOCABILĂ.

Pronunţată în şedinţă publică, astăzi, 29.01.2014.

PREŞEDINTE,
A.Cornea

JUDECĂTOR,
L.M.Andrei

JUDECĂTOR,
M.L.Radu

GREFIER,
B.Bornaz

Red. MLR
1bred. Pl 2 ex
J. S. 2 jud. Juliana-Mădălina Lariou

